

აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის განათლების, კულტურისა
და სპორტის სამინისტროს საქვეუწყებო დაწესებულება –
საარქივო სამმართველო

*Sub-department of Ministry of Education, Culture and Sport of Ajara
Autonomous Republic – Archives Administration*

ISSN 2233-3541

ა რ ხ ე ი ო ნ ი
A R C H E I O N
XXV

თბილისი 2023 Tbilisi

სარედაქციო საბჭოს თავმჯდომარე: მაია ივანიშვილი
რედაქტორი: თამაზ ფუტკარაძე

სარედაქციო საბჭო:

თეონა იაშვილი, რამაზ ბოლქვაძე, ბესიკ ბაუჩაძე, ანზორ თხილაიშვილი, ელგუჯა გოგიბერიძე, მაია რურუა, ფრიდონ ქარდავა, ნატო ქიქავა, ოთარ გოგოლიშვილი, მერაბ კეზევაძე, ჯემალ კარალიძე, ციური ქათამაძე, ირაკლი ბარამიძე, მერაბ მეგრელიშვილი

Maia Ivanishvili – chairman of editorial board

Tamaz Putkaradze – editor

Editorial Board:

Teona Iashvili, Ramaz Bolkvadze, Besik Bauchadze, Anzor Tkhilaishvili, Elguja Gogiberidze, Maia Rurua, Fridon Kardava, Nato Kikava, Otar Gogolishvili, Merab Kezevadze, Jemal Karalidze, Tsiuri Katamadze, Irakli Baramidze, Merab Megrelishvili

კრებულში გამოთქმული მოსაზრებები ეკუთვნით ავტორებს და შესაძლოა არ ასახავდეს სარედაქციო საბჭოს შეხედულებებს.
ავტორების სტილი დაცულია.

Any opinion expressed in the book belongs to the author and may not reflect the view of the editorial board.

Authors' style reserved

აჭარის საარქივო სამმართველო, ტელეფონი: 0422 27 52 10

ვებ გვერდი: <http://adjara.gov.ge/branches/default.aspx?gid=2>

გამომცემლობა „**უნივერსალი**“

თბილისი, 0186, ა. პოლიბაოვსკაიას №4, ☎: 5(99) 33 52 02, 5(99) 17 22 30
E-mail: universal505@ymail.com; gamomcemlobauniversali@gmail.com

რევაზ უზუნაძე მერაბ უზუნაძე

მდინარე ჭოროხზე ბარკასით ნაოსნობის ისტორიისათვის

მდ. ჭოროხზე ნაოსნობა იღებს სათავეს შორეული წარსულიდან. იგი მუდამ ასრულებდა მნიშვნელოვან როლს სამხრეთ-დასავლეთ საქართველოს სამეურნეო-ეკონომიკურ ცხოვრებაში. ჭოროხის სანაოსნო გზით შავშეთ-იმერხევის(ისტორიული კლარჯეთი), ნიგალის (ართვინი) მხარეები უკავშირდებოდნენ ზღვისპირეთს (თ. ბერაძე, 1981:128-129; რ. უზუნაძე, 2001:227). ნაოსნობაში გამოიყენებოდა მდინარის ჰიდროგრაფიულ პირობებს შეხამებული ნავი. იგი ცნობილია „ჭოროხული ნავის“ სახელწოდებით (ალ. დავითაძე, 1983:63). ნავებით ართვინიდან (ძვ. ნიგალი), ბორჩხადან (ძვ. ფორჩხა) და სხვა მდინარისპირა პუნქტებიდან ბათუმში ჩამოჰქონდათ ტვირთები, გადმოჰყავდათ მგზავრები და პირიქით (თ. ბერაძე, 1981:131; ზ. კუტალიეშვილი, 1987:81).

XIX ს-ის 80-90 იან წლებიდან ჭოროხზე ნაოსნობა ხდება მეტად ინტენსიური. რასაც შეუწყო ხელი, კაპიტალისტური საბაზრო ეკონომიკის გავლენით, ზღვაოსნობის განვითარებამ და ბათუმის გადაქცევამ მსხვილ სანავსადგურო-სამრეწველო ცენტრად. იზრდება სწრაფვა ეკონომიკური კავშირ-ურთიერთობისა ბათუმსა და ოლქის შიდა რეგიონებს შორის. ხმელეთით უგზოობის გამო¹ ძირითად სატრანსპორტო საშუალებად რჩებოდა ჭოროხული ნავი (რ. უზუნაძე, 1991:83-84). XIX ს-ის 80-იანი წლების მონაცემებით მდ. ჭოროხის სანაოსნო არტერიას ემსახურებოდა 300-მდე ნავი (Левашов С.Н. 1880.223; ჟან მურიე, 1962:16). ართვინ-არტანუჯისა და შავშეთ-იმერხევის რაიონებიდან ბათუმში ჩამოჰქონდათ სოფლის მეურნეობის პროდუქტები, შიდა მრეწველობის ნაწარმი და სხვა (რ. უზუნაძე, 2008:221).

XIX ს-ის 90-იანი წლებიდან ჭოროხზე გამოჩნდნენ ბარკასები. მდ. ჭოროხზე ნაოსნობაში აღნიშნული სანაოსნო საშუალების გამოყენება არ ყოფილა დღემდე კვლევის საგანი. შესწავლა განაპირობა შემდეგმა გარემოებამ.- 2010 წელს სოფ. მარადიდთან ახლოს (ხელვაჩაურის მუნიციპალიტეტი) აღმოჩენილი იქნა ჭოროხში ჩაძირული რკინის ნავი² (დან. # 1,2). როგორც გვიჩვენა საკითხის შესწავლამ ჭოროხში ნაპოვნი რკინის ნავი არის „ბარკასი“. სტატია ეძღვნება აღმოჩენილ არტეფაქტის შესწავლას, ბარკასის ჩართულობას მდ. ჭოროხზე ნაოსნობაში.

პირველყოვლისა აღსანიშნავია, რომ ნაპოვნი ბარკას აქვს ჭოროხული ნავის კონსტრუქცია (დანართი. 2, 3). ნავის სიგრძე შეადგენს - 8 მ., სიგანე (შუა ნაწილში) – 2,5 მ., ნავის გვერდების სიმაღლე - 0,75 მ., კიჩოსთან სიმაღლე - 0,86 მ. ნაპოვნი ბარკასი, ჭოროხული ნავის მსგავსად, შედგება ხუთი ნაწილისაგან: ნავის თავი (კიჩო), ნავის ბოლო (კაბულა), შუა ნაწილი (საჭვირთე/სატვირთო), გვერდებისა და ბრტყელი ძირისაგან (დან. 3,4).

ნავის თავი, ბოლო და სატვირთო ნაწილი ერთმანეთისაგან გამოყოფილია რკინის ტიხარებით (დან.2, 3). საჭვირთე ნაწილის სიგრძე უდრის 4,2 მ., კიჩოს ორმოს (ასე ეძახდნენ მონაკვეთში არსებულ სივრცეს) სიგრძე შეადგენს - 1,9 მ. (უფროს მენავეს, საჯლომი; დან. 3,4). ნავის ბოლო (კაბულა) – 1,7 მ., (აქ თავსდებოდნენ რიგითი მენავეები). ბოლო ნაწილი ნაწილობრივ მოღუნულია.

ნავს გარედან, ორივე მხარეს, მთელი სიგრძეზე შემოვლებული აქვს 0,17 მ. სისქის ხის წყვილი სალტე. ისინი ჩაჭედილია კუთხოვანას ბუდეებში (დან. 1, 2). ნავს ზემოდან აქვს შემოვლებული რკინის კუთხოვანა, რომელზედაც მაგრდებოდა ხის სალტე (და. 2, 4) გარედან, ნავს „ნავის ბოლოში“ -ში ჩამაგრებული ჰქონდა ხის მსხვილი ორი კოჭი (დან. 8). ასევე, ხის კოჭი ჩამაგრებულია კიჩოზე (დან. 5). საჭიროების შემთხვევაში შეეძლოთ გადაეხურათ ნავის სატვირთო ნაწილი.

ჭოროხში ნაპოვნი ბარკასი მთლიანობაში წარმოადგენს რკინის კონსტრუქციას. დაახლოებით 0.5 მმ სისქის ლითონის ფურცლები შექცეული ერთმანეთზე მოქლონებით. ლითონის ფურცლების მჭიდროდ შესაკავშირებლად შექცევის მონაკვეთში გამოყენებულია რკინის მოღუნული კუთხოვანები (ელე). ერთ ნავს ჭირდებოდა 6 მოღუნული კუთხოვანა (დან. 3, 4) ლითონის ფურცლები, შეერთების ადგილებში (კუთხოვნებზე) შექცეული იყო მოქლონებით. ნავს კიჩოზე ჰქონდა დამაგრებული ღუზა (დან. 5, 10)⁵.

ბარკასის ეკიპაჟი შედგებოდა 4 კაცისაგან: ნავის წინამძღოლი, უფროსი მენიჩბე და ორი რიგითი მენიჩბე. ჭოროხული ნავის მსგავსად ბარკასი იმართებოდა ნიჩბებით, სისისტარით, სათავებელათი და საბელით (მსხვილი თოკი). ნიჩბები და სისტარი გამოიყენებოდა დინების მიმართულებით ნავის სამართავად. ხოლო სათავებელათი და საბელით ხდებოდა ნავის გადაადგილება მდინარის დინების საპირისპიროდ.

თავისი კონსტრუქციით და სხვა მახასიათებლებით საკვლევ ობიექტს პირობითად შეიძლება ვუწოდოთ „ჭოროხული ბარკასი“. მისი ტვირთამწეობა უდრიდა საშუალოდ 2,5-3 ტონას (Шавров Н., 1907:20). ეკიპაჟი იყო დაკომპლექტებული ნიგალის ხეობის მენავეებით.

„ბარკასის“ გამოჩენა ჭოროხულ ნაოსნობაში განაპირობა ბათუმის ოლქში სამთომეტალურგიული მრეწველობის განვითარებამ. ართვინის მხარეში (ართვინის ოკრუგი) აღმოჩნდა სპილენძის 45 საბადო. XIX ს-ის 80-იანი წლების ბოლოს დაიწყო სპილენძის წარმოება (მ. სიორიძე, 2008:113-114). ამოქმედდა სამთო საწარმოები და სპილენძსადნობი ქარხნები. მოპოვებული მადანი ერგეს ქარხანამდე⁶, ხოლო გამოდნობილი სპილენძი ბათუმის პორტამდე ჩამოჰქონდათ ნავებით (რ. უზუნაძე, 2001:232; მ. სიორიძე, 2008:114). 1901 წლის მონაცემებით ართვინიდან სოფ. ერგეს სპილენძსადნობ ქარხანამდე და ბათუმის პორტამდე ნავებით გადმოიზიდა დაახ. 506 ათასი ფუთი სპილენძის ნახევრად გადამუშავებული მადანი და გამოდნობილი სპილენძი, 247 300 ფუთი მარგანეცი (Кавказский календар, 1903:61).

თავდაპირველად მადანისა და გამოდნობილი სპილენძის ტრანსპორტირება ხდებოდა ჭოროხული ხის ნავებით. ემსახურებოდა მრავალი ნავი. მალე გამოჩნდა, რომ იგი აღმოჩნდა მოუხერხებელი მადანის ტრანსპორტირებისათვის. ხის ნავები მალე გამოდიოდა მწყობრიდან. ამიტომაც დაიწყო აღნიშნული ტვირთების გადმოსაზიდად ჭოროხული ნავის იდენტური ბარკასის ტიპის ნავების დამზადება. იგი მზადდებოდა ბათუმში მოქმედ ტუტოლლის გემთსაშენ სახელოსნოში. ღირდა 200 რუბლი (აჭარის ცსა, ფ.10, ან 1 ს. 107, ფურც. 15-16). XIX ს-ის 90 -იანი წლების მეორე ნახევრიდან ბარკასები აქტიურად ჩაერთნენ აღნიშნულ პროცესში. რამაც, 900 -იანი წლების დამდეგიდან მიიღო ინტენსიური ხასიათი. 1901 წლის მონაცემებით ჭოროხის სანაოსნო გზით ტრანსპორტირებული იქნა 800 ათას ფუთამდე მადანი. 900 -იანი წლების მდგომარეობით ჭოროხის გზით აღნიშნული ტვირთების გადმოზიდვებს ემსახურებოდა 70-მდე „ჭოროხული ბარკასი“. რაც შეადგენდა ჭოროხის სანაოსნო არტერიას მომსახურე ნავების 30 % (რ. უზუნაძე, 2001:232-233).

და ბოლოს, შეიძლება გავაკეთოთ რეზიუმე:

1. ართვინის (ისტ. ნიგალის) ხეობაში სამთომეტალურგიული მრეწველობის განვითარებამ განაპირობა, მდ. ჭოროხზე ნაოსნობაში ბარკასების გამოყენება.
2. აღნიშნულმა პროცესებმა, მუუწყო ხელი რეგიონის სამდინარო ნაოსნობაში რკინის ნავების/„ჭოროხული ბარკასების“ წარმოქმნას. თავის მხრივ, მადნეული ტვირთების ბარკასებით გადმოტანამ გარკვეულად მუუწყო ხელი ართვინის (ნიგალის) მხარეში სამთომეტალურგიული მრეწველობის განვითარებას.

მენიშვნები:

1. გაზ. „დროება წერდა“. „ამ რთულ ვიწრო, ციცაბო გზების გამო კაცის ურმის მონატრული გახდება“. გაზ. „დროება“მ # 28, 1879.

2. ნავი იპოვა მარადიდის მკვიდრმა ნარიმან აბაშიძემ. მან ამის თაობაზე აცნობა ხელვაჩაურის მუნიციპალიტეტის იმჟამინდელ გამგებელ თემურ ღუმბაძეს. გამგებელმა ნაპოვნი არტეფაქტის სესახებ შეატყობინა აჭარის ძეგლთა დაცვის სააგენტოს. საქმეში ჩაერთო ბათუმის არქეოლოგიური მუზეუმის ჯგუფი, მისი ღირექტორის, პროფესორ ამირან კახიძის თაოსნობით. ჯგუფი ავიდა სოფ. მარადიდში. მდინარიდან ამოიღეს ნავი. გაიწმინდა შლამისაგან და მოხდა მისი გადატანა - განთავსება მუზეუმის ეზოში. ამჟამად იგი განთავსებულია გონიოს მუზეუმ-ნაკრძალის ტერიტორიაზე, და ცის ქვეშ.
3. ბარკასი (ჰოლანდ. Barkas). არის დამხმარე ნავი. აქტიურად გამოიყენებოდა ნავსადგურის აკვატორიაში.
4. იხ. აღ. დავითაძე, 1983:64-65; ზ. კუტალიევილი, 1987: 85-88, 335.
5. იხ. დანართი # 10. ღუზა დამზადებულია მეტალისაგან, ზომები: სიმაღლე 1,4 მ., სიფართო-0,4 მ., წონა - 65 კგ.
6. 1890 წ. ამოქმედდა პირველი სპილენძსადნობი ქარხანა სოფ. ერგეში. იგი მუშაობდა ხოდის (ართვინის მხარე) საბადოებზე მოპოვებული სპილენძის მადანის ბაზაზე. მისი წლიური წარმადობა გაანგარიშებული იყო 20 ათას ფუთ სუფთა სპილენძზე (მ. სიორიძე, 2008: 1144; რ. უზუნაძე, 2011:71)

გამოყენებული ლიტერატურა

1. აჭარის ცსა, ფ. 16, ანას, საქმე 107
2. თ.ბერაძე, ზღვაოსნობა ძველ საქართველოში, თბ., 1981
3. აღ. დავითაძე, ქართული ხალხური ტრანსპორტის ისტორიიდან. ბათუმი, 1983
4. ზ. კუტალიევილი, ნაოსნობა საქართველოში, თბ., 1987
5. Кавказский календарь, Тифлис, 1903
6. ნ. კახიძე, სპილენძ-ბრინჯაოს მეტალურგიის ისტორიიდან ჭოროხის აუზში. სდსკკ, IV. თბ., 1987.
7. Левашов С.Н. Зариски о пограничной линии и зон на расстоянии от черного моря до г. Артвина. ТИОИИТРО. т. 6, # 2, Тифлисы, 1980
8. Лисовский В. Чорохский край. Тифлтсь. 1887
9. ჟ. მურიე, ბათუმი და ჭოროხის აუზი. ბათუმი, 1962
10. მ. სიორიძე, ბათუმის ოლქში სამთო-მეტალურგიული მრეწველობა. სდსინ (აჭარა), ტ. III, ბათუმი, 2008.
11. რ. უზუნაძე, ნაოსნობა ბათუმის ოლქში, ბათუმი, 2001
12. რ. უზუნაძე, სამდინარო ნაოსნობა და მისი როლი ბათუმის ოლქის სოციალურ-ეკონომიკურ განვითარებაში. სდსინ-1987, თბ., 1991.
13. რ. უზუნაძე, ბათუმის ოლქში სამდინარო ტრანსპორტი. სდსინ (აჭარა), ტ. 3 ბათუმი, 2008
14. რ. უზუნაძე, სოფელ ერგეს წარსულიდან, თბ., 2011

Revaz Uzunadze

Merab zunadze

FOR THE HISTORY OF THE LONGBOAT SAILING ON THE RIVER CHOROKHI

(Reziume)

The long boat was found in the Chorokhi River, near the village of Maradidi. As the investments show, the use of such barcas is related to development. It is an identical construction of the "Chorokhuli boat". It was made of iron. This type of ship can be called a "rumored longboat". Place of construction – Batumi

თამაზ დავითაძე

საქართველო-ნატოს ურთიერთობა და ამერიკის შეერთებული შტატები

აბსტრაქტი. სოციალიზმის საერთაშორისო სისტემის ნგრევამ და პოსტსაბჭოთა სივრცეში ახალი სუვერენული სახელმწიფოების აღმოცენებამ გამოიწვია, მსოფლიოს პოლიტიკური რუკის კორექტირება, ახალი სახელმწიფოების წარმოშობა და გლობალური გეოსტრატეგიული ცვლილებები, რამაც სათავე დაუდო საერთაშორისო ურთიერთობათა ახალ ეპოქას. წარმოიშვა ძალთა ახალი ცენტრები, რომელთა შორის გავლენის სფეროებისთვის გაჩაღებულმა ბრძოლამ კიდევ უფრო დაძაბა საერთაშორისო წინააღმდეგობები.

სამხრეთ კავკასია, უფრო ფართო გაგებით, შავი ზღვა-კასპიისპირეთის რეგიონი, იქცა გლობალური და რეგიონული მასშტაბის ზესახელმწიფოების მეტოქეობის ერთ-ერთ ყველაზე მიმზიდველ სივრცედ „ცივი ომის“ შემდგომ ეპოქაში, რომელმაც დაპირისპირების უმაღლეს დონეს აღნიშნული მოვლენების დროს მიაღწია.

1. ნატო გააქტიურდა რეგიონში და ინტენსიურად დაიწყო შავ ზღვაში სამხედრო ნაოსნობა, ერთობლივი წვრთნები და „ფლაგ შოუ ვიზიტები“.

2. ევროკავშირი და ნატო ბულგარეთ-რუმინეთის მიმართულებით გაფართოვდა (2007 წ.), ხოლო რეგიონის სამმა სახელმწიფომ - უკრაინამ, საქართველომ და მოლდავეთმა - ბუქარესტის 2008 წლის სამიტზე მიიღეს მტკიცე პირობა, რომ ისინი ერთ დღეს ალიანსის წევრები გახდებოდნენ.

ამ და სხვა მოვლენებმა, შავი ზღვა და მასთან სამხრეთ კავკასია აქცია გლობალური პოლიტიკის ერთ-ერთ საკვანძო საკითხად.

Georgia-NATO relations and the United States of America

Abstract. The collapse of the international system of socialism and the emergence of new sovereign states in the post-Soviet space led to the correction of the political map of the world, the emergence of new states and global geostrategic changes, which ushered in a new era of international relations. New centers of power emerged, between which the struggle for spheres of influence intensified international contradictions.

The South Caucasus, in a broader sense, the Black Sea-Caspian region, has become one of the most attractive spaces of global and regional superpower rivalry in the post-Cold War era, which reached its highest level of confrontation during the aforementioned events.

1. NATO became active in the region and intensively started military sailing, joint exercises and "flag show visits" in the Black Sea.

2. The European Union and NATO expanded in the direction of Bulgaria-Romania (2007), and the three states of the region - Ukraine, Georgia and Moldova - made a firm promise at the 2008 summit in Bucharest that they would one day become members of the alliance.

These and other events made the Black Sea and the South Caucasus with it one of the key issues of global politics

სოციალიზმის საერთაშორისო სისტემის ნგრევამ და პოსტსაბჭოთა სივრცეში ახალი სუვერენული სახელმწიფოების აღმოცენებამ გამოიწვია, მსოფლიოს პოლიტიკური რუკის კორექტირება, ახალი სახელმწიფოების წარმოშობა და გლობალური გეოსტრატეგიული ცვლილებები, რამაც სათავე დაუდო საერთაშორისო ურთიერთობათა ახალ ეპოქას. წარმოიშვა ძალთა ახალი ცენტრები, რომელთა შორის გავლენის სფეროებისთვის გაჩაღებულმა ბრძოლამ კიდევ უფრო დაძაბა საერთაშორისო წინააღმდეგობები.

სამხრეთ კავკასია, უფრო ფართო გაგებით, შავი ზღვა-კასპიისპირეთის რეგიონი, იქცა გლობალური და რეგიონული მასშტაბის ზესახელმწიფოების მეტოქეობის ერთ-ერთ

ყველაზე მიმზიდველ სივრცედ „ცივი ომის“ შემდგომ ეპოქაში, რომელმაც დაპირისპირების უმაღლეს დონეს აღნიშნული მოვლენების დროს მიაღწია.

1. ნატო გააქტიურდა რეგიონში და ინტენსიურად დაიწყო შავ ზღვაში სამხედრო ნაოსნობა, ერთობლივი წვრთნები და „ფლაგ შოუ ვიზიტები“.
2. ევროკავშირი და ნატო ბულგარეთ-რუმინეთის მიმართულებით გაფართოვდა (2007 წ.), ხოლო რეგიონის სამმა სახელმწიფომ - უკრაინამ, საქართველომ და მოლდავეთმა - ბუქარესტის 2008 წლის სამიტზე მიიღეს მტიცივე პირობა, რომ ისინი ერთ დღეს ალიანსის წევრები გახდებოდნენ.

ამ და სხვა მოვლენებმა, შავი ზღვა და მასთან სამხრეთ კავკასია აქცია გლობალური პოლიტიკის ერთ-ერთ საკვანძო საკითხად.

2001 წლის 11 სექტემბრის ცნობილმა ტერორისტულმა აქტმა, რასაც შეერთებული შტატების მხრიდან მოჰყვა სამხედრო ოპერაციები: ავღანეთში და მოგვიანებით, ერაყშიც, სამხრეთ კავკასიის ინტერესი ვაშინგტონის მხრიდან გაზარდა. საქართველომ თავი ანტიტერორისტული კოალიციის წევრად გამოაცხადა და ამერიკის შეერთებული შტატების სამხედრო ძალებს თავისი საჰაერო და სახმელეთო ტერიტორიების გამოყენება შესთავაზა. „ანტიტერორისტული კოალიციის ფორმირება, აშშ-ის საგარეო სტრატეგიის განუყოფელ ნაწილს წარმოადგენდა“. აღნიშნულიდან გამომდინარე შეიძლება ითქვას, რომ სამხრეთ კავკასიის რეგიონს, რომელსაც „ფართო ახლო აღმოსავლეთის“ შესახებ ახლად ფორმირებული ამერიკული კონცეფციის ფარგლებში ერთ-ერთი ცენტრალური ადგილი ეკავა, განსაკუთრებული დატვირთვა მიენიჭა. ეს რეგიონი პირდაპირ ემიჯნება იმ არსებულ (ან პოტენციურ) „ცხელ წერტილებს“, რომელთა გადაწყვეტაც, აშშ-ის საგარეო პოლიტიკის პრიორიტეტულ მიმართულებებს წარმოადგენდა და წარმოადგენს. სამხრეთ კავკასიის რეგიონს, (განსაკუთრებით საქართველოს) ნატო-ში ინტეგრაციისა და ანტიტერორისტულ კოალიციაში მონაწილეობის გზით, ისტორიული შესაძლებლობა მიეცა, გამხდარიყო ევრო-ატლანტიკური უსაფრთხოების არქიტექტურის განუყოფელი ნაწილი.

ჩვენი ქვეყნის თავდაცვისუნარიანობის ასამაღლებლად ყველაზე მნიშვნელოვანი გახლავთ NATO-სთან ურთიერთობა. აშშ ცალსახად უჭერს მხარს „ნატო-ს“ ბლოკის გაფართოვებას საქართველოსა და უკრაინის ხარჯზე. მეცნიერთა უმრავლესობის შეფასებით, საქმე ეხება აშშ-ის გავლენის კიდევ უფრო გაფართოვებას არა მხოლოდ კავკასიაში, არამედ ცენტრალურ აზიასა და მთელს ევრაზიაში (გრძელვადიან პერსპექტივაში). ამ კონტექსტში, ვაშინგტონი სამხრეთ კავკასიას განიხილავს, როგორც მნიშვნელოვან სატრანზიტო დერეფანს, რომლის მეშვეობითაც შესაძლებელი გახდება კონტროლის განხორციელება ევრაზიის ისეთ ძლიერ სახელმწიფოებზე, როგორებიცაა რუსეთი, ირანი, ყაზახეთი, ჩინეთი, ინდოეთი და ა.შ. შეიძლება ითქვას, რომ აშშ-ის მიერ სამხრეთ კავკასიის სახელმწიფოებთან (თუნდაც მხოლოდ აზერბაიჯანსა და საქართველოსთან) სამხედრო თანამშრომლობის განვითარება მნიშვნელოვნად უწყობდა ხელს რეგიონში სტაბილური ვითარების შექმნას და ამ ქვეყნების დამოუკიდებლობის კიდევ უფრო განმტკიცებას, რაც ამერიკის სტრატეგიული ინტერესების სფეროშიც შედიოდა. ბუნებრივია, კავკასიაში აშშ-ის ინტერესთა სფეროში, არა მხოლოდ ნავთობი შედიოდა. ბრუნდა შაფერი და სხვა მკვლევრები აღნიშნავენ, რომ „2001 წლის 11 სექტემბრის შემდეგ საქართველომ განსაკუთრებული მნიშვნელობა შეიძინა ვაშინგტონისათვის ტერორიზმთან ბრძოლის კონტექსტშიც“. (პიპინაშვილი:2009).

ბუნებრივია საქართველოც, სხვადასხვა ნაბიჯებს დგამდა NATO-სთან დასაახლოებლად. ჩვენმა ქვეყანამ, განახორციელა თავდაცვის ფართომასშტაბიანი რეფორმა, რის შედეგადაც თანდათანობით ჩამოყალიბდა, ჩრდილოატლანტიკური ალიანსის სტანდარტების შესაბამისი გაზრდილი შესაძლებლობების მქონე, თანამედროვე, ეფექტიანი და მდგრადი შეიარაღებული ძალები, რომელთაც ძალა შესწევთ დაძლიონ ეროვნული უსაფრთხოების წინაშე მდგარი სამხედრო საფრთხეები. NATO-სთან „ინდივიდუალური პარტნიორობის სამოქმედო გეგმა“ და მიმდინარე თავდაცვის სისტემის სტრატეგიული

მიმოხილვა საფუძვლად უდევს ზემოაღნიშნული რეფორმების განხორციელებას და მდგრადობას.

საქართველო NATO-ს განიხილავს როგორც კოლექტიური თავდაცვის ორგანიზაციას, რომელიც ევროატლანტიკურ სივრცეში უსაფრთხოებისა და სტაბილურობის უზრუნველყოფის უმთავრესი მექანიზმია. NATO-სთან თანამშრომლობა ხელს უწყობს საქართველოში დემოკრატიული ღირებულებების განმტკიცებას, დემოკრატიული რეფორმების განხორციელებას, განსაკუთრებით – თავდაცვის სფეროში, ასევე უსაფრთხო და სტაბილური გარემოს ჩამოყალიბებას. NATO-ში გაწევრიანებით საქართველო არა მარტო სამხედრო და პოლიტიკური უსაფრთხოების უპრეცედენტო გარანტიებს მიიღებს, არამედ თავის წვლილს შეიტანს ევროპის, განსაკუთრებით შავი ზღვის რეგიონის უსაფრთხოების განმტკიცებაში. საქართველომ თავისი მზადყოფნა, გაიზიაროს კოლექტიური უსაფრთხოების პასუხისმგებლობა, უკვე დაამტკიცა ანტიტერორისტულ ოპერაციებში, სამხედრო კონტინგენტის გაგზავნით.

ჩრდილოატლანტიკურ ალიანსში გაწევრიანება საქართველოს, როგორც ნატოს ასპირანტი ქვეყნის, საგარეო და უსაფრთხოების პოლიტიკის ერთ-ერთი ძირითადი პრიორიტეტია. ნატოს წევრობა მნიშვნელოვნად გააუმჯობესებს ქვეყნის უსაფრთხოებას და ხელს შეუწყობს პოლიტიკურ და ეკონომიკურ სტაბილურობას. ნატოსთან თავსებადობის გაზრდის მიზნით, საქართველოს შეიარაღებული ძალები აგრძელებს, ორმხრივი და მრავალმხრივი თანამშრომლობის გაღრმავებას და მონაწილეობას დებულობდა, ერთობლივ წვრთნებსა და მრავალეროვნულ საერთაშორისო ოპერაციებში. ნატოს ეგიდით წარმოებულ საერთაშორისო ოპერაციებში მონაწილეობით საქართველო სრულად იზიარებს გლობალური გამოწვევებიდან მომდინარე საფრთხეებს, იღებს თავის წილ პასუხისმგებლობას საერთაშორისო საზოგადოების წინაშე და ამაჯდროულად, იძენს მნიშვნელოვან გამოცდილებასა და ცოდნას, რაც ემსახურება ეროვნული უსაფრთხოების განმტკიცებას და ზრდის ნატოსთან თავსებადობას. ნატოსთან აქტიურ ურთიერთობაში საქართველოს დახმარებას უწევდა და უწევს შეერთებული შტატები, ჩვენი ქვეყნის სტრატეგიული პარტნიორი. საქართველოს თავდაცვის სამინისტრო აქტიურად თანამშრომლობს აშშ-ის თავდაცვის დეპარტამენტთან და მიისწრაფვის არსებული თანამშრომლობის კიდევ უფრო გაღრმავებისა და გააქტიურებისკენ. თანამედროვე, კარგად მომზადებული და სათანადოდ აღჭურვილი შეიარაღებული ძალები წარმოადგენს ქვეყნის დამოუკიდებლობის, სუვერენიტეტისა და ტერიტორიული მთლიანობის შენარჩუნების ქვაკუთხედს. საქართველო გააგრძელებს შეიარაღებული ძალების შესაძლებლობების გაუმჯობესებას, რათა უზრუნველყოფილ იქნას მასზე დაკისრებული ამოცანებისა და ქვეყნის მიერ ნაკისრი საერთაშორისო ვალდებულებების წარმატებით შესრულება. თავდაცვის სამინისტრო განსაკუთრებულ ყურადღებას აქცევს შეიარაღებული ძალების საბრძოლო მზადყოფნის შენარჩუნებასა და ამაღლებას. ამ მხრივ მნიშვნელოვანია ნატოსთან თანამშრომლობის გაღრმავება, მრავალეროვნულ ოპერაციებსა და წვრთნებში მონაწილეობა და თავდაცვის სფეროში ორმხრივი სამხედრო თანამშრომლობა ნატოსა და პარტნიორ ქვეყანა ამერიკის შეერთებულ შტატებთან ერთად.

2004 წლის 29 ოქტომბერს NATO-მ დაამტკიცა საქართველოს NATO-სთან თანამშრომლობის ინდივიდუალური პარტნიორობის სამოქმედო გეგმა (IPAP), რომლის შესრულებას არსებითი მნიშვნელობა აქვს NATO-ში გაწევრიანებისათვის. ეს გეგმა ითვალისწინებს კომპლექსურ რეფორმებს პოლიტიკის, თავდაცვის, უსაფრთხოების, ეკონომიკის და სხვა სფეროებში, რაც აუცილებელია საქართველოს სტაბილურ დემოკრატიულ ქვეყნად და NATO-ს სანდო პარტნიორად გადასაქცევად. თავად ამ ურთიერთობების განმსაზღვრელი გახდა აღნიშნული ინსტიტუტების წარმომადგენლებთან ერთად შემუშავებული სტრატეგიული დოკუმენტი - ნატოსთან ინდივიდუალური პარტნიორობის და ევროკავშირის სამეზობლო პოლიტიკის სამოქმედო გეგმები. IPAP და ENP AP შესაბამისად 2004 და 2006 წლებში იქნა მიღებული. ორივე დოკუმენტი ეხებოდა უსაფრთხოების სექტორისა და პოლიტიკის თემას. მაგალითისთვის, IPAP -ის პირველი თავი ზოგად პოლიტიკურ

საკითხებს და დემოკრატიზაციას ეხება. (დარჩიაშვილი: 2008). ამასთან, უსაფრთხოების ტრადიციული პრობლემატიკა ნატოს კომპეტენციაა. SDR-ის შემუშავების და გამხილვის პროცესი 2007 წლის ნოემბერში, პრეზიდენტის მიერ ხელმოწერით დასრულდა. ამ დოკუმენტის შექმნა ქვეყნის ხელისუფლებას ნატოსთან ინდივიდუალური პარტნიორობის გეგმის მიხედვით ჰქონდა ვალდებულად აღებული. SDR აჯამებს თავდაცვის სფეროში ხელისუფლების მიერ შემუშავებულ სტრატეგიულ დოკუმენტს, არსებითად ეს სქელტანიანი დოკუმენტი არის უნარებზე დაფუძნებული ძალთა სტრუქტურის მიმოხილვის და დაგეგმვის პროცესის ინსტიტუციონალიზმის პირველი მცდელობა.

შემდეგი მნიშვნელოვანი ურთიერთობა აშშ-ის შუამავლობით NATO-სთან გახლდათ 2005 წელს ყირიმი „მშვიდობის“ ფარი -2005“ სწავლება. ყირიმის ქალაქ ფეოდოსიაში საერთაშორისო სამხედრო -საზღვაო სწავლებები, კოდური სახელწოდებით „მშვიდობის ფარი-2005“ გაიმართა. NATO-ს წევრი და პარტნიორი 36 ქვეყნის წარმომადგენლებთან ერთად წვრთნებში ქართველი სამხედროებიც მონაწილეობდნენ. სწავლებებზე ქართულ მხარეს შეიარაღებული ძალების პირველი ქვეითი ბრიგადის მსუბუქი ქვეითი ოცეული წარმომადგენდა. რომელსაც ბრიგადის მეთაურის მოადგილე, მაიორი ირაკლი ჭუმბურიძე ხელმძღვანელობდა. ქართული ქვედანაყოფი ამერიკული ასეულის შემადგენლობაში იმყოფებოდა. (სამხედრო ჟურნალი „არსენალი“: 2005).

2005 წლის ივნისში საქართველოს თავდაცვის მინისტრი ირაკლი ოქრუაშვილი ვაშინგტონში იმყოფებოდა. პენტაგონში შეხვედრისას, აშშ-ის და საქართველოს თავდაცვის მინისტრებმა, აფხაზეთის და სამხრეთ ოსეთის კონფლიქტების მოწესრიგების საკითხები განიხილეს. მოლაპარაკებების მეორე მნიშვნელოვანი თემა საქართველოს ნატოსთან „ინდივიდუალური პარტნიორობისა“ და ნატოს „პარტნიორობა მშვიდობისთვის“ თანამშრომლობის ფარგლებში არსებული გეგმის შესრულება გახდა. ირაკლი ოქრუაშვილმა განაცხადა, საქართველო ყველაფერს გააკეთებს იმისთვის, რომ 2006 წლის ბოლოსათვის ალიანსში შესვლის კანდიდატი გახდეს. ამაში თბილისს ვაშინგტონის დახმარების იმედი აქვს. სხვა საკითხებთან ერთად განიხილებოდა სამხედრო თანამშრომლობის სფეროში არსებული თემები, მათ შორის აშშ-ის მიერ ქართველი ოფიცრების მომზადების პროგრამის რეალიზაცია. „არ გვსურს, რომ რომელიმე არაკეთილგანწყობილი ქვეყანა გვაფერხებდეს და ამით ხელს უშლიდეს ჩვენს სწრაფვას ნატოსკენ. გვსურს ჩვენი ამერიკელი კოლეგები დავარწმუნოთ იმაში რომ საქართველოს ალიანსში გაწევრიანებისას შეიძლება დაუჭირონ მხარი კონფლიქტურ ზონებთან დაკავშირებული საკითხის მოგვარების გარეშე“. დასძინა ოქრუაშვილმა.

მომდევნო წელს, 2006 წლის თებერვალში კრწანისში საწყისი საბრძოლო მომზადების ახალი პროგრამა დაიწყო. მომზადება პირველი და მეორე ბრიგადების ლოგისტიკის ორმა ბატალიონმა გაიარა. ფიზიკური და სამტაბო მომზადება, სპეციალობის მიხედვით, სატრანსპორტო სარემონტო და მომარაგების ქვედანაყოფებს ჩაუტარდათ. 600 სამხედრო მოსამსახურეს ამერიკელი სამხედრო ინსტრუქტორები ცხრა კვირის განმავლობაში ამზადებდნენ. ცხრაკვირიანი წვრთნების დასრულების შემდეგ, ორივე ბატალიონის პირადი შემადგენლობამ ვაზიანის სამხედრო ბაზის ტერიტორიაზე დამატებითი პრაქტიკულ მომზადებაც გაიარა. მომზადების შემდეგ, კრწანისის ეროვნულ სასწავლო ცენტრში, ქართულ-ამერიკული სტაბილურობის შენარჩუნების ოპერაციების პროგრამის (SSOP) ფარგლებში მომზადებულმა ლოგისტიკური უზრუნველყოფის ასეულმა საჩვენებელი წვრთნები გამართა. მისი მიზანი მზადების პერიოდში შესასწავლი მასალის პრაქტიკული განხორციელება იყო. SSOP-ის ფარგლებში ოთხთვიან საწვრთნელ კურსს, ამერიკელი საზღვაო ქვეითები ხელმძღვანელობდნენ. ისინი ქართველ სამხედროებს NATO-ს სტანდარტების შესაბამისად ამზადებდნენ. საბრძოლო კურსი ითვალისწინებდა: ტაქტიკურ-საცეცხლე და ტოპოგრაფიულ მომზადებას, ასევე თავდაცვისთვის პოზიციების შერჩევისა და ჩასაფრების ტექნიკის დაუფლებასა, სამშვიდობო ოპერაციების განხორციელებას.

2006 წლის 28-29 ნოემბერს გაიმართა NATO-ს რიგის სამიტი. ამ სამიტი „ტრანსფორმაციის სამიტი“ ეწოდა. ტრანსფორმირება კი, ძირითადად შემდეგ მიმართუ-

ლებებს უნდა შეხებოდა: ტერორიზმსა და სხვა გლობალურ საფრთხეებზე რეაგირებას, NATO-ს სარდლობისა და ჯარების ოპერატიულ თავსებადობას საბრძოლო მოქმედებათა თეატრზე და ალიანსის ოპერაციებში წილობრივი მონაწილეობის გაზრდას.

რიგის სამიტზე აკრედიტებული 1500 ჟურნალისტის საერთო შეფასებით ამ მსოფლიო დონის შეხვედრის მთავარი ინტრიგა იყო ორი პოსტსაბჭოთა ქვეყანა, ლატვია როგორც სამიტის მასპინძელი, პირველი პოსტსაბჭოთა ქვეყანა და საქართველო, რომელიც პარლამენტის თავჯდომარე ნინო ბურჯანაძე, ერთადერთი მაღალი რანგის, პოლიტიკური ლიდერი გახლდათ, რომელიც საპატიო სტუმრის სტატუსით ესწრებოდა რიგის სამიტს. მანსპინძლების ძალისხმევით 27 ნოემბერს, ერთი დღით ადრე, ვიდრე NATO-ს სამიტი გაიხსნებოდა საქართველოსადმი მიძღვნილი საერთაშორისო კონფერენცია გაიმართა, რომელზეც ამერიკის სენატის თავდაცვისა და ეროვნული უშიშროების კომიტეტის თავჯდომარემ რიჩარდ ლუგარმა ყველა გააოცა პროქართული პოზიციით. ლუგარმა მოუწოდა, NATO-ს „საქართველო დაჩქარებული წესით, მიუხედავად, გაწევრიანების სამოქმედო გეგმაში.

საქართველოზე ყურადღება გაამახვილა, პრეზიდენტმა ჯორჯ ბუშმაც რიგის უნივერსიტეტში სიტყვით გამოსვლისას. ჯორჯ ბუშის თქმით, რეფორმების გატარების შესაბამისად ვაშინგტონი შემდგომშიც დაუჭერს მხარს საქართველოს ალიანსში გაწევრიანებას. შესაბამისად დეკლარაციაში, რომელიც რიგის სამიტმა, 29 ნოემბერს მიიღო, საქართველო - NATO-ს ურთიერთობაზე ერთბაშად ორ პუნქტშია ლაპარაკი. 37-ე და 39-ე პუნქტებში არა მხოლოდ საქართველოსა და უკრაინის მიმართ, მტკიცე მხარდაჭერაზეა ლაპარაკი, არამედ NATO-ს ქვეყნების მოლოდინზე რომ გაგრძელდება პროგრესი, პოლიტიკურ ეკონომიკურ და სამხედრო სფეროებში რაც ითვალისწინებს, სასამართლო სისტემის რეფორმირების გაძლიერებას, ასევე საქართველოს ტერიტორიაზე, არსებული კონფლიქტების მშვიდობიან მოგვარებას. NATO-ს დეკლარაცია, აგრეთვე, მოუწოდებს, რეგიონის ყველა წევრ ქვეყანას, კონსტრუქციულად ჩაერთონ, რეგიონის მშვიდობისა და სტაბილურობის გაძლიერებაში. წესით ამაზე უფრო მეტისა და უფრო კონკრეტულად თქმა ერთი დეკლარაციის ფარგლებში შეუძლებელია.

საერთაშორისო ტერორიზმი საქართველოს ეროვნული უსაფრთხოებისათვის მნიშვნელოვანი საფრთხეა. საქართველო, როგორც საერთაშორისო ანტიტერორისტული კოალიციის აქტიური მონაწილე, შესაძლოა იქცეს საერთაშორისო ტერორისტული აქტების სამიზნედ. ტერორისტული აქტები შეიძლება განხორციელდეს ეროვნული უსაფრთხოებისათვის სტრატეგიული მნიშვნელობის მქონე ინფრასტრუქტურაზე ან/და ობიექტებზე, განსაკუთრებით – საერთაშორისო ნავთობ და გაზსადენებზე და საქართველოში მდებარე სხვა სახელმწიფოების კუთვნილ ობიექტებზე. საქართველოს ამ მხრივ დიდი წვრილი შეაქვს ამერიკის შეერთებულ შტატებთან ერთად ტერორიზმის წინააღმდეგ ბრძოლაში.

საქართველო-აშშ-ის თანამშრომლობა ანტიტერორისტულ ოპერაციებში ქვეყნის გარეთ ჯერ კიდევ ვარდების რევოლუციამდე დაიწყო და შემდეგ უფრო გაღრმავდა. ჩვენ ქვეყანას შეერთებულ შტატებთან ერთად დიდი წვრილი შეაქვს, მსოფლიო მშვიდობის დასამყარებლად და ტერორიზმის წინააღმდეგ ბრძოლაში. საქართველო ანტიტერორისტულ ოპერაციებში მონაწილეობას 2004 წლიდან უკვე აქტიურად ახორციელებს. მათგან გამოსაყოფია რამდენიმე მნიშვნელოვანი თანამშრომლობა.

მე-11 შექანიზებული ბრიგადის 113-ე შავნაბადას მსუბუქ-ქვეითა ბატალიონის სრული შემადგენლობა ერაყში სამშვიდობო მისიით გაემგზავრა 2005 წელს. „შავნაბადას ბატალიონმა „წვრთნისა და აღჭურვის“ პროგრამა 2003 წლის მაისში დაიწყო. შემდეგ პერიოდში, მხარდაჭერისა და სტაბილურობის ოპერაციების უზრუნველყოფის პროგრამის (SSOP) ფარგლებში გაწვრთნილი ორი ქართული ბრიგადა, ასევე ამერიკელებთან ერთად ერაყში იბრძოდა მსოფლიო მშვიდობის დასამყარებლად. „ოპერაცია ერაყის გათავისუფლებისთვის“ დაწყებიდან 2008 წლის აგვისტომდე, 7800 ქართველმა ჯარისკაცმა შეერთებული შტატების ძალებთან ერთად იმსახურა ერაყში. ამერიკული მხარე მაღალ შეფასებას აძლევდა საქართველოს თანამონაწილეობას ერაყის სამშვიდობო ოპერაციებ-

ში. 2005 წლის დასაწყისიდან ერაყში 859 ქართველი სამხედრო მოსამსახურე იმყოფებოდა, რომლებიც სამშვიდობო ოპერაციებში მონაწილეობდნენ. ერაყში ვითარების კომენტარებისას აშშ-ის თავდაცვის მდივანმა, დონალდ რამსფელდმა მაღალი შეფასება მისცა ქართველების მონაწილეობას ოპერაციებში. მან განსაკუთრებულად აღნიშნა ქართველების გამბედაობა და თავდადება. მისი თქმით, ისინი ანტიტერორისტული კოალიციის შემადგენლობაში ღირსეულად წარმოადგენენ სამშობლოს.

2005 წელს აშშ-ის პრეზიდენტმა ჯორჯ ბუშმა საქართველოში ვიზიტისას, თავისუფლების მოედანზე წარმოთქმულ სიტყვაში მნიშვნელოვანი ადგილი ერაყსა და ავღანეთში მყოფ ქართველ ჯარისკაცებსაც დაუთმო. „თქვენ ეხმარებოდით სხვა ქვეყნებს თავისუფლებისთვის ბრძოლაში, როცა ავღანელმა ხალხმა ქვეყნის პირველ დემოკრატიულ საპრეზიდენტო არჩევნებში მიიღო მონაწილეობა. ქართველი ჯარისკაცები იქ წესრიგის დასაცავად იმყოფებოდნენ, როდესაც ერაყში, ტერორისტული ძალადობა, მძაფრდებოდა საქართველომ აჩვენა თავისი გამბედაობა. თქვენ ერაყში ხუთმაგად გაზარდეთ ჯარისკაცების რიცხვი: ერაყელები, ამერიკელები და ჩვენი კოალიციის მოკავშირეები ამისთვის მადლობელნი არიან“ განაცხადა ჯორჯ ბუშმა. მალევე ბუშის ვიზიტის შემდეგ იმავე წლის 10 სექტემბერს საქართველომ ქუთაისის მეორე ბრიგადის 21-ე ბატალიონის პირადი შემადგენლობა ერაყში საზეიმო ვითარებაში გააცილა.

მომდევნო 2006 წლის დასაწყისში, მე-11 ბატალიონის ერაყში სამსახურის დროს ბატალიონის სრული შემადგენლობა დაჯილდოვდა სპეციალური მედლებით, რომელთაც მხოლოდ ამერიკელ ჯარისკაცებს ანიჭებენ განსაკუთრებული დამსახურების გამო. ბატალიონის მეთაურს, შავლეგ ტაბატაძეს ამერიკულმა, მხარემ პირველი ხარისხის, დანარჩენ სამხედროებს კი მეორე ხარისხის მედლები გადასცა. მეთაურის განცხადებით, მე-11 ბატალიონი პირველია იმ ქართულ ქვედანაყოფებს შორის, რომლებსაც სამშვიდობო მისია ერაყში აქვთ შესრულებული და მედლები დაიმსახურეს. საქართველო წარმოადგენდა „უსაფრთხოების მხარდამჭერი საერთაშორისო ძალების“ (ISAF) ოპერაციის ყველაზე მსხვილ კონტრიბუტორ ქვეყანას ჩრდილოატლანტიკური ალიანსის არაწევრი/პარტნიორი ქვეყნებიდან. ამასთან, ნატოში გაწევრიანება ქვეყნის საგარეო და უსაფრთხოების პოლიტიკის ერთ-ერთი ძირითადი პრიორიტეტია. ზემოხსენებული პოლიტიკური მიზნების მხარდასაჭერად, საქართველოს შეიარაღებული ძალები კვლავ განაგრძობდა ორმხრივ და მრავალმხრივ თანამშრომლობას, მრავალეროვნულ წვრთნებსა და საერთაშორისო ოპერაციებში მონაწილეობას. 2006 წლის გაზაფხულზე საქართველოს თავდაცვის სფეროს წარმომადგენლებმა განაცხადეს, რომ საქართველო შემოდგომაზე ჩაერთვება ავღანეთის სამშვიდობო ოპერაციებში. ლაპარაკია სამოქალაქო და სამხედრო კომპონენტებზე, კერძოდ, ავღანეთის რეაბილიტაციის პროგრამაში ქართველი მედიკოსების, ინჟინრების და სხვა სპეციალისტების ჩართვაზე, რომელთა უსაფრთხოებას ქართული ქვედანაყოფი უზრუნველყოფდა. მრავალეროვნულ ანტიტერორისტულ, სამშვიდობო, სამაშველო და ჰუმანიტარულ ოპერაციებში მონაწილეობით საქართველო იღებს მდიდარ გამოცდილებას, თუმცა უფრო მნიშვნელოვანია ის, რომ ამით მას თავისი წვლილი შეაქვს ევრო-ატლანტიკური უსაფრთხოების განმტკიცებაში. მსოფლიოს ანტიტერორისტული კოალიციის წევრობით საქართველოს საკუთარი წვლილი შეაქვს მსოფლიოს სხვადასხვა რეგიონში მშვიდობისა და სტაბილურობის განმტკიცებაში. საქართველოს სამხედრო მოსამსახურეები მონაწილეობდნენ NATO-ს ოპერაციებში ავღანეთში და სამშვიდობო მისიით იმყოფებოდნენ კოსოვოსა და ერაყში.

კავკასია თავისი გეოპოლიტიკური მდებარეობით და ბუნებრივი რესურსების მრავალფეროვნებით მსოფლიოს უნიკალური რეგიონია. სწორედ ამიტომ ამ რეგიონს დიდი როლი ენიჭება ცენტრალური და აღმოსავლეთ ევროპის, ევროკავშირის და ამერიკის შეერთებულ შტატებთან ეკონომიკური ურთიერთობის განვითარება-გაფართოების საქმეში. უკანასკნელ პერიოდში კავკასიური ფაქტორი მსოფლიო არენაზე მნიშვნელოვნად გაძლიერდა და კავკასია მსოფლიოს უდიდესი სახელმწიფოების, საერთაშორისო ორგანი-

ზაციებისა და უმსხვილესი საერთაშორისო, ტრანსეროვნული კომპანიების აქტიური ყურადღების ცენტრში მოექცა.

დასკვნის სახით შეგვიძლია ჩამოვაცალიბოთ, რომ ვაშინგტონის ინტერესები სამხრეთ კავკასიაში კომპლექსურია: ოფიციალური ვაშინგტონი ახერხებს ერთმანეთს შეუთავსოს ენერგეტიკულ პრობლემებთან და გეოპოლიტიკურ მოსაზრებებთან დაკავშირებული დონისძიებები იმისათვის, რათა მიაღწიოს ყოვლისმომცველ რეგიონულ სტაბილურობას სამხრეთ კავკასიაში. ზემოდ აღნიშნული მოვლენების განხილვის შემდეგ, შეგვიძლია დავასკვნათ, აშშ-ს არ აქვს ერთ-განზომილებიანი მიდგომა სამხრეთ კავკასიის სამივე სახელმწიფოს მიმართ. თუმცა, აშშ-ს აქვს სამი სტრატეგიული ინტერესი, რაც საერთოა სამხრეთ კავკასიის მთელი რეგიონისთვის. ეს ინტერესებია: 1) ენერგეტიკა: ვაშინგტონისთვის ძირითადი სტრატეგიული ინტერესია; 2) უსაფრთხოება: ტერორიზმთან ბრძოლა, მასობრივი განადგურების იარაღის გაუვრცელებლობა, შეიარაღებული კონფლიქტების თავიდან აცილება, რეგიონის ქვეყნების ტერიტორიული მთლიანობის მხარდაჭერა; 3) შიდა რეფორმების განხორციელება: რეფორმები დემოკრატიისა და ეკონომიკის სფეროებში ამ საკითხების წარმატებით გადაწყვეტის შემთხვევაში, აშშ მიაღწევს თავის მიზანს კავკასიის რეგიონში და მისი მოწინააღმდეგეების გავლენის სფეროების ფლობას მინიმუმამდე დაიყვანს.

საქართველო აქტიურად აგრძელებს ამერიკის შეერთებული შტატების მიერ ინიცირებული ანტიტერორისტული კოალიციის პოლიტიკურ და სამხედრო მხარდაჭერას. ამერიკის შეერთებული შტატების დახმარების პროგრამებით გაწვრთნილი ნაწილები წარმატებით მონაწილეობდნენ ანტიტერორისტულ და სამშვიდობო მისიებში საქართველოში და მის საზღვრებს გარეთ. საქართველო-აშშ-ს პარტნიორობაში კი აღსანიშნავია, რომ ორი ქვეყნის ეროვნული ინტერესი შეიძლება სავსებით ბუნებრივად ემთხვეოდეს ერთმანეთს, ამავე დროს ვაშინგტონის დახმარება საქართველოსათვის განსაკუთრებულია, არა მხოლოდ უკანასკნელის სახელმწიფოებრივი ძლიერების გენერირების თვალსაზრისით, არამედ რეფორმებსა და დემოკრატიზაციაშიც. ამავე კონტექსტში, განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება ჩრდილო-ატლანტიკურ ალიანსის მხრიდან საქართველოზე გაწვევრიანების სამოქმედო გეგმის გავრცელებას, რაც აუცილებელი წინაპირობაა ხსენებულ ორგანიზაციაში სრულყოფილებიანი წევრობისთვის. ქართული საზოგადოებისათვის მისაღებია დასავლეთის დემოკრატიული მოდელი, მას სურს დასავლეთის ნაწილი იყოს, რადგანაც დასავლეთის ნაწილად ყოფნა მას რუსეთისგან დამოუკიდებლობას განუმტკიცებს. სწორედ ამიტომ, დასავლური ლიბერალური მოდელისადმი სწრაფვა უსაფრთხოების მიზეზებითაა განპირობებული.

გამოყენებული ლიტერატურა

1. გვალია გ. როგორ ირჩევენ პატარა ქვეყნები სტრატეგიულ მოკავშირეებს? დაბალანსების და მიტმასნების სტრატეგიები სამხრეთ კავკასიის რეგიონში, სადისერტაციო ნაშრომი. თბილისი 2013.
2. გუდაძე ა. სატრანზიტო პოტენციალის გაზრდის შესაძლებლობების გამოკვლევა საბაჟო ლოგისტიკის პრინციპების დანერგვის საფუძვლებლზე, დისერტაცია. ქუთაისი 2019.
3. დარჩიაშვილი დ. უსაფრთხოების სექტორის რეფორმა საქართველოში 2004-2007. თბილისი 2008.
4. კოპიტერსი ბ. საქართველოს უსაფრთხოების მოდელი: ცენტრი-პერიფერია (სახელმწიფოებრიობა და უსაფრთხოება: საქართველო „ვარდების რევოლუციის“ შემდეგ. ბრუნო კოპიტერსი და რობერტ ლეგვოლდი. (რედ) თბილისი, 2006.
5. საქართველოს ეროვნული სამხედრო სტრატეგია. თბილისი 2014.
6. სახელმწიფო და უსაფრთხოება. თბილისი 2006 წელი.

7. საქართველოს ეროვნული უსაფრთხოების კონცეფცია,
<http://www.nsc.gov.ge/files/files/National%20Security%20Concept.pdf>.
8. სამხედრო ჟურნალი „არსენალი“. 2004-2007 წლების გამოცემები.
9. ხუციშვილი ნ. საქართველოს ეროვნული უსაფრთხოების ძლიერი და სუსტი მხარეები, სამაგისტრო ნაშრომი. თბილისი, 2020.
10. <http://www.whitehouse.gov> აშშ-ის პრეზიდენტის ადმინისტრაცია.
11. <http://www.state.gov> აშშ-ის სახელმწიფო დეპარტამენტი.
12. <https://ge.usembassy.gov/ka> აშშ-ის საელჩო საქართველოში.
13. <http://www.president.gov.ge> საქართველოს პრეზიდენტის ადმინისტრაცია.
14. <http://www.parliament.ge> საქართველოს პარლამენტი.
15. <http://www.mfa.gov.ge> საქართველოს საგარეო საქმეთა სამინისტრო.
16. <https://mod.gov.ge> საქართველოს თავდაცვის სამინისტრო.
17. usa.mfa.gov.ge საქართველოს საელჩო აშშ-ში.
18. Civil.ge
19. STRATEGIC PLAN . Fiscal Years 207-2009. Revised May 7, 2007.
20. U.S. Department of State „U.S. Interests and foreign policy priorities in South Asia,“ statement before the house committee on international Relations, Washington, DC, June 22,2004.

გურამ ჩაგანავა

მგლის კულტის კროსკულტურული (სოციალურ ფსიქოლოგიური) პარალელები ინდოევროპულ, თურქულ და ქართულ ცივილიზაციებში

მგლის კულტის შესახებ საკმაოდ მდიდარი ლიტერატურა არსებობს (35, 242-243). აღნიშნავენ (28, 442-514), რომ ინდოევროპულ ენებში „მგელს“ გარკვეული რიტუალური როლი ენიჭებოდა. ძველი ხეთური ტრადიციის თანახმად, „მგელი“ საკრალური თვისებების განმასახიერებელია. „მგელი“ და „მგლების ხროვა“ ერთიანობასა და ყოვლისმცოდნეობასთან არის გაიგივებული. მაგალითად, მეფე ხატუსილი, როდესაც მეომრებს მიმართავს, მოუწოდებს მათ ისეთივე ერთიანობა დაიცვან, როგორც ეს „მგლის მოდგმას“ ახასიათებს. მგლის ტყავების ჩაცმა (ადამიანი-მგლები) ადამიანებისა და მგლების გაიგივებას უკავშირდება, რასაც მაგიურ ძალას მიაწერდნენ და განსაკუთრებული იურიდიული მდგომარეობის ადმინისტრაციის იყო. ძველბერძნულ ტრადიციაში მკვლელობის რიტუალური ფორმის დროს ადამიანი მგლად გადაიქცეოდა. ასეთ მდგომარეობას შეესატყვისებოდა გერმანული ტრადიციაც, როდესაც მკვლელი „მგლად იწოდებოდა“. ძველ ხეთურ რიტუალთან პარალელებს ვპოულობთ (28, 495) გერმანულ ჩვეულებებში, როდესაც შობის დღესასწაულზე მგლის ტყავში ჩაცმული მეომრების ცეკვები სრულდებოდა. საყურადღებოა, გერმანულ (და არა მხოლოდ) კულტურაში საკუთარ სახელებში ლექსემა „მგლის“ გამოყენება. მგლის სახელს უკავშირდებიან ე.წ. მაქცია-ვურდალაკები, რომლებიც ყველაფრის „მცოდნენი“ იყვნენ. მგელს ძალთანაც აიგივებდნენ. მაგალითად, ლატვიურში გვხვდება „ღვთის ძალი“, ბალკანეთის ძველ ინდოევროპულ ენებში დაფიქსირებულია „კანდავლას“-ი, მგლის ღვთიური კულტი, რომელსაც მსხვერპლად ძაღლებს სწირავდნენ.

გავრცელებული იყო სიტყვა „მგლის“ ფუძესთან დაკავშირებული ეთნონიმები და ტოპონიმები. მრავალი ხალხი და ქვეყანა „მგლის სახელით“ მოიხსენიებოდა, რაც, ალბათ, ტოტემურ წარმომობას (28, 495) ადასტურებს. მაგალითად, ძველ იტალიაში ტომი „ლუკანი“ „მგლის“ ფუძეს უკავშირდება; ბალკანეთში „დაკების“ სახელწოდება „მგლის“ ფუძემდე დაიყვანება; საბერძნეთში და მცირე აზიაში „ლიკონია“ მითოლოგიურ მეფე „ლიკონასთან“ არის დაკავშირებული, რაც, აგრეთვე, სიტყვა „მგლის“ ფუძეს ასახავს; ასევე, მცირე აზიაში, ფრიგიასში ძველ დროში მცხოვრები ტომი „ორკა“, სარმატული ტომი „ურგი“ და ძველსპარსულად ქვეყნის სახელწოდება „პირკანია“ მგლის სახელიდან წარმოდგება (28, 495).

ინდოევროპულ ტრადიციაში ეტიმოლოგიურად „ტურა“ და „მელია“ უკავშირდება „მგელს“. პარალელები სხვა ენებშიც დასტურდება. მაგალითად, აფხაზურში „აბგა“ (მგელი) აღნიშნავს „მელიასა“ და „ტურას“. საყურადღებოა, რომ ქართულ ხალხურ ლექსებშიც „მგელი“ და „ტურა“ ხშირად ერთმანეთის იდენტურ ცნებებად გამოიყენება. ასე რომ, იქმნება შთაბეჭდილება, რომ აქ არა მხოლოდ ამ ცხოველთა მსგავსების, საერთო წარმომავლობისა თუ საერთო ფუნქციის გამო ხდება ასეთი გაერთიანება, არამედ იმის გამო ხდება ამ სიტყვების სინონიმური განთავსება, რომ ეს რაღაც გარკვეული წესის ასახვაა, რომლის მიხედვით ქართულში სხვა ენიდან ნასესხებ სიტყვა „მგელს“ (28, 495) სჭირდებოდა განმარტება იგივე მნიშვნელობის (38, 356-357) ძველი, ქართველური ჰიპოტეზური სიტყვა „თურა“-თი, რომელიც მისი საკულტო, ტოტემური მნიშვნელობის გამო ტაბუირებული იყო (28, 495); ამიტომ მის ნაცვლად გამოიყენებოდა ფონეტიკურად მასთან ახლო მდგომი სიტყვა „ტურა“, რომელიც ამავე დროს მგელსაც მოგვაგონებდა ჟღერადობით. სხვანაირად ძნელია სიტყვა „მგლის“ გამოყენებისას პარალელურად სიტყვა „ტურა“-ს გამოყენების ახსნა. მოგვყავს რამდენიმე მაგალითი:

ავასე დიდი მინდორი
თათრის ხოჯაის ძვლითა;
მგელს დავაცვით კბილები,
ტურას–ლოყები ჭამითა (22, 39).

სტუმართად ცუდი დიაცი
მყინვარის წვერზემც დარჩება,
ხელთ ბალდი, ზურგთ აკვანი,
ზედ ნიაღვარიმც ასტყდება!
„მიშველეთ“ იმას იხანის,
მეშველი არვინ დაჰხვდება.
აირთვენ მთისა ნიაწვიმც,
სული აღ-ქაჯებს დაჰრჩება.
მყინვარის წვერზე მგელ-ტურა
იმასამც ლეშით გაძლება! (20, 51).

აჩუ აჩუ, არღანჩიკო,
ფული არ მაქვს, რა გაჩუქო!
ბატონმა ცხენი მაჩუქა,
ახირებულნი ბახია,

ნეტამც არ ეჩუქებია,
მამალმა მგელმა განია.
რო დავაბი პალატში,
თავი სტიკა ტალახში,
დაუყარე თივა-ქერი,
გადააჯდა ტურა-მგელი,
ვითამაშოთ შაურით,
მუზიკით და დაურით (20, 163).

„გიორგიბისთვე რა დადგა,
სიცივეა ძაან ძნელი,
ქრისტიშობისთვე რო დადგა,
თოვლი ჩამოყარა ბევრი,
იანვარი მოწინებებს,
როგორც შავი ყორის გველი:
„გავწყვიტე ხარი, კამეჩი,
არ გავუშვი ქურა ცხენი,
ხევები ლეშით ავასე,
დავასუქე ტურა-მგელი (15, 194).

როგორც ზემოთ ითქვა, ზოგიერთ ინდოევროპულ დიალექტში „ძალი“ აღნიშნავს „მგელს“. ასეთი რამ მითოლოგიაშიც შეინიშნება. მაგალითად, გერმანულ „ოდინა-ვოტანის“ ორი წმინდა ცხოველი (მგელი) ძალდებად იწოდება. მეომრები აღნიშნებიან როგორც „მგლები“ და „ძაღვები“. ადამიანის „მგლად“ გარდაქმნის პარალელურად მიუთითებენ ადამიანის ძაღვად გარდაქმნაზე. ინდოევროპული მითოლოგია მგელს მითოლოგიურ ძაღლს უახლოვებს (35, 242-243).

ანალოგიური მდგომარეობა გვქონდა საქართველოშიც. ვ.ბარდაველიძე წერს, რომ სვანების რწმენით, ზოგიერთ მათ ღვთაებას ჰყავდა თავისი მგლები და ამ მგლებს მათი შინაური სახეობის, ანუ ძაღლის სახელს უწოდებდნენ (ქელ). მაგალითად, მგლები ჰყავდა „დიდ ღმერთს“ და ისინი „დიდი ღმერთის ძაღვებად“ იწოდებოდნენ (2, 153). ხევსურული ღვთაებების ძაღვებს „მწევარნი“ ერქვათ, ე.ი. შეწევნის, შემწეობის მომცემნი (2, 153). ე.ვირსალაძე აღნიშნავს, რომ საქართველოში ფართოდ იყო გავრცელებული ე.წ. „ჩემო ყურშაოს“ ციკლი ფოლკლორში (3, 65-73), რაც, აგრეთვე, მგლისა და ძაღლის იდენტიფიკაციისა და საბოლოოდ მგლის კულტის გამონახატულების შედეგი უნდა იყოს.

მგლისა და მგელ-ძაღლის კულტი ძველ საქართველოში კარგად ჩანს სამეცნიერო მასალებიდანაც (1, 31-36; 26, 35-102; 4, 17; 31, 82-90; 25, 42-48 და სხვა).

რუსეთში მგლის კულტი იმაშიც გამოიხატებოდა, რომ მგლებისაგან ძროხების ჯოგის დასაცავად, წინ მიმავალ ძროხას ტომარას ჩამოკიდებდნენ, ხოლო რუხი მგლებისაგან ცხენების რემის დასაცავად მათ შემოატარებდნენ ბოქლომს, რაც სიმბოლურად რუხი მგლების ხახის ჩაკეტვას ნიშნავდა (37, 234).

ქართული ფოლკლორის ნაწილი ნადირის პირის შესაკრავ შელოცვებს ეძღვნება და ხშირად ისინი მგლის პირის შეკვრას ითვალისწინებენ. მოგვყავს ერთ-ერთი ასეთი შელოცვა:

სახელო, სახელითა მამითა ძითა, სულითა წმინდითა,
შაულოცამ მგლისას, ნადირისას,
ერთო ღმერთო, ჩამოყარე
ცხრა კლიტური რკინისაო!
შენ შაკარ და შტაბეჟდე
პირი მგლისა, ხელი მეკობრისა!

შენ მიე ყური ბანდისა,
თვალი ფისისა,
კბილი გაზმი სანთლისა,
ენა ნაბდისა.
ლოცვა ჩემი, რგება ღვთისა! (13, 235).

საფრანგეთში, გერმანიაში და სლავურ ქვეყნებშიც მგელი და ძაღლი განასახიერებდნენ პურეულის სულს. აქაც მგლის კულტთან უნდა გვქონდეს საქმე. მაგალითად, სილეზიაში ხორბლის უკანასკნელი ძნის შემკვრელს „ხორბლის ძაღლს“ უწოდებდნენ. მგლის კულტი დასტურდება, აგრეთვე, თურქულ ენობრივ სამყაროში (30, 24-25; 29, 483 -500). კანონზომიერია, ვილაპარაკოთ ქართველურ-თურქულ პარალელებზე ამ უძველესი კულტის გააზრების საკითხში.

მგლის კულტი ქართველურ ცივილიზაციაში ცხადად არის წარმოდგენილი. „მგლის ნიღბიანი“ ადამიანები ქართველური კულტურის სახვითი ხელოვნების მნიშვნელოვანი მოტივია. „მგლის“ კულტის ნაკვალევი განსაკუთრებით კარგად ჩანს სვანურ ტრადიციაში, სადაც „მგელი“, ძველი ინდოევროპული რწმენა-წარმოდგენის მსგავსად, გარკვეული სოციალური ორგანიზაციის სიმბოლოდ გვევლინება, ხოლო სვანური დროშა „ღემი“ კი „მგლის“ კულტთან არის დაკავშირებული (2, 141-156).

„მგლის“ კულტის ასახვასთან უნდა გვქონდეს საქმე ვახტანგ მეფის ზედწოდებაში „გორგასალი“, რაც სპარსულად „მგლის თავს“ ნიშნავს, ხოლო თვითონ სახელი „ვახტანგი“ კი – „მგლის სხეულის მქონეს“. თვით ძველი იბერიის სახელწოდებაც „ჰირკანია“ „მგლის“ სახელს უკავშირდება. როგორც ჩანს, ადრინდელი ზოგადქართველური „მგლის“ აღმნიშვნელი სიტყვა ტაბუირებული იქნა ქართველურ ცივილიზაციაში და ამიტომ ამჟამინდელი ქართული „მგელი“ და მეგრული „გერი“ სომხურიდან ნასესხები ჩანს, ხოლო სვანურში შესატყვისი სიტყვა ბერძნულიდან უნდა იყოს შეთვისებული (28, 496).

ინდოევროპული ტრადიცია რომაელების წარმომობას უკავშირებს მგელს, რომელმაც გამოკვება ძმები **რემი და რომული**. აქ სავსებით კანონზომიერია, ვივარაუდოთ ძველ რომში მგლის კულტის არსებობა. ასეთი ინდოევროპული ტრადიცია სავსებით შეესატყვისება ძველ თურქულ ტრადიციას, რომლის შესაბამისად თურქების წარმომობა მითოლოგიურად აგრეთვე უკავშირდება მგელს, სახელდობრ–ჰუნების მეფისწულისა და მგლის ქორწინებას (30, 24-25). ისტორიული წყაროები (30, 10 - 30) ადასტურებენ, რომ ჩრდილოეთ ჩინეთში ცხოვრობდა **აშინა**-ს ტომი, რომელიც 500 ოჯახისაგან შედგებოდა. ჩინელები **აშინა**-ს ხანის ქვეშევრდომებს **ტუ-კიო**-ს უწოდებდნენ. ამ სიტყვას განმარტავენ, როგორც **თურქ+იუტ**, ე.ი. „თურქები“, მაგრამ მრავლობითი რიცხვის მონღოლური და არა თურქული სუფიქსით. თვითონ სიტყვა **თურქ** ნიშნავს „ძლიერს“, „მაგარს“. ეს კრებისითი სიტყვა შემდგომში სატომო გაერთიანების ეთნიკურ სახელწოდებად გარდაიქმნა. სიტყვა **აშინა** მონღოლური წარმომობის უნდა იყოს, რადგან ამ ენაზე მგელი **შონო/ჩინო**-ა, ხოლო პრეფიქსი „ა“ პატივისცემის აღმნიშვნელი პრეფიქსია ჩინურში. ამრიგად, **აშინა** „კეთილშობილურ მგელს“ ნიშნავს (30, 24-25). ცნობილია, რომ თურქულად „მგელი“ აღინიშნება სიტყვებით **ბური** ან **კასკირ**-ი (30, 24-25) (**კურტ**-ი). ჩინელი ავტორები თვლიდნენ, რომ „თურქი ხანი“-სა და „მგლის“ ცნებები სინონიმებია. დედოფალი საკუთარი ქმრის შესახებ ამბობს – „ხანი მისი თვისებებით მგელია“ (30, 26), ხოლო თურქებზე შეტყვის ინსტრუქციაში ნათქვამია: „უნდა დევნოთ მომთაბარეები და თავს უნდა დაესხათ მგლებს“. ამ შემთხვევაში საინტერესოა ქვემოთ მოყვანილი ქართული ხალხური ლექსი, სადაც ადამიანი საკუთარ თავს მგელთან აიგივებს:

ერთი მგელი გავიზარდე,
ვიყავ ნადირობის თვალი (20, 152).

მგლის ოქროს თავი გამოსახული იყო ძველი თურქების დროშებზე (30, 26). აქ პარალელების თვალსაზრისით საყურადღებოა ის, რომ სვანური ლემის დროშაზე

სინამდვილეში ლომი კი არა, მგელია გამოსახული. გ.ჩიტაია წერდა, რომ ტოტემური ცხოველებიდან საქართველოში, კერძოდ კი სვანეთში, მგელია დადასტურებული. მგელს ზებუნებრივი ფიზიკური და მაგიური ძალა მიეწერებოდა. მისი მოკვლა ტაბუირებული იყო. მოკვლის შემთხვევაში, სვანური ჩვეულების თანახმად, მონადირე ებოდიშებოდა მოკლულ მგელს, რომ შემთხვევით მოუხდა ეს ამბავი, თორემ მას ისევე არ გაიმეტებდა სასიკვდილოდ, როგორც საკუთარ-ძმას. მგლის ტოტემიდან მომდინარეობს სვანური დროშა – **ლემ-ი**. მგლის ტოტემთანაა დაკავშირებული მრავალრიცხოვანი უქმეები და დღესასწაულები: მგელთუქმე, მგელთკვერაობა, სვანური „ლითხრი“ და სხვა. ამ დროს სრულდებოდა მაგიური ქმედებები, ლოცვა და შელოცვები, ცხვებოდა რიტუალური კვერები და სხვა (24, 222). მგლის კულტისადმი მიძღვნილ თამაშებს თურქულ სამყაროში ადასტურებს ვგორდლევსკი (29, 144). ორი თურქული ლეგენდა თურქების წარმოშობას მგლის მიერ შობილ შვილებს უკავშირებს (30, 26). ლ. გუმილევი თვლის, რომ **აშინა**-ს სახელწოდებით ცნობილი ტომი პირველად მონღოლურად საუბრობდა და მხოლოდ მოგვიანებით, თურქულენოვან სამყაროში მოხვედრის შემდეგ, მოხდა მისი ასიმილაცია (30, 26), თუმცა, **მგლის** კულტისადმი თაყვანისცემა შენარჩუნებული იყო. მნიშვნელოვანია, რომ არსებობს მრავალი ვერსია თურქების ეთნონიმის თურქული ენისა და, აგრეთვე, ინდოევროპული ენების საფუძველზე ასახსნელად (39), მაგრამ ყველა ასეთი ვერსია ნაკლებ სანდოა. ამიტომ სავსებით შესაძლებელია, თურქების ეთნონიმის ასახსნელად ახალი ვერსიებისა და ჰიპოთეზების შემუშავება.

ქართულმა ფოლკლორმა არ შემოგვინახა ისეთი ლეგენდა თუ მითი, რომლის მიხედვით შეგვეძლო ქართველთა მითოლოგიური წარმოშობა მგელთან ყოფილიყო დაკავშირებული, მაგრამ ზოგიერთი სიუჟეტის საფუძველზე უნდა ვივარაუდოთ ასეთი ლეგენდის არსებობა.

გავიხსენოთ, ყველასათვის ცნობილი ხალხური ლექსი:

კიდევაც დაიზრდებიან
ალგეთს ლეკვები მგლისანი,
ისე არ ამოსწყდებიან
ჯავრი შეჭამონ მტრისანი (16, 81).

ამ ლექსიდან კარგად ჩანს, რომ შურისმაძიებელი „ლეკვები“, რომლებიც, რა თქმა უნდა, ქართველი ვაჟკაცების ტოლფასი ცნებებია, მგლის ნაშობნი არიან და ამ თვალსაზრისით კანონზომიერად უნდა დავასკვნად, რომ ქართველთა მითოლოგიური წინაპარი, ისევე, როგორც ინდოევროპულ და თურქულ მითოლოგიაში დასტურდება, მგელი უნდა ყოფილიყო.

ზემოთ მოყვანილი ლექსი ერთადერთი რომ ყოფილიყო, მაშინ ეჭვი შეგვეპარებოდა ჩვენს ვარაუდში, მაგრამ, საბედნიეროდ, ქართული ფოლკლორი ინახავს მრავალ ანალოგიურ სიუჟეტს. მოვიყვანოთ რამდენიმე მათგანი:

ცოლს-შვილს ნუ სჯავრობ, ყაჩაღო,
ორ ლეკვ გასწირე მგლისაო.
ორივაც ღმერთმა გაზარდას!
ჯავრი არ სჭამან მტრისაო (22, 170).

დამალაჩვივა ქისტეთი,
მემრ მამკლა, დამასვენაო!
ნუ ასჩქარდები, წვრილაო,
ხან არ გასულა ბევრაო.
შურის საძებრად მგლის ლეკვთა
საველოდ უდგას ღრენაო (22, 199).

გახედე ჩობოლაურთასა,
გაპტყელებულსა ცასავითა,
შიგ ნადგომ შენ ძმას მარტიასა,
გაბუსანებულს მთასავითა.
ბერო ბეჯიავ, რას უდგახარ?
დგახარ უსტოვოს ხესავითა,

შურის საძებრად მიდიან,
ჯავრნი ჰქონ ბუსურბნისანი,
შონით ჰყავ სახლის კაცები,
მსწავლენ არ უნდან გზისანი.
ბებერმ ფარმ გადაიარა,
გადიყოლნ ლეკვნი მგლისანი“ (17, 56).

გადაიქცევი და ხმა არ გაქვ
ამ შენს ძმას მარტიასავითა.
რას ტირი ჯალაბურთ ქალო,-
მგელს ლეკვნი კიდევ მორჩომნიან
დაიზრდებიან მგლის ლეკვები,
მამის ნადგომზე დადებიან (18, 83).

რა გინარინ, ძაღლებო,
ლეკვნი იქავ მარჩეს მგლისაო,
ა იმავ მამის შვილნია,
არ შეგარჩენენ ჭირსაო (17, 85).

საყურადღებოა ის ფაქტი, რომ ისევე, როგორც თავის დროზე მგლის დასახელება სვანურ დროშაზე შეიცვალა ლომის დასახელებით, ასევეა ქვემოთ წარმოდგენილ ნიუჟეტში. მოგვყავს ტექსტი:

ის უუბნია ღუმანსა: აისხეს იარაღები,
„ადარ არიან წანდესო“, სამტეროს გზაზე შადგესო,
ის კი აღარვის უთქომის, ისევ მოიდენ ცოცხალნი,
თუ ლომს ლეკვები დაჰრჩესო, მამის კერაზე დასხდესო (16, 82).

აქ უეჭველი პარალელი გვაქვს ძველ ინდოევროპულ ტრადიციასთან, სადაც მეომრები მგლებთან არიან გაიგივებულნი (28, 495-496). ქართული ფოლკლორი გვიდასტურებს, რომ მთლიანად სამხედრო ორგანიზაცია, ერთობა „მგლის“ კულტს უკავშირდებოდა. ეს მოტივი კარგად ჩანს ხალხურ ლექსში „ჰევსურები აწყურთან“.

სანეს ვევსურებ იყრების, ლელ-უბან გადმოდიოდეს,
უფროსებ თემ-თემისაო: ელვა დგა ჩაჩქნებისაო;
„წასვლა გვი, არ გვეშველების, კუკიას ჩამადიოდეს,
არ წასვლა არ იქნებისა? ჭექა მახქონდა ცისაო;
არაგვი ჩამაამტვრიეს, ქალაქს მიუვა ბატონსა
ქავ ადარ დაუდგებისა. ჯოგი ლეგისა მგლისაო. (22, 51.)

საყურადღებოა, რომ მეომრები რუს (ლეგა) მგლებთან არიან გაიგივებულნი, რაც სლავურ და თურქულ ტრადიციებში პოულობს ანალოგიებს. მიიჩნევენ, რომ რუსულ ფოლკლორში „რუსი მგლის“ ფრაზეოლოგიზმი თურქული სამყაროსაგან უნდა იყოს ნასესხები (29, 483-500). სლავურ მითოლოგიაში «Волкодлак», «Волколак» — ადამიანი—მაქცია ხასიათდება ზებუნებრივი შესაძლებლობით გადაიქცეს მგლად. ითვლებოდა, რომ გრძნეულებს შეეძლოთ საქორწილო მსვლელობათა წევრების მგლებადა გადაქცევა. ასეთი არქაული წარმოდგენები დასტურდება, აგრეთვე, სხვა ინდოევროპულ კულტურებში, მაგალითად—ხეთურში. საქმროს მგლად „გადაქცევა“ დაკავშირებული იყო საცოლის გატაცებასთან. ზოგ რუსულ დიალექტში „ხელისმომკიდე“ სიძის მხრიდან აღინიშნება სიტყვა მგლით — „Волк“ (35, 242-243).

სიტყვა „ლეგა“ არსებობს ბაცბურში (წოვა-თუმურში) (7, 84) და ამრიგად ტერმინი **ლეგა**, ალბათ, ვაინახურ ენობრივ სამყაროშიც ნახულობს პარალელებს. **ლეგა მგლის** გამოთქმა გვაქვს მეორე ქართულ ხალხურ ლექსში „სჩივიან თუმის შვილები“.

მამადიმ შაისშვილმა „ფერ ვილოთ ლეგა მგლისაო,
ყმაწვილმ დასცადა თავიო, სასაცილოთაც გვიგდებენ
ამხანაგთ უუბნებოდა: ჩაღმ-გომეწრელთა ყმანიო“ (16, 160).

სიტყვა „ლეგა“ ქართველ მთიელებში ადამიანის სახელადაც გამოიყენება, რაც უთუოდ ამ სიტყვის დაფარულ მითოლოგიურ მნიშვნელობასთან უნდა იყოს დაკავშირებული. მოგვყავს მაგალითები:

ლეგასა და ქიტესასა
არ ამბობენ ქრისტიანსა“ (21, 82).

მიგრულ ლეგას მოვკლავ,
წოწურაულს მოკლიასა (21, 88).

მნიშვნელოვანია, რომ მეომრული სულისკვეთება პრინციპების შენარჩუნებასთან, დაუმორჩილებლობასთან, უდრეკელობასთან, პიროვნულ სიმტკიცესთან, ზეგავლენის მიუღებლობასთან არის დაკავშირებული, რაც მეომრის, ისევე როგორც მგლისა და არწივის დაუმოკიდებლობაში გამოიხატება. ასეთი იდენტიფიკაცია თვალსაჩინოდ ჩანს შემდეგ ხალხურ ლექსში:

კაი ყმა, მგელი, არწივი, არც ერთ არ გაიწურთნება; მგელი არ მოშლის მგლობასა, კაი ყმა-მამაცობასა, არწივი-არწივობასა, მთის ყურეს ნადირობასა.	მგელი გაივლის მთაზედა, ნამგაბერტყილი დარჩება. დაიხუილებს არწივი, მთით ბარად ჩამოვარდება, დაიჭერს შუნის თიკანსა, ხორცი ძველადვე დარჩება (19, 21; 16, 94).
--	---

ისევე, როგორც ინდოევროპულ ტრადიციაში, „მგელთან“ არის დაკავშირებული მრავალი ქართული გვარი (მაგალითად „მგელაძე“, „გელაძე“, „გელავა“) და სახელი (მგელიკა). იგივეს ადასტურებს ფოლკლორიც:

აკუშოს მგელაის შვილნო, დედა ვაცხოვნე თქვენო (22, 82).	ჳმალს ნუ სტებ მგელათ სუმბატავ, ნაცად არ გეკარგებისა, ბაბუა მგელაიშვილი (17, 250).
--	---

აბუჩავ, მგელიკას შვილო,
მუ ჳლნ შენაც გქონდენ მგლისანი (17, 56).

ქართულ კულტურაში მეომრული სულისკვეთება მგლებთან გაიგივებით აღინიშნება. „მგელი“ ძლიერ, ენერგიულ, შემტევ, დაუნდობელ არსებად მიიჩნევა. ეს კარგად ჩანს შემდეგი ხალხური ლექსებიდან:

ბატონო, ოდომც ნუ მომკლავ, თათრებს გავჟღელტ მგელივითა, ძილს გავუფრთხობ, შევეჭრები, კუდს მოუქნევ მელივითა (22, .58).	ვეფხვივით მეომარნია, მგელივით ეტანებიან, შტიკებს გააქვის ჩქამია (22, 185).
---	--

----- ომობენ კავკასიელნი, მთა და ბარს მუზდვეს ზარია, მტერს მიხყვებიან კვალზედა, მკვდარზე შეყარეს მკვდარია, უკენ არ იწევს ლაშქარი, ქართველთ ვაჟების ჯარია, გვრდს უდგან მთისა არწივნი, ადამიანის თავდაუჭერლობა, თავაწყვიტილობა გაიგივდება აგრეთვე, მგლის	მგელივით ველზე გასულსა მიძევს რაზმელთა ჯარები, მიაც ასნაირ ხერხითა ასნაირ დავემალები. ხელთ და თვალთშუა უძვრები, რჩებიან ხახამშრალები. ვერ დაიჭერენ ხევსურსა დამჭერებ თქვენისთანები! (19, 121).
--	---

ადამიანის თავდაუჭერლობა, თავაწყვიტილობა გაიგივდება აგრეთვე, მგლის ქცევასთან:

ამ დროს გურიელი, მებრძოლ მუშებს დაერია, ყველას კბენდა როგორც მგელი.	ბევრსა სცემა, ბევრი მოკლა, მიმოფანტა მშრომელთ კრება (22, 136).
---	--

მგლის უშრეტი ენერგიულობა, დაუღლელობა არა მხოლოდ მებრძოლურ სულისკვეთებაში გამოიხატება, არამედ, აგრეთვე განსაკუთრებულ შრომისმოყვარეობაში:

...დავლოცოთ ყველას მარჯვენა ვინც შრომაშია მგელია,	დავგმოთ, დავძრახო დისინი, ვინც ჩვენი შრომის მტერია (23, 206).
--	--

აგრესიულობა, დაჟინებულობის უძლიერესი ტენდენცია, რომელიც უმარტივეს, საწყის, დაუხვეწელ, „ბუნებრივ“ მამაკაცურ მიდრეკილება-თვისებას შეესატყვისება, ხშირად გამოიხატება ადამიანის მგელთან შედარებით. მოგვყავს შესაფერისი მაგალითები:

ეხვეწება მურღაშვილი – დამპატიჯე ხინკალზედა!	ბასილი და მურღაშვილი, გიყურებენ მგლის თვალზედა,
--	--

– არა, დავით გენაცვალოს, თუ სად გაგიმარტოხელეს,
თავადა ვარ იბტაზუდა, შაგაჭრიან ხმლის ფხაზედა (23, 207).
მგლის მაგვარი ბრძოლისუნარიანობა ქართულ ფოლკლორში ხშირად **მგლის ფერის** მიღებასთან არის დაკავშირებული:

მაშინ გულს ხკითხა ოშკაცმა; ორ-სამ უნცროსიც მინდაო
დღე გამითენდა ცდისაო“. აიკრა ჯელი ხანჯარზედ,
ჯელი დაიკრა ხანჯარსა, ფერი დაიდვა მგლისაო,
ფერი დაიდვა მგლისაო (22, 172). უნადრიკს ჩამოუქნივა,
ნათოს ჩამოდის მჯრისაო (22, 170).

მეომრის, ვაჟკაცის ამტანიანობა, გამძლეობა ქართულ ხალხურ პოეზიაში არცთუ იშვიათად მგლის გამძლეობასთან არის გაიგივებული, რაც ისეთი ფრაზეოლოგიზმით გამოიხატება, როგორცაა **მგლის მუხლი**:

ამანდით გამაბრუნვილმა
მუჯლი მაიბა მგლისაო (22, 197).

როგორც ჩანს, **მგლის მუხლი** გაიგვებულია მგლის აქტიურობასთან, შეუდრეკელობასთან, გამბედაობასთან, სიყოჩაღესთან, უკიდურესად რთულ სიტუაციაში გამოსავლის პოვნის შესაძლებლობასთან. **მგლის მუხლის** ასეთი ინტერპრეტაციის შესაძლებლობა ქვემოთ მოყვანილი ბრწყინვალე ლექსითაც დასტურდება.

ჩაგვიძედ, ბერო მინდიავ, კაცია–გულად მამაცი,
მუხლი მაიბი მგლისაო, ქვასაც კი ხელით სთლისაო.
თან ჩაგვიყოლე სწორები, გულად მამაცსა ვაჟკაცსა
ვისაც თავი აქვს ცდისაო. ვერვინ დასწამებს ცილსაო,
შიში არ არის მტრისაგან, მტერს დაუხვდება მამაცად,
ლოცვაა სამებისაო, გულს მისცემს ამხანაგსაო.
ნუ ეხუმრებით მინდიას, ჩაგვიძედ! ჩაყვვით ყველანი
მთების არწივის შვილსაო. ასეთ გულითად მგზავრსაო (17, 32).

საბრძოლო განწყობილებების გამომხატველია სიქველე, მოხერხებულობა, სიმამაცე, მეომრული შემართება, რომელიც ქართულ პოეტურ ფოლკლორში მგლისათვის დამახასიათებელ ქცევასთან არის გაიგივებული:

ვინამც სთქვა, ენამც გაჰხმება სიხანლე, ხელთა სჭერია,
„წოწრეს პაპაი ბერია“, ცხენზე შეჯდებ–ორსა ჰგავ,
ბერია, არცრა ბერია, დაუქვეითებს–მგელია“ (16, 92).
გამოთქმა „მშიერი მგელი“ მჭრელ, გალესილ ხმალთან იგივდება:
„მთიულო, მთაში გაზრდილო,
ხმალს როდის მოგიმავდება;

ანდა:

ხმალი მშიერი მგელია (16, 67).

მგლის ქცევა პრინციპულობასა და გაუტეხლობას აღნიშნავს, რაც შეესაბამება ინდოევროპულ ტრადიციას. ამ მოსაზრების დასადასტურებლად მოგვყავს კიდევ ერთი ბრწყინვალე ქართული ხალხური ლექსი:

არცარას მოჯაბრეს ვაძლევ, მგელი არ იცარცვების:“
ვერცარას მტერი მრჩების, რაც არა სცვავ ტანზედა,
ძველთაგან მოდის თქმულება; არც-არა გაეხდებისა (23, 127).

მგელი სიჯანსაღესთან, სიმწიფესთან, ენერგიით სისავსესთან გაიგივდება

ჩემს წაწალს რამ რა ჩაუხსნა

წითელ თვალნი მგელივითა (23, 174).

საყურადღებოა მგლის კულტის ასახვა მეტყველებაში. მაგალითად, მეგრულში დადასტურებულია „ბა“ პრეფიქსიანი სიტყვა – „ბა-თურ-ა“ (ბათურას)–ძაღლის მსუქან ლეკვს, თამამის მოყვარულს, გადატანით მსუქანს, ბუთხუზას (ბავშვი) ნიშნავს (8, 213).

ამავე დროს გვხვდება „ბა“ პრეფიქსის გარეშე სიტყვა–თურ–ი (თურს), რაც მოგვარეს, სისხლით ნათესავს, ტომის, მოდგმის წარმომადგენელს აღნიშნავს (9, 67). ლაზურში „თირი“ (მთირი) – სიმამრია, ხოლო „მთირე“–დედამთილი, „ლამთირე“–სიდედრი. (33, 138-167).

ამრიგად, სიტყვები „ბათურა“ და „თური“ არა მხოლოდ ფონეტიკურად უკავშირდებიან ერთმანეთს, არამედ ეტიმოლოგიურადაც. ჩვენ მკითხველს ვთავაზობთ შემდეგ ჰიპოთეზას. როგორც ზემოთ იყო აღნიშნული, ძველი ინდოევროპული ტრადიცია და მითოლოგია ხშირად აიგივებს ადამიანებსა და ძაღლებს. მგლისა და ძაღლის ერთ ხატში გაერთიანება არც ძველი ქართველური ტრადიციისათვის იყო უცხო. მაგალითად, სვანური რწმენა–წარმოდგენით ძაღლები და მგლები ღმერთების „ძაღლ–მგლებთან“ იგივდებიან (2, 15-153). შესაძლებელია, რომ „მგლის“ აღმნიშვნელმა სიტყვამ ქართველურში ტაბუირება იმიტომ განიცადა, რომ ტოტემურ ცხოველთან დაკავშირებული ნათესაობის აღნიშვნა უნდა შეცვლილიყო უბრალოდ ნათესაობის აღმნიშვნელი სიტყვით, რისი განხორციელებაც მხოლოდ იმ შემთხვევაში იქნებოდა შესაძლებელი, თუ ტოტემური მგლის სახელწოდება (ამ შემთხვევაში ჩვენი ვარაუდით „თური“– თირი) შეიცვლებოდა. ქართველურ ენებში კი ამჟამად ნათესაობის აღმნიშვნელ ტერმინებში შემორჩენილი „მგლის“ აღმნიშვნელი უძველესი, პირვანდელი ფუძე–„თურ“-ი, „თირი“ ასახულია შემდეგ სიტყვებში: მეგრული–„თურ-ი“–მოგვარე, „ბა-თურ-ა“–ძაღლის მსუქანი ლეკვი, „მუა-ნ-თილ-ი“ (მუა-ნ-თირ-ი)–მამამთილი, სიმამრი, ლაზური–„მ-თირ-ი“– მამამთილი, სამამრი, ქართულში–„მამა-მ-თილ-ი“. ლაზურში პირველად ნ.მარის მიერ დადასტურებული „ანდერი“, რომელიც ოხერს, უპატრონოს ნიშნავს (33, 126), ლაზურის განმარტებით ლექსიკონში „ანტერი“-ს სახით არის წარმოდგენილი (40, 3). მნიშვნელოვანია, რომ სიტყვა „ანტერი“ აბსოლუტურად იგივე მნიშვნელობით დადასტურებულია აჭარულ დიალექტში (6, 89) და ის ლაზურიდან ნასესხები უნდა იყოს. ვფიქრობთ, რომ ეს სიტყვაც მგლის კულტთან უნდა იყოს დაკავშირებული, რადგან აქაც გამოიყოფა ჰიპოთეზურად მგლის ქართველური სახელწოდების პირვანდელი ფორმანტი „ტერ“ (თერ), რაც „თურ“-„თირ“-ის ვარიანტებად გვაქვს წარმოდგენილი. შეიძლება, „ანტერი“ უკავშირდება მითოლოგიურ ღვთაება (მგლის კულტის ამსახველ) „ანთარ“-ს. სავარაუდოდ, იმის შემდეგ, როდესაც ქართველურ კულტურაში მგლის კულტმა დაკარგა თავისი ღირებულება, ზოგიერთმა მასთან დაკავშირებულმა სიტყვამ, მაგალითად, „ანტერმა“ უარყოფითი ელფერი შეიძინა. „მგლის“ ძველ სახელწოდებას უნდა უკავშირდებოდეს სიტყვა „ტურ“-აც (ლაზურად „თურა“), როგორც ეს არის ინდოევროპულ ტრადიციაში (28, 513).

საყურადღებოა, რომ „შუამთობის“ ხალხური დღესასწაულის ერთ-ერთ მონაწილეს „შემთვერი“ ეწოდებოდა. ხომ არ არის ეს სიტყვა მეგრულ-ლაზურ „თურ“-თან (სისხლით ნათესავი) და აქედან მგლის კულტთან და მგლის ტოტემთან დაკავშირებული? რ.მაღაყმაძის მოსაზრებით, შუამთობის დღესასწაულზე დამკვიდრებული წესით ხდებოდა საპატარძლოს ან ახალმოყვანილი რძლის მიპატიჟება –გადაპატიჟება ნათესავებს შორის (11, 125). ასეთი ტრადიცია ძალიან მნიშვნელოვანია, რადგან ის მითოლოგიურად შეუღლების ტრადიციის ანარეკლი უნდა იყოს, ხოლო ასეთი ჩვეულება შეიძლება დაკავშირებული იყოს წინასწარ დანიშვნასთან, „დანახვასთან“, მოტაცებასთან და ასე შემდეგ. მაგრამ თუ ჩვენ მგლის კულტს დაუკავშირებთ შუამთობის დღესასწაულს, მაშინ „მგლის ქვევასთან“ უფრო შესატყვისი „მოტაცება“ იქნება. ზ.თანდილაძე წერს, რომ „ყველგან, სადაც შუამთობა იციან, მტკიცეაა დაცული ამ დღესასწაულზე საპატარძლოს ან ახალმოყვანილი რძლის მიპატიჟების წესი... გასამგზავრებლად დათქმულ დღეს სასიძოს ოჯახი საპატარძლოს ოჯახს მიჰგვრიდა მოკაზმულ ცხენებს... ცხენებს მიჰგვრიდა მაზლი ან, უკეთეს შემთხვევაში, სამამამთილო,... სასიძოს მხარე ვალდებული იყო, საპატარძლო და მისი ნათესავ-ახლობლები წაეყვანა იმ იაილამდე, სადაც თავისიანები იმყოფებოდნენ... შუამთობის დღესასწაულზე საპატარძლოს მიპატიჟება–წყვანის ძირითადი მომენტები.–დედოფლისა და მხლებლებისათვის ცხენების მიგვრა,

მამამთილის თუ მაზლის გაძლოა ქვეითად, – საქორწილო ჩვეულებას ემსგავსება და, ერთი შეხედვით, შეიძლება, იგი ქორწილის ინსცენირებად მივიჩნიოთ, მაგრამ თანამედროვე ეთნოგრაფიული მასალები ამის მტკიცებისათვის საკმარისი არ არის. მთქმელ-ინფორმატორები დაბეჯითებით მიუთითებენ, რომ შუამთობაზე ქორწილი არ ტარდებოდა“ (5, 20). აქ საყურადღებოა ზ.თანდილაძას მოსაზრება, რომ შუამთობაზე ქორწილის ინსცენირებასთან გვაქვს საქმე. ჩვენ ვფიქრობთ, რომ შუამთობის დღესასწაულზე იმიტომაც არ ტარდებოდა ქორწილი, რომ ის ქორწილის ინსცენირება კი არა, არამედ **პატარძლის მოტაცების იმიტაცია–ინსცენირება** უნდა ყოფილიყო. პატარძლის მოტაცება კი სავსებით შეესატყვისება მგლის კულტის მითოლოგიურ ფუნქციებს და, როგორც ზემოთ აღინიშნა, კარგად არის დადასტურებული ინდოევროპულ ტრადიციაში.

ვს. მილერის ცნობით, **“თუთირი”**–„მგელთა მფარველი და მბრძანებელი სულის სახელია“ (12, გვ. 121). აღნიშნავენ, რომ ოსების მრავალი ღვთაება დაკავშირებულია მეცხოველეობასთან და მონადირეობასთან. **“თუთირ”**-ს თხოვდნენ ოსები საკუთარი ჯოგების დაცვას მგლებისაგან. სასოფლო-სამეურნეო ინვენტარი მზადდებოდა **„თუთირი“**-ს დღესასწაულისათვის, რომელიც დიდმარხვის პირველ კვირაში ტარდებოდა და რომელიც მგლების მფარველად იყო წარმოდგენილი. სათესლე მასალა აგრეთვე ამ პერიოდში შეირჩეოდა, რაც ამ დღესასწაულს აგრარულ კულტთან აკავშირებს (36, 333). ამ ღვთაებასთან ფონეტიკურად ახლო მდგომი ქართველური ღვთაება **„ანატორი“**-ს შესახებ საინტერესო მოსაზრებებს გვთავაზობს ი.ჯავახიშვილი. ის წერს, რომ ხევსურები თაყვანსა სცემენ ერთ ღვთაებას, რომელსაც **„ანატორი“** ჰქვია. არ არსებობს რაიმე ცნობა ამ ღვთაების ფუნქციების შესახებ ხევსურეთში. ამის გამორკვევისათვის საყურადღებოა ერთი ჩვეულება, რომელიც შენახულია სამეგრელოში. დიდმარხვის წინა დღეს მეგრელები იხსენებდნენ ხოლმე ერთ ღვთაებას, რომელსაც **„ჟინი ანთარი“**, ზენა ანთარი ეწოდება. დილაადრიან სიმინდის ფქვილის ნაფუვარს დიდს ოთხკუთხ კვრს ამზადებდნენ და ვახშამად კერაზე აცხობენ, რომელსაც სახლის უფროსი მერმე რამდენიმე ოთხკუთხ ნაჭრად ჰყოფს და თანაც შემდეგ ლოცვას წარმოთქვამს ხოლმე: **„ჟინი ანთარი, პატენი გომორძგვილი! ჩქიმი სი ამიშინი“** და სხვას. ესე იგი **„ზენა (ზეციური) ანთარო, ბატონო გამარჯვებულო! ჩემი საქონელი (საუნჯე) შენ მომიშენე“**-ო და სხვას. ვინც ამ მოვალეობას პირნათლად აასრულებს, იმას სწამდა, რომ მისი საქონელი და ყანები ზარალისაგან უზრუნველყოფილია ერთი წლის განმავლობაში.

ი.ჯავახიშვილს მიაჩნია, რომ მეგრული **„ანთარი“** და ხევსურების **„ანატორი“** ერთი და იგივე ღვთაება უნდა იყოს. ამ ღვთაების სახელი შენახულია აფხაზურშიც, რომელიც გვხვდება **„აათარ“**-ის სახით. აფხაზების მითოლოგიაში ამ საქონლის ზედამხედველს პირველი ადგილი უჭირავს. **„აათარ“**-ი შეიძლება წარმომდგარიყო **„ანთარი“**-საგან თვით მეგრულ ნიადაგზედაც, სადაც **„ნ“** ჯერ **„ლ“**-დ ქცეულა, ხოლო შემდეგ **„თ“**-ასი **„ა“**-დ გარდაიქმნა. სიტყვა **„აათარ“**-ი შინაური საქონლისა და მოსახლეობის მფარველ ღვთაებად ითვლებოდა. სწორად მას ევედრებოდა ყოველი, რომელსაც უნდოდა, რომ მისი საქონელი გამრავლებულიყო, და ნადირს არ გაეფუჭებინა. აქედან ჩანს, რომ **„ანთარ“**-საც სწორედ ამგვარი ვედრებით შეჰღალალებს მეგრელი მეურნე, როცა უნდა, მოუშენდეს და გაუმრავლდეს საქონელი. ამ ღვთაების უძველეს და სრულ სახელად ი.ჯავახიშვილს მიაჩნია **„ანატორი“**, რომელიც აგებულების მიხედვით რთული, ორნაწილადი, სიტყვა უნდა იყოს და შედგებოდეს **„ანა“** და **„ტორ“**-საგან (27, 122-124). მეგრულ-ქართული ლექსიკონი ასე განმარტავს სიტყვა **„ანთარ“**-ს: **„ანთარ-ი (ანთარს) კოლხურ მითოსში მეცხოველეობის მთავარი ღმერთი (8, 187). იგივე ლექსიკონი შემდეგნაირად განმარტავს „ჟინი ანთარ“**–ზეციური ანთარი,–საქონლის მფარველი ღვთაება (9, 500).

ვფიქრობთ, რომ აქ მგლის კულტის ამსახველ ღვთაებასთან უნდა გვქონდეს საქმე, რადგან, უპირველეს ყოვლისა, შინაურ ცხოველს ზუსტად მგლები აყენებდნენ უდიდეს ზიანს და ამიტომ ადამიანებისადმი მგლის დადებითად განწყობისათვის, ბუნებრივია,

საჭირო იყო მგლის „გულის მოგება“, მისი სიამოვნება. ცნობილია, რომ, „სვანების რწმენით, მგლებს ჰქონდათ ადამიანის სასიკეთო მაგიური თვისებები; საერთოდ მგლები ყოველნაირად მფარველობდნენ და ეხმარებოდნენ ადამიანებს. სწორად ამით ხსნიდნენ სვანები, რომ მგლის კბილის ავგაროში მავნე სულებისა და ავი თვალისაგან ფარავდა, ხოლო მგლის ხორცისა თუ ქონის შეჭმა, მისი ხორცისა და ძვლების ნახარშით შემზადებული სასმელით „ზიარება“ ადამიანს სხვადასხვა ავადმყოფობისაგან გადაარჩენდა“ (2, 149). ამავე დროს, ვფიქრობთ, რომ თვითონ სიტყვა „ანთარი“ შეიძლება მართლაც ორ ნაწილად დაიყოს – „ან“ და „თარ“-ი. აქედან „ან“ ჩვეულებრივი პრეფიქსია, რომელიც ზანურისათვის და განსაკუთრებით ლაზურისათვის არის დამახასიათებელი, ხოლო „თარ“-ი აგრეთვე ზანურისათვის (მეგრულისათვის) დამახასიათებელი სიტყვა „თური“-ს ვარიანტი უნდა იყოს, რომელიც ამჟამად, როგორც ვიცით, მოგვარეს, სისხლით ნათესავს, ტომისა და მოდგმის წარმომადგენელს ნიშნავს (9, 67). ეს სიტყვა („თური“) კი, ჩვენი ჰიპოთეზით, უკავშირდება უძველეს, ჩვენ მიერ აღდგენილ ქართველურ სიტყვას „თურ“(თარ)-ს, რომელიც „მგელს“ აღნიშნავდა და მოგვიანებით იქნა ტაბუირებული და ამოღებული ხმარებიდან. ამავე დროს, საყურადღებოა, რომ ძველ თურქულ ენებში „ტრ“ თანხმოვნების შეთავსებას, როგორც წესი აქვს გარკვეული სემანტიკა. ის დაკავშირებულია კანონიერის, პრესტიჟულის, სისხლით ნათესაურის ცნებებთან (39). ამდგომად, უჭვს არ უნდა იწვევდეს ის, რომ ჩვენი ვარაუდი ქართველურ-თურქული პარალელების შესახებ საკმაოდ საფუძვლიანია, გამოვლენილი ანალოგიები სისტემურ ხასიათს ატარებენ და ამიტომ წამოყენებული ჰიპოთეზა იმსახურებს ყურადღებას, თუმცა ქართველური და თურქული ცივილიზაციების დამორებულობა ძველ დროში გარკვეულ წინაღობას ქმნის ამ ჰიპოთეზის სრულყოფილად აღსაქმელად.

შუამთობის დღესასწაულთან დაკავშირებული ტერმინები—**თივრობა||თევრობა**, შუამთობა||**შუამთევრობა**, **მემთევრი**, **ნამთივრი**, **მთური** (15,16-24) „თურ“-ს უკავშირდება. აქედან შესაძლებელია შუამთობის დღესასწაულის მგლის კულტის დღესასწაულთან იდენტიფიცირება. ამას ადასტურებს ცხოველთა ტყავების ტანზე მოსხმა, მსხვერპლშეწირვა, წმინდა ადგილების მონახულება, შეჯიბრება და ცეკვებში მხედრული ელემენტები (5, 16-30). ამავე დროს შუამთობის ხალხური დღესასწაული ჰიპოთეზურად შეიძლება არა უბრალოდ „ანატორის“, „თუთირის“, „ანთარისა“ თუ „ანთარის“ ღვთაებებისადმი მიძღვნილი დღესასწაულია, არამედ სპეციფიკური ხასიათის რიტუალია, რომელიც თეატრალიზებული სახით გადმოსცემდა მგლის მითოლოგიურ ფუნქციას **საცოლის გატაცების** თვალსაზრისით, როდესაც სიძე და მისიანები მგლების მითოსური როლის (იძულებით გატაცება ისევე, როგორც მგელი იტაცებს ცხვარს) შემსრულებლებად გვევლინებიან. აქ ყურადღებას იპყრობს ის თავისებურება, თუ როგორ ტარდება შუამთობის დღესასწაული: დღესასწაულის წინა დღეებში ქალები მამაკაცების თანხლებით მიდიან დღესასწაულზე, რომლის მონაწილეები მემთევრები არიან. ტერმინი მემთევრე ჩვენი ვარაუდის მიხედვით, შეიცავს **თურ**, **თირ** ფორმანტებს და მგლის ტაბუირებულ სახელწოდებას ძირითად ფორმანტ **თურ**, **თირ**-თან შეიძლება იქნენ გაიგივებულნი. შესაძლებელია ვივარაუდოთ, რომ **მემთევრები** მითოსურ გამტაცებლებთან იგივეებიან. აქ გარკვეულ როლს ასრულებს **მამამთილი**. ამ სიტყვის ფორმანტი **მთილი** იგივე უნდა იყოს, რაც ლაზური **მთირე** (დედამთილი) (33, 138-146), რომელიც თავის მხრივ **მგლის** სავარაუდო სახელწოდება **თურ**-ს უკავშირდება. თუ მითოლოგიურად სიძის (სიმბოლური „მგელი“) მხარე მგლებთან არის გაიგივებული, მაშინ სიძის მამა, მომავალი **მამამთილი**, რა თქმა უნდა „**მამამგელი**“ ანუ „**მამამთილი**“ იქნება, ხოლო სიძის (**მგელი**) დედა კი „**დედამგელი**“ ან „**დედამთილი**“. საყურადღებოა, რომ ქართულში ფორმანტი **მთილი (მთირი)** მხოლოდ სიძის მხრივ მშობლის აღსანიშნავად გამოიყენება, რაც მითოლოგიურად სიძის მხარის მგლის კულტისადმი უფრო მეტი დაქვემდებარების აღნიშვნის მაჩვენებელი უნდა ყოფილიყო, თუმცა ლაზურში სიდედრი

(**დამთირე**) და სიმამრი (**თირი, მთირი**) (33, 138-146) შეიცავენ **თირ** ფორმანტს აგრეთვე; ეს ნიშნავს, რომ საერთოდ მგლის კულტი მეუღლეების ნათესავების ორივე მხარისათვის მისაღები იყო. ხშირად ამგვარი დღესასწაულის კულმინაციურ ნაწილს წარმოადგენს წარმოსახული ქორწილი; მაგალითად, აჭარაში გავრცელებული რიტუალის— „ფადიკოს“ დროს (5, 30). ეს კიდევ ერთხელ ადასტურებს ჩვენი ვარაუდის საფუძვლიანობას.

მიუთითებენ (34, 333-346), რომ უძველეს პერიოდში ადამიანთა ერთიანობის განცდა კონკრეტულ ცხოველს დაუკავშირდა. წარმოიშვა რწმენა, რომ ადამიანთა ერთობა და მასთან დაკავშირებული ცხოველი ერთ მთლიანობას წარმოადგენენ. ამგვარად წარმოიშვა ტოტემიზმი (34, 333), როდესაც ასეთი ცხოველი ადამიანთა ერთობისა და ერთობის ყველა წევრის ტოტემი ანუ პირვანდელი კულტი იყო. ტოტემთან ერთიანობა კი ადამიანთა „ნათესაობასთან“ იქნა გაიგივებული, რომლებიც ერთ „სისხლსა და ერთ ხორცს“ წარმოადგენდნენ.

ჩვენი ჰიპოთეზა კანონზომიერად გამომდინარეობს არსებული მონაცემებიდან და ქართველურში ნათესაობის აღმნიშვნელ ტერმინთა ნაწილი ნამდვილად შეიძლება უკავშირდებოდეს მგლის კულტს. ძველთურქულ ენებში „ტრ“ აღნიშნავს სისხლით ნათესავებს, ისევე როგორც მეგრულში „**თური**“ მოგვარეს, სისხლით ნათესავს, ტომის, მოდგმის წარმომადგენელს ნიშნავს (9, 67). მიუხედავად ამისა, თურქების ეთნონიმს მაინც ვერ ხსნიან თურქული ენის საფუძველზე. ამავე დროს, მნიშვნელობითა და ფონეტიკური ჟღერადობით ჩვენს მიერ აღდგენილი საერთოქართველური მგლის სახელწოდება „**თური**“ („**თირი**“) ახლოს დგას თურქების თვითწოდებასთან „**თურქი**“ და ორივე მითოსურად „**მგლის**“ კულტს უკავშირდება. საყურადღებოა, რომ მგლის აღსანიშნავად არც თანამედროვე და არც ძველთურქულში „**თურ**“ ძირის მქონე მგლის აღმნიშვნელი სიტყვა არ არსებობს. ასე რომ, შეუძლებელია თურქების ამჟამინდელი სახელწოდება თურქული ენების საფუძველზე წარმოშობილიყო. ამ საკითხთან დაკავშირებით საინტერესოა დ.ე., ერემევეის მოსაზრება, რომლის მიხედვით ეთნონიმი „**თურქი**“ ირანული წარმოშობისაა. მისი სიტყვებით ძველი ირანელების საღვთო წიგნი **ავესტა** აღწერს მომთაბარეების ნაწილს, რომლებიც შორს აღმოსავლეთით წავიდნენ და ცნობილი იყვნენ „**სწრაფი ცხენების მქონე თურების**“ სახელწოდებით. **ავესტა** გვიყვება ამ ტომზე, რომელიც თავს ესხმოდა ბინადარ ირანელებს, მათ წინამძღოლზე, მძლავრ **თურ-**ზე, ქვეყანა **თურანის** მფლობელზე. ისტორიკოსებმა დიდი ხანია დაამტკიცეს, რომ **ავესტაში** მოხსენიებული **თურები** იგივეა, რაც სპარსული წყაროებით **საკები**, რომლებსაც ძველბერძნული წყაროები **სკვითებს** უწოდებენ. ერემევეის მიხედვით, **თურები** ირანულენოვნები იყვნენ. შემდგომში იქ, სადაც უწინ **თურები** ან ძველბერძნული წყაროებით **სკვითები** ცხოვრობდნენ, ჩვენს წელთაღრიცხვამდე მესამე საუკუნიდან უკვე **ჰუნები** ცხოვრობდნენ (მათი დიდი ნაწილი თურქულენოვანი იყო) და მათ შორის ირანულენოვანი **თურები** ასიმილირდნენ, თურქულ ენაზე გადავიდნენ, თუმცა შეინარჩუნეს ეთნონიმიო—წერს ერემევეი (39).

ქართველურ-ინდოევროპული პარალელები, რომლებიც მგლის კულტთან არიან დაკავშირებული, არ იწვევენ ეჭვს, მაგრამ იმავე კულტთან დაკავშირებით, საფუძველი გვაქვს, ვისაუბროთ ქართველურ-თურქულ პარალელებზე, თუმცა, ამ მხრივ ჯერ კიდევ ძალიან ბევრია გასაკეთებელი. არ არის გამორიცხული, რომ ირანულ საღვთო წიგნში – **ავესტაში** დასახელებული **თურები (იგივე სკვითები)** სულაც არ იყვნენ ირანულენოვნები, რადგან ჯერ კიდევ ნიკო მარი ცდილობდა, **სკვითური ენა** ქართველურის საფუძველზე აეხსნა (32, 207). საკითხის გასარკვევად უფრო მეტ ყურადღებას იმსახურებს ე.წ. **ნოსტრატული** ჰიპოთეზა (10, 335-338), რომლის მიხედვითაც ინდოევროპული, ალთაური, ურალური, დრავიდული, ქართველური და სემიტურ-ჰამიტური ენები გარკვეულ ნათესაობაში არიან ერთმანეთთან.

გამოყენებული ლიტერატურა და წყაროები:

1. ამირანაშვილი შ., ქართული ხელოვნების ისტორია, თბ., 1971.
2. ბარდაველიძე ვ., ქართველთა უძველესი სარწმუნოების ისტორიიდან დროშა „ლეგ“, მგელი-ძაღლი, მასალები საქართველოს ეთნოგრაფიისათვის, XII-XIII, თბ., 1963.
3. ვირსალაძე ე., ქართული სამონადირო ეპოსი, თბ., 1964.
4. თავდგირიძე ხ., აჭარული სამონადირეო მითოსი, ბათუმი, 2004.
5. თანდილავა ზ., შუამთობის ტრადიცია და ფოლკლორი, თბ., 1980.
6. ნიჟარაძე შ., ქართული ენის აჭარული დიალექტი, ბათუმი, 171.
7. ქადაგიძე დ., ქადაგიძე ნ., წოვა-თუშურ-ქართულ-რუსული ლექსიკონი, თბ., 1984.
8. ქაჯაია ო., მეგრულ-ქართული ლექსიკონი, ტ. I, თბ., 2001.
9. ქაჯაია ო., მეგრულ-ქართული ლექსიკონი, ტ. II, თბ., 2002.
10. ფოჩხუა ბ., ქართული ენის ლექსიკოლოგია, თბ., 1974.
11. მალაყმაძე რ., ლიგანის ხეობა (ისტორიულ-ეთნოლოგიური გამოკვლევა), დისერტაცია, ბათუმი, 2002.
12. შამილაძე ვ., ცნებისათვის „მთური მესაქონლეობა“–აჭარის მოსახლეობის სამეურნეო ყოფის საკითხები, თბ., 1967
13. შიოშვილი თ., ქართული ხალხური შელოცვები, ბათუმი, 1994.
14. ჩიქოვანი ვ., (მთავარი რედ.) ქართული ხალხური პოეზია, ტ.I. ნაკვეთი I, თბ., 1972.
15. ჩიქოვანი ვ., (მთავარი რედ.) ქართული ხალხური პოეზია, ტ.I. ნაკვეთი II, თბ., 1973.
16. ჩიქოვანი ვ., (მთავარი რედ.) ქართული ხალხური პოეზია, ტ.II, თბ., 1974.
17. ჩიქოვანი ვ., (მთავარი რედ.) ქართული ხალხური პოეზია, ტ.IV, თბ., 1975.
18. ჩიქოვანი ვ., (მთავარი რედ.) ქართული ხალხური პოეზია, ტ.V, თბ., 1976.
19. ჩიქოვანი ვ., (მთავარი რედ.) ქართული ხალხური პოეზია, ტ. VII, თბ., 1979.
20. ჩიქოვანი ვ., (მთავარი რედ.) ქართული ხალხური პოეზია, ტ. VIII, თბ., 1979.
21. ჩიქოვანი ვ., (მთავარი რედ.) ქართული ხალხური პოეზია, ტ. IX, თბ., 1981.
22. ჩიქოვანი ვ., (მთავარი რედ.) ქართული ხალხური პოეზია, ტ. XI, თბ., 1984.
23. ჩიქოვანი ვ., (მთავარი რედ.) ქართული ხალხური პოეზია, ტ. XII, თბ., 1980.
24. ჩიტაია გ., შრომები, ტ.IV, თბ., 2001.
25. ჩოლოყაშვილი რ., ცხოველთა ეპოსი, თბ., 2005.
26. ჯაფარიძე ო., კოლხური ცული, სსმმ, XVI, თბ., 1950.
27. ჯავახიშვილი ი., თხზულებანი 12 ტომად, ტ. I, თბ., 1979.
28. Гамкрелидзе Т. В., Иванов В. В., Индоевропейский язык и индоевропейцы, Тбилиси, 1984.
29. Гордлевский В.А., Избранные сочинения, т. II. М., 1961.
30. Гумилев Л., Древние тюрки, М., 2004.
31. Куфтин Б., Археологические раскопки в Триалети, Тб., 1941.
32. Марр Н., Избр. работы. т.V.М-Л., 1935.
33. Марр Н., Грамматика Чанского (Лазскаго) языка, Спб., 1910.
34. Семенов Ю. И., Как возникло человечество, М., 1966.
35. Токарев С. А., Мифы народов мира, т. I, М., 1980.
36. Толстова С. П., (ред.), Народы Кавказа, т. I, М., 1960.
37. Фрэзер Д., Д. Золотая ветвь, М., 1983.
38. Чаганова Г., О некоторых картвелов – тюркских параллелях культа волка, Археология, этнография и фольклористика Кавказа, Махачкала, 2007.
39. <http://kyrgyz.tsu.ru/>.
40. Feurstein W. Didi Nenapona, 2000

Guram Chaganava

Parallels of Wolf cult in Indo-European, Turkish and Kartvelian civilizations

Summary

The article submitted for consideration is dedicated to the problem of Wolf cult in Indo-European and Kartvelian civilizations. It is well known that there are a lot of different examples which confirmed the existence of parallels of Wolf cult in Kartvelian and Indo-European civilizations and there are suggested some new examples. Beside of it in the article is proposed the hypothesis that in compliance with the ancient tradition it is possible to prove that some Kartvelian terms of the kinship are connected with Wolf cult. In the article also is suggested Kartvelian and Turkish parallels about **Gray Wolf**. Great attention is devoted to hypothesis about the parallels between hypothetically restored Kartvelian name of a wolf “**TUR**” and the self – designation of Turks “**TYRK**”.

ფრიდონ ქარდავა

ლაზების წმინდა ტყე

სხვანაირად როგორ შეეძლო კლდიაშვილს მოქცეულიყო? საკუთარ ფესვებს, საკუთარ ერის ნაწილს - ლაზებს - როგორ შეაქცევდა ზურგს? როგორ არ გასწირავდა მათთვის თავს? მათთვის წმინდა ტყე, ცაცხვების კორომი, დავითისთვისაც წმინდა ტყე იქნებოდა და ხელშეუხებელი, შეუძლებელი იყო არ გამოსარჩლებოდა თვისტომთ. თუმცა მოღიჯით ყველაფერი თავიდან დავიწყით. მაგრამ მანამდე მაინც ავლნიშნოთ: დავით კლდიაშვილზე როგორც მწერალზე ბუნებრივია არაფერს ვიტყვი ახლა და ისედაც ვიცით ყველამ ამ გენიოსის შემოქმედების თავისებურებებიცა და მიღწევებიც, ისედაც ქამუშაძის გაჭირვება და სამანიშვილის დედინავცვალი გვაქვს არქეტიპებად ვეფხისტყაოსნისა არ იყოს; არც ბათუმში ჩასვლისთანავე მის მონაწილეობაზე ვისაუბრებთ ადგილობრივ საზოგადოებრივ-კულტურულ საქმიანობაში, მის თანამშრომლობაზე ქართულ ჟურნალ-გაზეთებთან, არც ვოლსკისთან და მესხთან ერთად ბათუმის საზოგადოებრივ-კულტურულ ცხოვრებაში მის ღვაწლზე,- ეგ მეტწილად შესწავლილია და მის ბრწყინვალე ავტობიოგრაფიულ წიგნშიც „ჩემი ცხოვრების გზაზე“ დიდებულადაა აღწერილი. ამ სტატიამი ჩვენ სწორედ იმ ეპიზოდზე, ჭანების გამოსარჩლებაზე გვინდა გავამახვილოთ ყურადღება: ეს ეპიზოდი კი მის სამხედრო მოღვაწეობის ხანას ეხება, რომელიც მაინც ჩრდილშია მოქცეული და დიდად ალბათ არც შეგვისწავლია, არადა გენიოსის ცხოვრება, ქართველი კლასიკოსის ცხოვრების ნებისმიერი ეპიზოდი ცალკე შესწავლასა და გაანალიზებას რომ მოითხოვს არავისგან გესწავლება. თუმცა, უშუალოდ სანამ იმ ეპიზოდს შევხებით მაინც გავიხსენოთ ძირითადი მომენტები მისი ბიოგრაფიიდან:

ქართულ ვიკიპედიაში დავით კლდიაშვილზე არის ასეთი ინფორმაცია:

„ხელმოკლე სამსონ კლდიაშვილმა გადაწყვიტა 9 წლის დავითი გაეგზავნა სამხედრო სასწავლებელში. 1872 წელს სახელმწიფო ხარჯით გაიგზავნა კიევის სამხედრო გიმნაზიაში, რომლის წარჩინებით დამთავრების შემდეგ (1880) მოსკოვის სამხედრო სასწავლებელი დაასრულა (1882). ამავე წლიდან სამხედრო სამსახურში გააწესეს ბათუმში. დავით კლდიაშვილმა თავისი ცხოვრების დიდი ნაწილი ბათუმში გაატარა (1882-1908 წწ.). 1905-1907 რევოლუციის შემდეგ, როგორც არაკეთილსაიმედო ვიცე-პოლკოვნიკი, აიძულეს გადამდგარიყო სამხედრო სამსახურიდან.

1905 წლიდან ჯერ ქუთაისში, მერე ჭიათურის შავი ქვის მრეწველობის სამმართველოში მუშაობდა. 1915 მობილიზაციით გაიწვიეს ოსმალეთის ფრონტზე. თურქეთში გადასასლებული ჭანების გამოსარჩლებისათვის მას სავლელ სასამართლო მოელოდა, მაგრამ 1917 წლის თებერვლის რევოლუციამ მოუხსნო და კლდიაშვილი მშობლიურ სოფელს დაუბრუნდა, თუმცა უკვე ჯანგატეხილი და დაავადებული.“

რუსული ინერნეტში ოდნავ განსხვავებულადაა ერთი ეპიზოდი, უფრო სწორედ ორი:

პირველი- ყურადღებას ამახვილებენ იმაზე რომ „მისივე აღიარებით, მან ”ხელახლა შეისწავლა ქართული“ (სამშობლოდან ხანგრძლივი მოშორების შემდეგ)!

და მეორე:

„პირველ მსოფლიო ომში იგი სამსახურში დააბრუნეს და სამხედრო ოპერაციების კავკასიის თეატრში გაგზავნეს. იგი იბრძოდა თურქების წინააღმდეგ და პოლპოლკოვნიკის ხარისხში ავიდა. თებერვლის რევოლუციის შემდეგ იგი დემობილიზებული იქნა და დაბრუნდა მშობლიურ სოფელში.“

მოკლედ რუსულ ვიკიპედიაში არაფერია ჭანების (ლაზების) გამოსარჩლებაზე.

ახლა კი ჩვენთვის საინტერესო ეპიზოდზე საუბარს შევუდგეთ, ოღონდ მოვჰყვით იმ დროიდან როდესაც დავითი პირველ მსოფლიო ომში გამოიძახეს. მწერალი აღნიშნავს რომ როგორც ჯერაც არაორმოცდაათობნეტი წლისა გაიწვიეს და მიუხედავად ახლადნაავადმყოფარობისა ბუნებრივია წავიდა ჯარში და გაანაწილეს სენაკში:

„ ის იყო მძიმე ავადმყოფობა გამოვიარე, ისე რომ ჩემი ზეზე ადგომის იმედი ექიმებსაც დაკარგული ჰქონდათ. გამოვედი საავადმყოფოდან თუ არა, შესაძლებელი უწყება მომივიდა სამსახურში გამოვცხადებუდიყავ. ვინისმნობლი სათადარიგოთა დრუჟინის უფროსად, რომელიც უნდა შეკრებილიყო ახალ სენაკში. “

ჩავიდა სენაკში და როგორც მოსდგამდა წინაპართაგან მედგრად შეუდგა სამხედრო საქმეს, დრუჟინის მოწყობას. და აქ იწყება საინტერესო რამ, სრული არეულობა და ქაოსია ირგვლივ გამეფებული. ამას უკვე სამხედრო კაცი ვერ შეეგუებოდა: აცნობებს დეპეშით სამხედრო მეთაურებს რა დაბდურობაცა გამართული სამხედრო უწყებაში და როგორ ეშლება ხელი დრუჟინის მოწყობის საქმეში. აფრთხილებენ რომ სასტიკი სასჯელი ელოდება ამ ურჩობისთვის, ყველასგან მოულოდნელად კი ყოველგვარი დახმარება აღმოუჩინეს და დაუკმაყოფილეს. 1915 წელი დგას. მოაწყობს თავის შენაერთს თავის საკადრისად და სწორედ იმ დროს მოუსწრებს დიდებული აკაკის გარდაცვალების ამბავი, და მწერალიც გაჰყვება მატარებელს თბილისამდე ჰოეტის გასაცვილებლად და აქ იხსენებს საოცარ ამბავს; ვაგონში, თავს ვიყრით ერთად: ნიკო ნიკოლაძე, გიორგი ლასხიშვილი, კიტა აბაშიძე და კიდევ რამდენიმე, და მთელი გზა ვთათბირიობდით შექმნილ სიტუაციაზე, პირველ მსოფლიო ომში საქართველოს სარგებელზე თუ უნუგებობაზე, მთელი ვაგონი გვისმენდა და „*ეს იყო პირველი მშვიდობიანი თათბირი ჰარტიათა წარმომადგენლებისა მწვავე საკითხე - რა მოულის საქართველოს ომის შემდეგ, რისი იმედით და ვისი იმედით უნდა ყოფილიყო იგი*“.

წარმოვიდგინოთ რა სჯა-ბაასი იქნებოდა განსხვავებული პოლიტიკური შეხედულებების ადამიანებისა და ალბათ სწორედ ეს მუხტი გამოყვა კლდიაშვილს როდესაც ლაზისტანში ქართული პოლიტიკის გატარებას ცდილობდა.

“დავით კლდიაშვილი ლაზისტანშიც დაუახლოვდა ადგილობრივ მოსახლეობას, ესაუბრებოდა მათ ისტორიაზე, საქართველოზე. მისივე ინიციატივით, თბილისიდან საქველმოქმედო საზოგადოებამ ლაზებში სამუშაოდ გაგზავნა კონსტანტინე კობახიძე. მალე იქვე გამოჩნდა ცნობილი ეროვნული მოღვაწე და მკვლევარი იოსებ ყიფშიძე. მამულიშვილთა ამ სამუშაომა დიდი შრომა გასწია იქაური ლაზების გასათვითცნობიერებლად.”[1]

ბუნებრივია იმპერიის ჯარში სწორედ ქართულ საქმეს და იდეალებს ელამუნებოდა მწერალი, სწორედ რუსული ჯარის ეს ქართული ოფიცრობა შეიქმნა შემდეგ დამოუკიდებელი საქართველოს მთავარი ბურჯი და ვინ იცის „უსამშობლოთა“ იდეებს აყოლილ ქარაფშუტა ხელისუფლებას რომ არ შეეშალა ხელი შეენარჩუნებინა იქნებ კიდევაც ის თავისუფლება და ახლაც უფრო წელგამართული ვყოფილიყავით როგორც სახემწიფოებრიობის უფრო მეტი გამოცდილების მქონე ქვეყანა, მაგრამ ეს მართლაც შორს გაგვიტყუა სიტყვამ და ისევ „ყმასა წაყვეთ წამავალსა“, როგორც დიადი შოთა იტყოდა და დაუბრუნდეთ კლდიაშვილს ვაგონში აკაკის ცხედარს რომ მიაცილებს თბილისისკენ.

დაკრძალვიდან სენაკში დაბრუნებულს მიუვიდა ბრძანება გამგზავრებულიყო თავისი ნაწილით ბათუმში გენერალ ლიანოვის განკარგულებაში და იქიდან ართვინისკენ. ორ დღეში კი ბორჩხაშია უკვე სადაც ჭოროხს გადმოღმა ჯარების შტაბი იყო და მას გენერალი მიღერი განაგებდა, რომელმაც უბრძანათ ღამითვე გამგზავრებულიყვნენ დისლოკაციის ადგილას, რომელსაც არ დაემორჩილა კლდიაშვილი რადგან ეს გამოიწვევდა დიდ დანაკლისს. ამ გენერალმაო, ამბობს მწერალი, საომარო მოქმედებებისაგან ეს უკვე მოსახლეობისგან მიტოვებული მხარე სრულიად იავარყო და გადაწვაო, ბათუმიდან ბორჩხამდე ზარბაზნებით ჩაიარაო, წერს.

» ჩაყრუებული, ჩადუმებული, გადამწვარი სოფლები. შეიხე-
დავდი დანგრევას და ცეცხლს გადარჩენილ სახლში; აყრი-
ლი იატაკი, მიღწეული კედლები, ყრია ძონძები, ტანისამო-
სის ნაფლეუები, ბევრგან დამტვრეული აკვნები, ეზოში კა-
რებჩამოგლეჯილი ბედლები, გარშემო მიბნეულ-მობნეული
სიძინდის მარცვალი, ლობიო; იქვე თუთუნის სამრობები, გა-
მოტანილი გასაშრობად ჩამოკიდებულ თუთუნის ფოთლე-
ბით. თუთუნი წაღებულა უამრავი, მაგრამ მაინც კიდევ ბევ-
რია დარჩენილი. არაერთარი ჭაჭანება ადამიანის. «

მოგეხსენებათ ამ მოდამოებში ძირითადად ძირძველი ქართული მოსახლეობის
საცხოვრისები იყო ალბათ, წარმოიდგინეთ რა განწყობა ექნებოდა გენერალზე მწერალს.
ერთ კომიკურ სიტუაციასაც აღწერს კლდიაშვილი, თუ როგორ ამასხარავებდნენ
უფროსობას და ერთობიან:

» შტაბი ძანსულში იყო, ჩაყარდნილ ადგილას.
გენერალი შფოთავდა, რომ ფანჯრებიდან სინათლე არ ყოფი-
ლიყო, მტერს არ დაენახა ჩვენი იქ ყოფნა, — ეს სამოცი
ვერსიდან. გენერლის ჯინაზე, მის გასახელებლად, ხან იქ,
ხან აქ ჩამოსხნიდნენ ხოლმე ფარდებს და ცოტა ხნით გაანა-
თებდნენ — გენერალი ირეოდა და არბენინებდა ჯარისკაცებს
სინათლე ჩაექროთ. ეს ერთგვარ გასართობ საგნად გადაგვექ-
ცა და ბავშვებზეთ ვერთობოდით გენერლის გახელებით. «

როგორც ჩანს იმთავითვე არ ეჭამნიკა თვისტომებზე გულშემატკივარი კლდიაშვილი
გენერალს და ლიახოვს მისი შენაერთის შემორჩევა ჩაატარებინა მაგრამ ვერაფერი ვერ
უპოვეს წუნი და გადარჩა მაგრამ მალე ორი მისი ჯარისკაცი ინჟინერთან მუშაობისას ხის
ქვეშ მოჰყვა, ეს გამოიყენეს მიზეზად და თბილისში გამოისტუმრეს. ბუნებრივია ეს
მხოლოდ მიზეზი იყო, მთავარი სწორედ მისი განწყობა გახლდათ ადგილობრივ ლაზ
მოსახლეობასთან სიახლოვე, რომელიც არცერთი დამპყრობლის პოლიტიკაში არასოდეს
არ ჯდებოდა და არც ჩაჯდება. თუმცა აქაც გაუმართლა კლდიაშვილს:

»...თბილისში გამგზავნეს. ჩემთვის ეს ცუ-
დი არ იყო, რამდენიმე თვის შემდეგ ჩემი ყოფილი დრუჟინა
ტრაპეზუნისკენ გადაისროლეს და ბაიბურთთან დრუჟინაც
ძლიერ მიღწეეს და მოჰკლეს ჩემი ნაცვალი დრუჟინის უფ-
როსი, მისი ადიუტანტი და სხვა. ბედი მფარავდა, ალბათ. «

ასე რომ დიდხანს არ დატოვეს თბილისში, ლიახოვმა გამოიძახა და ბათუმი ტრაპიზონის
ხაზზე პირონიტის კომენდანტად დანიშნა.

» პირონიტი ლაზისტანშია,
ხოფას გადაღმა, ბათუმიდან ოთხმოცი ვერსის სიშორეზე,
პატარა სოფელი, მშვენიერი მდებარეობა. სანამ პირონიტში
ჩავიდოდი, უნდა გამოეცხადებოდა ჩვენი ხაზის გენერალს,
რომელიც რიზეში იმყოფებოდა; გვარად იგი პოპოვი იყო; ეს
გენერალი დაურიდებელი მძარცველი აღმოჩნდა. საქმე იმ
ზომამდე მიიყვანა, რომ ერთ დღეს ლიახოვმა მისი სახლი
გააჩხრეკა და ბრძანებაში შეუბრალებლად გამოაშვეურა
მისი მძარცველობის ამბავი. «

ერთხან კვლავ იავადმყოფა და კვლავ დაუბრუნდა შემდეგ სამსახურს. შეიძლება ბევრი
ციტატები მომყავს მაგრამ ამ ამბავს კლდიაშვილზე უკეთ ვერავინ გადმოსცემს და
ამიტომაც მომიტევეთ, თან, ისედაც არ გვაწყენს მისი ნაწარმოების განსენება:

წელიწად-ნახევარი დაეყავი პირონიტში. აქ აუარებელი ჩვენებურობა იყო — მუშა ხალხი გზების გაყვანაზე მომუშავენი; აქვე იყვნენ წვრილი ვაჭრებიც, მოკლე ხანში ადგილობრივი მცხოვრებნიც გაეიცანინ — აქაური ლაზები.

მახსოვდა ზაქარია ჭიჭინაძისაგან გაზეთში მოთავსებული ცნობა, რომ სოფელ აბუსილაში განზრახვა ჰქონებოდათ მცხოვრებლებს ქართული სკოლა დაეარსებინათ და ამას მეთაურობდა აბუსილელი მცხოვრები ჰასან ჰუსეინ აშვი-ოღლი. მოვიკითხე ჩემს ნაცნობ ლაზებში ეს აშვი-ოღლი, მითხრეს, არის ამისთანაო და შეჰპირდნენ მოგიყვანთო.

ერთ დღეს მაცნობეს, რომ თქვენგან დაბარებული კაცია აბუსილიდანო. ვუთხარი შემოვეყვანათ.

შემოვიდა შუახნის, ლაზურად გამოწყობილი, მოკლე წვერით, სასიამოვნო სახის კაცი. ეს იყო ჰასან ჰუსეინ აშვი-ოღლი.

— დაბრძანდით! ქართული თუ იცით?

არ ცოდნია.

ბედად ჩემთან იმ დროს იყო მეგრულის მცოდნე პირი და თარჯიმნად დაეყენე. ჩემმა სტუმარმა მიაშბო, რომ მართლაც მათ, აბუსილელებმა, გადაწყვიტეს ქართული სკოლის გახსნა, ქართულის სწავლა, რადგან ქართველები ვართო, ვიცითო. შეუგროვებიათ შეიდასი მანეთი და სტამბოლში გაუგზავნიათ კაცი, რომ ნებართვა აეღო სკოლის გასახსნელად; საქმე ახლა შეფერხდა, რადგან ომი ატყდაო და ამისათვის აღარავის სცალიაო.

აქ ავტორს რომ უსმენ, ისეა ადფრთოვანებული მაშინდელი მდგომარეობით ლაზეთში რომ შეუძლებელია უემოციოდ წაიკითხო მისი მოგონებები, აქ ისეთი ქართულის მცოდნეებს შეხვდებით რომ გაცოდებითო:

„... ჩემი ბინის მახლობლად ცხოვრობდა მოხუცებული ვინმე მუსტაფა ბექირ-ოღლი; იგი ამბობდა, რომ ნამდვილი მისი გვარი ბექირ-ოღლი კი არ არის — ჩხეიძეაო. მუსტაფა ისეთნაირად ლაპარაკობდა ქართულს, ისეთი ლამაზი გამოთქმით, რომ ხშირად განგებ ავალაპარაკებდით, რომ მისი შშვენიერი ქართული მოგვესმინა.“

მაგრამ ბუნებრივია მარტო მოსმენით არ შემოიფარგლებოდა კლდიაშვილი, ამკარად მოჰყვებოდა მას იმ დღეს ვაგონშო გამართული თათბირის მუხტი, ის საქმის კაცი იყო, მარუშიძისეული სულის მემკვიდრე:

ბათუმში ჩასვლისას მოველაპარაკე საქველმოქმედო საზოგადოების წარმომადგენლებს, რომ მოველოთ ლაზისტანის სოფლები და საზოგადოების თბილისელმა მთავარმა გამგეობამ კიდევ გამოგზავნა კონსტანტინე კობახიძე იმ დავალებით, რომ მიეარ-მოეარა სოფლები და გამოერკვია მცხოვრებთა მიმართულება. კობახიძე ჩამოვიდა ჩემთან პირონიტში და აქედან მიდი-მოდოდა სოფლებში. დიდად კმაყოფილი ბრუნდებოდა ხოლმე იგი და აღტაცებით ჰყვებოდა ლაზებთან ნალაპარაკების შესახებ. ზოგ სოფელში ასეთ რამესაც ჰქონია ადგილი: სახლში, სადაც კრება იყო, შუაზე ჩამოკიდებდნენ საფარებლებს, რომ ქალებსაც, საფარებელს ამოფარებულთ მისცემოდათ საშუალება, მოესმინათ კობახიძის სიტყვა. კობახიძე უყვებოდა, თუ ვინ იყვნენ ლაზები, აცნობდა მათ ისტორიულ ცხოვრებას და ამგვარებს. ყველგან დიდ ინტერესს იწყვედა ეს გაცნობიერება ხალხში.

ამასობაში ყიფშიძე ჩამოვიდა პირონიტში და ახლა მასთან ერთად გააგრძელა წმინდა ქართული საქმე ოფიცერმა;

» - - - გამოგატანიე მაგიდა, დაავჯინე იოსები, შემოუსხდნენ ლაზები და გაიმართა საუბარი. ლაზები გაკვირვებას იყვნენ ყიფშიძის ლაზური კილოკაუების ზედმეტწინით ცოდნით, თქვენ პირონიტელები ასე ხმარობთ ამ სიტყვას, არხაუებმა ასე იციანო, ვიწები ასე ამბობენო, სოფლები კი ამგვარად გამოთქვამენო. — თავშეყრილი ხალხი ისე დააინტერესა, ისე ჩაიყოლა, შეახალისა, რომ პირდაპირ საყურებელი რამ სურათი იყო: — გატაცებული მეცნიერი ამოდრავებულ ხალხს შორის. მეორე დღეს ყიფშიძე შევაჯინე ცხენზე, გააყოლე კაცი და გაემგზავრე, როგორც მას უნდოდა, ხოფაში, კვლევის გასაგრძელებლად; თან წერილი გავუგზავნე ჩემს კარგ მეგობრებს კვლენჯოდლებს და ომერიაზაკ-ოდლის, რომ ხელი შეეწყობოთ იოსებისათვის. ხოფაში და მის მიდამოებში ყიფშიძე ერთი კვირა დარჩა, გაფაციცებული მუშაობდა და დიდი პატივისცემა მოიპოვა მცხოვრებლებში. «

აღბათ ასეთი ქართველების ძალისხმევის ნაყოფიც იყო თურქეთში ისეთი დიდებული მომღერალის შემოქმედება როგორც **ქაზიმ ქოიუნჯუ იყო**, შეუძლებელია კლდიაშვილის თავგამოდებას ნაყოფი არ მოეცა თუნდაც საუკუნის შემდეგ.

საკმაღ კარგად მიდიოდა თითქოს ყველაფერი მაგრამ სწორედ ამ დროს შეუდგნენ დიდი მთავარი ნიკოლოზ ნიკოლოზის ძე და ინჯინერი, პოლკოვნიკი ვერდერევესკი ბათუმ-ტრაპიზონის რკინიგზის გაყვანას, ყოვლად უაზროდ, ზღვის გასწვრის ალესილი კლდეების კვალდაკვალ. გიჟების გეგმას უწოდებს მწერალი ამ სქამიანობას, უაზრო წამოწყებას, თუმცა მას სხვა სადარდელი უფრო ჰქონდა: ლაზების წმინდა წყე, ცაცხვების კორომი ზღვის პირას, სადაც მან სამხედროები ჩააყენა დაცვად არავინ გაჩეხოსო-რკინიგზას კი, ნიკოლოზის გეგმით ზღვისპირას უნდა გაეკლო სწორედაც:

» სწორდებოდა ყველგან სწორი ადგილები, იჭრებოდა აწლოვანი ხეები, ინგრეოდა სახლები სულ ტყუილუბრალოდ. პირონიტში დარაჯები მყაუდა დაყენებული, რომ ხელი არ ეხლოთ იმ მშენიერი ცაცხვებისათვის, ზღვის პირას რომ მშენებით ამართულიყვნენ.

— ჯერ ეს კლდეები მოასწორეთ! — ვუბნებოდი და ვუთითებდი იმ სალ კლდეებზე, მარჯვნივ და მარცხნივ რომ ეშვებოდნენ ზღვაში. «

წარმოიდგინეთ, ინჯინერი, პოლკოვნიკი ვერდერევესკი ამბობს გასჭრითო, გენერალი ლიანოვი გასცრის კბილებში გასჩეხეთო, დიდი მთავარი, იმპერატორის ძმა, ნიკოლოზი ბრძანებს ადგავეთო, ეს კიდე, ქართველი მწერალი, ახლად ნაავადმყოფარი, ძლივს რომ გადაურჩა ერთხელ უაზრო ბრძანების არ შესრულებით სიკვდილს, ძლივს რომ გადაურჩა ზღვაში გერმანულ ტორპედოს[2], იჩემებს რომ ჯერ კლდეები, ის თვლაუწვდენელი კლდეები გაასწორეთ, ჯერ მთა და ბარი გაასწორეთ და მერე ვისაუბროთ ამ წმინდა ცაცხვის კორომზეო, განა გაგაჩეხინებთო, უბრალოდ ვისაუბროთო!

ცხადია რომ მანიით შეპყრობილი ინჯინერი, გენერალი და დიდი მთავარი კლდიაშვილს ამ „ღიადი“ ამოჩემებისას ლაზთა წმინდა ტყის, ცაცხვის ხეივნის დაცვას და იქ ჯარისკაცების ჩაყენებას არ შეარჩენდნენ.

ხო, ამკარად იკვეთება სახრჩობელა კი არადა ტრიბუნალი, რუსი სალდათების ნიშტიანი თოფების ზალპი და აღბათ ნიშნისმოგებით კბილებში გამოცრილი სიტყვები „დაიცავი ახლა ლაზების ტყეო!“

მაგრამ კიდე ერთხელ გაუმართლა მწერალს, ცაცხვთა კორომს ვერა მაგრამ ღებოში ჩაჩიხულ ვაგონში მარტოობას ვედარ გაუძლო ნიკოლოზმა, მაინც უწია ბაგრატიონთა ტახტის გაუქმების, გაცამტვერების, ბაგრატიონ დედოფალთა და უფლისწულთა

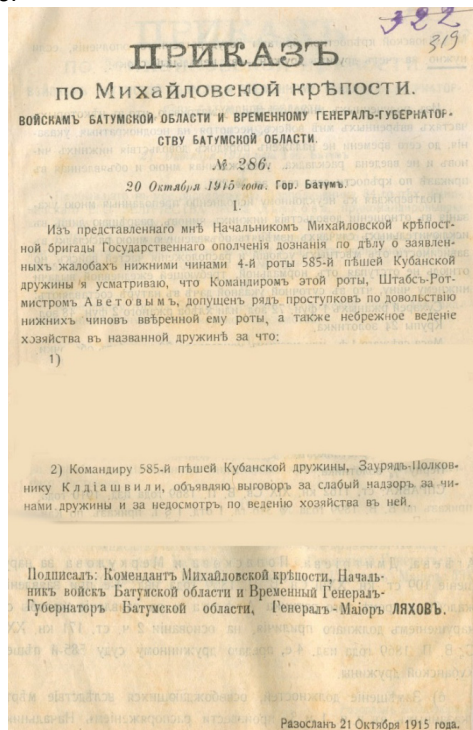
ამოძირკვის ცოდვამ და ჯერ გადადგა, შემდეგ კი მთელი ოჯახით ამოიბუგა კირში, ულიანოვის მიერ ამოთხრილ ვებერთელა ორმოში და ვეღარ მოასწრეს კიდევ ერთი ქართველი უფლის-წულის, დავით კლდიაშვილის დახვრეტა. მაგრამ არას წერს ამაზე მწერალი, მოკლედ და მშრალად ამბობს, ამის შემდგომ პირონეტიდან წამოსული ქუთაისში ვიყავი რამოდენიმე დღეო, მეტს არაფერს!

ეს მემუარები საბჭოთა პერიოდში იწერებოდა და სავარაუდოდ მწერალი აშკარად არ ამხელს ბევრ რამეს, მითუმეტეს როცა ეს მეფის რუსეთის სამხედრო სამსახურში მის მოღვაწეობას ეხება, ვინდლო მის ნაწერებსაც ვერ ეხსნათ ის და ვერც იმას რომ უკვე მსცოვანი გახლდათ.

ეს ყველაფერი ძირითადად მისი ავრტობიოგრაფიული წიგნის მიხედვით მოწყევით, ახლა კი ის საარქივო დოკუმენტი გვინდა მოგაწოდოთ და რამდენიმე გაურკვეველ საკითხზე დაფიქრება გთხოვოთ:

როგორც ვნახეთ ორჯერ შერისხეს კლდიაშვილი: პირველად როცა თბილისში გამოაგზავნეს აქაოდა ორი ჯარისკაცი როგორ დაშავდა ინჯინერთან ტყის ქრისასო და მეორედ ცაცხვების ტყის გამო 1917 წელს გამოუშვეს ქუთაისის;

რაც შეეხება დოკუმენტს, არქივში მიხაილოვსკის ციხესიმაგრის დოკუმენტებში ვეძებდი დავითზე მასალებს და საბედნიეროდ სხვა საკითხზე მომუშავე დიმიტრი სილაქაძე წააწყდა მანამდე და მახარა, აი შენ რომ ეძებ ისააო და მიმიტოთა უშურველად, რისთვისაც მადლობა მას:

მოკლედ, ბრძანებაში მეორე ნომრად, აღნიშნულია რომ პოლკოვნიკ კლდიაშვილს მიეცეს საყვედური (Выговор) შენაერთის შემადგენლობის ცუდი მართვისა და მათზე სათანადო მეთვალყურეობის ვერ გაწევისთვის (За слабый надзоръ за чинами дружины и за недосмотръ по ведению хозяйства въ ней) . ბრძანება დათარიღებულია 1915 წლის 20 ოქტომბრით. ალბათ სწორედ ამას გულისხმობს მწერალი როდესაც მას ლიანხვმა უსაყვედურა სათანადო გავლენა არა აქვს თავის ჯარისკაცებშიო, როდესაც კლდიაშვილმა ხნიერი ჯარისკაცების თხოვნა გადასცა მას, ხოლო შემდეგ ორი ჯარისკაცის ინჟინერთან

ნის ქრისას დაშვების გამო თბილისში გამოისტუმრა. ეს ჩაუთვალეს კლდიაშვილს სისუსტეში, და შენართის ვერ მართვაში:

„მუდამ ისმოდა წუწუნი, რომ საჭიროა, უფრო ახალგაზრდები გამოგზავნონ და ხნიერები შეიცვალონ, რომ ხნიერებს არ შეუძლიათ ერთნაირად ახალგაზრდებთან გასწიონ სამსახური. ჯარების დასახედავად მოსულ გენერალს გადავეცი ხნიერი ჯარისკაცების თხოვნა, რომ მას მოესმინა მათი სათხოვარი. გენერალი ურიგო კაცი არ იყო, გამოელაპარაკა ჯარისკაცებს და შეპირდა, რომ მოახსენებდა მათ თხოვნას ბათუმში გენერალ ლიახოვს. გენერალმა კი მოახსენა ლიახოვს, მაგრამ მან შეტად იწყინა ასეთი განცხადება და საყვედური გამოეთქვა ჩემზე: სათანადო გავლენა ვერ მოუხდენია, რომ ასეთ განწყობილებას ადგილი არ ჰქონებოდა ჯარისკაცებშიო. თითქოს მე მძლეთა მძლე ვიყავ!“

როგორც ვთქვით სწორედ ამ დროს ამოუხოცეს მის შემცვლელს ლამის ნახევარი დრუჟინა და ღვთის ნებით გადარჩა კლდიაშვილი მაშინ. ლიახოვმა კი ის კვლავ უკან მიიხმო. მართლაც რომ „მაგრამ ღმერთი არ გასწირავს...“

რაც შეეხება უშუალოდ პირონეტის ამბავს სამწუხაროდ საარქივო მასალები მის შესახებ ჯერჯეროვნით ვერ მოვიძიე, მაგრამ გვაქვს მწერლის ოქროსავით მონათხრობი, ღირსებიანი მწერლის უტყუარი მოგონებები, მათ შორის ლაზების წმინდა ცაცხვების კორომზე.

ნეტავ ახლა თუა ის წმინდა ტყე პირონეტში, და ისევ თუ შრიალებენ ცაცხვები წმინდად?

გამოყენებული ლიტერატურა:

[1] თემურ ვერულავა; <https://burusi.wordpress.com/2010/01/30/david-kldiashvili-2/>

[2] იხილეთ სტატია „**როგორ გადაურჩა სიკვდილს კლდიაშვილი**“ <http://adjara.gov.ge/branches/description.aspx?gtid=1012057&gid=2&fbclid=IwAR0J27GALIGxtr3b0bbZqI7TdbdxHBDsZ8AT5LyEI2msoM6K99GyIZaxY8M#.X7d2>

თამაზ ფუტყარაძე

სიკეთის მაღლი

(ეთერ კალანდარიშვილი გოლიაძისა, იოსებ კახიძე, ილია ცივაძე)

არსებობს ადამიანი, არსებობს სიკეთე და ბოროტება. ბოროტება ისე მომრავლდა, რომ ხანდახან ფიქრობ, ქვეყნად მარტო შური, ორგულობა, სისასტიკე, გაუტანლობა ბატონობსო! არადა, ქვეყნიერებას განაგებს ჩუმი, ხშირად შეუმჩნეველი და ბევრისგან მივიწყებული სიკეთე. ყველა ადამიანშია სიკეთისა და ბოროტების მარცვალი, მთავარი ისაა, რომელს აძლევ გაღვივების უფლებას. ბედნიერებაა იყო ბრძენი, მაგრამ უფრო მეტი ბედნიერებაა იყო კეთილი. შესაძლოა ცხოვრების აზრიც სიკეთის ქმნაშია, ისეთი სიკეთისა, რომელსაც არ ითვლიან, ისეთი სიკეთისა, რომლისთვისაც სამაგიეროს არ ითხოვენ! იქნებ სიკეთეა ის ფილოსოფიური კატეგორია, რომელიც ალამაზებს ქვეყნიერებას! იქნებ სიკეთე ტკბილი მოვალეობაცაა, ცხოვრების წესად რომ უნდა უქციო საკუთარ თავს! იქნებ სიკეთე ის ენაცაა, რომლის მოსმენაც შეუძლიათ სმენადაქვეითებულ ადამიანებს, ის თვალის ჩინია, უსინათლოსაც რომ დაანახებს?

საკუთარი თავი ბოროტად არავის მიაჩნია. ბევრია ადამიანი, რომელიც ცდილობს წარმოაჩინოს თავი სიკეთისმკეთებლად, მაგრამ ჩვენდასაბედნიეროდ არიან ადამიანები, რომლებისთვისაც სიკეთის ქმნა შინაგანი მოთხოვნილებაა. სიკეთის კეთებასაც სიბრძნე სჭირდება. კეთილი მარტო ის კი არ არის, ვინც სიკეთეს აკეთებს, არამედ ის – ვისაც ბოროტების ქმნა არ შეუძლია.

ამჯერად სამი ადამიანის შესახებ მინდა მოვუთხრო მკითხველს. ერთ-ერთი მათგანი უკეთილშობილესი და სათნო ქალბატონია. მკითხველს მინდა შევთავაზო მასთან დაკავშირებული ერთი საინტერესო ამბავი:

1987 წელი!

მეოთხე კურსის სტუდენტი უცნობი ქალბატონისაგან იღებს წერილს!

წერილი სასეა წარმატებული ადამიანებისადმი სიყვარულით, გულწრფელობით, უმეცრების უღრანი ტყიდან ახალგაზრდების გამოყვანის სურვილით, ოპტიმიზმით, კეთილშობილების გრძნობით და ეს ყველაფერი ნაღვლია, არა მოჩვენებითი! წერილი მასწავლებელია არა მარტო კეთილშობილების სიყვარულის, არამედ ამ სიყვარულის პოვნისა!

ღმერთო! ამ წერილს ავტორი ქალი აქვს იყო შეყვარება.
 ვერა, რომ წინათობი ნიხილთა, ხელა თანხაი სრანხიანთა, ვ
 ქალთს მაკანს წმინდი და შტაი მბრუნებელი, უხა ხნობი შიამს.
 მაკანს მბრუნებელი, ვერ შიამს მაკანს და ამ არათანს კონსტანს
 ყველას სუჯვეთი ავიღებთ მივანს. კრძნევიერ ღმერთი ნაშობიან ყოვე
 თვეში ინსტიტუტის რამდენიმეჯერ ჯოთიოი გვიბოძქვა ვა ვაღაი.
 მე ამის საწყობს ვაძინის და იქი ბეჯს ხნობი ვიქვან ღმერთ
 სიკვდილს. თუ ღმერთ ვინაობს და ვინაი ესეც ვიქვან უფა იყის.
 ბიჭა, რომ და იქნობა თუ ვინაი შინაუ რვათეხევიერი. ვ ის შინა,
 რომ აქვანგან მოხვით წიქვანა მხობილი სიკვან იანსიქვანს ქვეყანა
 ეს იქვან საკვირო ღმერთის.
 თამაზ! ამ წერილს მომხარბს და იქი შიამს შინა, თუ
 ხოლოც ვიქვანს იუ შიამს, თითონი ჩხეპი ვიქვანა მხობილი ღმერთ
 წიქვანს და თუ იქნობა, რომ წყნევიერ ვიქვანოი სიკვანოი.
 ვემჭიოვით, იქვანს ღმერთი და ავიოვან იქვანოვს ბეჯიან
 სხნაოთ და ვიქვანა აქვანს იქვანს, თუ, ვიქვანს ვიქვანს.
 აქვან ხეიოთსმეხევიერი იქვანს.

ამ წერილის ავტორი ქალბატონი ეთერ გოლიაძეა, ჩემი მეგობრის ლია გოლიაძის დედა! ჩემი მეგობრის ბადრი თევზაძის სიდედრი!

უძვირფასესო ადამიანო! გთხოვთ დაგვიანებით მიიღოთ
 მადლიერება თქვენი მგრძობიარე, ახალგაზრდებზე
 მზრუნველი კეთილი გულისათვის, ცოდნიერების სიყვარუ-
 ლისათვის, სიკეთისათვის! განუზომელია ჩემი მადლიერება.
 თქვენი კეთილშობილების შემდეგ არ არსებობს საზომი იმ
 სიკეთისა და სიყვარულისა, რომელიც თქვენ მე მომანიჭეთ!
 სიკეთე, რომლის მაგალითსაც იძლევი, გახდა ჩემი
 ცხოვრების საფუძველი. ყოველთვის მახსოვდით, არასდროს
 დამვიწყებინართ, თუმცა მრავალი წლის შემდეგ
 გეხმინებით. თქვენი ვინაობაც ხომ მრავალი წლის შემდეგ
 გავიგე ჩემი გამორჩეული მეგობრის თამარ ჩამბასაგან!

თქვენი კეთილშობილება ჩანს საპასუხო წერილშიც:
 „თამაზ შვილო! მე ესლა ისეთ ასაკში ვარ, რომ ყოველი დღე და საათი უფლის
 საჩუქარია და სიცოცხლის ამ ბოლო დღეებში უზომოდ გამახარე, არა იმიტომ რომ
 ზედმეტად გააზვიადე ჩემი სიკეთე რითაც შენ არ გისარგებლია ისეთი არაფერი
 დამიმსახურებია, რაც თქვენ მომანერეთ. სიკეთის კეთებასაც დიდი სიფრთხილე
 სჭირდება, ამას გვიან მივხვდი და გამახარა იმ ამბავმა, რომ ნაწყენი არ ხარ ჩემზე.
 განვიცდიდი ცუდად ხომ არ შევეხე თქვენს თავმოყვარეობას ხოლო გამაკვირვა იმ ამბავმა
 რომ ოთხი ათეული წლის მანძილზე ინახავდი ჩემს წერილს, რამაც დამარწმუნა თქვენს
 გულწრფელობაში. ვისურვებდი თქვენი მსგავსი ადამიანები ბევრი იყოს და მაშინ ადვილი

იქნებოდა ამ სამყაროში ცხოვრება. მადლობა, მადლობა სიხარული და სიყვარული არ მოგაკლოს უფალმა თქვენ და თქვენ ოჯახს“

მადლობა ქალბატონო ეთერ, რომ თქვენი კეთილშობილური საქმით გვასწავლეთ - როგორ უნდა ვიცხოვროთ, როგორ უნდა ვთესოთ სიკეთე, როგორ უნდა ვიოცნებოთ! ეს ცხოვრების გაკვეთილია, რომლის ჩატარება მხოლოდ თქვენნაირ კეთილშობილ ადამიანებს შეუძლიათ! არ ვიცი ჩემს ასაკში რამდენად გამართლებულია პირობის მოცემა, მაგრამ მაინც გპირდებით დარჩენილ დროში გავამართლო თქვენი ის მოლოდინი, რომელიც ჩემს მიმართ დაახლოებით ოთხი ათეული წლის წინ რომ გაგიჩნდათ! გისურვებთ ჯანმრთელობას, ბედნიერებას და ხანგრძლივ სიცოცხლეს!

იოსებ კახიძე. მეგობრობისა და მეგობრების მეზაირახტრე იოსებ (იოსკა) კახიძის

იოსებ კახიძე მეუღლე ჟუჟუნასთან და შვილებთან: მარინე, ქეთევან და გიო კახიძეებთან ერთად

სახელი საყოველთაოდ იყო ცნობილი მის მშობლიურ ქობულეთსა თუ საქართველოს სხვადასხვა კუთხეში. იგი იყო უღალატო მეგობარი, ღირსებითა და პატიოსნებით, პრინციპულობითა და შინაგანი თავისუფლებით გამორჩეული, სევდისა და ჭირ-ვარამის გამზიარებელი, გაჭირვებულთა ქომაგი, ქვეყნისა და კუთხის პატრიოტი. ნაადრევად წავიდა იგი წუთისოფლიდან. სულ რაღაც ხუთი ათეული წელი იცოცხლა, მაგრამ ბევრი მოასწრო. იოსკა იყო დაღლილი გულით, მაგრამ სიკეთის კეთების სურვილით მოსიარულე იშვიათი კაცი. იგი იყო იმ მცირერიცხოვან ადამიანთა შორის, სხვისი გასაჭირის გულთან ახლოს მიტანა რომ შეეძლო. სხვისი ტკივილი მას საკუთარ ტკივილად მიაჩნდა, სხვისი სიხარული - საკუთარ ბედნიერებად. უანგაროდ, უჩუმრად, სხვისაგან შეუმჩნევლად აკეთებდა სიკეთეს, გვერდში ედგა ყველას, მტერსაც და მოყვარულსაც. ყველას არ გაუმარ-

თლა ჰყოლოდა ისეთი გამგები, სანდო, ყურადღებიანი და მოსიყვარულე მეგობარი, როგორც შენ იყავი. სწორედ ამიტომ ჩემს თავს იღბლიანად მივიჩნევდი!

იგი იყო ერთ-ერთი პირველი ბიზნესმენი 1990-იანი წლების საქართველოში. მისი ხელშეწყობით არაერთმა ადამიანმა აიდგა ფეხი და გაიკვალა ცხოვრების გზა. იოსებ კახიძის პირადმა მაგალითმა და ცხოვრებისეულმა გზამ ჩემზე მოახდინა უდიდესი გავლენა.

ჩვენი ურთიერთობა 1990-იანი წლების დასაწყისიდან დაიწყო. მისი ქალიშვილი მარინა იმხანად აბიტურიენტი იყო. სწორედ მაშინ ჩაეყარა საფუძველი ჩვენს მეგობრობას. ერთხელაც დამავალდებულა, შენი მეგობრები უნდა მასტუმროო. თარიღზე არ შევთანხმებულვართ და ერთ დღეს სრულიად მოულოდნელად, ყოველგვარი გაფრთხილების გარეშე რვა კაცით (რომლებსაც თავად არ იცნობდა) დავადექი თავს. უზომოდ გაიხარა, შეირგო და შეგვარგო, ბოლოს კი ყველა სტუმარს ძვირადღირებული საჩუქრები ჩამოურთიგა.

იოსებ კახიძე მეგობრობის ჭეშმარიტი განსახიერება იყო. ყველაზე იღბლიან ადამიანად ვთვლიდი საკუთარ თავს, რომ ბედმა მარგუნა მასთან მეგობრობა. მისი სახით იყო „კაცი, ვინც შეშვენიოდა კაცთა კაცობას“. აბა როგორ უნდა დაივიწყო ჩემო იოსკა შენი

სიკეთე, როცა თხილნარის მეურნეობაში მესტუმრე და საცხოვრებელი სახლი საჩუქრად შემომთავაზე: „ორსართულიანი სახლი მაქვს ჩაქვში, ლურსმანი არაა მისაჭედებელი, შედი და იცხოვრო“. მნიშვნელობა არა აქვს, ვისარგებლე თუ არა ამ სიკეთით, მაგრამ შენ ეს გულით შემომთავაზე. აი, ამიტომ იყავი შენ იშვიათი და დიდი ადამიანი. სიკეთეს დათვლა არ უყვარსო, ამბობდი. მართალიც იყავი. სიკეთეს დათვლა არ უყვარს, მაგრამ დამახსოვრება კი უნდა. როცა ვიღაც გეხმარება, ეს უნდა დააფასო, დაიმახსოვრო და გადასცე მომავალ თაობას. ჩვენ ეს გვახსოვს, მაგრამ ვერასოდეს შევძლებთ შესაფერისი მაღლობა გადაგიხადოთ შენი სიკეთისათვის.

სამწუხაროდ მალე შეწყდა იოსებ კახიძის სიცოცხლე. იგი 2000 წელს, 52 წლის ასაკში გარდაიცვალა. მის მეუღლეს - ჟუჟუნას თითქოს ცალი ფრთა მოსტეხესო, ისეთ მდგომარეობაში დარჩა. ძალიან ბევრ ადამიანს დაწვავილა გული მისმა უდროო გარდაცვალებამ. იგი ხომ უამრავ ადამიანს უყვარდა! ერთმა გულშემატიკვარმა ისიც კი თქვა: „ეს კაცი მარტო გული იყო ფეხებგამობმული“.

იოსებ კახიძისნაირი ადამიანები ასე ნაადრევად არ უნდა კვდებოდნენ. თუმცა ახსნაც აქვს ალბათ: იმიტომ კვდებიან ადრე იოსებისნაირი ადამიანები, რომ უფრო კარგად დავიხანოთ - რა არის სიკეთე, სიყვარული, სიქველე, კეთილშობილება.

სტუმრად კახიძეების ოჯახში (2023 წ. 29 აგვისტო)

დაგვიანებული მაღლობა ილია ცივადეს!

ჩვენს მეხსიერებაში მყარადაა შემონახული წინაპართა მონათხრობი ერთი დიდბუნოვანი კაცის შესახებ, რომელიც ურთულეს პერიოდში ხელმძღვანელობდა ბობოყვათის კოლმეურნეობას და მოქალაქეობრივი გმირობის მაგალითს აძლევდა გარშემო მყოფთ. ეს კაცი იყო ილია ცივადე, ბობოყვათის კოლმეურნეობის თავმჯდომარე 1950-იან წლებში. წარმოუდგენლად სასიამოვნოა იმის გაცნობიერება, რომ ილია ცივადის სახით იყო ადამიანი, რომელიც უანგაროდ არიგებდა ისეთ ფასდაუდებელ საჩუქრებს, როგორიცაა სიკეთე, მგრძნობელობა, გულისხმიერება, თანადგომა. მან მიანიჭა ჩვენს ბაბუას, წელათიდან ბობოყვათში ჩასახლებულ ზექერია ფუტკარაძის ოჯახს მომავლის იმედი, განუმტკიცა რწმენა, და ფართოდ გაუხსნა სიყვარულის კარები ახალ გარემოში დასამკვიდრებლად. ბარის ცხოვრებას შეუჩვეველ-გამოუცდელნი დაასახლა ბობოყვათში და ყველანაირად შეუწყო ხელი მათ ადაპტაციას ახალ პირობებში.

იმ დროის (1930-1950-იანი წლები) ბობოყვათი სხვა სოფლებთან ერთად მრავალი გამოწვევის წინაშე იდგა. საყოველთაო შიმისა და უნდობლობის ატიმოსფერო გაუსაძლისს ხდიდა ცხოვრებას. ადამიანი სრულიად დაუცველი იყო. ბაბუაჩემის გადმოცემით, ილია ცივადე მშრომელ კაცს მოუვლინა იმედად და თანასოფლელებს საკუთარი აზრის დაცვის, შემწყნარებლობის, ერთმანეთისადმი ნდობის განმტკიცებისაკენ მოუწოდებდა. იგი იყო გამბედავი, სამართლიანი, გულისხმიერი ადამიანი. ცდილობდა გამკლავებოდა ძალმომ-

რეობას და უსამართლობას. ეს იმ დროისათვის მოქალაქეობრივი გმირობის ტოლფასი იყო, რაც ნათლად გამოჩნდა ზექერია ფუტკარაძის მიმართ მის დამოკიდებულებაშიც.

მაღალმთიანი აჭარის სოფელ წელათში მცხოვრები ზექერია სასწაულებრივად გადაურჩა 30-ნი წლების რეპრესიებს. რამდენჯერმე იყო მისი დაპატიმრების მცდელობა. ერთხელაც, სოფელში მარხილის კეთების პროცესში გამოეცხადნენ უცნობი პირები (უშიშროების სამსახურის წარმომადგენლები) და თურქეთთან კავშირი დასდეს ბრალად. მეორედ შუადამისას დაადგნენ თავს და ლამის ნახევრად შიშველი ჩაიყვანეს სოფლისგან ცოტა მოშორებით, მდ. ჩირუხისწყლის ნაპირზე, დიდხანს აწამებდნენ და კატეგორიულად ითხოვდნენ „თანამშრომლობას“. ზექერია ახლაც ღირსების და მოწოდების სიმადლეზე დარჩა და შეთავაზებულ მატერიალურ კეთილდღეობაზე მტკიცე უარი განაცხადა. თანამომხმეების ღალატი, იმ დროისათვის მოდად ქცეული „ჩაშვება“ და ცილისწამება შეუთავსებელი აღმოჩნდა ღირსეული კაცის მორალურ პრინციპებთან.

ბობოყვათში საცხოვრებლად გადასულს გაუხსენეს ეს ურჩობა და 1951 წ. 29 ნოემბერის ბრძანებულებით გადაასახლეს შუა აზიაში. სწორედ ამ დროს გამოჩნდა ილია ცივადის მოქალაქეობრივი გმირობის ტოლფასი გამბედაობა. ბაბუაჩემის გადმოცემით, იგი ყოველთვის პოულობდა გამამხნეველ სიტყვებს, ეძებდა გზებს დაუცველი ადამიანების დასაცავად.

გადასახლებულ ზექერიას ოჯახს ბობოყვათში დარჩა ერთი ძროხა. ილია ცივადეს გაეყიდა ეს ძროხა, თანხა შეენახა და რეპრესიიდან დაბრუნებულს უკლებლივ გადასცა იგი. უფრო მეტიც, შესთავაზა სამოსახლო მისთვის და მისი შვილებისათვის, მაგრამ ზექერიამ ისევ მშობლიურ სოფელში დაბრუნება არჩია.

ილია ცივადის ადამიანურობა, ზნეკეთილობა და ხელმძღვანელის კომპეტენცია მაგალითია 1950-იანი წლების შემდგომი თაობებისათვის. ჩვენ, ზექერია ფუტკარაძის შთამომავლები გულწრფელ მაღლობას ვუხდით ასეთი მგრძნობელობისათვის, ყურადღებისათვის, ზრუნვისათვის, იმ რთული გზისათვის, რომელიც გაიარეს და სხვებსაც გაუადვილეს ამ გზის გავლა. ვინ იცოდა, თუ არა ხელმძღვანელმა, რომ სოფლის თავკაცობა იყო დიდი პასუხისმგებლობა, რომელიც მოითხოვდა უდიდეს ნებისყოფას, ძალასა და ენერჯიას. ილია ცივადემ მშვენივრად შეასრულა ეს მისია. მას უხაროდა თანასოფლელების წარმატება და უმკლავდებოდა მათ წარუმატებლობას, მხარს უჭერდა მათ სასოწარკვეთილობის დღეებში და საკუთარი თავის რწმენას უმტკიცებდა მაშინაც კი, როცა სიტუაცია იყო გამოუვალი. ამიტომაცაა რთული მის შესახებ საუბარი, რადგან სიკეთის ლამაზად გამოხატვის უნარი ყველას არ გააჩნია, განსაკუთრებით მაშინ, როცა ჭარბობს ემოციები.

ილია ცივადის შთამომავლობას შეუძლია იამაყოს ასეთი წინაპრით. ჩვენ, კი, ზექერია ფუტკარაძის შთამომავლებს, გვინდა მაღლობა გადავუხადოთ იმისათვის, რომ იგი გამოჩნდა ჩვენი წინაპრების ცხოვრებაში და ზრუნვითა და სიყვარულით ეპყრობოდა ახალდამკვიდრებულებს. მაღლობა იმისათვის, რომ ჩვენს წინაპრებს აჩუქა ის, რაც გაცილებით უფრო ძვირფასია, ვიდრე მატერიალური ფასეულობა. ასეთი ადამიანურობა შეკვეთით არ მოდის, არც ისწავლება. იგი ღვთის საჩუქარია მხოლოდ ასეთი ზნეკეთილი ადამიანებისათვის.

ილია ცივადის მაგალითი გვასწავლის, რომ არ დავკარგოთ დრო ცუდ ფიქრებზე და მხოლოდ პოზიტიური საქმის კეთებას მივუძღვნათ ჩვენი სიცოცხლე, თუმცა ილია ცივადის სიკეთის ფონზე ამის გაკეთება ერთობ ძნელია.

გახსენება

აჭარის საარქივო სამმართველომ დიდი დანაკლისი განიცადა. გარდაიცვალა არქივისტების შესანიშნავი წარმომადგენელი, ღირსებისა და აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის მედლების კავალერი, უღალატო მეგობარი, გაჭირვებულთა ქომაგი და ტკივილთმოზიარე ელგუჯა ჩაგანავა.

ელგუჯა ჩაგანავა დაიბადა ბათუმში 1950 წლის 29 თებერვალს, ცნობილი არქივისტების - გრიშა ჩაგანავასა და ლენა ზაქარეიშვილის ოჯახში. დაამთავრა თბილისის სასოფლო-სამეურნეო აკადემია. შრომითი საქმიანობა დაიწყო 1969 წლიდან სალიბაურის სკოლა-ინტერნატში, არქივში, ხელვაჩაურის რაიონის სოფელ სარფის კოლმეურნეობაში აგრონომისა და თავმჯდომარის თანამდებობებზე. 1997 წლიდან იგი საარქივო დაწესებულების თანამშრომელია.

საარქივო დაწესებულებაში მუშაობის დაწყებისთანავე აქტიურად ჩაება დარგის განვითარებისათვის წარმოებულ საქმიანობაში. 1997 წლიდან სათავეში ჩაუდგა საარქივო დეპარტამენტის უწყებათა დოკუმენტების სამეცნიერო-ტექნიკური დამუშავების განყოფილებას, რომლის რეორგანიზაციის შემდეგ დაინიშნა საარქივო სახელმწიფო დეპარტამენტის ტექნიკური დამუშავების სამსახურის ხელმძღვანელად. ამ პოზიციაზე მუშაობის პერიოდში ე. ჩაგანავამ დიდი როლი შეასრულა საარქივო საქმიანობის სტილის, ფორმებისა და მეთოდების დახვეწის, მომავალი არქივისტების აღზრდისა და დაკვალიანების საქმეში.

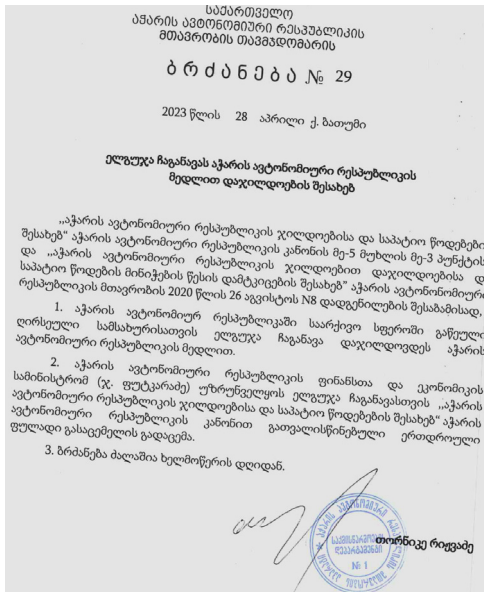
2006-2009 წლებში ელგუჯა ჩაგანავა მთავრობის საქვეუწყებო დაწესებულება-საარქივო სამმართველოს დაკომპლექტებისა და დოკუმენტების სამეცნიერო-ტექნიკური დამუშავების განყოფილების მთავარი სპეციალისტია. სწორედ ამ პერიოდში, მისი უშუალო ინიციატივით მოხდა ახალი საარქივო მასალების შემოტანა, გამოჩენილ მოღვაწეთა პირადი ფონდებით არქივის ფონდსაცავების გამდიდრება. ამავე საქმიანობას აგრძელებს იგი ტერიტორიულ ორგანოებთან მუშაობისას.

2010 წლიდან 2017 წლამდე ე. ჩაგანავა საარქივო სამმართველოს ჯერ ადმინისტრაციას, შემდეგ კი აპარატს ჩაუდგა სათავეში. 2017 წლიდან სათავეში ედგა საარქივო სამმართველოს ანალიტიკურ-მეთოდოლოგიურ და ტერიტორიულ ორგანოებთან მუშაობის სამსახურს.

ე. ჩაგანავა აქტიურად იყო ჩართული სამეცნიერო საქმიანობაში. არქივისტებისათვის საყოველთაოდ იყო ცნობილი ელგუჯა ჩაგანავას სახელი. მას კარგად იცნობენ დედაქალაქშიც. მისი ნაშრომები ქვეყნდებოდა სხვადასხვა სამეცნიერო გამოცემებში, იყო საარქივო სამმართველოს ჟურნალ „არხეონის“ სარედაქციო საბჭოს წევრი, ათობით სამეცნიერო ნაშრომის ავტორი. 2023 წელს, გარდაცვალებამდე ორიოდე თვით ადრე, აპრილში მისი ავტორობით გამოიცა წიგნი „აჭარის არქივისტები“.

ე. ჩაგანავას ღვაწლი და დამსახურება საარქივო საქმის განვითარების საქმეში აღნიშნა სამთავრობო ჯილდოებითა და სიგელებით. 2002 წელს იგი დააჯილდოვეს ღირსების მედლით, 2023 წ. აპრილში კი, აჭარის საარქივო სამმართველოს 100 წლისთავის დღეებში ე. ჩაგანავა დაჯილდოვდა აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის მედლით.

საუკეთესო ადამიანური თვისებებით იყო შემკული მაღალკვალიფიციური არქივისტი. მთელი თავისი შეგნებული ცხოვრება საარქივო საქმიანობას მიუძღვნა. განუზომელია მისი წვლილი ახალგაზრდა არქივისტების პროფესიული დაოსტატების საქმეში. აღდოიანი და ნიჭიერი ახალგაზრდა არქივში მუშაობის დაწყებისთანავე ექცეოდა ე. ჩაგანავას ყურადღების ცენტრში.

ახალგაზრდა არქივისტებისადმი ე. ჩაგანავას გულისხმიერი და მზრუნველი დამოკიდებულების ნათელი მაგალითები საყოველთაოდაა ცნობილი ბათუმელი არქივისტებისათვის.

წავიდა ჩვენგან დირსული არქივისტი, მეგობარი და კოლეგა. წავიდა და თან წაიყოლია საარქივო დარგის განვითარების მისეული გეგმები, წავიდა და დატოვა დიდი ტკივილი. ბათუმელ არქივისტებს მუდამ ემახსოვრებათ მისი სახელი.

რუბრიკა „საინციტივო წერილები“

რუბრიკის ავტორები: ფრიდონ ქარდავა, ნინო გოგიტიძე, მზია სურმანიძე)

გთავაზობთ ქობულეთის ისტორიული ძეგლების სიას.

ვფიქრობთ ის საინტერესო იქნება როგორც მკვლევართა ვიწრო წრისთვის, ასევე ფართო საზოგადოებისთვის.

ფონდი რ-261; აღწერა 1; საქმე 859. 1949 წელი.

с п и с о к						
Памятников культуры, находящихся на территории Кобuleтского района Аджарской АССР, Грузинской ССР						
№ п.п.	Наименование местности	Название памятника	Дата	Написанное время	Дополнительные данные	ПРИМЕЧАНИЕ
<u>ს/ს მუხრანისა</u>						
1.	Алашбери (к его Западу от Ачи)	«Элмас-Цихе» на вершине Чохатаурского хребта	16век			
2.	Алашбери	Развалины крепости	18 "			
3.	Очхамури	Церковь				
<u>ს/ს დავისა</u>						
4.	Церапона (около хуцубани)	Церковь	15в			
<u>ს/ს ჭაკუტი</u>						
5.	А ч и (Ачи)	Базилика Георгиевская, гробница, надгробная плита, Ассиметричны	Одна из древнейших в Грузии	Изготовлен по-прежнему с греч.надписями		Храм греческий с каменными-лепками
<u>ს/ს ჩახათი</u>						
6.	Варджинауши	Церковь				
7.	Ткемочари (Ткемокарали)	Арочный мост				
8.	Ч а х а т и (около Варджинауши)	Мост Сводчатый	-			каменный
<u>ს/ს ხუცუბანი</u>						
9.	Г я р а (на реке Кинтрыли)	Церковь «Тетровани»				
10.	Иелгурада (около Баговари)	Развалины				
11.	Самеби (Квемо)	Церковь				
12.	Хуцубани	Церковь				
13.	Хуцубани	Развалины крепости				
14.	Хуцубани	Еврейские надписки				
15.	<u>ს/ს ქალაქი</u>					
15.	Горгадзеси (Горгаდзესი)	Церковь				
16.	Горгадзеси	Крепость				
<u>გ.ს.კობულეთი</u>						
17.	Кобулетки	Мечеть				
<u>ს/ს კობულეთი</u>						
18.	Кобулетки	Церковь				
<u>ს/ს ვარძობისა</u>						
19.	Х и н з	Церковь Купольная				Изготовлен эллины
20.	Х и н о	О г р а д а				Каменная
21.	Х и н о	М о с т одноарочный				Каменный
22.	Цхемловани(ძვამავი)	Мост Арочный				Каменный
<u>ს/ს იჯის-ღაირი</u>						
23.	Ижис-ღაირი (называется Цихе)	Городище				
24.	Ижис-ღაირი	Крепость Петра				Каменная
25.	Ижис-ღაირი	Церковь				
<u>ს/ს ჩხვი</u>						
26.	А ч х в а (Ачи-Ачви)	Крепость				
27.	Ч а х в а	М е ч е т ь				
28.	На реке Кинтрыли между Кобулетки и Хуцубани ...	Магальники				

აჭარის სსრ-ის
სამემართლებლო

აჭარის სსრ-ის
სამემართლებლო

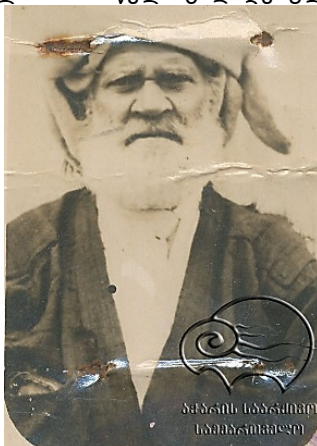
ИНСПЕКТОР ПО ОХРАНЕ ПАМЯТНИКОВ:

[Handwritten signature]

რუბრიკა „მეტყველი სახეები“

(რუბრიკას უძღვებიან: ფრიდონ ქარდავა, ნინო გოგიტიძე, მზია სურმანიძე)

სათნო მოხუცი. რუბრიკით „მეტყველი სახეები“ შემოგთავაზებთ ქობულეთის მკვიდრის სულეიმან შაქარიშვილის 1925 წელს გადაღებულ ფოტოსურათს.

(ფონდი რ-77; ანაწერი-1; საქმე- 44).

ის მაშინ 85 წლის გახლდათ (1840 წელს დაბადებული !), თითქოს მთელი რომანის ამოკითხვაა შესაძლებელი მის სახეზე, არაფერი რომ არ ვთქვათ იმ ანკეტაზე, მინიმალისტური ნოველა რომ გამოდის ლამის. სურათზე ტიპიური ქართველი მშრომელი კაცის სახეა, თოვლის ბაბუას რომ ვეძახდით ბავშვობაში. ბუნებრივია სურათთან ერთად დოკუმენტსაც გთავაზობთ, რომელიც უაღრესად საინტერესო შტრიხებს წარმოაჩენს ერთი ქართველი კაცის ცხოვრების ერთ ეპიზოდზე, რომლის განზოგადებაც თავისუფლად შეიძლება იმ პერიოდის ადამიანების ერთი ნაწილის ყოფა-ცხოვრების ამსახველ ისტორიად:

საანკეტო მონაცემები:

მოწმობა N 2822	
სახელი და გვარი	სულეიმან შაქარიშვილი
მამის სახელი	თანთო
წლოვანება	85
სიმაღლე	საშუალო
თმა	თეთრი
წვერი	
ეროვნება	ქართველი
ქვეშევრდომობა	საქართველოს რესპუბლიკა
თვალები	შავი
განსაკუთრებული ნიშნები	არა აქვს
საით მიემგზავრება	არდაგანის მთაზე
მიაქვს სურსათ სანოვაგე	აქარი, სიმინდი, ბრინჯი, მარილი, პურისფქვილი, ნავთი, საპონი, ოჯახის ნივთი

მიყავს საქონელი	უშობლები,ზაქები, კამეჩები, ძროხები, ხარები, ცხვრები, თხა, ხბოები, ვირები
მცხოვრები სოფელ კვირიკის. მაზრისა ქობულეთი.	
ნებადართულია საზღვარგარეთ გასვლისა. არდაგანის მთაზე. ამა მოწმობას ძალა აქვს საზაფხულო სეზონის განმავლობაში 1925 წლისა	

უბრალო ადამიანური ამბების გარდა, რამდენი ისტორიული რამ შეიძლება ამოიკითხო ამ პატარა ანკეტაში, ჩვენი ბედრული ისტორიიდან: 1921 წლის რუსული ოკუპაციის „დამსახურებით“ როგორ აღმოჩნდა ქართული საძოვრები საქართველოს საზღვრების მიღმა, თითქოს ჩვენს თვალწინ ავლებენ მავთულხლართებს, ოღონდ არა მარტო ახლა,- უხსოვარი დროიდან მოყოლებული მოაქეჟამამდე, როგორ უხდება ქართველ კაცს „ვიზა“ აიღოს რომ ყოფილ საძოვრებზე საქონელი გადადენოს... იმედია, საბჭოთა რეპრესიებმა შუაზაფხულშივე არ მოუსწრო ქართველ მემთურს და უკანაც მშვიდობიანად გამობრუნდა.

ქართული ანსამბლის ხელმძღვანელი, ქობულეთის მცხოვრები, 1896 წელს დაბადებული მუსტო ხასანის ძე დუზ-ოღლი. სურათი გადაღებულია 1931 წელს, პირადობის მოწმობისთვის.

მუსტო გახლდათ ქალაქ ქობულეთის მცხოვრები, ეროვნებით ქურთი. საინტერესოა, რომ მუსტო ხელმძღვანელობდა ქობულეთის ქურთების ეროვნულ ქორეოგრაფიულ ანსამბლს (ფონდი რ-83, ან.2, ს.28, ფურც. 145).

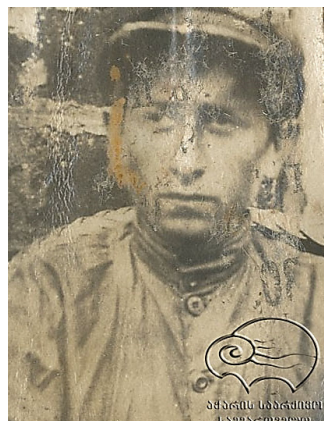
ვისაც დამატებით გაინტერესებთ ინფორმაცია მუსტოსა და მის ანსამბლზე, შეგიძლიათ იხილოთ აჭარის ტელევიზიით მიმდინარე წლის 26 იანვარს გასული ქალბატონ ოლიკო ჟღენტის საავტორო გადაცემაში - კომპოზიტორი ალექსანდრე ფარცხალაძე, „ჩემი ცხოვრების სტიქია“.

ქობულეთის მცხოვრები, 1859 წელს დაბადებული ხუსეინ ჯაში. ფოტოსურათები პირადობის მოწმობისთვისაა გადაღებული 1931 წელს, 72 წლის ასაკში:

განსაკუთრებულ ინტერესს იწვევს საცხოვრებელი ადგილის დასახელება: „ქობულეთის რაიონი სოფელი ნ ა ი ნ - გ ლ ი ს ე ვ ი“. ვისაც გსმენიათ რაიმე ამ ტოპონიმის შესახებ, გთხოვთ შემოგვეხმიანოთ (ფონდი რ-83, ან.2, ს.28, ფურც. 309).

და-ძმის: ბატიე და უსუპ ხინიკაძეები. ეს ფოტოსურათები პირადობის მოწმობისთვისაა გადაღებული 1931 წელს. მოწმობა ესაჭიროებოდათ ბეშუმში წასასვლელად. დას, ბატიეს ახლავს შვილიც- ომერ ციცბა (ფონდი რ-83, ან.2, ს.28, ფურც. 240).

ქობულეთელი საბრი ხასანის ასულ აბდუშელიძე და მისი სამი შვილი: ემარი, ბედრი და მურადი. საბრი 1931 წლის 17 ივლისს ითხოვს პირადობის მოწმობის გაცემას. დღეს განსაკუთრებით უცნაურად მოგვეჩვენება, მაგრამ ფაქტია, მას ეს მოწმობა სჭირდებოდა ბაკურიანში გასამგზავრებლად (ფონდი რ-83, ან.2, ს.28, ფურც. 194).

ქობულეთელი, 1914 წელს დაბადებული აბიღინ ყემბერის ძე ხარაზი. ფოტოსურათი გადაიღო პირადობის მოწმობისთვის 1931 წელს. პირადობის მოწმობა ესაჭიროებოდა სასწავლებელში წარსადგენად (ფონდი რ-83, ან.2, ს.28, ფურც. 286).

ქობულეთის მკვიდრი ფეოდორა კოსინკო. სურათი გადაღებულია პირადობის მოწმობისთვის. სპეციფიკური დოკუმენტისათვის მკაცრად განსაზღვრული სტანდარტების ფოტო უცნაურად მხატვრულ რაკურსშია გადაწყვეტილი. მოწმობის გაცემის დროს 1930 წელს ის გახლავთ 39 წლის (ფონდი რ-83, ან.2, ს.28).

რებეკა ესაიას ასული ზიგელბოი გახლდათ ქობულეთის მცხოვრები. მოწმობის გაცემის დროს იგი იყო 54 წლის. შესაბამისად რებეკა დაბადებულია 1876 წელს, ოდესაში. მოწმობის გაცემის დროს - 1930 წელს, რებეკას მუდმივ საცხოვრისად უწერია ქობულეთი (ფონდი რ-83, ან.2, ს.28, ფურც. 337; ფ.რ-83, ან.2, ს.37, ფურც. 70).

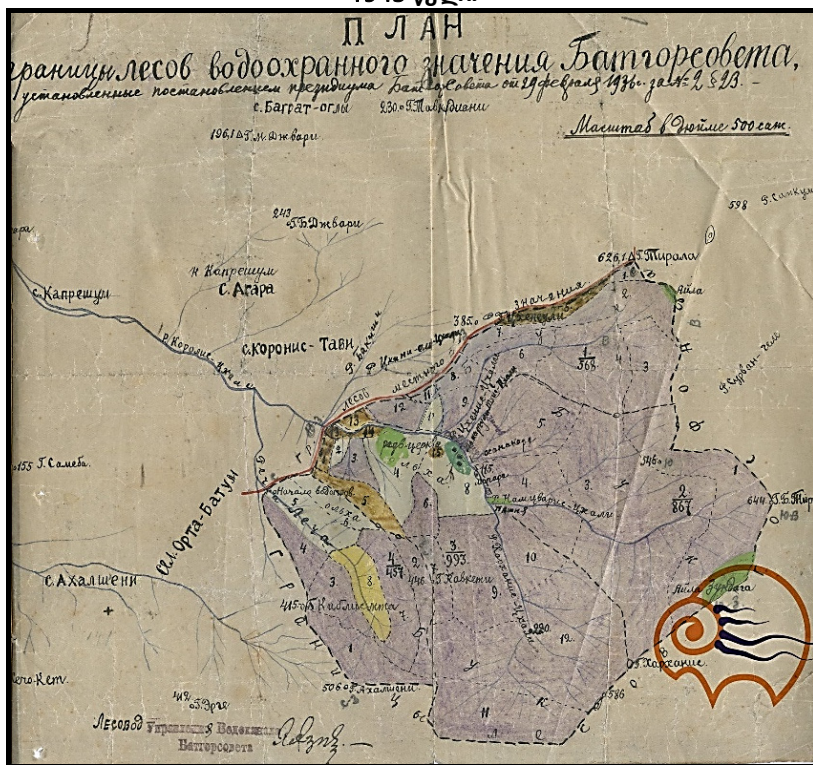
„გაცრეცილი ფოლიანტები“

(რუბრიკის ავტორები: ფრიდონ ქარდავა, ნინო გოგიტიძე, მზია სურმანიძე)

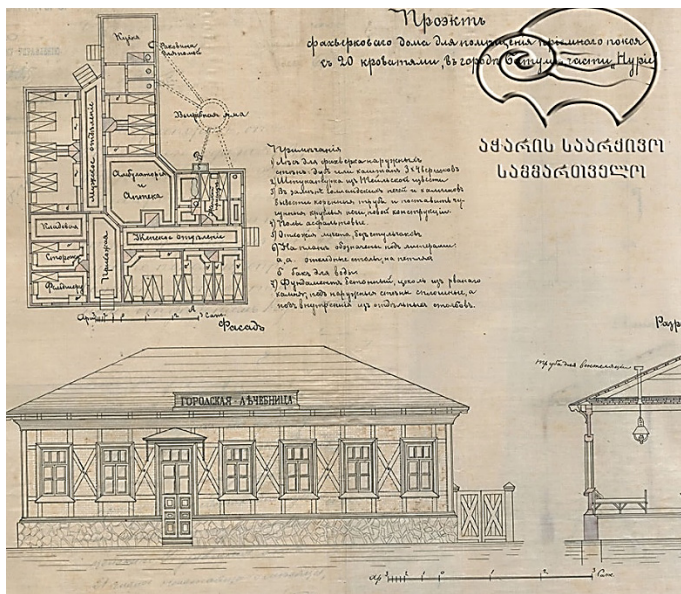
მკითხველს ვთავაზობთ აკაკი წერეთლის კახა ჯავახიშვილისეულ პროექტს. ალბათ ყველას გახსოვთ პოეტის ეს ძეგლი ბათუმში. აქვე წარმოგიდგენთ კახა ჯავახიშვილის ბათუმის არქიტექტორად დანიშვნის საინტერესო ბრძანებასაც (ფონდი ტ-1196, ან. 3, ს. 865)

ბათუმის წყალსაცავის დამცავი ტყის ზოლის საზღვრის გეგმა.

1943 წელი

ფონდი რ-182, ან.3, ს. 10, ფურც. 15

1885 წელი. ბათუმი. 20 საწოლზე გათვლილი გადაუდებელი დახმარების შენობის პროექტი ნურიეს უბანში. დაახლოებით, დღევანდელი თიბისი ბანკის მახლობლად.

ფონდი ი-5, ან.1, ს. 56, ფურც. 30

წარმოგიდგინოთ ქალაქ ბათუმის საზღვრების გაფართოების 1898 წლის გეგმას. პროექტის მიხედვით ქალაქი მოიაზრებოდა აღმოსავლეთით - მდინარა ბარცხანამდე, ხოლო დასავლეთით - მდინარე ანგისამდე, რომელიც შემდგომ გვირაბში მოექცა და ამჟამად დაახლოებით ჯავახიშვილ-ჭავჭავაძე-გრიბოედოვის ქუჩების ქვეშ მოედინება და უჩინარდება ზღვაში. როგორც ჩანს, ქალაქის ხმოსნებს 1898 წლის 28 სექტემბერს შეტანილი ეს პროექტი არ მოეწონათ და აღარ დაამტკიცეს. ქალაქის სათათბირო მას კვლავ მიუბრუნდა 1899 წლის 15 ოქტომბერს, როდესაც ქალაქის გამგეობამ თავიდან წარადგინა ქალაქის გაფართოების პროექტი. ქალაქის საბჭოს, რომელსაც როგორც ჩანს სწორედ გეგმაში გათვალისწინებული ბათუმის მამულები აღარ აკმაყოფილებდა, შეუქმნია კომისია რომელმაც კიდევ უფრო გააფართოვა ქალაქის საზღვრები: დასავლეთით, საზღვარი ნაცვლად მდინარე ანგისისა (გრიბოედოის ქუჩა), გაიზარდა მდინარე მეჯინისწყლამდე (ჟილინის საშრობი არხის გასწვრივ), სამხრეთ-დასავლეთით, მეჯინისწყლის ქვის ხიდიდან დაწყებული მდინარე ურეხის გაყოლებამდე, ხოლო აღმოსავლეთით ნაცვლად მდინარე ბარცხანისა, მდინარე ყოროლისწყლამდე. რუკაზე კარგად ჩანს როგორც 1898 წელს განზრახული ასევე, საბოლოოდ, ქალაქის საბჭოს მიერ 1899 წლის 15 ოქტომბერს დამტკიცებული საზღვრები.

ფონდი ი-6, ან.1, ს.175, ფურც.3,4

დღეისათვის, ბათუმი გაცილებით უფრო ვრცელ საზღვრებშია მოქცეული, მაგრამ მაშინ, აჭარის დედასამშობლოსთან დაბრუნების ათი წლის შემდგომ, ქალაქის ზრდა და განვითარება ამკარად თვალმისაცემი იყო.

აჭარის საარქივო სამმართველოში, სამკითხველო დარბაზში მაგიდაზე გადაშლილი ივერიის 1886 წლის 94- ე ნომერში საინტერესო ცნობას წავაწყდი, დიდი ალბათობით სულმნათი ილიას მიერ დამუშავებულს. ცნობა ბათუმში 1886 წლის 20 აპრილს გამართულ ზეიმს შეეხება და სხვა რამეებთან ერთად საინტერესო ამბავს გვიყვება.

ხასიათი ჰქონდა. კვირა-ცხოვრობას ისეთი ბურთის თამაშობა იყო, რომელსაც მთელი ბათუმის მცხოვრებნი სიამოვნებით უყურებდნენ. ბურთის თამაშობა გათავდა ღამის ათ საათზე. ლელო იმერლებს და გურულებს დაჩაოხათ, მოპირდაპირეთ ამათ ჰყენდათ მეგრელები და აუხაზები.

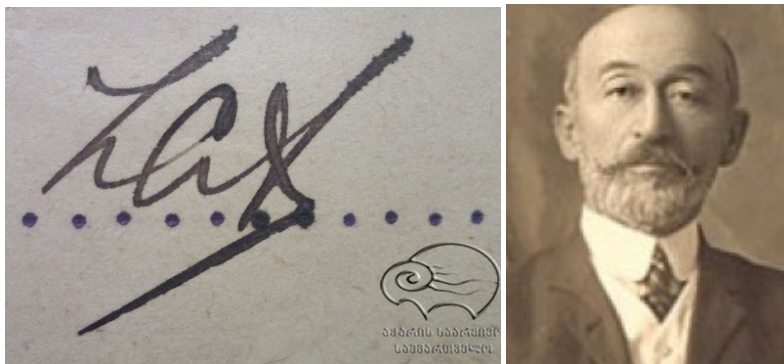
ერთი წამითაც არ გვექვება რომ ეს საზარელი იმპერია ძალიან მალე შესწყვეტს ქართული მიწების ოკუპაციას და ქართველები და აფხაზები კვლავაც გვერდი-გვერდ ვიქნებით და მხოლოდ სპორტულ თამაშებშია დაუპირისპირდებით ერთმანეთს და გავუტანთ კიდევაც ლელოს.

„ხელრთვები არქივიდან“

(ბათუმის სათათბიროს სხდომის ოქმებიდან)
(რუბრიკის ავტორები: ფრიდონ ქარდავა, ნინო გოგიტიძე, მზია სურმანიძე)

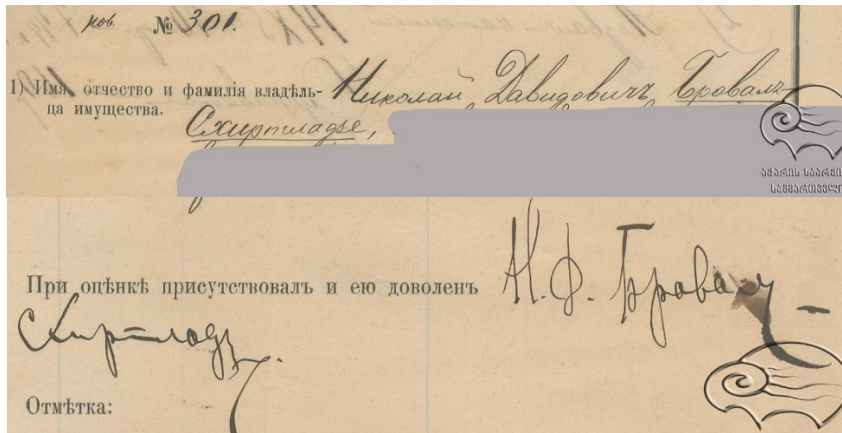
ვიწყებთ ახალ რუბრიკას „ხელრთვები არქივიდან“. ამ რუბრიკით შემოგთავაზებთ ჩვენს ქალაქში მოღვაწე ცნობილი ადამიანების ხელმოწერებს:

ივანე მესხი: (1888 წელს ივანე მესხი სამუშაოდ ბათუმში გადაიყვანეს, სადაც ოცდახუთ წელზე მეტი დაჰყო. იგი იყო ბათუმის თვითმმართველობის მდივანი, იღწვოდა სასკოლო ქსელის გაფართოებისათვის, აქტიურად მონაწილეობდა ბათუმში კლასიკური გიმნაზიისა და ქალთა გიმნაზიის გახსნისათვის) (ფონდი ი-6, ან.1, საქმ.559, ფურც. 215)

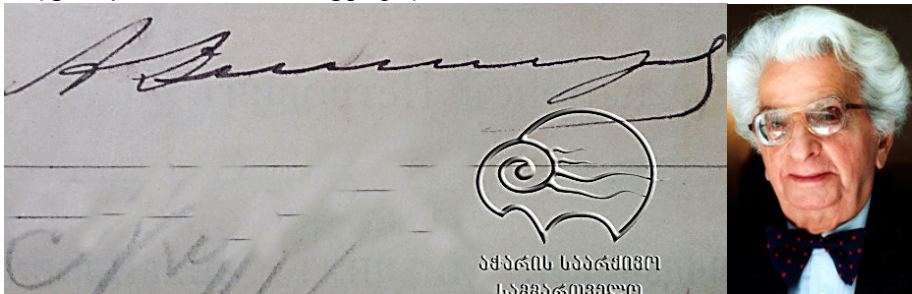

ბათუმის ისტორიული კინოთეატრის „აპოლოს“ ამშენებლისა და მფლობელის ნიკოლოზ დავითი ძე ბროვალ-სხირტლადის ხელრთვა 1910 წლის 7 აპრილის დოკუმენტიდან:

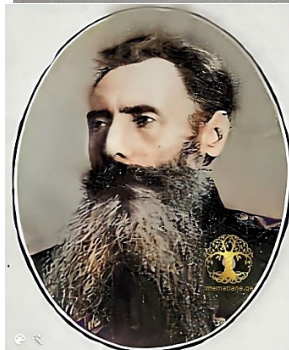
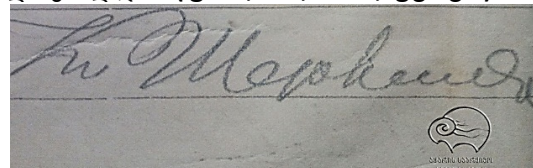

აქილევს დიმიტრის ძე დიმიტრიადის ხელრთვა. აქილევსი იყო ბათუმის საკრებულოს ხმოსანი, სახელგანთქმული ქართველი კომპოზიტორისა და ღირიჟორის ოდისეი დიმიტრიადის მამა (ფონდი ი-7, ან.1, ს. 365, ფურც.3).

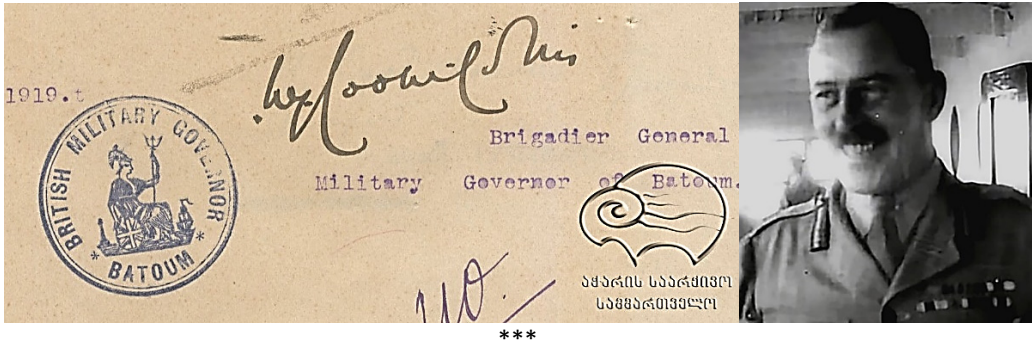

პროკოფი ლევანის ძე შერვაშიძის ხელმოწერა: პროკოფი იყო გენერალ-მაიორი, ღუმის წევრი და ბათუმის საქალაქო საკრებულოს ხმოსანი. ცნობილი მერი შერვაშიძე სწორედ მისი ქალიშვილი გახლდათ (ფ.ი-7,ან.1, ს.245, ფურც.2):

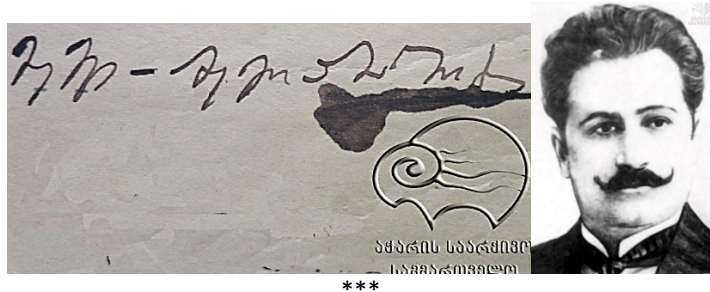
ბათუმის ბრიტანელი სამხედრო გუბერნატორის გენერალ ჯეიმს ნორმან კუკ-კოლისის ხელრთვა (1919 წლის 1 ნოემბრის დოკუმენტი). (ინგლისელი სამხედრო მოღვაწე,

გენერალი, 1919-1920 წლებში ბათუმის გენერალ-გუბერნატორი).

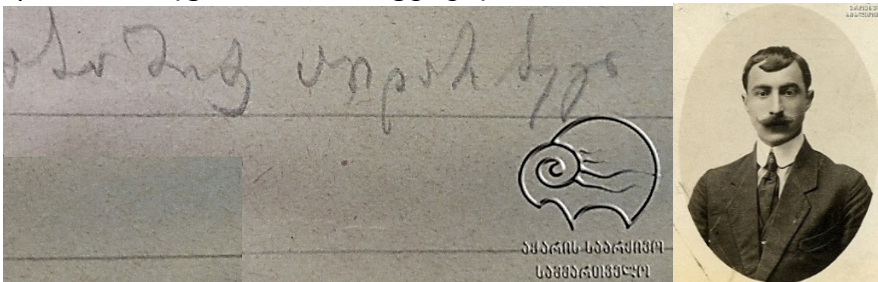

მემედ იბრაჰიმის ძე აბაშიძის (დ. 18 იანვარი, 1873, ბათუმი — გ. 1937) ხელრთვა (ფ.ი-7,ან.1, ს.687, ფურც.4): ქართველი საზოგადო მოღვაწე, მწერალი, პუბლიცისტი. სანჯაყ-ბეგ აბაშიძეთა შთამომავალი. სტალინური რეპრესიების მსხვერპლი.

სისტემატურად ბეჭდავდა პუბლიცისტურ წერილებს ქართულ პრესაში. აქტიურად იბრძოდა მუსლიმან ქართველთა ეროვნული თვითშეგნების ამადლებისა და საქართველოს ერთიანობისათვის, რის გამოც რამდენიმეჯერ დააპატიმრეს და გადაასახლეს. 1917 წელს დაბრუნდა ბათუმში. ხელმძღვანელობდა ქართველ მუსლიმანთა საქველმოქმედო საზოგადოებას. 1918 წელს პროტესტით შეხვდა აჭარაში შემოსულ თურქებს, რისთვისაც დააპატიმრეს და ტრაპიზონის ციხეში ჩასვეს. საპატიმროდან გაიქცა, ჩამოვიდა თბილისში და სათავეში ჩაუდგა „სამუსლიმანო საქართველოს განმათავისუფლებელ კომიტეტს“. 1919 –1921 წლებში რედაქტორობდა გაზეთ „სამუსლიმანო საქართველოს“. მონაწილეობდა აჭარაში საბჭოთა ხელისუფლების დამყარებისათვის ბრძოლაში. იყო საოლქო რევკომის წევრი, მუშაობდა სხვადასხვა საპასუხისმგებლო თანამდებობაზე. ქართულად თარგმნა ომარ ხაიამის, ნამიქ ქემალის ნაწარმოებები. ავტორია რამდენიმე მოთხრობისა. თბილისში არსებობს მისი სახელობის ქუჩა (მასალები ვიკიპედიაში)

ჰადარ აბაშიძის ხელმოწერა: საქართველოს ერთიანობისა და თავისუფლებისთვის დაუტალავი მებრძოლი. იმ დროს, 1918 წლის 4 იანვარს, ის იყო ბათუმის საქალაქო საკრებულოს ხმოსანი (ფ.ი-7,ან.1, ს.687, ფურც.5):

საარქივო დოკუმენტური მასალები

ვაგრძელებთ აჭარის საარქივო სამმართველოს ფონდებში დაცული დოკუმენტების პუბლიკაციას. ამჯერად მკითხველს ვთავაზობთ ფონდ რ- 178-ის № 29 საქმეთა ერთეულში დაცული მასალების ერთ ნაწილს, რომელშიც ასახულია თანამედროვე ხულოს მუნიციპალიტეტის 1923 წლის მონაცემები: კომლობრივი შემადგენლობის სახელობითი სიები – ოჯახის უფროსის, სქესობრივი სტრუქტურის, ნათესი ფართობების, საქონლის (მსხვილფეხა, წვრილფეხა, ცხენების) რაოდენობის მითითებით. ვიმედოვნებთ, რომ მკითხველი გაგებით მოეკიდება დედანიდან დოკუმენტების ბეჭდვის დროს დამზებულ შეცდომებს და შესაძლო უზუსტობებს. დოკუმენტში არაერთი სიტყვის, სახელის თუ გვარის ამოკითხვა გარკვეულ სირთულესთან არის დაკავშირებული. ბევრი სიტყვა, სახელი თუ გვარი გაურკვეველადაა დაწერილი, თანაც ფანქრით, რაც ართულებს დოკუმენტის სწორად ამოკითხვას. როგორც ჩანს, ზოგიერთი ანთროპონიმი თავად აღმწერს არასწორად ჩაუწერია.

ამჯერად ჩვენი მიზანი არაა წარმოდგენილი საარქივო დოკუმენტის ანალიზი. ვფიქრობთ, ამას თავად მკითხველი გააკეთებს. დავძენთ მხოლოდ, რომ დოკუმენტი უაღრესად საინტერესოა არა მარტო სპეციალისტებისათვის, არამედ აღნიშნული საკითხებით დაინტერესებული ყველა ადამიანისათვის.

სხალთის თემი ხულოს მაზრა
სოფ. თაგო
აღმწერი მ. ბერძენიშვილი

№	მეკომუროს სახელი და გვარი	მცხოვრები			ნათესი (საზომი პინა)	ბადი და კენახი	პ ი რ უ ტ ყ ვ ი				
		მამაკაცი	ღელაკაცი	ს უ ლ			საერთო რიცხვი	მათ შორის			
								ცხენი	მსხვილფ. ღქიანი	ცხვარი და თხა	ღანარჩენი
1	ცეცხლაძე ყელიმი	5	4	9	4¾	-	4	-	4	-	-
2	ცეცხლაძე ჯემალი (ხასან)	3	4	7	5½	-	11	-	11	-	-
3	ცეცხლაძე ყადირი	5	1	6	6¾	-	10	-	6	4	-
4	ცეცხლაძე ყუდრეთი	3	2	5	3½	-	3	-	3	-	-
5	ბოლქვაძე მურთაზ	4	5	9	4¾	-	7	-	7	-	-
6	ცეცხლაძე იზეთი	4	6	10	4	-	9	-	5	4	-
7	ცეცხლაძე იუსუფ	4	5	9	6	-	8	-	7	1	-
8	ცეცხლაძე ესეთი	4	3	7	5	-	8	-	8	-	-
9	ბოლქვაძე ომერ	6	3	9	6	-	11	-	11	-	-
10	ცეცხლაძე ქელემ	4	3	7	3½	-	11	-	8	3	-
11	ცეცხლაძე ბუკული	3	6	9	4½	-	5	-	5	-	-
12	შავაძე მევლულ	3	2	5	9	-	8	-	7	1	-
13	შავაძე ეუბი	6	1	7	6¾	-	6	-	6	-	-
14	ცეცხლაძე მეხტიალი	3	2	5	2¾	-	3	-	3	-	-
15	ცეცხლაძე მეჯიდი	1	1	2	9½	-	7	-	7	-	-
16	ცეცხლაძე ვეზირი	2	1	3	8½	-	9	-	9	-	-
17	ცეცხლაძე იბრაგიმი	2	2	4	6½	-	9	1	8	-	-
18	ცეცხლაძე ოსმანი	4	2	6	7	-	15	1	7	7	-
19	ცეცხლაძე შაქირი	2	2	4	8	-	10	-	10	-	-
20	ცეცხლაძე ალი	7	8	15	8	-	15	-	11	4	-
21	ბოლქვაძე ზეჟერია	4	3	7	6	-	5	-	5	-	-
22	ცეცხლაძე შაისმაილ	3	3	6	8	-	5	-	4	1	-
23	ცეცხლაძე ხასანი	3	3	6	9	-	6	-	6	-	-
24	თაგოს ჯამე	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
25	ცეცხლაძე აბასი				3½						
	ჯამი	87	73	160	149%	-	195	2	168	25	-

ფონდი: რ-178; ან.1, საქმე 29, ფურც. 241

სოფ. ჩაო
 აღმწერი მ. ბერძენიშვილი

№	მეკომურის სახელი და გვარი	მცხოვრები			ნათესი	ბალი და ვენახი	პ ი რ უ ტ ყ ვ ი				
		მამაკაცი	დედაკაცი	ს უ ლ			მათ შორის				
							საერთო რიგში	ცენი	მსვლილ დეიანი	ცვარი	ლათხა
1	ცეცხლაძე აბასი	4	3	7	7½	-	4	-	4	-	-
2	ცეცხლაძე თევრათი	6	3	9	11½	-	5	-	5	-	-
3	ცეცხლაძე მევლულ	6	5	11	11½	-	9	-	9	-	-
4	ცეცხლაძე მურთაზი	1	2	3	5½	-	4	-	4	-	-
5	მახარაძე ხასანი	4	2	6	6½	-	4	-	4	-	-
6	მახარაძე ისკენდერი	2	4	6	7½	-	5	-	5	-	-
7	ცეცხლაძე მემელი	5	3	8	4%	-	7	-	5	2	-
8	ცეცხლაძე ზაბითი	3	5	8	4½	-	6	1	3	2	-
9	ცეცხლაძე იუნუსი	4	7	11	6½	-	10	1	7	2	-
10	აბულაძე ფეიზურ	1	3	4	4½	-	3	-	1	2	-
11	მახარაძე ხაჯი	3	3	6	3½	-	3	-	1	2	-
12	მახარაძე სულიმან	3	1	4	4½	-	4	-	4	-	-
13	მახარაძე მევლულ	2	1	3	3	-	2	-	2	-	-
14	შავაძე მევლულ	5	2	7	6	-	3	1	2	-	-
15	შავაძე მუხრემი	7	5	12	6	-	7	-	6	-	1
16	აბულაძე ყაია	2	1	3	2	-	2	-	2	-	-
17	აბულაძე ნური	2	2	4	4	-	1	-	1	-	-
18	აბულაძე ხაშიმი	2	2	4	5 ^{1/3}	-	1	-	1	-	-
19	ლაბაძე ხასანი	6	3	9	4	-	4	-	4	-	-
20	ლაბაძე შაქირი	2	2	4	2	-	2	-	2	-	-
21	გოგოლაძე აბასი	5	5	10	6	-	6	1	5	-	-
22	ლაბაძე ლომან	1	3	4	2	-	4	-	4	-	-
23	გოგოლაძე დურსუნ	2	2	4	4	-	4	-	4	-	-
24	გოგოლაძე ფაიყო	2	1	3	4	-	5	-	5	-	-
25	გოგოლაძე მევლული	3	2	5	4	-	7	-	7	-	-
26	ცეცხლაძე აბდული	1	1	2	3	-	-	-	-	-	-
27	მახარაძე მურადი	5	3	8	4	-	11	1	6	4	-
28	მახარაძე ვეზირი	1	3	4	3	-	4	-	4	-	-
29	ლაბაძე ისმაილი	1	5	6	5½	-	4	-	2	2	-
30	მახარაძე იბრაგირი	2	2	4	4	-	5	-	5	-	-
	ჩაოს ჯამე	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ჯამი	93	86	179	150 ^{1/12}	-	136	5	114	16	1

ფონდი: რ-178; ან.1, საქმე 29, ფურც. 241

სოფ. ზედა ალმე (აბულაძე)
აღმწერი მ.ბერძენიშვილი

№	მეკომურის სახელი და გვარი	მცხოვრები				ნათესი	ბაღი და ვენახი	პ ი რ უ ტ ყ ვ ი				
		მამაკაცი	დედაკაცი	ს უ ლ	საერთო რიცხვი			მათ შორის				
								ცხენი	მსხვილფ. ღეიჯანი	ცხვარი და თხა	დანარჩენი	
1	აბულაძე ბილალი	2	1	3	4½	-	-	-	-	-	-	
2	აბულაძე შირინი	3	3	6	5¾	-	4	-	3	1	-	
3	აბულაძე შაი	1	1	2	2½	-	-	-	-	-	-	
4	აბულაძე ჯეფერი	1	3	4	3	-	-	-	-	-	-	
5	აბულაძე მახმუდი	2	1	3	3½	-	3	-	3	-	-	
6	აბულაძე ფეისელი	3	3	6	4½	-	3	-	1	2	-	
7	აბულაძე ისკენდერი	4	5	9	6½	-	5	-	5	-	-	
8	აბულაძე აბასი	4	2	6	3¾	-	2	-	-	2	-	
9	აბულაძე ჯემალი შაის	2	1	3	3¼	-	1	-	1	-	-	
10	აბულაძე ზექერია შაიას	3	2	5	3½	-	3	-	3	-	-	
11	აბულაძე ხასანი მეხდიალის	7	3	10	6½	-	-	-	-	-	-	
12	აბულაძე ზაბითი	5	5	10	6½	-	2	-	2	-	-	
13	აბულაძე ემინი	4	2	6	4½	-	4	-	4	-	-	
14	აბულაძე მუსტაფა	1	1	2	2½	-	-	-	-	-	-	
15	აბულაძე დურსუნ	4	1	5	5½	-	2	-	2	-	-	
16	აბულაძე შაქირი	2	3	5	9	-	4	-	4	-	-	
17	აბულაძე სერიდალი	1	1	2	2⅓	-	2	-	2	-	-	
18	აბულაძე შაბანი	3	4	7	5	-	6	1	4	1	-	
19	აბულაძე შუქრი	3	2	5	6	-	2	-	2	-	-	
20	აბულაძე თვფიცი	2	5	7	3	-	6	-	4	2	-	
21	აბულაძე შაისმაილ ახმედის	3	4	7	8	-	8	-	8	-	-	
22	აბულაძე დურსუნ	6	2	8	3½	-	4	-	4	-	-	
23	აბულაძე გუბიაბალი	5	5	10	4½	-	5	-	5	-	-	
24	აბულაძე ფაიცი	6	10	16	5	-	7	1	6	-	-	
25	აბულაძე ბარათალი	2	3	5	6	-	5	-	5	-	-	
26	აბულაძე მუხამედი	4	3	7	6	-	9	-	5	4	-	
27	აბულაძე მახმურად	2	3	5	3	-	1	-	1	-	-	
28	აბულაძე რასიცი	2	2	4	2	-	-	-	-	-	-	
29	აბულაძე ჯემალი შირინის	4	3	7	2	-	4	-	4	-	-	
30	აბულაძე ხუშუტი	2	3	5	4	-	2	-	-	2	-	
31	აბულაძე სუნდუსი	2	3	5	4½	-	1	-	1	-	-	
32	აბულაძე ასლანი	2	2	4	6	-	3	-	3	-	-	
33	აბულაძე თეხსიმი	8	5	13	10	-	10	-	10	-	-	
34	აბულაძე ვეზირი	6	2	8	5½	-	7	-	5	2	-	
35	ბოლქვაძე ქაზიმი	7	1	8	9	-	6	-	6	-	-	
36	ბოლქვაძე სულეიმან	3	3	6	13	-	8	-	6	2	-	
37	აბულაძე შაისმაილ შაქირის	3	2	5	7	-	6	-	6	-	-	
38	აბულაძე ჯემალი შაქირის	3	5	8	9¼	-	7	-	7	-	-	

39	აბულაძე ხასანი შაქირის	3	1	4	8	-	5	-	5	-	-
40	აბულაძე არუნი	1	3	4	4	-	5	-	5	-	-
41	მელაძე ფაიცი	5	4	9	9	-	7	-	7	-	-
42	მელაძე ისკუნდერი	5	6	11	9	-	9	-	7	2	-
43	მელაძე ისრაფილი	2	3	5	7½	-	5	-	5	-	-
44	მელაძე სულეიმანი	3	3	6	6½	-	6	-	4	2	-
45	მელაძე ყადირი	2	3	5	7	-	4	-	4	-	-
46	მელაძე აჯიალი	3	2	5	6½	-	5	-	5	-	-
47	აბულაძე მუხამედი	4	5	9	7	-	12	-	12	-	-
48	აბულაძე რეხბუნი	5	3	8	4	-	8	-	8	-	-
49	მელაძე იშიალი	3	1	4	3	-	3	-	3	-	-
50	აბულაძე თევრათი	5	3	8	3	-	7	-	7	-	-
51	აბულაძე ისმაილი	2	4	6	4	-	4	-	4	-	-
52	აბულაძე ჯვალაი	2	4	6	2	-	7	-	7	-	-
53	აბულაძე თალიბი	1	2	3	2	-	2	-	2	-	-
54	ბოლქვაძე ალალი	11	7	18	8	-	10	1	7	2	-
55	აბულაძე მახაბაზი	7	4	11	6	-	5	-	5	-	-
56	აბულაძე ხუშუტი ახმედის	4	2	6	5	-	5	-	5	-	-
57	აბულაძე ქელეში	2	2	4	4	-	3	-	3	-	-
58	აბულაძე ისმაილი აბდულის	2	2	4	6	-	5	1	4	-	-
59	აბულაძე მეჯიდი	3	3	6	2	-	2	-	2	-	-
60	აბულაძე ალალი	3	1	4	1½	-	2	-	2	-	-
61	აბულაძე ღურსუნ	6	6	12	6	-	17	1	16	-	-
62	აბულაძე მახმურადი	1	5	6	2	-	9	-	7	2	-
63	აბულაძე შეიდალი	2	3	5	4	-	-	-	-	-	-
64	აბულაძე ხუსეინი	3	5	8	7	-	10	-	10	-	-
65	აბულაძე მახმუდი	6	5	11	8	-	18	1	15	2	-
66	აბულაძე იუნუსი	5	7	12	8	-	19	1	15	3	-
67	აბულაძე მუხამედი	7	6	13	7	-	16	2	12	2	-
68	აბულაძე რიზმანი	5	7	12	5	-	11	1	10	-	-
69	აბულაძე ყადირი	4	3	7	5	-	8	-	8	-	-
70	აბულაძე მეხდიალი სადიყის	1	3	4	3	-	-	-	-	-	-
71	აბულაძე ჯვალაი მეჯიდის	1	4	5	5	-	4	-	4	-	-
72	აბულაძე ეუბი	2	1	3	1	-	2	-	2	-	-
73	აბულაძე მეხტიალი მახმუდის	5	5	10	6	-	10	1	9	-	-
74	აბულაძე იახია	4	5	9	5	-	7	-	6	1	-
75	ზედა ალმეს ჯამე	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ჯამი	256	244	500	387	-	394	11	349	34	-

ფონდი: რ-178; ან.1, საქმე 29, ფურც. 242

სოფ. ქვედა ალბე
აღმწერი მ. ბერძენიშვილი

№	მეკომურის სახელი და გვარი	მცხოვრები				ნათესი	ბაღი და ვენახი	პ ი რ უ ტ ყ ვ ი				
		მამაკაცი	ღელაკაცი	ს უ ლ	საერთო რიცხვი			მათ შორის				
								ცხენი	მსხვილფ. დეიანი	ცხვარი და თხა	დანარჩენი	
1	მელაძე იუნუსი	2	4	6	6½	-	6	-	6	-	-	
2	მელაძე მუხამელი	2	1	3	3	-	2	-	2	-	-	
3	მახარაძე მუხამელი	2	1	3	4½	-	4	-	4	-	-	
4	მელაძე ახმელი მემედის ძე	2	4	6	7	-	5	-	5	-	-	
5	მელაძე ემინახმელი	2	2	4	6	-	4	-	4	-	-	
6	მელაძე შახმურადი	1	3	4	6½	-	4	-	4	-	-	
7	მელაძე ახმელი	2	2	4	6	-	2	-	2	-	-	
8	ჯაყელი შახმურადი	6	2	8	6	-	3	-	2	1	-	
9	ჯაყელი იუნუს	8	8	16	17	-	11	1	10	-	-	
10	მელაძე თეხსიმი	1	4	5	4½	-	4	-	4	-	-	
11	მელაძე შუქრი	2	3	5	5	-	3	-	5	-	-	
12	მელაძე ღურსუნი	4	3	7	7½	-	10	-	4	6	-	
13	თხილაძე სულეიმანი	2	4	6	3½	-	2	-	2	-	-	
14	თხილაძე რეჯები	2	1	3	2¾	--	3	-	3	-	-	
15	თხილაძე ხასან	1	2	3	2¾	-	-	-	-	-	-	
16	მელაძე შაქირ	2	4	6	3¾	-	4	-	4	-	-	
17	მელაძე ეუბი	4	1	5	4	-	3	-	3	-	-	
18	მელაძე ხუსია	2	-	2	4	-	-	-	-	-	-	
19	მელაძე ხალილი	2	2	4	5%	-	5	-	5	-	-	
20	მელაძე ყაიალი	3	1	4	3½	-	2	-	2	-	-	
21	მელაძე შახმურადი	1	3	4	2	-	1	-	1	-	-	
22	მელაძე ხასანი	5	1	6	3	-	1	-	1	-	-	
23	მელაძე მახმუდი	5	5	10	4	-	2	-	2	-	-	
24	მელაძე ისმაილი	6	7	13	3	-	4	-	4	-	-	
25	მელაძე მიქაილი	5	6	11	5	-	5	-	5	-	-	
26	მელაძე შადიმანი	2	2	4	3¾	-	2	-	2	-	-	
27	მელაძე თურანი	2	2	4	9	-	4	-	4	-	-	
28	მელაძე ჯელალი	3	1	4	4	-	-	-	-	-	-	
29	მელაძე ნურიალი	2	4	6	5	-	6	-	6	-	-	
30	მელაძე სულეიმან	3	4	7	3	-	4	-	4	-	-	
31	მელაძე ღურსუნი	2	1	3	3	-	2	-	2	-	-	
32	მელაძე ასლანი	1	4	5	3	-	3	-	3	-	-	
33	რიჯვაძე შახბენდე	3	4	7	3	-	3	-	3	-	-	
34	რიჯვაძე დაუდი	3	3	6	3	-	1	-	1	-	-	
35	რიჯვაძე საყიფი	3	3	6	4	-	4	-	4	-	-	
36	მეჟვანაძე ასლანი	3	4	7	3	-	2	-	2	-	-	
37	რიჯვაძე რეჯები	3	1	4	2	-	2	-	2	-	-	
38	რიჯვაძე ზექერია	1	3	4	4	-	1	-	1	-	-	

39	რიჯვაძე მევლუდ	5	3	8	6	-	12	1	11	-	-
40	რიჯვაძე ასლანი	4	3	7	4	-	15	-	15	-	-
41	რიჯვაძე ზუქირალი	4	3	7	4	-	9	-	9	-	-
42	რიჯვაძე თალიბი	2	2	4	6	-	10	-	10	-	-
43	რიჯვაძე ევა	3	1	4	4	-	5	-	5	-	-
44	ბოლქვაძე შერიფი	5	3	8	5	-	12	1	11	-	-
45	ბოლქვაძე ხუსია	2	2	4	3	-	5	-	5	-	-
46	რიჯვაძე დურსუნი	7	6	13	4	-	6	-	5	1	-
	ჯამი	128	138	276	210%	-	198	3	187	8	-

ფონდი რ-178, ან.1, საქმე 29, ფურც.243

სოფ. გელაური
ადმწ. აღ.ბერძენიშვილი

№	მეკომუნის სახელი და გვარი	მცხოვრები			ნათესი (საზომი პინა)	ბადი და ვენახი (საზომი პინა)	საერთო რიცხვი	პ ი რ უ ტ ყ ვ ი				
		მამაკაცი	დედაკაცი	სულ				მათ შორის				
								ცხენი	მსხვილფ. ღეიჯანი	საქონელი	ცხვარი და ცხენი	დანარჩენი
1	ბოლქვაძე მემედალი	7	10	17	7	-	18	-	18	-	-	
2	ჩირიკიძე ასლან	4	3	7	6	-	5	-	5	-	-	
3	ფასანაძე შერიფ	3	3	6	5	-	9	-	9	-	-	
4	ბოლქვაძე ახმედ	7	7	14	5	-	10	-	10	-	-	
5	ბოლქვაძე ყადირ	4	2	6	12	-	10	-	8	2	-	
6	ბოლქვაძე იზეთ	4	6	10	12 ^{1/4}	-	10	-	10	-	-	
7	ბოლქვაძე შაქირ	4	5	9	8 ^{1/2}	-	10	-	10	-	-	
8	ბოლქვაძე მევლუდ	4	3	7	7 ^{1/2}	-	9	-	9	-	-	
9	მუშმბაძე შერიფ	2	3	5	6 ^{1/2}	-	19	-	15	4	-	
10	მუშმბაძე მუხამედ	5	1	6	6 ^{1/2}	-	8	-	8	-	-	
11	ჩირიკიძე შაქირ	8	7	15	6	-	14	-	14	-	-	
12	სუთიოდლი ხასან	2	3	5	4 ^{1/2}	-	7	-	7	-	-	
13	ირემაძე ხასან	1	1	2	3	-	6	-	6	-	-	
14	მუშამბაძე მევლუდ	3	3	6	5	-	6	-	6	-	-	
15	მარკოიძე ახმედ	5	4	9	3 ^{2/3}	-	4	-	4	-	-	
16	კოვატოდლი ყადირ	2	4	6	10 ^{1/3}	-	5	-	5	-	-	
17	ბოლქვაძე ხასან	1	-	1	-	-	1	-	1	-	-	
	ჯამი	66	65	131	110 ^{3/4}	-	151	-	145	6	-	

ფონდი რ-178, ან.1, საქმე 29, ფურც.247

სოფ. საციხური
აღმწ. ჯანბერიძე

№	მეკომურის სახელი და გვარი	მცხოვრები			ნათესი (საზომი პინა)	ბაღი და ვენახი (საზომი პინა)	საერთო რიცხვი	პ ი რ უ ტ ყ ვ ი				
		მამაკაცი	დედაკაცი	სულ				მათ შორის				
								ცხენი	მსხვილფ. ღვინა	საქონელი	ცხვარი და თხა	დანარჩენი
1	ცეცხლაძე ისმაილი	6	4	10	20	-	2	-	5	-	-	
2	გვიციე დურსუნალი	1	4	5	12	-	11	-	6	5	-	
3	ქარცივაძე ილიასი	2	2	4	3½	-	4	-	4	-	-	
4	გოდერძოლი მევლუდი	5	4	9	10½	-	3	-	3	-	-	
5	შავაძე ალიშან	6	3	9	10 ^{2/3}	-	5	-	5	1	-	
6	ბოლქვაძე ისკენდერი	2	2	4	5½	-	6	-	6	-	-	
7	ბოლქვაძე რეჯებ	3	4	7	5½	-	7	-	7	-	-	
8	ბოლქვაძე ხუსეინ	4	2	6	7 ^{1/4}	-	8	-	8	-	-	
9	ფასანაძე ზეჯერია	3	2	5	4½	-	8	1	7	-	-	
10	ფასანაძე ახმედ	2	5	7	4½	-	9	-	9	-	-	
11	შავაძე იზეთი	7	8	15	6½	-	9	1	8	-	-	
12	კარსლიოლი სულია	2	3	5	8½	-	3	-	3	-	-	
13	კარსლიოლი დემურაღე	2	2	4	4½	-	3	-	3	-	-	
14	ჩირიკიძე ქელემ	4	2	6	6½	-	2	-	2	-	-	
15	კარსლიოლი ეზიზი	3	2	5	4 ^{1/4}	-	7	-	4	3	-	
16	კარსლიოლი ალი	3	5	8	7½	-	9	-	9	-	-	
17	მარკოიძე ასლანი	5	4	9	14½	-	7	-	7	-	-	
18	მარკოიძე ჩახალა	6	5	11	4	-	5	-	3	2	-	
19	სუთიოლი ვეზირ	5	2	7	5	-	5	-	3	2	-	
20	სუთიოლი ბარათალი	7	3	10	4	-	5	1	3	2	-	
21	ბერიძე მევლუდი	3	3	6	8	-	13	-	8	5	-	
22	მარკოიძე იზეთ	6	1	7		-	1	-	1	-	-	
23	მარკოიძე ფერიდ	5	10	15	9½	-	16	-	10	6	-	
24	მარკოიძე თანთა	5	10	15	8 ^{1/4}	-	13	-	11	2	-	
25	მარკოიძე ისმაილ	3	3	6	7½	-	11	-	9	2	-	
26	მარკოიძე თერჯუნალი	1	-	1	1 ^{1/4}	-	13	-	5	8	-	
27	ბერიძე შაქირ	3	4	7	13	-	28	1	13	14	-	
28	ბერიძე იუსუფ	4	3	7	8½	-	11	-	9	2	-	
29	ბოლქვაძე ხასან	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	
	ჯამი	108	94	202	216%	-	227	3	171	53	-	

ფონდი რ-178, ან.1, საქმე 29, ფურც.247

სოფ. მახალაშვილები
ადმწ. კ.ჯახმერიძე

№	მეკომუროს სახელი და გვარი	მცხოვრები			ნათესი (საზომი პინა)	ბალი და ვენახი (საზომი პინა)	პ ი რ უ ტ ყ ვ ი					
		მამაკაცი	დედაკაცი	ს უ ლ			საერთო რიცხვი	მათ შორის				
								ცხენი	მსხვილფ. ღქიანი	საქონელი	ცვარი და თხა	დანარჩენი
1	მიქელაძე ისმაილ	3	4	7	12	-	10	-	7	3	-	
2	მიქელაძე მეხდიალი	3	5	8	8	-	9	1	6	2	-	
3	მიქელაძე ქელეშ	8	6	14	20	-	12	1	9	2	-	
4	ბოლქვაძე ლომან	4	2	6	4	-	3	-	3	-	1	
5	მიქელაძე რეჯებ	5	3	8	14	-	10	-	8	2	-	
6	მიქელაძე მიხრაღი	6	6	12	18	-	9	1	8	-	-	
7	მიქელაძე შაქირ	5	3	8	4½	-	15	-	10	5	-	
8	მიქელაძე ხასან ალის ძე	6	4	10	4½	-	6	-	5	1	-	
9	მიქელაძე რიზალი	4	3	7	3½	-	6	-	6	-	-	
10	მიქელაძე ხასია	4	2	6	3	-	9	-	9	-	-	
11	მიქელაძე მუხამედ	3	1	4	2	-	2	-	2	-	-	
12	მიქელაძე ვეზირ	12	11	33	15	-	18	-	17	-	-	
13	მიქელაძე ხუსეინ	1	1	2	2½	-	3	-	3	-	-	
14	მიქელაძე მუსა	3	1	4	2½	-	5	-	5	-	-	
15	მიქელაძე ადალი	6	4	10	3½	-	5	-	5	-	-	
16	მიქელაძე შირინ	3	2	5	3½	-	4	-	4	-	-	
17	მიქელაძე ისა	1	1	2	2½	-	3	-	8	-	-	
18	მიქელაძე იუსუფ	7	4	11	4½	-	6	-	6	-	-	
19	მიქელაძე ახმედ	4	5	9	8	-	8	-	7	-	-	
20	მიქელაძე შქირ	3	3	6	3½	-	3	-	3	-	-	
21	მიქელაძე ზაბით	6	4	10	4½	-	3	-	3	-	-	
22	მიქელაძე ჯივან	5	2	7	2½	-	3	-	3	-	-	
23	მიქელაძე სკენდერ	3	2	5	3	-	5	-	5	-	-	
24	მიქელაძე ფაიყი	5	5	10	4	-	6	-	6	-	-	
25	მიქელაძე ისმაილ მერიფის ძე	3	4	7	3	-	4	-	4	-	-	
26	მიქელაძე ხასან სულეიმანის ძე	4	2	6	5	-	8	-	6	2	-	
27	მიქელაძე აბას	4	2	6	3	-	6	-	5	1	-	
28	მიქელაძე ეუბ	1	4	5	2½	-	7	-	7	-	-	
29	მიქელაძე ალი	3	5	8	6	-	8	-	8	-	-	
	ჯამი	12	10	22	171½	-	19	5	172	18	-	
		5	1	6			5					

ფონდი რ-178, ან.1, საქმე 29, ფურც.248

სოფ. ვაშაყმაძე
აღმწ. კ. ჯანბერიძე

№	მეკომურის სახელი და გვარი	მცხოვრები			ნათესი (საზომი პინა)	ბადი და ვენახი (საზომი პინა)	საერთო რიცხვი	პ ი რ უ ტ ყ ვ ი				
		მამაკაცი	დედაკაცი	ს უ ლ				მათ შორის				
								ცხენი	მსხვილფ. ღქიანი საქონელი	ცვვარი და თხა	დანარჩენი	
1	კარაკუშოდლი მახმუდ	3	5	8	3	-	7	-	7	-	-	
2	კარაკუშოდლი მუხამედ	5	3	8	3	-	12	-	7	5	-	
3	ვაშაყმაძე სულიმან	5	9	14	9	-	11	1	10	-	-	
4	ვაშაყმაძე ადალი	6	7	13	6	-	11	1	8	2	-	
5	ვაშაყმაძე ვეზირ	2	2	4	3	-	3	-	1	2	-	
6	ვანაძე ბელაღი	5	4	9	7	-	4	-	3	1	-	
7	ვაშაყმაძე ქემალ	5	9	14	7	-	10	1	9	-	-	
8	ვაშაყმაძე შქირ	9	10	19	8	-	10	-	8	2	-	
9	ვაშაყმაძე თალიბ	3	1	4	6	-	4	-	4	-	-	
10	ადაძე დაუდ	15	5	20	13½	-	8	-	8	-	-	
11	ვაშაყმაძე მუხამედ	5	4	9	1½	-	3	-	3	-	-	
12	ვაშაყმაძე იუნუს	5	8	13	10½	-	8	-	8	-	-	
	ჯამი	68	67	135	77½	-	91	3	76	12	-	

ფონდი რ-178, ან.1, საქმე 29, ფურც.249

სოფ. მეკეიძე
აღმწ. კ. ჯანბერიძე

№	მეკომურის სახელი და გვარი	მცხოვრები			ნათესი (საზომი პინა)	ბადი და ვენახი (საზომი პინა)	საერთო რიცხვი	პ ი რ უ ტ ყ ვ ი				
		მამაკაცი	დედაკაცი	ს უ ლ				მათ შორის				
								ცხენი	მსხვილფ. ღქიანი საქონელი	ცვვარი და თხა	დანარჩენი	
1	მიქელაძე ისკენდერ	7	5	12	6	-	6	-	6	-	-	
2	მეკეიძე ალიოსმან	2	2	4	2½	-	3	1	2	-	-	
3	მეკეიძე მუხამედ	3	1	4	4	-	3	-	3	-	-	
4	მეკეიძე თეარ	2	2	4	8	-	6	-	6	-	-	
5	მამალაძე კუკური	3	6	9	6	-	10	1	9	-	-	
6	მეკეიძე ხასან	3	5	5	9	-	5	-	5	-	-	
7	ნაკაიძე ბექირ	13	8	21	20	-	9	-	9	-	-	
8	მეკეიძე მუხდიღალი	3	3	6	3	-	6	-	6	-	-	
9	მეკეიძე რიზალი	8	5	13	10	-	8	1	7	-	-	

10	მეკვიდე იუნუს	3	3	6	5	-	8	1	6	1	-
11	ვანაძე მემედალი	7	6	13	5	-	13	1	10	2	-
12	მეკვიდე სულიმან	5	3	8	3½	-	4	-	4	-	-
13	ხოზრევანიძე ნური	3	2	5	3½	-	4	-	4	-	-
14	ხოზრევანიძე ჯემალ	3	4	7	8 ^{1/4}	-	6	-	6	-	-
15	ხოზრევანიძე ხასანი	7	9	16	9	-	14	-	12	2	-
16	ხოზრევანიძე ხუსეინ	6	6	12	9	-	8	-	8	-	-
17	ხოზრევანიძე ბარათალი	1	3	4	6½	-	5	-	3	2	-
18	ხოზრევანიძე შაან	3	3	6	6	-	6	1	6	-	-
	ჯამი	82	76	158	124 ^{1/4}	-	124	5	112	7	-

ფონდი რ-178, ან.1, საქმე 29, ფურც. 249

სოფ. ვანაძე
აღმწ. კ. ჯანბერიძე

№	მეკომურის სახელი და გვარი	მცხოვრები				ნათესი (საზომი პინა)	ბაღი და ვენახი (საზომი პინა)	პ ი რ უ ტ ყ ვ ი				
		მამაკაცი	დედაკაცი	სულ	მათ შორის							
					ცენი			მსვილფ. ღქიანი	საქონელი	ცვარი და თხა	დანარჩენი	
1	ვანაძე მუსა	3	5	8	3½	-	5	-	5	-	-	
2	ვანაძე ტაშებუტი	4	8	12	5½	-	7	1	6	-	-	
3	ვანაძე ასლანი	9	5	14	5	-	11	-	11	-	-	
4	ვანაძე იუნუს	5	6	11	8 ^{1/4}	-	10	1	6	3	-	
5	ვანაძე ქემალ	6	3	9	20	-	16	-	16	-	-	
6	ვანაძე შევლუნ	5	5	10	8½	-	7	-	6	1	-	
7	ვანაძე მევლუდ	7	4	11	10	-	3	-	3	-	-	
8	ვანაძე რაყიფ	2	-	2	1 ^{1/4}	-	-	-	-	-	-	
9	ვანაძეშერფ	8	3	11	14	-	8	1	7	-	-	
10	ვანაძე ყადირ	5	1	6	3 ^{1/4}	-	6	-	5	1	-	
11	ვანაძე მურად	21	15	37	15½	-	48	1	38	9	-	
12	ვანაძე ეუბ	1	3	4	4	-	3	-	3	-	-	
13	ვანაძე ფაიყი ოსმანის ძე	5	4	9	5½	-	16	1	15	-	-	
14	ვანაძე მემედი	4	3	8	4	-	7	-	4	3	-	
15	ვანაძე შახმედი	2	1	3	3	-	4	-	4	-	-	
16	ვანაძე ლომანი	3	3	6	4½	-	12	-	8	4	-	
17	ვანაძე ენდიბეგი	4	1	5	2½	-	2	-	2	-	-	
18	ვანაძე ზექერია	3	4	7	4½	-	4	-	4	-	-	
19	ვანაძე იზეთ	2	1	3	2	-	2	-	2	-	-	
20	ვანაძე შახნალი	8	9	17	8½	-	11	1	6	4	-	
21	ვანაძე ხასან	3	3	6	8	-	5	-	5	-	-	
22	ვანაძე ფაიყი	5	1	6	8	-	5	-	5	-	-	

მუქრის ძე										
ჯამი	115	88	203	131 ^{1/4}	-	192	6	161	25	-

ფონდი რ-178, ან.1, საქმე 29, ფურც.50

სოფ. აგარა
აღმწ. კ. ჯანბერიძე

№	მეკომურის სახელი და გვარი	მცხოვრები			ნათესი (საზომი პინა)	ბალი და კენახი (საზომი პინა)	საერთო რიცხვი	პ ი რ უ ტ ყ ვ ი				
		მამაკაცი	დედაკაცი	ს უ ლ				მათ შორის				
								ცხენი	მსხვილფ. ღვინი	საქონელი	ცვარი და თხა	დანარჩენი
1	დიაკონიძე სულეიმანი	6	14	20	12½	-	13	-	13	-	-	
2	ბოლქვაძე ალალი	7	8	15	12½	-	8	-	8	-	-	
3	შავაძე შაქირ	9	12	17	8½	-	8	-	8	-	-	
4	ირემაძე ქელეშ	6	7	13	2½	-	8	-	8	-	-	
5	ფასანაძე დბაზი	3	2	5	4½	-	3	-	3	-	-	
6	ბარიოღლი ასლანი	7	7	14	4 ^{1/8}	-	8	-	4	4	-	
7	მარკოიძე შქირ	5	7	12	4 ^{1/4}	-	4	-	4	-	-	
8	მაროღლი იზეთი	3	4	7	5½	-	10	1	8	2	-	
9	ბაიდაროღლი სულია	8	5	13	6 ^{1/4}	-	7	-	7	-	-	
10	ფლატელოღლი მახმურად	4	5	9	5½	-	7	-	7	-	-	
11	დიმიტრაძე ისმაილ	8	8	16	12½	-	11	-	9	2	-	
12	ბერიძე დაუდ	5	4	9	4½	-	11	-	9	2	-	
13	მარკოიძე ზექერია	3	3	6	5¾	-	8	-	7	1	-	
14	გელაძე თურანი	5	3	8	2½	-	6	-	4	2	-	
15	მურადოღლი ახმედი	3	4	7	4 ^{1/4}	-	6	-	4	2	-	
16	დიმიტრაძე ნევრიზი	4	5	9	5½	-	9	-	7	2	-	
17	ფლატელოღლი ხასან	12	12	24	12½	-	14	-	10	2	-	
18	მარკოიძე ასლან	10	5	15	9½	-	12	-	10	2	-	
19	მარკოიძე შაბანი	4	4	8	2	-	5	-	5	-	-	
20	მიქელაძე ფაიყი	1	1	2	2	-	-	-	-	-	-	
21	გელაძე მევლუდ	2	3	5	3	-	2	-	2	-	-	
22	გელაძე შაქირ	5	3	8	4½	-	6	-	6	-	-	
23	გელაძე ისკენდერ	5	4	9	3	-	13	-	11	2	-	
24	მარკოიძე მუხამედ	3	1	4	1	-	1	-	1	-	-	
25	გელაძე შაბანი	3	3	6	2	-	4	-	4	-	-	
26	გელაძე მემედალი	4	2	6	4	-	6	-	6	-	-	
27	მარკოიძე მემედალი	2	3	5	3	-	6	-	6	-	-	
28	გელაძე ზაბითი	3	3	6	4	-	3	-	2	1	-	

29	მარკოიძე ჯელალი	3	2	5	3	-	6	-	5	1	-
30	გელაძე მუღები	4	5	9	4	-	5	-	4	1	-
31	გორგაძე მუხამედ	2	1	3	1	-	1	-	1	-	-
32	მარკოიძე რეჯები	3	6	9	4	-	5	-	5	-	-
33	გელაძე მემედალი მუსატაფის ძე	6	7	13	6	-	5	-	4	1	-
34	გელაძე სულეიმანი	3	2	5	3	-	3	-	3	-	-
35	გელაძე ეშრები	7	5	12	10	-	6	-	5	1	-
36	გელაძე ახმედი	4	3	7	6	-	10	1	9	-	-
37	დულფიოლდი იუსუფი	4	5	9	7	-	3	-	2	1	-
38	ზულდარიტოლდი რეჯები	4	3	7	6½	-	6	-	4	2	-
39	მარკოიძე ოსმან	2	1	3	4	-	6	-	6	-	-
40	ბერიძე ისმაილი	1	1	2	4	-	2	-	2	-	-
41	გელაძე სულია	9	9	18	18	-	5	-	5	-	-
42	გელაძე რიზალი	1	2	3	1	-	3	-	1	2	-
43	გელაძე არიფ	2	1	3	6	-	1	-	1	-	-
44	მარკოიძე ისმაილი	3	2	5	4	-	8	-	6	2	-
	ჯამი	198	197	395	248½		274	3	235	36	-

ფონდი რ-178, ან.1, საქმე 29, ფურც.250

სოფ. შინთაძე
ადმწ. კ.ჯანბერიძე

№	მეკომუროს სახელი და გვარი	მცხოვრები					პ ი რ უ ტ ყ ვ ი				
		მამაკაცი	ღელაკაცი	ს უ ლ	ნათესი (საზომი ჰინა)	ბაღი და ვენახი (საზომი ჰინა)	საერთო რიცხვი	მათ შორის			
								ცხენი	მსხვილფ. ღეიანი	საქონელი	ცვარი და თხა
1	ანთაძე ილიასი	5	2	7	5	-	7	-	7	-	-
2	ანთაძე შაქირ	2	3	5	3	-	5	-	5	-	-
3	ანთაძე ფერადო	3	5	8	3	-	9	-	7	2	-
4	ანთაძე ხუსეინ	2	-	2	2	-	1	-	1	-	-
5	ანთაძე ისმაილ	2	4	6	5½	-	9	-	7	2	-
6	ანთაძე სეფერ	7	3	10	5	-	8	-	8	-	-
7	ანთაძე ნურიალი	3	2	5	2½	-	3	-	2	1	-
8	გორგაძე მემედალი	2	3	5	8½	-	5	-	5	-	-
9	გორგაძე სულეიმანი	5	5	10	7¼	-	6	-	6	-	-
10	გორგაძე რეჯებ	2	6	8	5⅞	-	4	-	4	-	-
11	გორგაძე დაუდ	5	7	12	8½	-	15	1	14	-	-
12	გორგაძე ისკენდერი	3	9	12	3¼	-	8	-	8	-	-

13	გორგაძე ღურსუნ	4	2	6	2½	-	5	-	4	1	-
14	გორგაძე ეუბ	3	5	8	2½	-	7	-	6	1	-
15	გორგაძე თერჯუნალი	3	3	6	3½	-	6	-	6	-	-
16	გორგაძე ისმაილი	2	1	3	1½	-	1	-	1	-	-
17	გორგაძე აბას	2	1	3	4	-	3	-	3	-	-
18	ირემაძე ისმაილი	13	8	21	13	-	8	1	6	1	-
19	ირემაძე იუნუს	4	1	5	8	-	4	-	4	-	-
	ჯამი	72	70	142	93 ^{1/8}	-	98	2	88	8	-

ფონდი რ-178, ან.1, საქმე 29, ფურც.252

სოფ. ლაბაიძე
ადმწ. კ.ჯანბერიძე

№	მეკომურის სახელი და გვარი	მცხოვრები			ნათესი (საზომი ჰინა)	ბადი და ვენახი (საზომი ჰინა)	საერთო რიცხვი	პ ი რ უ ტ ყ ვ ი			
		მამაკაცი	ღელაკაცი	ს უ ლ				მათ შორის			
								ცხენი	მსხვილოფ. ღუიანი	საქონელი	ცხვარი და თხა
1	ბერიძე ვეზირ	4	1	5	2½	-	7	1	5	1	-
2	ბერიძე ხუსეინ	2	4	6	2½	-	7	-	4	3	-
3	ირემაძე ახმედ განჯას ძე	4	5	9	5½	-	5	-	5	-	-
4	ბერიძე თერჯან	5	3	8	3½	-	12	1	8	3	-
5	ბერიძე ისმაილ ყადირის ძე	2	5	7	4	-	8	1	7	-	-
6	ბერიძე იზეთ ახმედის ძე	3	5	8	3½	-	6	-	6	-	-
7	ტუნაძე ხასან	3	2	5	2	-	6	-	6	-	-
8	ბერიძე მედიალი	3	7	10	6	-	8	-	8	-	-
9	ირემაძე ოსმან	3	2	5	4	-	9	-	8	1	-
10	ირემაძე ახმედი მევლუდის ძე	1	2	3	2½	-	5	-	4	1	-
11	ბერიძე ეუბ ქელეშის ძე	5	4	9	8½	-	8	-	8	-	-
12	ბერიძე იზეთ მემედის ძე	4	5	9	5½	-	6	-	6	-	-
13	ბერიძე ახმედ	4	3	7	7½	-	7	-	7	-	-
14	ბერიძე ხუსეინ	4	3	7	8	-	8	-	8	-	-
15	ბერიძე ხუსია	6	7	13	5½	-	6	-	6	-	-
16	ბერიძე ისმაილ	5	5	10	8	-	8	1	7	-	-
17	ირემაძე ხასან	5	5	10	6½	-	7	-	7	-	-
18	ბერიძე ეუბ მუხამედის ძე	5	5	10	8	-	11	-	11	-	-
19	ირემაძე ხუსია	4	5	9	10	-	15	-	15	-	-
20	ბერიძე ქელეშ	5	5	10	6	-	9	-	4	-	-
21	მიქელაძე ხასან	3	2	5	12	-	9	-	4	-	-
22	ირემაძე ქელეშე	3	3	6	5	-	7;3-2	1	5;3-2	1	-
23	ბერიძე ისკენდერ	3	2	5	5 ^{3/8}	-	8	-	8	-	-
	ჯამი	85	90	175	119 ^{3/8}	-	172;3-2	5	157;3-2	10	-

ფონდი რ-178, ან.1, საქმე 29, ფურც.252

სოფ. გერგაძე
ადმწ. კ.ჯანბერიძე

№	მეკომუერის სახელი და გვარი	მცხოვრები			ნათესი (საზომი პინა)	ბალი და ვენახი (საზომი პინა)	პირუტყვი					
		მამაკაცი	დედაკაცი	სულ			საერთო რიცხვი	მათ შორის				
								ცხენი	მსხვილოფ. ღუიანი	საქონელი	ცვარი და თხა	დანარჩენი
1	სირაძე იუსუფ	5	10	15	6	-	11	-	5	6	-	
2	სირაძე სულეიმან	5	1	6	4	-	9	-	7	2	-	
3	სირაძე ხუსეინ	5	3	8	5	-	12	-	7	5	-	
4	ბალუნტარიძე რეჯებ	5	4	9	5	-	10	-	7	3	-	
5	ბალუნტარიძე მურთაზ	4	4	8	4	-	4	-	4	2	-	
6	ბალუნტარიძე ხასან	1	2	3	3	-	6	-	4	-	-	
7	ბალუნტარიძე მუხამედ	4	3	7	8	-	4	-	4	-	-	
8	ბალუნტარიძე შაბან	5	5	10	12	-	5	-	5	-	-	
9	ცეცხლაძე ფაიყი	3	4	7	13	-	6	-	6	-	-	
10	ცეცხლაძე შაისმაილ	6	4	10	10	-	13	-	11	2	-	
11	ცეცხლაძე ოსმან	7	8	13	16	-	6	-	6	-	-	
12	ცეცხლაძე ხასან	8	6	14	8½	-	18	1	12	5	-	
13	ცეცხლაძე იუნუს	3	4	7	5½	-	13	1	6	6	-	
14	ბეგოდლი ისმაილ	3	5	8	6½	-	9	-	9	-	-	
15	ქადიოდლი მევლუდ	2	5	7	3½	-	7	-	7	-	-	
16	ქადიოდლი შაქირ	2	2	4	3	-	10	-	8	2	-	
17	ბეგოდლი შაი	6	5	11	5	-	13	--	13	-	-	
18	ბეგოდლი შათირ	7	5	12	3 ^{1/8}	-	11	-	9	2	-	
19	ბეგოდლი მუხამედი	4	6	10	2½	-	6	-	6	-	-	
20	ბეგოდლი მევლუდ	5	3	8	3½	-	8	-	8	-	-	
21	ბეგოდლი ისა	3	1	4	4	-	8	-	7	1	-	
22	ბეგოდლი თერჯან	3	5	8	3½	-	9	-	8	1	-	
23	გერგაძე სულეიმან	5	4	9	3½	-	7	-	5	2	-	
24	გერგაძე მუხამედ	6	3	9	19	-	9	1	8	-	-	
25	გერგაძე შაბან	3	2	5	5½	-	10	-	7	3	-	
26	გერგაძე შაქირ	2	2	4	2½	-	4	-	4	-	-	
27	გერგაძე იუნუს	5	6	11	6½	-	6	-	6	-	-	
28	ნაკაიძე ეუბ	4	3	7	6½	-	17	1	11	5	-	
29	გერგაძე ისმაილ	3	3	6	3½	-	4	-	4	-	-	
30	გერგაძე ახმედ	1	4	5	2 ^{1/4}	-	5	-	5	-	-	
31	გერგაძე ეუბ	7	4	11	3½	-	8	-	4	4	-	
32	გერგაძე ღურსუნ	2	2	4	2½	-	4	-	4	-	-	
33	გერგაძე მუხამედ	8	7	15	25	-	13	-	9	4	-	
	ჯამი	142	135	277	214 ^{7/8}	-	285	4	226	55	-	

ფონდი რ-178, ან.1, საქმე 29, ფურც.251

სოფ. იაკობაძე
აღმწ. აღ.ბერძენიშვილი

№	მეკომურის სახელი და გვარი	მცხოვრები					ბაღი და ვენახი (საზომი ჰინა)	საერთო რიცხვი	პ ი რ უ ტ ყ ვ ი			
		მამაკაცი	დედაკაცი	ს უ ლ	ნათესი (საზომი ჰინა)	მათ შორის						
						ცხენი			მსვილოფ. ღქიანი საქონელი	ცხვარი და ძაღვები	დანარჩენი	
1	იაკობაძე ყადირ	9	8	17	7 ^{3/4}	-	9	1	8	-	-	
2	იაკობაძე შან	1	3	4	1½	-	3	-	3	-	-	
3	იაკობაძე მურთაზ	2	2	4	6	-	3	-	3	-	-	
4	იაკობაძე ისმაილ სელის ძე	6	5	11	6	-	7	-	6	1	-	
5	იაკობაძე ზიაზი	6	4	10	9	-	2	-	9	-	-	
6	იაკობაძე ისმაილ ზაბითის ძე	7	4	11	5½	-	5	-	4	1	-	
7	იაკობაძე ისმაილ ილიას ძე	3	3	6	4	-	6	-	6	-	-	
8	იაკობაძე აქიალი	9	6	15	7½	-	7	-	7	-	-	
9	იაკობაძე ახმედ	4	4	8	8	-	7	-	7	-	-	
10	იაკობაძე კუკული	3	5	8	9	-	4	-	4	-	-	
11	იაკობაძე ში	6	2	8	8	-	16	-	13	3	-	
12	იაკობაძე ილიას	7	5	12	7	-	16	-	16	-	-	
13	იაკობაძე ასლან	6	5	11	8	-	9	-	9	-	-	
14	იაკობაძე მურსელი	5	5	10	9	-	17	1	16	-	-	
15	ათაბეგიძე აბას	3	2	5	8	-	17	1	16	-	-	
16	ათაბეგიძე სულეიმან	8	7	15	9	-	17	1	16	-	-	
17	პაქსაძე იაკობი	6	6	12	5½	-	7	1	6	-	-	
	ჯამი	91	76	167	118 ^{3/4}	-	159	5	149	5	-	

ფონდი რ-178, ან.1, საქმე 29, ფურც.253

სოფ. ყადიოღლები

№	მეკომურის სახელი და გვარი	მცხოვრები					ბაღი და ვენახი (საზომი ჰინა)	საერთო რიცხვი	პ ი რ უ ტ ყ ვ ი			
		მამაკაცი	დედაკაცი	ს უ ლ	ნათესი (საზომი ჰინა)	მათ შორის						
						ცხენი			მსვილოფ. ღქიანი საქონელი	ცხვარი და ძაღვები	დანარჩენი	
1	ბოლქვაძე ალალი	5	2	7	6½	-	13	1	12	-	-	
2	ბოლქვაძე იუნუს	5	6	11	13½	-	9	1	8	-	-	
3	ქესკუნოღლი ხუსეინ	2	1	3	-	-	-	-	-	-	-	
4	ცეცხლაძე თეიარ	4	2	6	3	-	8	-	8	-	-	
5	ბოლქვაძე ქელეში	4	5	9	4	-	10	1	9	-	-	
6	ბოლქვაძე ემირალე	2	1	3	4	-	5	-	5	-	-	

7	ბოლქვაძე ნური	5	2	7	3½	-	7	-	7	-	-
8	ბოლქვაძე მისმაილ	3	2	5	5½	-	12	-	11	1	-
9	ბოლქვაძე ოსმანი	3	5	8	8	-	6	-	6	-	-
10	ბოლქვაძე დედულა	7	4	11	7	-	25	1	12	12	-
11	ბოლქვაძე ახმედი	2	7	9	5	-	11	1	8	2	-
12	ბოლქვაძე სანია	2	3	5	8	-	6	-	6	-	-
13	ბოლქვაძე სულია	5	2	7	8	-	8	1	7	-	-
14	ბოლქვაძე იაკობი	10	8	18	6	-	12	1	11	-	-
15	ბოლქვაძე ბეშერი	4	1	5	5	-	3	-	3	-	-
16	ბოლქვაძე მუხამედი	4	4	8	5	-	21	-	7	14	-
17	ბოლქვაძე შაი	6	8	14	18	-	8	--	8	-	-
18	ხაჯიშვილი მურადი	5	8	13	10	-	8	-	8	-	-
19	კოჩალიძე ომერი	4	-	4	11	-	6	-	4	2	-
20	კოჩალიძე თევრათი	2	1	3	4	-	4	-	2	2	-
21	კოჩალიძე რეჯები	3	3	6	6	-	8	-	7	1	-
22	ვანაძე შაბანი	6	-	6	3	-	7	-	4	3	-
23	შანთაძე ზეჟერი	2	2	4	6	-	7	-	5	2	-
24	შანთაძე ოსმანი	6	10	16	4 ^{1/4}	-	17	1	8	8	-
25	შანთაძე ალია	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
26	შანთაძე დაუდ	5	3	8	4	-	16	-	8	8	-
27	შანთაძე რამიზ	9	6	15	5	-	14	1	8	5	-
28	შანთაძე ისმაილ	2	3	5	2	-	4	-	4	-	-
29	შანთაძე სულეიმან	1	2	3	2	-	-	-	-	-	-
30	ბათაძე აბას	4	2	6	2	-	3	-	1	12	-
31	ბათაძე შერიფ	4	6	10	4½	-	8	1	7	-	-
32	ბათაძე მუხამედ	1	1	2	½	-	2	-	2	-	-
33	ცეცხლაძე მევლუდ	2	1	3	2	-	2	-	2	-	-
34	ვანაძე მედიალი	1	-	1	2	-	-	-	-	-	-
	ჯამი	131	110	241	178 ^{1/4}	-	270	10	198	62	-

ფონდი რ-178, ან.1, საქმე 29, ფურც.254

სოფ. ელელიძე
ადმწ. ჯ.მუჯირი

№	მეკომურის სახელი და გვარი	მცხოვრები			ნათესი (საზომი პინა)	ბადი და ვენახი (საზომი პინა)	პ ი რ უ ტ ყ ვ ი					
		მამაკაცი	დედაკაცი	სულ			საერთო რიცხვი	მათ შორის				
								ცხენი	მსხვილფე. ღქიანი საქონელი	ცხვარი და თხა	დანარჩენი	
1	შანთაძე სოლა	3	3	6	5 ^{1/4}	-	13	-	9	4	-	
2	ჩოგაძე მუხამედი	3	5	8	4	-	5	-	3	2	-	
3	ძირკვაძე ფერადი	5	5	10	6	-	9	1	5	3	-	
4	ჩოგაძე ისკენდერ	5	5	10	9	-	21	-	9	12	-	
5	ჩოგაძე სერიდალი	3	6	9	6	-	11	1	8	2	-	

6	ძირკვადე რეჯები	4	4	8	3	-	5	-	5	-	-
7	მანთაძე კუკური	4	3	7	3	-	10	-	6	4	-
8	ჩოგაძე ემინი	1	4	5	1	-	3	-	-	3	-
	ჯამი	28	35	63	37 ^{1/4}	-	77	2	45	30	-

ფონდი რ-178, ან.1, საქმე 29, ფურც.254

სოფ. დეკანაშვილები
ადმწ. კ. მუჯირი

№	მეკომუროს სახელი და გვარი	მცხოვრები			ნათესი (საზომი პინა)	ბალი და ვენახი (საზომი პინა)	საერთო რიცხვი	პ ი რ უ ტ ყ ვ ი				
		მამაკაცი	დედაკაცი	ს უ ლ				მათ შორის				
								ცხენი	მსხვილოფ. დუიანი საქონელი	ცხვარი და თხა	დანარჩენი	
1	დეკანაძე შუქრი	5	1	6	3½	-	8	-	8	-	-	
2	დეკანაძე თევფიყ	7	5	12	4	-	12	1	11	-	-	
3	დეკანაძე თეიფურ	4	1	5	3½	-	4	-	4	-	-	
4	დეკანაძე ისმაილ	3	4	7	5	-	11	-	11	-	-	
5	დეკანაძე მუხამედ	4	3	7	4½	-	13	-	13	-	-	
6	დეკანაძე მედიალი	3	4	7	1	-	2	-	1	1	-	
7	დეკანაძე ხასანი	3	2	5	4½	-	9	-	9	-	-	
8	დეკანაძე ახმედი	4	2	6	4	-	7	-	7	-	-	
9	დეკანაძე შაი	2	3	5	3	-	9	-	9	-	-	
10	ბაკსაძე ოსმანი	2	2	4	2½	-	7	-	7	-	-	
11	დეკანაძე ყადირი	2	2	4	3½	-	7	-	7	-	-	
12	დეკანაძე ალიშა	1	-	1	2	-	1	-	1	-	-	
13	დეკანაძე შირინი	2	3	5	4½	-	4	-	4	-	-	
14	დეკანაძე დაუდ	4	4	8	6 ^{1/4}	-	14	-	8	6	-	
15	ქონიაძე ასანი	3	2	5	3	-	7	1	6	-	-	
16	ქონიაძე აბასოღლი	2	3	5	2½	-	-	-	-	-	-	
17	ქონიაძე ზარიფი	2	4	6	14	-	7	-	7	-	-	
18	ქონიაძე შუქრი	6	3	9	10	-	16	-	15	-	1	
19	ქონიაძე ნური	2	5	7	15	-	8	-	7	1	-	
20	დეკანაძე ინუსი	3	1	4	3	-	6	-	6	-	-	
21	დეკანაძე შერიფ	3	3	6	6	-	11	-	11	-	-	
22	დეკანაძე ნაფიზი	3	4	7	3½	-	6	-	6	-	-	
23	დეკანაძე შევყი	3	-	3	2	-	3	-	3	-	-	
24	დეკანაძე არიფი	2	3	5	4	-	4	-	4	-	-	
25	დეკანაძე მემედი	2	1	3	6	-	2	-	2	-	-	
26	დეკანაძე ელიმე	5	2	7	3	-	7	-	7	-	-	
27	დეკანაძე ქამილ	5	1	6	4	-	6	-	6	-	-	
28	საიდოღლი ლომანი	1	1	2	5	-	2	-	2	-	-	
29	საიდოღლი დურსუნ	4	4	8	10	-	15	-	15	-	-	
30	საიდოღლი იუნუს	5	2	7	13	-	8	-	8	-	-	
31	შავაძე ეუბი	4	3	7	2	-	2	-	1	1	-	

32	შვაძე ემრაზი	1	2	3	5	-	1	-	-	1	-
33	ჩებოძლი ასლანი	3	2	5	4½	-	-	-	-	-	-
34	ქონიაძე მირზა	1	1	2	1½	-	3	-	-	3	-
35	ქონიაძე ყემბერი	1	1	2	2	-	4	-	2	2	-
36	ქონიაძე აბასი ალის ძე	4	4	8	3	-	5	-	5	-	-
37	თავართქილაძე დევრიში	3	2	5	17	-	13	-	13	-	-
38	მესხიძე კაზიმი	2	2	4	8	-	5	-	5	-	-
39	ზოიძე ანმელი	3	2	5	3	-	7	-	7	-	-
40	ზოიძე ივანეს	3	1	4	5	-	5	-	4	1	-
41	ზოიძე მევლუდ	8	5	13	14	-	5	1	4	-	-
42	ზოიძე გულია	4	3	7	3	-	5	-	5	-	-
43	ზოიძე დაუდ	3	4	7	16	-	14	-	14	-	-
44	დეკანაძე ეუბ	2	1	3	1½	-	4	-	4	-	-
45	თაფლაძე იაკობი	3	2	5	1	-	4	-	4	-	-
46	მანთაძე მევლუდ	4	3	7	3 ^{1/4}	-	13	-	13	-	-
47	მანთაძე დურსუნ	3	4	7	2	-	4	-	4	1	-
48	მანთაძე ოსმან	1	-	1	2	-	3	-	3	-	-
49	ხიმშიაშვილი ზაბით	3	5	8	5	-	5	-	4	-	-
50	ხიმშიაშვილი ასლან	3	2	5	3	-	5	-	5	-	-
51	წულუკიძე მემედი	2	2	4	-	-	-	-	-	-	-
52	საუთეგო მემედი	5	5	10	20	-	6	-	6	-	-
53	ეფრიკოვი დანელი	1	4	5	½	-	-	-	-	--	-
54	პაპანდოპულო ილია	3	1	4	-	-	-	-	-	--	-
55	ფოკაიდი ილია	5	3	8	-	-	2	-	2	--	-
56	ხუგასოვი ტერპოგოხი	2	3	5	-	-	-	-	-	-	-
57	პანთულო კონსტანტინე	7	1	8	-	-	-	-	-	-	-
58	პაპანდოპულო კონსტანტინე	6	4	10	-	-	1	-	1	-	-
59	კუსიდი პანაიდი	2	2	4	-	-	1	-	1	-	-
60	კუსიდი მიხეილი	2	1	3	-	-	-	-	-	-	-
61	კუსიდი პანაიოდი ერისტოს ძე	6	4	10	-	-	-	-	-	-	-
62	კუსიდი აპოსტოლე	3	3	6	-	-	-	-	-	-	-
63	ფადავა ოსმანი	1	1	2	-	-	-	-	-	-	-
64	აბულაძე პლატონი	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
65	ესაკია ივანე	1	-	1	-	-	-	--	-	-	-
66	მაქარეიშვილი სულეიმან	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
67	დუმბაძე ექვთიმე	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
68	კალანდაძე მეღქის	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
69	კეკუა კლიმენტი	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
70	მიმინოშვილი იონა	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
71	ხიდაროვი ვლადიმერ	2	1	3	-	-	-	-	-	-	-
72	ლაპურიდი ალექსანდრე	1	1	2	-	-	-	-	-	-	-
73	დეკანაშვილების ჯამე მერეთი	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

74	ყოქიკაშვილი შალვა	1	3	4	-	-	-	-	-	-
	ჯამი	211	163	374	279	-	333	3	313	17

ფონდი რ-178, ან.1, საქმე 29, ფურც.255-256

სოფ. ქედლები
ადმწ. კ. მუჯირი

№	მეკომურის სახელი და გვარი	მცხოვრები			ნათესი (საზომი პინა)	ბაღი და ვენახი (საზომი პინა)	საერთო რიცხვი	პ ი რ უ ტ ყ ვ ი				
		მამაკაცი	ღელაკაცი	სულ				მათ შორის				
								ცხენი	მსხვილფეხიანი საქონელი	ცხვარი და თხა	დანარჩენი	
1	ქედელიძე ზეპერია	8	5	13	5	-	8	-	8	-	-	
2	ქედელიძე ფაიცი	6	4	10	4½	-	10	1	9	-	-	
3	ქედელიძე შერიფ	2	2	4	1½	-	2	-	2	-	-	
4	ქედელიძე ვეზირ	2	3	5	4	-	8	-	8	-	-	
5	ქედელიძე ლომანი	4	5	9	6½	-	14	-	14	-	-	
6	ქედელიძე ხასანი	4	2	6	3½	-	8	-	8	-	-	
7	ქედელიძე ესედ	3	4	7	3½	-	6	-	6	-	-	
8	ბოლქვაძე სულია	3	4	7	3	-	6	-	6	-	-	
9	ქათამაძე ღურსუნ	3	7	10	3¼	-	12	-	12	-	-	
10	ქედელიძე სულიმან	2	3	5	4	-	4	-	4	-	-	
11	ქედელიძე ყაიალი	2	3	5	4	-	2	-	2	-	-	
12	შავაძე ფაზე	6	5	11	4½	-	9	1	8	-	-	
13	აბულაძე მეჯიდი	1	4	5	2	-	6	-	6	-	-	
14	აბულაძე ისკენდერ	3	-	3	2	-	3	-	3	-	-	
15	აბულაძე ტაშტან	2	3	5	2	-	6	-	6	-	-	
16	ქედელიძე ყედირ	2	3	5	6	-	11	-	11	-	-	
17	ქედელიძე სულიმან	6	2	8	3	-	7	1	6	-	-	
18	ქედელიძე ხუსეინ	7	5	12	3	-	10	1	9	-	-	
19	ჯორბენაძე სულიმან	9	7	16	4	-	13	1	12	-	-	
20	ჯორბენაძე იუნუს	4	2	6	4	-	13	1	12	-	-	
21	ჯორბენაძე მურთაზ	4	2	6	3	-	8	-	8	-	-	
22	ჯორბენაძე ისკენდერ	6	2	8	2	-	6	-	6	-	-	
23	ჯორბენაძე ომერ	4	4	8	3	-	12	1	11	-	-	
24	ჯორბენაძე შახმურად	5	3	8	4	-	13	1	12	-	-	
25	ჯოგიძე აილინ	5	2	7	3	-	16	1	14	1	-	
26	ჯოყილაძე ხუსეინ	2	4	6	1½	-	4	-	4	-	-	
27	ჯოყილაძე ღურსუნ	2	3	5	4	-	4	-	4	-	-	
28	ჯორბენაძე ისმაილ	3	2	5	2½	-	7	1	6	-	-	
29	ჯორბენაძე ქელემ	6	5	11	3	-	12	1	11	-	-	
30	ქათამაძე რეჯებ	6	1	7	7½	-	6	-	6	-	-	
31	ქედელიძე ასლან	5	3	8	10	-	5	-	5	-	-	
32	მეხეშიძე ახმედ	5	4	9	14	-	2	-	2	-	-	
33	ჯიმშერაძე ულფან	2	1	3	9	-	3	-	2	1	-	

34	ჯიმშერაძე ომერ	2	1	3	13	-	4	-	4	-	-
35	ჯიმშერაძე რეჯებ	2	3	5	3½	-	3	-	3	-	-
36	ჯიმშერაძე იაკობ	2	1	3	1½	-	2	-	2	-	-
37	ქედელიძე ყადირ	4	1	5	3	-	2	-	2	-	-
38	კარსიოღლი	1	2	3	3½	-	1	-	1	-	-
39	ქედელიძე ზეჟერიია სულეიმანის	5	4	9	8½	-	11	-	11	-	-
40	ჩოგაძე ასლან	3	1	4	4	-	6	-	6	-	-
41	ჩოგაძე ოსმან	1	4	5	5	-	7	-	7	-	-
42	ჩოგაძე შაქირ	1	1	2	6	-	1	-	1	-	-
43	მეხეშიძე ყადირ	3	4	7	7	-	3	-	3	-	-
44	მეხეშიძე ფერად	7	3	10	8 ^{1/4}	-	10	1	9	-	-
45	ჯორბინაძე ეზიზ	4	1	5	2	-	4	-	4	-	-
46	ცეცხლაძე ისკენდერ	4	2	6	2	-	3	1	2	-	-
47	ჯოყილაძე ხასან	5	4	9	4	-	11	1	10	-	-
48	შავაძე დემურალი	3	4	7	2	-	7	-	7	-	-
49	შავაძე ქოჩორ	5	4	9	6½	-	16	1	15	-	-
50	ჯორბინაძე ასლან	2	2	4	1	-	1	-	1	-	-
51	შავაძე შაჰმენი	4	4	8	4	-	12	1	11	-	-
52	დავითაძე ისმაილ	4	3	7	2½	-	2	-	2	-	-
53	თაფლაძე მევლუდ	2	2	4	2	-	2	-	2	-	-
54	თაფლაძე ხუსეინ	2	2	4	2	-	5	-	5	-	-
55	კახაძე ქიბარ	3	6	9	2	-	5	-	5	-	-
56	ჩოგაძე ხასან	6	4	10	3½	-	15	1	14	-	-
57	ჩოგაძე კუკული	5	4	9	2	-	6	-	6	-	-
58	ჩოგაძე მუჯიდ	7	6	13	7½	-	20	-	20	-	-
59	ჩოგაძე საყიფ	3	1	4	4½	-	3	-	3	-	-
60	ქამაძე ხუსეინ	4	4	8	8½	-	17	-	16	1	-
61	გივრაძე რიზალი	2	4	6	4	-	11	-	9	2	-
62	გივრაძე მევლუდ	5	3	8	5½	-	10	-	6	4	-
63	ქამადაძე კაიალი	3	5	8	8	-	14	1	13	-	-
64	შანთაძე ყადირ	3	4	7	4½	-	11	1	10	-	-
65	ქედელიძე ქელეშე	5	4	9	7½	-	22	1	17	4	-
66	მეხეშიძე ივნუს	4	2	6	4	-	6	-	6	-	-
67	ბოლქვაძე მევლუდ	3	3	6	4½	-	9	-	9	-	-
68	ბოლქვაძე ისმაილ	2	1	3	5 ^{1/4}	-	8	-	8	-	-
69	ბოლქვაძე სეფერ	2	5	7	5½	-	11	-	11	-	-
70	თაფლაძე დავრიმ	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	ჯამი	258	218	476	307 ^{3/4}	-	547	20	514	13	-

ფონდი რ-178, ან.1, საქმე 29, ფურც.256-257

სოფ. ოქრუაშვილები
ადმწ. კ. მუჯირი

№	მეკომუროს სახელი და გვარი	მცხოვრები			ნათესი (საზომი პინა)	ბაღი და ვენახი (საზომი პინა)	საერთო რიცხვი	პ ი რ უ ტ ყ ვ ი				
		მამაკაცი	დედაკაცი	ს უ ლ				მათ შორის				
								ცხენი	მსხვილფ. ღქიანი საქონელი	ცხვარი და თხა	დანარჩენი	
1	ხოშორაძე ყენდესერ	5	3	8	9	-	7	-	7	-	-	
2	ცეცხლაძე ვეზირ	3	1	4	8	-	1	-	1	-	-	
3	ცეცხლაძე შახმურად	3	3	6	15	-	6	-	6	-	-	
4	ცეცხლაძე ფეიზულ	3	4	7	4	-	6	-	6	-	-	
5	ცეცხლაძე ყადირ	2	4	6	4	-	5	-	5	-	-	
6	ცეცხლაძე რეზმა	5	1	6	2	-	4	-	4	-	-	
7	ცეცხლაძე ისკენდერ	2	2	4	8	-	4	-	4	-	-	
8	თავართქილაძე ღურსუნ	8	3	11	8	-	12	-	12	-	-	
9	ჩოგაძე ისლამ	1	1	2	2	-	5	-	4	1	-	
10	ჩოგაძე ღურსუნ	3	4	7	3	-	3	-	3	-	-	
11	ჩოგაძე ვეზირ	3	3	6	3	-	6	-	6	-	-	
12	თავართქილაძე ხასან	5	3	8	7	-	10	-	10	-	-	
13	თავართქილაძე ეუბ	3	2	5	4	-	18	1	12	5	-	
14	თავართქილაძე სულეიმან	4	1	5	6	-	6	-	6	-	-	
15	აბულაძე ისმაილ	6	5	11	4	-	7	-	7	-	-	
16	კოჩალიძე მურთაზ	1	1	2	1	-	1	-	1	-	-	
17	კოჩალიძე ღურსუნ	4	7	11	2	-	7	-	7	-	-	
18	ცეცხლაძე ეშრეფ	2	2	4	2	-	4	-	4	-	-	
19	ცეცხლაძე მამო	3	3	6	2½	-	6	-	6	-	-	
20	ცეცხლაძე ისმაილ	2	-	2	1	-	1	-	1	-	-	
21	ცეცხლაძე ეუბა	3	2	5	1	-	-	-	-	-	-	
	ჯამი	71	55	126	96½	-	119	1	112	6	-	

ფონდი რ-178, ან.1, საქმე 29, ფურც.257-258

სოფ. დუაძე
ადმწ. კ. მუჯირი

№	მეკომუროს სახელი და გვარი	მცხოვრები			ნათესი (საზომი პინა)	ბაღი და ვენახი (საზომი პინა)	საერთო რიცხვი	პ ი რ უ ტ ყ ვ ი				
		მამაკაცი	დედაკაცი	ს უ ლ				მათ შორის				
								ცხენი	მსხვილფ. ღქიანი საქონელი	ცხვარი და თხა	დანარჩენი	
1	სოლომანიძე ოსმან	3	2	5	2	-	8	-	8	-	-	
2	სოლომანიძე რეჯებ	3	5	8	2	-	7	-	7	-	-	
3	შავაძე ილიას	2	6	6	2	-	6	-	6	-	-	

4	შავაძე ეუბ	3	1	5	1	-	4	-	4	-	-
5	შავაძე ივნუს	4	6	10	1	-	6	-	6	-	-
6	შავაძე შერიფ	3	3	6	1	-	5	1	4	-	-
7	აბაშიძე ასლან	4	2	6	6	-	10	-	10	-	-
8	აბაშიძე შახი	4	4	8	5	-	9	-	9	-	-
9	აბაშიძე ოსმან	3	3	6	4	-	7	-	7	-	-
10	აბაშიძე შახმურად	2	3	5	3 ^{1/4}	-	4	-	4	-	-
11	აბაშიძე ქელეშ	4	3	7	15	-	8	-	8	-	-
12	აბაშიძე ხასან	9	4	13	16	-	5	-	5	-	-
13	აბაშიძე სულო	3	2	5	6	-	5	-	5	-	-
14	აბაშიძე ილიას	2	4	6	18	-	5	-	5	-	-
15	აბაშიძე ახმედ	8	3	11	20	-	10	1	9	-	-
16	აბაშიძე ხასან დურსუნის ძე	2	2	4	5½	-	9	-	9	-	-
17	აბაშიძე ოსმან	3	7	10	8½	-	6	-	6	-	-
18	შავაძე ისკენდერ	4	5	9	4 ^{1/4}	-	6	-	6	-	-
19	შვაძე სერდალი	3	3	6	4 ^{1/4}	-	3	-	3	-	-
20	აბაშიძე რასიყ	2	2	4	3½	-	3	-	3	-	-
21	აბაშიძე დურსუნ	2	4	6	3	-	7	-	7	-	-
22	აბაშიძე მურად	2	2	4	4	-	2	-	2	-	-
	ჯამი	75	76	151	135 ^{1/4}	-	135	2	133	-	-

ფონდი რ-178, ან.1, საქმე 29, ფურც.258

სოფ. ძირკვაძე
აღმწ. კ. მუჯირი

№	მეკომურის სახელი და გვარი	მცხოვრები			ნათესი (საზომი პინა)	ბალი და ვენახი (საზომი პინა)	პ ი რ უ ტ ყ ვ ი					
		მამაკაცი	ღელაკაცი	ს უ ლ			საერთო რიცხვი	მათ შორის				
								ცხენი	მსხვილფ. ღქიანი საქონელი	ცხვარი და თხა	დანარჩენი	
1	თავართქილაძე ივნუსი	3	2	5	4½	-	4	-	4	-	-	
2	თავართქილაძე ზაბით	6	5	11	3	-	9	-	8	1	-	
3	თავართქილაძე თერან	9	5	14	4½	-	10	-	8	2	-	
4	თავართქილაძე ფაიყ	1	2	3	4	-	3	-	2	-	-	
5	თავართქილაძე მუხერებ	3	3	6	3	-	8	-	8	-	-	
6	თავართქილაძე ინდია	-	5	5	3½	-	6	-	6	-	-	
7	თავართქილაძე შაისმეილ	4	4	8	5½	-	9	-	9	-	-	
8	თავართქილაძე დილევერ	4	4	8	4	-	13	1	12	-	-	
9	თავართქილაძე ეუბ	5	3	8	3	-	12	1	11	-	-	
10	თავართქილაძე ივნუს	5	1	6	3	-	10	-	10	-	-	
11	თავართქილაძე მუხამედ	5	4	9	6	-	14	-	12	2	-	
12	თავართქილაძე ფელულ	3	3	6	5	-	5	-	4	1	-	
13	თავართქილაძე ახმედ	4	5	9	8	-	14	1	13	-	-	
14	თავართქილაძე ურფან	5	5	10	10	-	9	-	9	-	-	

15	ზოიდე ხეალ	5	3	8	12½	-	20	-	16	3	-
16	თავართქილაძე თეარ	7	8	15	6 ^{1/4}	-	17	-	14	3	-
17	აბულაძე ნური	5	7	12	7½	-	10	-	10	-	-
18	აბულაძე იუსუფ	5	4	9	6½	-	10	1	9	-	-
19	თავართქილაძე ქელემ	4	6	10	6 ^{1/4}	-	6	-	6	-	-
20	თავართქილაძე ლომან	5	2	7	6 ^{1/4}	-	8	-	8	-	-
21	ბოლქვაძე შუქრი	2	4	6	10½	-	24	1	15	8	-
22	სოითაროთლი მევლუდ	3	3	6	3	-	8	-	4	4	-
23	ჯორბენაძე მეხტიალი	9	7	16	5½	-	10	-	10	-	-
24	თავართქილაძე ისმაილ	4	6	10	9 ^{1/4}	-	14	1	13	-	-
25	ბოლქვაძე დურსუნ	3	5	8	4 ^{1/4}	-	14	-	14	-	-
26	თავართქილაძე მახმუდ	3	3	6	3 ^{1/4}	-	12	-	12	-	-
27	თავართქილაძე ომერ	5	3	8	4½	-	11	-	11	-	-
28	თავართქილაძე დევრიშ	8	5	13	5 ^{1/4}	-	9	1	8	-	-
29	მანთაძე რეჯებ	5	4	9	5	-	14	1	13	-	-
30	მანთაძე ხუსეინ	3	5	8	2 ^{1/4}	-	-	-	-	-	-
31	ბექირაშვილი შაბან	4	3	7	6½	-	9	1	5	3	-
32	ბექირაშვილი თევრათ	2	5	7	4	-	6	-	6	-	-
33	ბექირაშვილი ისმაილ	5	2	7	3	-	4	-	4	-	-
34	აბულაძე ოსმან	4	3	7	3½	-	6	-	6	-	-
35	აბულაძე ისკენდერ	2	3	5	3½	-	5	-	5	-	-
	ჯამი	150	142	298	185½	-	343	11	305	27	-

ფონდი რ-178, ან.1, საქმე 29, ფურც.258-259

სოფ. უჩხო
აღმწ. კ. მუჯირი

№	მეკომურის სახელი და გვარი	მცხოვრები			ნათესი (საზომი პინა)	ბადი და კენახი (საზომი პინა)	საერთო რიცხვი	პ ი რ უ ტ ყ ვ ი			
		მამაკაცი	დედაკაცი	ს უ ლ				მათ შორის			
								ცხენი	მსხვილფ. ღქიანი	საქონელი	ცვარი და თხა
1	დეკანაძე მევლუდ	5	4	9	4½	-	8	1	3	4	-
2	ბოლქვაძე ლომან	2	2	4	2½	-	3	-	3	-	-
3	დეკანაძე ყაილ	1	3	4	2½	-	4	-	4	-	-
4	დეკანაძე სულიმან	8	6	14	6½	-	7	-	7	-	-
5	დეკანაძე ეუბ	3	2	5	2½	-	3	-	3	-	-
6	ბოლქვაძე მამუდ	5	5	10	3½	-	10	-	9	1	-
7	დეკანაძე ემინახმედ	2	1	3	2	-	2	-	2	-	-
8	ბოლქვაძე ახმედ	9	4	13	8	-	20	-	20	-	-
9	ბოლქვაძე ყადირ	4	8	12	3½	-	8	-	8	-	-
10	ბოლქვაძე შაქირ	4	5	9	2½	-	5	-	5	-	-
11	დეკანაძე რასიყ	3	2	5	2	-	12	-	12	-	-
12	დეკანაძე მეტი	1	2	3	12	-	4	-	4	-	-
13	ცენტერაძე ნურიალი	2	3	5	13	-	3	-	3	-	-

14	აბულაძე მემედი	4	5	9	8	-	8	-	8	-	-
15	აბულაძე ფერად	4	2	6	9	-	9	-	9	-	-
16	აბულაძე ხუსეინ	3	2	5	9	-	9	-	9	-	-
17	აბულაძე ჯვლა	5	3	8	4	-	9	-	9	-	-
18	დეკანაძე მოხერემ	2	2	4	14	-	7	-	8	-	-
19	აბულაძე შაბან	3	4	7	6	-	16	1	11	-	-
20	დეკანაძე ჩემხუმ	5	4	9	4	-	17	-	17	-	-
	ჯამი	75	69	144	119	-	165	2	154	9	-

ფონდი რ-178, ან.1, საქმე 29, ფურც.259

სოფ. გუდასახო
ადმწ. კ. მუჯირი

№	მეკომურის სახელი და გვარი	მცხოვრები			ნათესი (საზომი პინა)	ბაღი და ვენახი (საზომი პინა)	პ ი რ უ ტ ყ ვ ი					
		მამაკაცი	დედაკაცი	ს უ ლ			საერთო რიცხვი	მათ შორის				
								ცხენი	მსხვილფ. დქიანი საქონელი	ცვარი და თხა	დანარჩენი	
1	შავაძე ხუსეინ	5	4	9	16	-	20	1	19	-	-	
2	ქამშატაძე რეჯებ	5	2	7	4	-	15	1	12	2	-	
3	სოლომონიძე ულფან	8	1	9	14	-	3	-	3	-	-	
4	ჯორბენაძე სეფერ	4	8	12	3	-	11	-	11	-	-	
5	ჯორბენაძე ხუსეინ	4	4	8	3	-	11	-	10	1	-	
6	ჯორბენაძე ზეჟერია	1	2	3	7	-	3	-	3	-	-	
7	ლათიძე ილიას	5	2	7	5	-	7	-	7	-	-	
	ჯამი	32	23	55	52	-	70	2	65	3	-	

ფონდი რ-178, ან.1, საქმე 29, ფურც.259

სოფ. დიაკონიძე
ადმწ. კ. მუჯირი

№	მეკომურის სახელი და გვარი	მცხოვრები			ნათესი (საზომი პინა)	ბაღი და ვენახი (საზომი პინა)	პ ი რ უ ტ ყ ვ ი					
		მამაკაცი	დედაკაცი	ს უ ლ			საერთო რიცხვი	მათ შორის				
								ცხენი	მსხვილფ. დქიანი საქონელი	ცვარი და თხა	დანარჩენი	
1	ანანიძე მუხამედ	2	2	4	5½	-	7	-	7	-	-	
2	ანანიძე მევლუდ	6	3	9	5½	-	6	-	5	1	-	
3	ანანიძე შაბანი	5	4	9	5½	-	10	-	6	4	-	
4	ანანიძე ეზიზი	4	3	7	4½	-	6	-	4	2	-	
5	ანანიძე ხასან	5	2	7	5½	-	9	-	6	3	-	
6	ანანიძე იუსუფ	1	1	2	2½	-	2	-	2	-	-	
7	სოლომონიძე ყემბერ	5	7	12	7½	-	8	1	7	-	-	

8	სოლომონიძე დურსუნ	4	4	8	3½	-	5	-	5	-	-
9	სოლომონიძე ომერ	3	3	6	2	-	4	-	4	-	-
10	სოლომონიძე ოსმან	3	3	6	2	-	3	-	3	-	-
11	სოლომონიძე სადეთინი	2	3	5	2	-	1	-	-	1	-
12	სუნანიძე ახმედ	9	2	11	5	-	4	-	4	-	-
13	სუნანიძე ოსმან	3	4	7	3	-	8	-	8	-	-
14	სუნანიძე შერიფ	3	6	9	2	-	7	-	5	2	-
15	სოლომონიძე ქერემ	5	2	1	3	-	8	-	7	1	-
	ჯამი	60	49	109	59	-	88	1	73	14	-

ფონდი რ-178, ან.1, საქმე 29, ფურც.259-260

სოფ. გოდგაძე
ადმრ. კ. მუჯირი

№	მეკომურის სახელი და გვარი	მცხოვრები			ნათესი (საზომი პინა)	ბაღი და ვენახი (საზომი პინა)	პ ი რ უ ტ ყ ვ ი				
		მამაკაცი	დედაკაცი	სულ			საერთო რიცხვი	მათ შორის			
								ცხენი	მსხვილფ. დქიანი საქონელი	ცხვარი და თხა	დანარჩენი
1	ჩოგაძე ეზიზი	3	1	4	1½	-	5	-	5	-	-
2	ჩოგაძე გულა	2	1	3	5 ^{1/4}	-	4	-	4	-	-
3	თაფლაძე ასლანი	3	4	7	5½	-	8	-	8	-	-
4	ჩოგაძე მუხამედი	5	4	9	3	-	3	1	2	-	-
5	ჯოხილაძე ომერი	7	2	9	8	-	8	1	7	-	-
6	ჯოხილაძე ოსმანი	3	3	6	5	-	12	1	10	1	-
7	ჩოგაძე შაბანი	4	4	8	8½	-	11	1	10	-	-
8	ჩოგაძე გულა	3	2	5	2	-	4	-	4	-	-
9	ჯოხილაძე სულიმან	4	3	7	4	-	3	-	3	-	-
10	ჩოგაძე ახმედ	2	1	3	1½	-	1	-	1	-	-
11	ჩოგაძე მევლუდ	1	3	4	3	-	5	1	4	-	-
	ჯამი	37	28	65	47 ^{1/4}	-	64	5	58	1	-

ფონდი რ-178, ან.1, საქმე 29, ფურც.260

სოფ. დიდაჭარა
ადმწ. კ. მუჯირი

№	მეკომუროს სახელი და გვარი	მცხოვრები			ნათესი (საზომი პინა)	ბალი და ვენახი (საზომი პინა)	საკუთო რიცხვი	პ ი რ უ ტ ყ ვ ი			
		მამაკაცი	ღელაკაცი	ს უ ლ				მათ შორის			
								ცხენი	მსხვილფ. ღქიანი საქონელი	ცხვარი და თხა	ღანარჩენი
1	შავაძე ფაიცი	8	8	16	9½	-	34	1	23	10	-
2	შავაძე იუნუს ხასანის ძე	7	8	15	14½	-	10	1	9	-	-
3	შავაძე მევლუდ	4	2	6	13½	-	13	1	12	-	-
4	შავაძე ნურიალი	6	5	11	13 ^{1/4}	-	11	1	10	-	-
5	შავაძე სეფერ	9	4	13	14 ^{1/4}	-	9	-	9	-	-
6	შავაძე ილიას	3	6	9	7½	-	9	-	9	-	-
7	შავაძე ისმაილ	2	4	6	13½	-	8	-	8	-	-
8	შავაძე მემედ	3	6	9	8½	-	17	-	17	-	-
9	შავაძე ხაშიმ	2	3	5	8½	-	6	-	6	-	-
10	შავაძე მურშიდ	5	4	9	2½	-	7	-	7	-	-
11	შავაძე ღურსუნ	3	3	6	4½	-	5	-	5	-	-
12	შავაძე მუხამედი	1	4	5	5½	-	4	-	4	-	-
13	შავაძე ნიაზ	9	9	18	14	-	17	1	16	-	-
14	შავაძე ივნუსი	7	9	16	12½	-	19	1	18	-	-
15	შავაძე სულეიმანი	4	4	8	12½	-	5	-	5	-	-
16	შავაძე ასლანი	1	3	4	5½	-	4	-	4	-	-
17	შავაძე ახმედი	2	1	3	3½	-	1	-	1	-	-
18	შავაძე ქემალი	1	1	2	1	-	2	-	2	-	-
19	შავაძე ბარათალი	4	3	7	5	-	13	-	13	-	-
20	შავაძე ეზიზი	1	2	3	1	-	3	-	3	-	-
21	შავაძე ემინახმედი	4	3	7	3	-	6	-	6	-	-
22	წულუკიძე ქელემ	9	4	13	5½	-	10	-	10	-	-
23	წულუკიძე ისმაილ	6	1	7	6	-	12	--	12	-	-
24	ხალვაში ხასან	7	7	14	8	-	14	-	14	-	-
25	წულუკიძე ღურსუნ	3	3	6	2½	-	6	-	6	-	-
26	წულუკიძე იზეთ	3	2	5	6	-	19	-	19	-	-
27	წულუკიძე რეჯებ	2	2	4	2½	-	8	-	8	-	-
28	წულუკიძე ასლან	4	5	9	3	-	7	-	7	-	-
29	წულუკიძე ზექერია	15	14	29	10	-	24	2	21	-	1
30	ღიმიტრაძე ატყვიფ	2	1	3	3	-	4	-	4	-	-
31	ღიმიტრაძე აქიფ	7	6	13	4½	-	16	-	16	-	-
32	შავაძე ხასან ბექირის ძე	9	11	20	6	-	16	-	16	-	-
33	შავაძე ადალი	2	3	5	4½	-	10	-	10	-	-
34	შავაძე ეუბ	4	2	6	2½	-	5	-	5	--	-
35	შავაძე ღურსუნ	3	2	5	5	-	16	-	16	-	-
36	შავაძე ისმაილ	3	3	6	2	-	6	-	6	-	-
37	შავაძე ხასან	1	1	2	4	-	4	-	4	-	-
38	შავაძე შერიფ	2	4	6	3 ^{1/4}	-	7	-	7	-	-

39	შავაძე მევლედ	1	1	2	4	-	-	-	-	-	-
40	მელაძე კუკულა	3	3	6	2	-	5	-	5	-	-
41	მელაძე ხასანი	4	4	8	2 ^{1/4}	-	6	-	6	-	-
42	მელაძე იუნუს	3	2	5	1½	-	2	-	2	-	-
43	გობაძე კუკულა	8	6	14	6½	-	15	-	15	-	-
44	გობაძე ღურსუნ	3	4	7	4½	-	6	-	6	-	-
45	წულუკიძე იუსუფ	5	5	10	3½	-	9	-	9	-	-
46	გობაძე მურთაზ	2	3	5	3½	-	7	-	7	-	-
47	გობაძე ალიმონ	12	10	22	6	-	17	-	16	1	-
48	გობაძე მეჯიდ	7	9	16	4	-	12	1	11	-	-
49	მელაძე ზეჟერიია	4	3	7	2½	-	4	-	4	-	-
50	მელაძე მევლედ	4	4	8	2	-	4	-	4	-	-
51	გობაძე შაბან	2	4	6	2½	-	8	-	8	-	-
52	გობაძე ეუბ	5	3	8	2½	-	5	-	5	-	-
53	გობაძე ბაირამალი	12	14	26	4 ^{1/4}	-	14	1	13	-	--
54	გობაძე შაი	3	4	7	6	-	18	1	12	5	-
55	გობაძე იშიდალი	4	3	7	2	-	2	-	2	-	-
56	გობაძე ყადირ	1	5	6	8	-	12	1	11	-	-
57	გობაძე ეზიზი	4	3	7	4	-	8	-	8	-	-
58	გობაძე ვეზირ	6	5	11	4	-	7	-	7	-	-
59	გობაძე ახმედ	6	6	12	2	-	4	-	4	-	-
60	გობაძე ფეიზურ	4	6	10	3	-	4	-	4	-	-
61	შავაძე შაისმაილ	7	6	13	3	-	6	-	6	-	-
62	ხოზრევანიძე ლომანი	9	6	15	5	-	9	-	9	-	-
63	ხოზრევანიძე ხასან	5	3	8	4	-	7	-	7	-	-
64	ხოზრევანიძე მახმუდ	3	3	6	2	-	2	-	2	-	-
65	ხოზრევანიძე მედიალი	5	1	6	2	-	3	-	3	-	-
66	ხოზრევანიძე ეზიზი	3	2	5	3	-	4	-	4	-	-
67	ხოზრევანიძე ისმაილ	1	1	2	2	-	-	-	-	-	-
68	ხოზრევანიძე შახალი	3	1	4	4	-	1	-	-	1	-
69	ხოზრევანიძე მუხამედ	1	1	2	6	-	-	-	-	-	-
70	ხუციაშვილი მევლედ	4	3	7	5	-	8	-	8	-	-
71	ხუციაშვილი ივნუს	4	3	7	4	-	4	-	4	-	-
72	ხუციაშვილი თერჯან	4	2	6	2	-	5	-	5	-	-
73	ხუციაშვილი დაუდ	4	2	6	3	-	4	-	4	-	-
74	ხუციაშვილი ხუსეინ	2	4	6	2	-	4	-	4	-	-
75	ხუციაშვილი ღურსუნ	1	2	3	2	-	4	-	4	-	-
76	ხუციაშვილი ქელემ	2	2	4	1½	-	3	-	3	-	-

77	ხუციაშვილი ნურიალი	1	1	2	1½	-	3	-	3	-	-
78	ხუციაშვილი შაველედ	7	4	11	2	-	5	-	5	-	-
79	ხუციაშვილი ისმაილ	2	2	4	1½	-	3	-	3	-	-
80	ხუციაშვილი შაბან	5	4	9	5	-	7	-	7	-	-
81	ხუციაშვილი ნიაზ	6	3	9	3	-	3	-	3	-	-
82	ხუციაშვილი ალი	3	3	6	3	-	8	-	8	-	-
83	ხუციაშვილი ჯეფერ	1	-	1	1½	-	2	-	2	-	-
84	ხუციაშვილი რეშიდ	4	3	7	4	-	8	-	8	-	-
85	ხუციაშვილი ხასან	2	3	5	2	-	4	-	4	-	-
86	ხუციაშვილი ასლან	2	3	5	1½	-	5	-	4	1	-
87	შავაძე დედიადა	1	1	2	1	-	3	1	2	-	-
88	ხუციაშვილი ბერი	2	4	6	1	-	2	-	2	-	-
89	ხუციაშვილი მევლუდ	4	1	5	2	-	5	-	5	-	-
90	მუსიევი დავით	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
91	ჭანუყვაძე მიხეილ	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
92	დიდაჭარის ჯამე	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ჯამი	371	344	715	411½	-	688	13	656	18	1

- ფონდი რ-178, ან.1, საქმე 29, ფურც.260-262

სოფ. ირემაძე
ადმწ. კ. მუჯირი

№	მეკომურის სახელი და გვარი	მცხოვრები			ნათესი (საზომი პინა)	ბალი და ვენახი (საზომი პინა)	საერთო რიცხვი	პ ი რ უ ტ ყ ვ ი				
		მამაკაცი	ღელაკაცი	ს უ ლ				მათ შორის				
								ცხენი	მსხვილფ. ღქიანი	საქონელი	ცხვარი და თხა	დანარჩენი
1	ირემაძე მეხილა	4	3	7	5½	-	8	-	8	-	-	
2	ირემაძე ისმაილ	6	7	13	5½	-	6	-	6	-	-	
3	ირემაძე დისადი	3	4	7	6½	-	14	-	10	4	-	
4	ირემაძე მეჯიდ	5	5	10	9	-	10	-	10	-	-	
5	მელაძე ვეზირ	6	7	13	6	-	9	-	8	1	-	
6	მელაძე ხუსეინ	4	1	5	6	-	18	-	18	-	-	
7	მელაძე რიზალი	3	5	8	6	-	27	-	23	4	-	
8	ირემაძე ფაიყი	6	5	11	6½	-	5	-	4	1	-	
9	ირემაძე მურთაზ	3	2	5	7	-	5	-	4	1	-	
10	ირემაძე ზაბით	2	1	3	4½	-	5	-	5	-	-	
11	ირემაძე დურსუნ	6	5	11	12½	-	11	1	10	-	-	
12	ირემაძე ჯელილ	3	1	4	5½	-	3	-	3	-	-	
	ჯამი	51	46	97	80%	-	121	1	109	11	-	

ფონდი რ-178, ან.1, საქმე 29, ფურც.262

სოფ. ბოლდური (აღმწ. კ. მუჯირი)

№	მეკომუროს სახელი და გვარი	მცხოვრები			ნათესი (საზომი პინა)	ბადი და ვენახი (საზომი პინა)	პ ი რ უ ტ ყ ვ ი					
		მამაკაცი	ღელაკაცი	ს უ ლ			საერთო რიცხვი	მათ შორის				
								ცხენი	მსხვილფ. ღქიანი საქონელი	ცხვარი და თხა	დანარჩენი	
1	შავაძე ხაშიმ	4	2	6	3	-	6	-	6	-	-	
2	შავაძე მურად	1	4	5	3	-	4	-	4	-	-	
3	ირემაძე იახია	5	8	13	4	-	14	-	13	1	-	
4	პაქსაძე ისმაილ	7	7	14	4	-	11	-	8	2	-	
5	გორგაძე ხუსეინ	2	4	6	3	-	6	-	4	3	-	
6	გორგაძე იზეთ	8	5	13	4	-	8	-	8	-	-	
7	ირემაძე ეუბ	8	8	16	3	-	12	1	11	-	-	
8	ირემაძე რიზმან	4	3	7	2	-	2	-	2	-	-	
9	ირემაძე მუხამედ	7	7	14	3	-	7	-	7	-	-	
10	ირემაძე ისკენდერ	8	7	15	7	-	15	-	10	5	-	
11	ირემაძე საიდარ	4	6	10	5	-	7	-	7	-	-	
12	ირემაძე ყადირ	5	7	12	4	-	15	1	12	2	-	
13	ირემაძე ყაიალი	2	6	8	4	-	8	-	7	1	-	
	ჯამი	65	74	139	49	-	115	2	99	14	-	
	შავაძე მურვედი				1½							
					50%							

ფონდი რ-178, ან.1, საქმე 29, ფურც.262

სოფ. ტუნაძე
აღმწ. კ. მუჯირი

№	მეკომუროს სახელი და გვარი	მცხოვრები			ნათესი (საზომი პინა)	ბადი და ვენახი (საზომი პინა)	პ ი რ უ ტ ყ ვ ი					
		მამაკაცი	ღელაკაცი	ს უ ლ			საერთო რიცხვი	მათ შორის				
								ცხენი	მსხვილფ. ღქიანი საქონელი	ცხვარი და თხა	დანარჩენი	
1	ძირკვაძე ხასან	6	2	8	9½	-	6	-	6	-	-	
2	ძირკვაძე თანთია	4	2	6	5	-	3	-	3	-	-	
3	ძირკვაძე მუხამედ	4	3	7	6	-	2	-	2	-	-	
4	ძირკვაძე ხუსეინ	5	5	10	7	-	7	-	7	-	-	
5	ძირკვაძე ქელეშ	3	1	4	10	-	4	-	4	-	-	
6	ძირკვაძე კუკულა	3	2	5	8½	-	7	-	4	3	-	
7	ძირკვაძე ალი	4	3	7	4½	-	5	-	3	2	-	
8	ძირკვაძე სულეიმან	2	2	4	6½	-	8	-	6	2	-	
9	ძირკვაძე ომერ	1	2	3	9½	-	4	-	4	-	-	

10	ძირკვადე დაუდ	1	5	6	9	-	4	-	4	-	-
11	ძირკვადე აბას	1	1	2	4	-	2	-	2	-	-
12	ძირკვადე იზეთ	4	3	7	5	-	6	-	5	1	-
13	ძირკვადე უსუფ	3	1	4	2½	-	1	-	1	-	-
14	ნაკაიძე დემურალი	2	1	3	½	-	-	-	-	-	-
15	ტუნაძე ილიას	4	10	14	13	-	9	-	9	-	-
16	ტუნაძე მესხი	4	2	6	3 ^{1/4}	-	5	-	3	2	-
17	ტუნაძე მევლუდ	4	4	8	2	-	12	-	10	2	-
18	ტუნაძე აბას	4	5	9	10	-	8	1	7	-	-
19	ტუნაძე ნურალი	5	2	7	2½	-	6	-	4	2	-
20	ტუნაძე ეუბ	6	2	8	12	-	8	1	6	1	-
21	ტუნაძე რეჯებ	3	3	6	6½	-	29	1	19	9	-
22	ტუნაძე საყიფ	7	5	12	5 ^{3/4}	-	12	-	9	3	-
23	ტუნაძე მემედ	6	4	10	6½	-	19	-	12	7	-
24	ტუნაძე მერიემ	2	2	4	2½	-	5	-	5	-	-
25	ტუნაძე ხასან	3	3	6	9½	-	14	-	11	3	-
26	ტუნაძე შაბან	7	8	15	6½	-	15	1	11	3	-
27	ტუნაძე შეიდალ	3	5	8	3	-	16	1	12	3	-
28	ტუნაძე სულიემან	2	1	3	2½	-	3	-	2	1	-
29	ტუნაძე დაუდ	2	5	7	2	-	4	-	4	-	-
30	ტუნაძე ისა	2	4	6	2	-	10	-	3	7	-
31	ტუნაძე მურთაზ	2	5	7	8½	-	5	-	5	-	-
32	ტუნაძე ხურმუდ	5	3	8	6½	-	6	-	3	3	-
33	ტუნაძე ზაბით	3	2	5	6	-	16	1	11	4	-
34	ტუნაძე მევლუდ აჯის ძე	3	6	9	6½	-	9	1	8	-	-
35	ტუნაძე ბაირამალ ქემალის ძე	2	2	4	8	-	16	-	16	-	-
36	ტუნაძე მედიალი	5	4	9	8½	-	12	-	7	5	-
37	ტუნაძე შახმურად	2	2	4	5½	-	10	-	8	2	-
38	ტუნაძე ლომანი	3	2	5	4½	-	3	-	3	-	-
39	ტუნაძე თერჯუნალი	2	1	3	1½	-	2	-	2	-	-
40	ტუნაძე ხასანი	3	2	5	4½	-	4	-	4	-	-
41	შანიძე ზაბით	1	2	3	4½	-	5	-	2	3	-
42	ტუნაძე შაბან	5	4	9	6	-	14	-	9	5	-
43	ტუნაძე შხანალი	5	4	9	7½	-	7	-	6	1	-
44	ტუნაძე ტალიბ	5	2	7	8	-	14	-	11	3	-
45	ტუნაძე ქიბარ	3	3	6	5	-	12	-	12	-	-
46	ტუნაძე სეფერ	8	4	12	8	-	13	-	13	-	-
47	ირემაძე ხასან	4	3	7	10	-	18	1	14	3	-
48	ტუნაძე თანთი	6	6	12	22	-	21	1	16	4	-
49	ტუნაძე ეუბ	3	3	6	12	-	9	1	6	2	-
50	ტუნაძე სულიემან	3	4	7	3	-	8	-	8	-	-
51	ტუნაძე ისმაილ	2	3	5	4½	-	10	-	8	2	-
52	ტუნაძე ეუბ ხასანის ძე	6	7	13	8	-	15	1	12	2	-

53	ტუნაძე ხუსეინ	3	5	8	4½	-	9	-	7	2	--
54	ტუნაძე მახმუდ	2	3	5	5½	-	12	-	12	-	-
55	ტუნაძე ზეირ	4	5	9	3½	-	13	-	10	3	-
56	ლომინოღლი ახმედ	3	2	5	2	-	3	-	3	-	-
57	ტუნაძე მევლუდ ისკენდერის ძე	4	1	5	1½	-	2	-	2	-	-
58	ტუნაძე თუნან	3	1	4	3	-	9	-	7	2	-
59	ტუნაძე რეჯებ ხუსეინის ძე	3	1	4	4	-	6	-	6	-	-
60	ტუნაძე ბაირამალი	1	4	5	2	-	3	-	3	-	-
61	ტუნაძე მუხამედ	2	2	4	5	-	6	-	6	-	-
62	ტუნაძე ნიაზ	3	2	5	4	-	3	-	3	-	-
63	ტუნაძე ხასან	3	2	5	1½	-	2	-	2	-	-
	ჯამი	219	198	417	371½	-	531	11	421	99	-

ფონდი რ-178, ან.1, საქმე 29, ფურც.262-263

სოფ. წინწკალაშვილები
ადმწ. კ. მუჯირი

№	მეკომუროს სახელი და გვარი	მცხოვრები					პ ი რ უ ტ ყ ვ ი					
		მამაკაცი	დედაკაცი	ს უ ლ	ნათესი (საზომი პინა)	ბადი და ვენახი (საზომი პინა)	საერთო რიცხვი	მათ შორის				
								ცხენი	მსხვილფ. ღქიანი საქონელი	ცვარი და თხა	დანარჩენი	
1	პაიჭაძე ხასან	4	3	7	6½	-	5	-	5	-	-	
2	ართმელაძე ხასან	2	4	6	8 ^{1/4}	---	5	-	5	-	-	
3	ბერიძე სულია	4	4	8	7	-	13	-	11	2	-	
4	ბერიძე ხასან	7	6	13	7½	-	12	-	9	3	-	
5	ცეცხლაძე ფაიყ	6	5	11	5½	-	10	-	10	-	-	
6	ართმელაძე დისა	4	6	10	6	-	10	-	7	3	-	
7	ართმელაძე რეჯებ	2	2	4	2 ^{1/4}	-	5	-	5	-	-	
8	ართმელაძე ზეირალი	4	4	8	2½	-	8	-	5	3	-	
9	ცეცხლაძე რეჯებ	8	6	14	7	-	11	-	10	1	-	
10	ბერიძე მუსა	4	6	10	5	-	11	-	10	-	-	
11	ბერიძე ვეზირ	5	4	9	4 ^{1/4}	-	8	-	7	1	-	
12	ქათამაძე ქელემ ხასანის ძე	7	5	12	4	-	11	-	9	2	-	
13	ქათამაძე ქელემ კუკულის ძე	3	4	7	4	-	7	-	7	-	-	
14	ქათამაძე რეჯებ	3	2	5	3½	-	7	-	7	-	-	
15	ქათამაძე ივნუს	1	4	5	4	-	5	-	5	-	-	
16	ქათამაძე სულეიმან	5	7	12	6	-	11	-	10	1	-	
17	ქათამაძე ხულუს	3	1	4	4	-	11	1	7	1	-	
18	ქათამაძე ვეზირ	3	2	5	3	-	7	-	6	1	-	
19	სირმალიძე თეარ	9	5	14	5	-	7	-	6	1	-	
20	ბერიძე ხულუს	3	7	10	5	-	12	-	9	3	-	

21	პაიჭაძე აბას	3	3	6	6	-	9	-	9	-	-
22	გორგაძე ქელეშე	3	2	5	5	-	9	-	9	-	-
23	გორგაძე მევლულ ახმედის ძე	4	5	9	4½	-	11	-	11	-	-
24	გორგაძე მევლულ მუხამედის ძე	4	2	6	4½	-	8	-	8	-	-
25	ქათამაძე ალისულთან	2	3	5	1½	-	1	-	1	-	-
26	ქათამაძე თერჯუნალ	3	2	5	1½	-	4	1	3	-	-
27	ქათამაძე სელიმ	4	2	6	4½	-	9	1	8	-	-
28	ქათამაძე შერიფ	-	1	1	1½	-	-	-	-	-	-
29	გორგაძე ეუბ	5	4	9	2½	-	5	1	4	-	-
30	გორგაძე ზეიდალი	3	6	9	9½	-	5	-	5	-	-
31	გორგაძე სელიმ	5	6	11	20	--	14	1	13	-	-
32	გორგაძე რიზალი	1	3	4	9	-	5	-	5	-	-
33	გორგაძე შერიფ	2	2	4	6	-	7	-	5	2	-
34	გორგაძე ხასან	8	6	14	24	-	13	1	12	-	-
	ჯამი	133	134	267	182	-	276	6	243	27	-
1	ჯოხაძე ხასან	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-
2	ართმელაძე იმიხ	-	-	-	1½	-	-	-	-	-	-
3	ქათამაძე სელიმ	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-
		-	-	-	188½	-	-	-	-	-	-

ფონდი რ-178, ან.1, საქმე 29, ფურც.264

სოფ. სტეფანაშვილები
აღმწ. კ. ჯანბერიძე

№	მეკომურის სახელი და გვარი	მცხოვრები			ნათესი (საზომი პინა)	ბალი და ვენახი (საზომი პინა)	საერთო რიცხვი	პ ი რ უ ტ ყ ვ ი			
		მამაკაცი	ღელაკაცი	სულ				მათ შორის			
								ცხენი	მსხვილფე. ღეიანი	საქონელი	ცხვარი და თხა
1	ართმელაძე მევლულ	14	15	29	40	-	20	1	19	-	-
2	შავაძე თეარ	13	6	19	22	-	6	1	5	-	-
3	ართმელაძე სეფერ	3	1	4	6	-	5	-	5	-	-
4	ართმელაძე ნურიალი	2	4	6	2½	-	10	-	6	4	-
5	ბერიძე სულეიმან	3	4	7	2½	-	6	-	6	-	-
6	ბერიძე შაისმაილ	3	2	5	3½	-	5	-	5	-	-
7	ბერიძე მევლულ	2	6	8	4½	-	5	-	5	-	-
8	გორგაძე თანთია	7	5	12	14½	-	11	1	8	2	-
9	ქათამაძე ხუსია	7	9	16	6½	-	7	-	7	-	-
10	ბერიძე ისმაილ	3	5	8	4½	-	7	-	7	-	-
11	ართმელაძე ყადირ	5	3	8	3	-	12	-	10	2	-
12	ბერიძე სელიმ	3	4	7	4	-	9	-	6	3	-
		65	64	129	113½	-	103	3	89	11	-

ფონდი რ-178, ან.1, საქმე 29, ფურც.264

**სოფ. რიყეთი
აღმწ. აღ.ბერძენიშვილი**

№	მეკომუროს სახელი და გვარი	მცხოვრები			ნათესი (საზომი პინა)	ბაღი და ვენახი (საზომი პინა)	პ ი რ უ ტ ყ ვ ი				
		მამაკაცი	დედაკაცი	ს უ ლ			საერთო რიცხვი	მათ შორის			
								ცხენი	მსხვილფ. დეიანი	საქონელი	ცხვარი და თხა
1	ხოზრევანიძე ისკენდერ	10	15	25	14½	-	23	1	22	-	-
2	კორალიძე ლომანი	4	4	8	10½	-	13	-	13	-	-
3	ხოზრევანიძე იახია	4	6	10	6	-	8	-	7	1	-
4	ხოზრევანიძე ფეიზურ	6	8	14	4	-	4	-	4	-	-
5	კორალიძე ხასან	10	2	12	9½	-	11	-	11	-	-
6	გორგაძე ეუბ	6	9	15	9½	-	14	1	13	-	-
7	გორგაძე კუკული	7	7	14	10	-	15	1	14	-	-
8	ანთაძე ეზიზი	7	6	15	12½	-	14	-	14	-	-
9	კორალიძე ეზიზი	7	4	11	9½	-	12	1	11	-	-
10	ანთაძე აბასი	4	2	6	3¼	-	8	-	8	-	-
11	ქამბატაძე ეუბ	2	3	5	3¼	-	7	-	7	-	-
12	შანთაძე იუნუს	4	3	7	4	-	7	-	7	-	-
13	შანთაძე ქემალი	13	9	22	8	-	25	-	24	1	-
14	გორგაძე ილიასი	3	4	7	4	-	9	-	9	-	-
15	ხოზრევანიძე ოსმან	4	4	8	12	-	11	-	11	-	-
16	კვიახიძე თევრათ	5	1	6	4½	-	7	-	7	-	-
17	გორგაძე შაქირ	4	2	6	8	-	8	-	3	5	-
18	კორალიძე ოსმანის ახმედის ძე	8	10	18	10	-	14	2	12	-	-
19	კორალიძე ისმაილი	3	2	5	4	-	4	-	4	-	-
20	გორგაძე მემედი	8	4	12	6	-	4	-	4	-	-
21	კორალიძე დურსუნ	2	4	6	4	-	5	-	5	-	-
22	კორალიძე შერიფ	2	3	5	4	-	8	-	6	2	-
23	კორალიძე ეუბ	7	6	13	10	-	12	-	12	-	-
24	კორალიძე ილიას	5	4	9	7	-	8	-	8	-	-
25	გორგაძე ეშრებ	3	4	7	6	-	4	-	2	2	-
26	გორგაძე მულალი	7	4	11	10½	-	14	-	9	5	-
27	კორალიძე ოსმან ისმაილის ძე	10	10	20	12	-	9	1	8	-	-
28	ანთაძე ალი	7	7	14	8	-	7	1	6	-	-
29	რიყეთის ჯამე	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ჯამი	162	147	309	214½	-	285	8	261	16	-

ფონდი რ-178, ან.1, საქმე 29, ფურც.265

სოფ. ნანუზოვლი
აღმწ. აღ.ბერძენიშვილი

№	მეკომურის სახელი და გვარი	მცხოვრები			ნათესი (საზომი პინა)	ბაღი და ვენახი (საზომი პინა)	საერთო რიცხვი	პ ი რ უ ტ ყ ვ ი				
		მამაკაცი	ღელაკაცი	ს უ ლ				მათ შორის				
								ცხენი	მსხვილფ. ღქიანი საქონელი	ცხვარი და თხა	დანარჩენი	
1	ბოლქვაძე ასლანი	4	3	7	6½	-	5	-	5	-	-	
2	ბოლქვაძე ხასან	2	1	3	4¼	-	2	-	2	-	-	
3	ცეცხლაძე ახმედ	5	6	11	6	-	3	-	3	-	-	
4	ბოლქვაძე ალი	2	6	8	4	-	4	-	4	-	-	
5	კახაძე რეშიდ	5	1	6	9	-	4	-	4	-	-	
6	კორალიძე სულეიმანი	5	1	6	5	-	4	-	4	-	-	
7	ბოლქვაძე ისუფია	2	-	2	7¼	-	-	-	-	-	-	
	ჯამი	25	18	43	42	-	22	-	22	-	-	

ფონდი რ-178, ან.1, საქმე 29, ფურც.265

სოფ. დანისპარაული
აღმწ. აღ.ბერძენიშვილი

№	მეკომურის სახელი და გვარი	მცხოვრები			ნათესი (საზომი პინა)	ბაღი და ვენახი (საზომი პინა)	საერთო რიცხვი	პ ი რ უ ტ ყ ვ ი				
		მამაკაცი	ღელაკაცი	ს უ ლ				მათ შორის				
								ცხენი	მსხვილფ. ღქიანი საქონელი	ცხვარი და თხა	დანარჩენი	
1	მიქელაძე ახმედი	7	7	14	7	-	5	-	5	-	-	
2	მიქელაძე ზაბით	4	3	7	6	-	5	-	5	-	-	
3	პაპიძე ალიმან	10	6	16	7	-	7	-	7	-	-	
4	პაპიძე სულეიმან	12	7	19	15	-	16	1	15	-	-	
5	პაქსაძე ალი	9	9	18	14	-	16	1	15	-	-	
6	მგელაძე ილიას	5	3	8	10	-	10	-	10	-	-	
7	გორგაძე ახმედ	5	5	10	4	-	6	-	6	-	-	
8	მარვაშიძე ისმაილი	6	6	12	6	-	8	-	8	-	-	
9	მარვაშიძე სულეიმან	5	3	8	4½	-	7	-	7	-	-	
10	პაპიძე ეზიზი	9	5	14	8½	-	19	-	19	-	-	
11	პაპიძე ოსმან	4	4	8	5½	-	9	-	9	-	-	
12	ხოზრევანიძე ტამტან	3	6	9	8½	-	10	-	10	-	-	
13	აბულაძე მურად	6	8	14	8½	-	9	-	9	-	-	
14	მგელაძე სულეიმან	5	7	12	6¾	-	11	-	11	-	-	
15	მგელაძე ბილალი	5	5	10	6⅞	-	6	-	6	-	-	
16	მგელაძე ალისულთან	6	7	13	7½	-	6	-	6	-	-	
17	მიქელაძე ქემალი	4	3	7	6¾	-	5	-	5	-	-	

18	ბოლქვაძე ისმაილი	7	7	14	5	-	5	-	5	-	-
19	შარვაშიძე თალიბ	3	2	5	6	-	1	-	1	-	-
20	პაპიძე ხუსეინ	5	2	7	13	-	4	---	4	-	-
21	პაპიძე ხასან	3	2	5	12	-	3	-	3	-	-
22	მგელაძე იუსუფ	1	2	3	19	--	3	-	3	-	-
23	მიქელაძე მედიალი	10	5	15	4 ^{2/3}	-	4	-	4	-	-
24	მგელაძე ხასან	4	5	9	9½	-	9	-	9	-	-
25	მგელაძე შადიმან	4	5	9	7½	-	8	-	8	-	-
26	აბულაძე ალი	3	8	11	10	-	6	-	6	-	-
27	შარვაშიძე ყურიმან	4	3	7	9	-	6	-	6	-	-
28	დანისპარაულის ჯამე (მეჩეთი)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
29		149	135	284	227 ^{10/24}	-	204	2	202	-	-

ფონდი რ-178, ან.1, საქმე 29, ფურც.266

სოფ. ბოძაური
ადმწ. აღ.ბერძენიშვილი

№	მეკომურის სახელი და გვარი	მცხოვრები			ნათესი (საზომი პინა)	ბაღი და ვენახი (საზომი პინა)	პ ი რ უ ტ ყ ვ ი					
		მამაკაცი	ღელაკაცი	სულ			საერთო რიცხვი	მათ შორის				
								ცხენი	მსხვილფე. ღქიანი საქონელი	ცვარი და თხა	დანარჩენი	
1	შანთაძე მუსა	3	4	7	8	-	6	-	6	-	-	
2	ხოზრევანიძე ქემალი	4	3	7	4	-	4	-	4	-	-	
3	ხოზრევანიძე მემედ	3	1	4	10	-	4	-	4	-	-	
4	ხოზრევანიძე მურთაზ	3	2	5	16	-	4	-	4	-	-	
5	შავაძე ალიმან	10	8	18	10	-	19	1	18	-	-	
6	შავაძე ოსმან	4	3	7	6½	-	9	-	9	-	-	
7	შავაძე დემურალი	2	2	4	4½	-	7	-	7	-	-	
8	შანთაძე ინუსი	2	3	5	7	-	8	-	8	-	-	
9	შავაძე ნური	10	15	25	12½	-	15	-	13	2	-	
10	შავაძე დაუდ	2	1	3	8½	-	3	-	3	-	-	
11	შანთაძე მემედ	4	1	5	6	-	4	-	4	-	-	
12	შავაძე ხასან	8	6	14	12	-	19	1	15	3	-	
13	შანთაძე ხალიდ	10	10	20	12	-	14	1	13	--	-	
14	შანთაძე ვეზირ	3	1	4	7	-	3	-	3	--	-	
15	შავაძე შერიფ	13	7	20	10½	-	27	-	27	-	-	
16	ხოზრევანიძე ჯელილ	3	4	7	6	-	8	-	8	-	-	
17	შავაძე ბილალი	9	7	16	9	-	10	1	9	-	-	
18	ხოზრევანიძე ყადირ	12	4	16	8	-	9	-	9	-	-	
19	შანთაძე ხუსეინ	6	3	9	8½	-	7	-	7	-	-	
20	ხოზრევანიძე ოსმან	5	3	8	2½	-	7	-	7	-	-	
21	ხოზრევანიძე ილიას	3	-	3	3½	-	4	-	4	-	-	
22	შავაძე მუსტო	7	8	15	7½	-	8	-	8	-	-	

23	ხოზრევანიძე ისკენდერ	4	3	7	3½	-	4	-	4	-	-
	ჯამი	130	102	232	169	-	203	4	194	5	-

ფონდი რ-178, ან.1, საქმე 29, ფურც.266

სოფ. ტაბახმელა
ადმწ. აღ.ბერძენიშვილი

№	მეკომუროს სახელი და გვარი	მცხოვრები			ნათესი (საზომი პინა)	ბალი და ვენახი (საზომი პინა)	საერთო რიცხვი	პ ი რ უ ტ ყ ვ ი			
		მამაკაცი	ღელაკაცი	სულ				მათ შორის			
								ცხენი	მსხვილფ. დქიანი საკონული	ცვარი და თხა	დანარჩენი
1	კახაძე მუხამედ	4	3	7	14	-	7	1	6	-	-
2	კახაძე ისკენდერ	8	8	16	13	-	12	1	11	-	-
3	კახაძე სულეიმან რეჯების ძე	5	3	8	20	-	8	-	8	-	-
4	კახაძე ფაიცი	3	4	7	7½	-	5	--	5	-	-
5	კახაძე ბილალი	3	2	5	9	-	5	-	5	-	-
6	კახაძე ტამტანი	1	4	5	9	-	6	-	6	-	-
7	გობაძე მეხდიალი	8	5	13	13	-	11	-	11	-	-
8	კახაძე ქერემ	4	8	12	7	-	12	1	11	-	-
9	კახაძე ახმედ	1	5	6	4	-	3	-	3	-	-
10	გობაძე ქამილ	2	6	8	9	-	10	-	10	-	-
11	გობაძე ხასან	8	6	14	8½	-	12	1	11	-	-
12	კახაძე მურად	4	2	6	5½	-	4	-	4	-	-
13	კახაძე იუნუს	5	4	9	9	-	8	1	7	--	-
14	კახაძე ტემბერ	3	1	4	6	-	6	-	6	--	-
15	კახაძე სულეიმან	3	3	6	7	-	5	-	5	-	-
16	კახაძე ეზიზი	4	3	7	8 ^{1/4}	-	14	-	14	-	-
17	კახაძე კუკული	3	1	4	9	-	6	-	6	-	-
18	კახაძე ასლან	3	2	5	2	-	2	-	2	-	-
19	გელაძე რეშიდ	7	6	13	6	-	5	-	5	-	-
20	კახაძე აბასი	1	2	3	1½	-	2	-	2	-	-
21	ბერიძე სულია	4	13	17	8	-	10	-	10	-	-
	ჯამი	84	91	175	175 ^{1/4}	-	153	5	148	-	-

ფონდი რ-178, ან.1, საქმე 29, ფურც.266-267

სოფ. ბელეთი
აღმწ. აღ.ბერძენიშვილი

№	მეკომურის სახელი და გვარი	მცხოვრები			ნათესი (საზომი პინა)	ბაღი და ვენახი (საზომი პინა)	საერთო რიცხვი	პ ი რ უ ტ ყ ვ ი				
		მამაკაცი	დედაკაცი	სულ				მათ შორის				
								ცხენი	მსხვილფ. ღვინი	საქონელი	ცხვარი და თხა	დანარჩენი
1	ართმელაძე შამილ	2	3	5	4	-	8	-	8	-	-	
2	კახაძე დაუდ	3	7	10	4	-	11	-	9	2	-	
3	ხმალაძე ხუსია	3	4	7	4	-	9	-	9	-	-	
4	ხმალაძე რასიყ	4	2	6	6	-	11	-	11	-	-	
5	კახაძე ეუბ	3	2	5	5	-	11	-	9	2	-	
6	ხმალაძე სულია	3	2	5	9½	-	9	-	7	2	-	
7	კახაძე დაუდ	3	2	5	9¼	-	8	-	6	2	-	
8	კახაძე ხასან	10	7	17	10½	-	19	-	15	4	-	
9	კახაძე შუღებ	17	10	27	14	-	28	1	21	6	-	
10	კაკაბაძე ფაიყი	2	2	4	4	-	4	-	4	-	-	
11	კახაძე რეშიდ	4	6	10	4½	-	9	-	9	-	-	
12	კახაძე ესმა	1	3	4	3½	-	3	-	3	-	-	
13	შავაძე თუფან	6	8	14	8	-	23	-	23	-	-	
14	შავაძე იუნუს	11	12	23	15	-	15	-	13	2	-	
15	კახაძე ასლან	9	6	15	8½	-	22	1	18	3	-	
16	ხოზრევანიძე ასლან	4	6	10	6	-	3	-	1	2	-	
17	ლომიძე მურად	4	3	7	6½	-	8	-	8	-	-	
18	ლომიძე ხუსეინ	5	5	10	9⅛	-	8	1	6	2	-	
19	ართმელაძე მედიალი	7	5	12	9½	-	15	-	15	-	-	
20	ხმალაძე ქელემ	8	9	17	13½	-	13	-	13	-	-	
21	კაკაბაძე ისმაილ	7	10	17	12¼	-	26	20	6	-	-	
22	კახაძე სვიდალ	1	2	3	3	-	6	-	4	2	-	
23	ხმალაძე თეხმი	7	8	15	5	-	5	-	5	-	-	
24	ართმელაძე ისმაილ	10	6	16	8¼	-	10	-	10	-	-	
25	კახაძე ყუმბერ	7	5	12	5	-	9	-	7	2	-	
26	კახაძე ისმაილ	1	1	2	3	-	5	-	5	-	-	
27	კახაძე ღურსუნ	1	2	3	2	-	2	-	2	-	-	
28	ბელეთის ჯამე	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
29	ჯამი	143	138	281	193¾	-	300	3	261	36	-	

ფონდი რ-178, ან.1, საქმე 29, ფურც.267

სოფ. დიოკნისი
აღმწ. აღ.ბერძენიშვილი

№	მეკომურის სახელი და გვარი	მცხოვრები			ნათესი (საზომი ჰინა)	ბაღი და ვენახი (საზომი ჰინა)	საერთო რიცხვი	პ ი რ უ ტ ყ ვ ი				
		მამაკაცი	ღელააკაცი	ს უ ლ				მათ შორის				
								ცხენი	მსხვილფ. ღუიანი საქონელი	ცხვარი და თხა	დანარჩენი	
1	ძირკვაძე ეუბ	4	2	6	5	-	14	-	10	4	-	
2	ძირკვაძე ხუსეინ ჯემალის ძე	4	-	4	3	-	8	-	-	8	-	
3	ძირკვაძე ნიაზი	5	2	7	7	-	7	-	7	-	-	
4	ძირკვაძე შულეიბ	4	6	10	9	-	18	-	17	-	-	
5	ძირკვაძე ფიქრი	2	3	5	4½	-	6	-	6	-	-	
6	ძირკვაძე შახნალი	2	1	3	6	-	6	-	6	-	-	
7	ძირკვაძე შერიფ	3	5	8	6	-	4	-	4	-	-	
8	ძირკვაძე აჯიალი	4	3	7	5	-	7	-	7	-	-	
9	ძირკვაძე სული	4	7	11	12	-	11	1	10	-	-	
10	ძირკვაძე არიფ	3	3	6	8	-	8	-	8	-	-	
11	ძირკვაძე ალიმან	4	2	6	14	-	11	-	11	-	-	
12	ძირკვაძე იუნუს	10	3	13	6	-	9	-	9	-	-	
13	ძირკვაძე კუკული	3	2	5	4½	-	10	-	10	-	-	
14	ძირკვაძე ქამილი	7	5	12	4½	-	8	-	8	-	--	
15	ძირკვაძე მეხდიალი	6	4	10	9	-	11	-	9	2	--	
16	შავაძე თემბე	1	3	4	3½	-	3	-	3	-	-	
17	ძირკვაძე ხუსეინ ილიასის ძე	1	4	5	4½	-	3	-	3	-	-	
18	შავაძე ჯაფარ	5	4	9	4	-	4	-	4	-	-	
19	შავაძე მევლუდ	2	3	5	6½	-	4	-	4	-	-	
20	შავაძე ასლან	3	3	6	6	-	5	-	5	-	-	
21	შავაძე ში	5	3	8	4 ^{1/4}	-	6	1	5	-	-	
22	შავაძე სულეიმან სელიმის ძე	3	5	8	12½	-	12	1	10	1	-	
23	შავაძე შეირ	3	-	3	3½	-	5	-	5	-	-	
24	შავაძე სულეიმან შერიფის ძე	1	1	2	3	-	4	-	4	-	-	
25	შავაძე ახმედ	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	
26	საგინაძე მევლუდ	3	7	10	4	-	12	1	11	-	-	
27	საგინაძე ხასან	8	6	14	8	-	17	1	10	6	-	
28	ძირკვაძე ისმაილ	3	4	7	7	-	11	-	11	-	-	
29	ძირკვაძე სალი	4	4	8	8	-	16	1	15	-	-	
	ჯამი	108	95	203	178 ^{1/4}	-	239	6	212	21	-	
	საგინაძე მევლუდ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	

ფონდი რ-178, ან.1, საქმე 29, ფურც.267-268

სოფ. მანიაკეთი
აღმწ. აღ.ბერძენიშვილი

№	მეკომურის სახელი და გვარი	მცხოვრები			ნათესი (საზომი პინა)	ბავი და ვენახი (საზომი პინა)	საერთო რიცხვი	პ ი რ უ ტ ყ ვ ი				
		მამაკაცი	ღელაკაცი	ს უ ლ				მათ შორის				
								ცხენი	მსხვილფ. ღქიანი საქონელი	ცხვარი და თხა	ღანარჩენი	
1	საგინაძე ფერად	7	10	17	9 ^{1/4}	-	9	-	5	4	-	
2	საგინაძე კუკული	2	4	6	6 ^{1/2}	-	5	-	5	-	-	
3	საგინაძე სულეიმან	11	7	18	7 ^{1/2}	-	10	-	10	-	-	
4	საგინაძე ქამილი	3	4	7	9	-	13	-	13	-	-	
5	საგინაძე ისმაილი	4	5	9	10	-	9	-	9	-	-	
6	საგინაძე ალალი	11	8	19	15	-	11	1	10	-	-	
7	საგინაძე მირიალე	5	4	9	9	-	9	-	9	--	-	
8	საგინაძე მახმუდ	8	5	13	6	-	6	-	6	--	-	
9	საგინაძე მუხამედ	6	2	8	1 ^{1/2}	-	13	-	13	-	-	
10	საგინაძე შაბან	4	1	5	2 ^{1/2}	-	3	-	3	-	-	
11	საგინაძე ზაბით	4	2	6	4 ^{1/2}	-	4	-	4	-	-	
12	საგინაძე მეჯიდ	5	3	8	4 ^{3/4}	-	5	-	5	-	-	
13	საგინაძე ეშრეფ	4	4	8	4	-	12	-	12	-	-	
14	საგინაძე მევლუდ	4	1	5	4	-	13	-	13	-	--	
15	საგინაძე მურად	2	-	2	2 ^{1/2}	-	3	-	3	-	--	
16	საგინაძე ხასან	2	-	2	4 ^{1/8}	-	1	-	1	-	-	
17	საგინაძე შაქირ	2	3	5	5 ^{1/4}	-	4	-	4	-	-	
	ჯამი	84	63	147	105^{3/8}	-	130	1	128	4	-	

ფონდი რ-178, ან.1, საქმე 29, ფურც.26

სოფ. პაქსაძე
აღმწ. აღ.ბერძენიშვილი

№	მეკომურის სახელი და გვარი	მცხოვრები			ნათესი (საზომი პინა)	ბავი და ვენახი (საზომი პინა)	საერთო რიცხვი	პ ი რ უ ტ ყ ვ ი				
		მამაკაცი	ღელაკაცი	ს უ ლ				მათ შორის				
								ცხენი	მსხვილფ. ღქიანი საქონელი	ცხვარი და თხა	ღანარჩენი	
1	პაქსაძე მუხამედ შერიფის ძე	4	2	6	6	-	12	-	10	2	-	
2	პაქსაძე ლომანი	2	2	4	6 ^{1/2}	-	7	-	7	-	-	
3	პაქსაძე ისმაილ ქელეშის ძე	3	2	5	6 ^{1/2}	-	2	-	-	2	-	
4	პაქსაძე დემურალი	3	4	7	7 ^{1/2}	-	15	1	14	-	-	
5	პაქსაძე ისმაილ	2	3	5	5 ^{1/2}	-	9	-	7	2	-	
6	პაქსაძე მუხამედ	2	2	4	6 ^{1/2}	-	7	-	7	-	-	

7	პაქსაძე იუნუს	2	2	4	8½	-	8	-	8	-	-
8	პაქსაძე მევლულდ	3	3	6	6½	--	5	-	2	-	-
9	პაქსაძე ახმედ	10	9	19	15 ^{3/4}	-	25	-	14	10	1
10	პაქსაძე ხახმენ	2	5	7	4½	-	5	-	5	-	-
11	პაქსაძე ესრეთალი	3	3	6	3½	--	5	-	5	-	-
12	პაქსაძე ისაკ	2	4	6	5½	-	9	-	7	2	-
13	პაქსაძე ემინახმედი	3	3	6	4 ^{3/4}	-	8	-	8	-	-
14	პაქსაძე შაან	6	1	7	3½	-	10	-	8	2	--
15	პაქსაძე ისკენდერ	1	3	4	2	-	4	-	4	-	--
16	პაქსაძე დევრიშ	3	3	6	6½	-	10	-	8	2	-
17	პაქსაძე აჯიალი	2	-	2	-	-	2	--	2	-	-
18	პაქსაძე ნიაზ	1	3	4	6½	-	6	-	6	-	-
19	პაქსაძე შაბან	2	1	3	4	-	7	-	7	-	-
20	პაქსაძე უზიზი	4	3	7	2	-	5	-	5	-	-
21	პაქსაძე რიდვან	2	1	3	4	-	5	-	5	-	-
22	პაქსაძე ალი	1	2	3	3	-	2	-	2	-	-
23	პაქსაძე ილიასი	3	2	5	2	-	2	-	2	-	-
24	პაქსაძე შაალი	3	2	5	2	-	2	-	2	-	-
25	პაქსაძე მუხიდინ	2	5	7	3	-	5	-	5	-	-
26	პაქსაძე ეუბ	2	1	3	4	-	1	-	1	-	-
27	პაქსაძე შევალი	4	4	8	8	-	3	-	3	-	-
28	პაქსაძე ხასან ჯეფერის ძე	3	1	4	4	-	4	-	3	1	-
29	პაქსაძე ხასან ხასანის ძე	4	4	8	5	-	9	1	6	2	-
30	პაქსაძე ჯივან	3	1	4	2½	-	2	-	2	-	-
31	პაქსაძე სულიმან მუხამედის ძე	3	1	4	4½	-	-	-	-	-	-
32	პაქსაძის ჯამე	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ჯამი	90	88	172	159	-	196	2	168	25	1

ფონდი რ-178, ან.1, საქმე 29, ფურც.268-269

სოფ. კორტოხი
ადმწ. აღ.ბერძენიშვილი

№	მეკომურის სახელი და გვარი	მცხოვრები			ნათესი (საზომი პინა)	ბაღი და ვენახი (საზომი პინა)	საერთო რიცხვი	პ ი რ უ ტ ყ ვ ი			
		მამაკაცი	ღელაკაცი	ს უ ლ				მათ შორის			
								ცხენი	მსხვილფ. ღქიანი საქონელი	ცხვარი და თხა	დანარჩენი
1	ბოლქვაძე რეშიდ	20	10	30	12	--	23	1	11	11	-
2	ბოლქვაძე ასლან	14	10	24	15	-	20	1	19	-	-
3	ბოლქვაძე ჯელაალი	8	9	17	12	-	9	1	8	-	-
4	შანიძე მეხდიალი	6	3	9	6	-	13	1	12	-	-
5	შანიძე ფეიზურ	4	5	9	5½	-	9	1	6	2	-
6	პაქსაძე სელიმ	4	2	6	4 ^{3/4}	-	8	-	4	4	-
7	პაქსაძე დედიალი	5	3	8	6½	-	9	1	8	-	-
8	პაქსაძე მევლულდ	3	2	5	7 ^{3/4}	-	10	-	10	-	-

9	პაქსაძე ასლან	1	3	4	8½	-	8	-	8	-	-
10	პაქსაძე ეუბ	4	2	6	7	-	8	1	8	-	-
11	პაქსაძე ისმაილ	5	5	10	8	-	18	1	13	4	-
12	პაქსაძე იუნუს	7	8	15	9	-	9	-	8	-	-
13	პაქსაძე მხველედ	2	3	5	3	-	10	-	8	2	-
14	პაქსაძე მეჯიდ	9	2	11	5	-	18	-	12	6	--
15	პაქსაძე ემინახმედ	2	4	6	4	-	7	-	5	2	--
16	პაქსაძე შაბან	8	8	16	6½	-	18	2	10	6	-
17	პაქსაძე ხასან ჯემალის ძე	7	5	12	8ც	-	7	1	6	-	-
18	პაქსაძე მემედ	6	8	14	8 ^{1/4}	-	11	1	7	3	-
19	პაქსაძე ხასან	10	8	18	7	-	19	1	10	8	-
20	პაქსაძე მევლუდ მემედის ძე	3	3	6	9	-	9	-	9	-	-
	ჯამი	128	103	231	153 ^{3/4}	-	243	13	182	48	-

ფონდი რ-178, ან.1, საქმე 29, ფურც.269

სოფ. გელაძე
ადმწ. ალ.ბერძენიშვილი

№	მეკომურის სახელი და გვარი	მცხოვრები			ნათესი (საზომი პინა)	ბაღი და ვენახი (საზომი პინა)	საერთო რიცხვი	პ ი რ უ ტ ყ ვ ი				
		მამაკაცი	ღელაკაცი	ს უ ლ				მათ შორის				
								ცხენი	მსვლილფ- ღეიანი	საქონელი	ცხვარი და თხა	ღანარჩენი
1	ამფაძე ეზიზ	9	10	19	9 ^{1/4}	-	7	1	6	-	-	
2	მგელაძე იახია	3	4	7	4½	-	5	-	5	-	-	
3	მგელაძე თევფიხ	1	2	3	4½	-	4	-	4	-	-	
4	მგელაძე მურთაზ	1	2	3	14	-	-	-	-	-	-	
5	მგელაძე აჯილი	3	1	4	3	-	2	-	2	-	-	
6	მგელაძე ბაირამალი	1	3	4	2	-	2	-	2	-	-	
7	მგელაძე მენდიალი	3	2	5	2	-	3	-	3	-	-	
8	მგელაძე იზეთ	1	1	2	2	-	-	-	-	-	-	
9	მგელაძე ასლან	2	2	4	4	-	-	-	-	-	-	
10	მგელაძე ეუბ	6	4	10	5½	-	10	1	9	-	-	
11	მგელაძე მევლუდ	6	4	10	10	-	17	-	13	4	-	
12	მგელაძე ილიას	2	2	4	1½	-	1	-	1	-	-	
13	მგელაძე იუნუს	2	1	3	5½	-	16	-	14	2	-	
14	მგელაძე ნეშედ	2	2	4	3	-	4	-	4	-	--	
15	მგელაძე ღურსუნ	6	3	6	4	-	6	-	4	2	--	
16	მგელაძე დემურალი	1	2	3	2	-	1	-	1	-	-	
17	მგელაძე მუხამედ	4	5	9	4	-	6	1	5	-	-	
18	მგელაძე სენემა	2	2	4	2½	-	7	-	7	-	-	
19	მგელაძე აბას	6	7	13	6½	-	13	1	12	-	-	
20	ამფაძე ახმედ	6	4	10	7 ^{1/4}	-	15	1	14	-	-	
		64	64	128	101	-	119	5	106	8	-	

ფონდი რ-178, ან.1, საქმე 29, ფურც.269-270

სოფ. ღურტა
აღმწ. აღ.ბერძენიშვილი

№	მეკომურის სახელი და გვარი	მცხოვრები			ნათესი (საზომი პინა)	ბაღი და ვენახი (საზომი პინა)	პ ი რ უ ტ ყ ვ ი				
		მამაკაცი	დედაკაცი	ს უ ლ			საერთო რიცხვი	მათ შორის			
								ცხენი	მსხვილფ. ღეიანი საქონელი	ცხვარი და თხა	დანარჩენი
1	ხოზრევანიძე მახმუდ	6	8	14	6	-	8	1	7	-	-
2	ხოზრევანიძე მეჯიდ	7	10	17	4½	-	9	1	8	-	-
3	ღორჯომელაძე ფერადი	3	5	8	5	-	4	-	4	-	-
4	ღორჯომელაძე ლომან	7	3	10	4	-	5	-	5	-	-
5	ღორჯომელაძე შუღეიბ	5	2	7	2	-	2	-	2	-	-
6	ღორჯომელაძე მისმაილ	10	3	13	6	-	8	1	7	-	-
7	ღორჯომელაძე ასლან	4	3	7	2	-	1	-	1	-	-
8	ღორჯომელაძე მენდიალი	2	2	4	3	-	6	-	6	-	-
9	ღორჯომელაძე ქერემ	6	8	14	2	-	4	-	2	2	-
10	ღორჯომელაძე ადალი	2	2	4	5½	-	6	--	4	2	-
11	ღორჯომელაძე ილიასი	6	4	10	8½	-	11	-	7	3	-
12	მგელაძე მახმუდ	6	4	10	6	-	10	-	11	-	-
13	მგელაძე სულეიმან	7	11	18	10	-	15	-	15	-	-
14	მგელაძე იუნუს	12	7	19	10½	-	11	1	8	2	--
15	მგელაძე ილიასი	11	11	22	1½	-	13	1	12	-	--
16	მგელაძე მულჯანი	2	4	6	8	-	7	-	7	-	-
17	მგელაძე ზაბითი	1	3	4	9 ^{3/4}	-	5	-	5	-	-
18	მგელაძე ხასან	9	7	16	10 ^{1/4}	-	13	1	12	-	-
19	მგელაძე სულეიმან	2	4	6	5½	-	7	-	7	-	-
20	მგელაძე აბას	5	5	10	9 ^{3/4}	-	13	1	11	1	-
21	მგელაძე სულეიმან	6	6	12	7 ^{3/4}	-	8	-	8	-	-
22	მგელაძე სელიმ	6	10	16	12 ^{1/4}	-	18	-	18	-	-
23	მგელაძე მევლუდ	1	3	4	3½	-	5	-	5	-	-
24	მგელაძე შაქირ	2	5	7	6 ^{1/4}	-	10	1	7	2	-
	ჯამი	128	130	258	150½	-	199	9	178	12	-

ფონდი რ-178, ან.1, საქმე 29, ფურც.270

სოფ. ადაძე
ადმწ. კ.ჯანბერიძე

№	მეკომუნის სახელი და გვარი	მცხოვრები			ნათესი (საზომი პინა)	ბაღი და ვენახი (საზომი პინა)	საერთო რიცხვი	პ ი რ უ ტ ყ ვ ი				
		მაშაკაცი	დელაკაცი	ს უ ლ				მათ შორის				
								ცხენი	მსხვილფ. ღქიანი საქონელი	ცხვარი და თხა	დანარჩენი	
1	ირემადე მახმუდ	3	4	7	4	-	8	1	7	-	-	
2	ირემადე მედიალი	5	3	8	6	-	6	-	6	-	-	
3	ირემადე ეზიზ	2	2	4	3½	-	5	-	5	-	-	
4	ანთაძე შაი	2	3	5	5	-	8	-	7	1	-	
5	ირემადე ქელემ	7	10	17	8	-	14	1	11	2	-	
6	ირემადე ადალი	8	7	15	9	-	16	1	13	2	-	
7	ირემადე რიზმან	1	-	1	1½	-	-	-	-	-	-	
8	ირემადე იშიყ	2	3	5	2½	-	-	-	-	-	-	
9	ირემადე ქელემ მუხამედის ძე	5	3	8	5	-	4	-	3	1	-	
10	ირემადე მემედ	3	2	5	2	-	5	-	4	1	-	
11	ირემადე შუქირ	5	5	10	5½	-	9	1	8	-	-	
12	ირემადე თეარ რეჯების ძე	4	4	8	3½	-	4	-	4	-	-	
13	ირემადე თეარ ეუბის ძე	8	7	15	6¼	-	12	-	10	2	-	
14	ირემადე ხასან	2	4	6	4	-	7	-	6	1	-	
15	ირემადე სულეიმანი	2	2	4	4½	-	8	-	6	2	-	
16	ირემადე მევლუდ	5	2	7	4½	-	10	1	7	2	-	
17	ადაძე ისმაილ	5	3	8	4¼	-	17	1	12	4	-	
18	ირემადე შახველელი	1	2	3	4	-	11	-	11	-	-	
19	ირემადე ეუბ	1	4	5	4½	-	6	-	5	1	-	
20	ირემადე მურთაზ	3	3	6	7	-	9	-	9	-	-	
21	ირემადე ოსმან ისკენდერის ძე	3	2	5	4	-	6	-	6	-	-	
22	ადაძე ფერადი	9	4	13	8	-	27	1	22	4	-	
23	ლომინაძე იუსუფ	4	2	6	4½	-	10	-	10	-	-	
24	ადაძე იუნუს	6	4	10	5½	-	13	-	10	3	-	
25	ადაძე სულეიმან	4	3	7	40	-	8	1	7	-	-	
26	ადაძე ახმედ	1	4	5	8	-	13	-	10	3	-	
27	ირემადე ოსმან	7	8	15	30	-	15	-	12	3	-	
28	ირემადე ყადირ	2	3	5	10	-	6	-	5	1	-	
29	ირემადე სულია	11	5	16	22	-	13	1	10	2	-	
30	ირემადე დაუდ	3	3	6	6	-	4	-	4	-	-	
31	ირემადე ხუშუტ	2	4	6	9	-	4	-	4	-	-	
32	ირემადე ხუსეინ	3	2	5	9	-	4	-	4	-	-	
33	ადაძე მევლუდ	2	4	6	13	-	4	-	3	1	--	
34	მინთაძე სულეიმან	3	2	5	2¼	-	6	-	5	1	-	
35	დავლაძე ქელემ	3	6	9	6¼	-	3	-	3	-	-	

36	დავლაძე ში	8	5	13	4 ^{1/4}	-	8	-	7	1	-
37	დავლაძე ისმაილ	3	4	7	5 ^{1/4}	-	7	-	4	3	-
38	დავლაძე სულია	1	3	4	4	-	7	-	5	2	-
39	დავლაძე რეჯებ	2	2	4	1½	-	-	-	-	-	-
40	დავლაძე ხუსეინ	3	2	5	3 ^{1/4}	-	6	-	6	-	-
41	დავლაძე ეუბ	1	4	5	6½	-	6	-	6	-	--
42	დავლაძე იზეთ	3	4	7	5½	-	6	-	6	-	-
43	დემირჯი თედორე	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
44	ფოკასი ივანე	1	3	4	-	-	-	-	-	-	-
45	ადაძეების ჯამე	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ჯამი	160	156	316	302	-	335	9	283	43	-

ფონდი რ-178, ან.1, საქმე 29, ფურც.251

სოფ. ქერი
ადმწ. მ. ბერძენიშვილი

№	მეკომურის სახელი და გვარი	მცხოვრები			ნათესი (საზომი პინა)	ბაღი და ვენახი (საზომი პინა)	საერთო რიცხვი	პ ი რ უ ტ ყ ვ ი			
		მამაკაცი	ღელაკაცი	სულ				მათ შორის			
								ცხენი	მსვილფ. ღქიანი	საქონელი	ცხვარი და თხა
1	სურმანიძე შაბანი	1	1	2	30	-	4	-	4	-	-
2	შანიძე მუსტო	2	3	5	35	-	4	-	4	-	-
3	გოლიაძე ისკენდერ	4	2	6	10	-	12	-	12	-	-
4	შანიძე ღურსუნი	1	2	3	25	-	4	-	2	2	-
5	სურმანიძე ზეჟერია	3	1	4	30½	-	5	-	5	-	-
6	სურმანიძე ოსმანი	1	3	4	25	-	2	-	2	-	-
7	სურმანიძე ილიასი	4	5	9	45	-	6	-	6	-	-
8	აბაშიძე კუკული	6	3	9	50	-	7	1	6	-	-
9	მუშაბაძე ისმაილი	1	3	4	36	-	4	-	4	-	-
10	გოლიაძე შაო	2	4	6	27	-	7	-	5	2	-
11	გოლიაძე ოსმანი	2	1	3	27	-	3	-	3	-	-
12	გოლიაძე შეიდალი	4	8	12	68	-	10	-	10	-	-
13	დაუთაძე მოხერემ	3	5	8	48½	-	7	-	7	-	-
14	სურმანიძე იბრაგიმ	1	-	1	30	-	3	-	3	-	-
15	გოლიაძე რამისი	6	4	10	65	-	12	-	12	-	-
16	სურმანიძე ისრაფილ	4	7	11	25	-	7	-	7	-	-
17	სურმანიძე ხულუსი	5	5	10	40	-	10	-	10	-	-
18	სურმანიძე ასანი	1	1	2	21	-	4	-	4	-	-
19	სურმანიძე ომერი	1	2	3	40	-	6	-	2	4	-
20	ქერის ჯამე	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ჯამი	51	59	110	178	-	117	1	108	8	-

ფონდი რ-178, ან.1, საქმე 29, ფურც.228

სოფ. ძმაგულა
აღმწ. მ. ბერძენიშვილი

№	მეკომურის სახელი და გვარი	მცხოვრები			ნათესი (საზომი ჰინა)	ბაღი და ვენახი (საზომი ჰინა)	საერთო რიცხვი	პ ი რ უ ტ ყ ვ ი			
		მამაკაცი	დედაკაცი	ს უ ლ				მათ შორის			
								ცხენი	მსხვილფ. დეიანი	საქონელი	ცვარი და თხა
1	მახარაძე იუსუფი	5	3	8	40	-	8	-	6	2	-
2	მახარაძე ახმედი	2	2	4	25	-	9	-	5	4	-
3	მახარაძე სულია	1	2	3	30	-	8	-	3	5	-
4	მახარაძე ისმაილ	1	6	7	50	-	7	-	7	-	-
5	მახარაძე შამილი	3	1	4	45	-	6	-	4	2	-
6	მახარაძე იუნუსი	2	1	3	23 ^{1/4}	-	1	-	1	-	-
7	მახარაძე ისკენდერ	3	6	9	60	-	19	-	16	3	-
8	ასლანიძე რეშიდი	3	5	8	36	-	8	-	5	2	1
9	ასლანიძე რეჯები	3	3	6	51	-	10	1	9	-	-
10	მახაძე შაისმაილი	6	4	10	70	-	17	-	9	8	-
11	მახარაძე შირინი	6	9	15	65	-	18	1	9	8	-
12	მახარაძე შაბანი	3	5	8	44	-	15	-	9	6	-
13	მახარაძე ხასანი	2	2	4	25	-	2	-	2	-	-
	ჯამი	40	49	89	484 ^{1/4}	-	128	2	85	40	1

ფონდი რ-178, ან.1, საქმე 29, ფურც.228

სოფ. გურძაული
აღმწ. მ. ბერძენიშვილი

№	მეკომურის სახელი და გვარი	მცხოვრები			ნათესი (საზომი ჰინა)	ბაღი და ვენახი (საზომი ჰინა)	საერთო რიცხვი	პ ი რ უ ტ ყ ვ ი			
		მამაკაცი	დედაკაცი	ს უ ლ				მათ შორის			
								ცხენი	მსხვილფ. დეიანი	საქონელი	ცვარი და თხა
1	კაკნიაძე ღურადა	3	-	3	41	-	12	-	8	4	-
2	კაკნიაძე ხასანი	7	4	11	47	-	18	1	9	8	-
3	სურმანიძე სულიმან	5	3	8	57	-	14	-	8	6	-
4	სურმანიძე ოსმანი	3	1	4	31	-	4	-	2	2	-
5	მუმანბაძე მევლუდი	2	3	5	35	-	8	-	8	-	-
6	მიქელაძე სულიმან	6	5	11	60	-	8	-	5	3	-
7	მუმანბაძე მუჭერემ	1	-	1	20	-	3	-	2	1	-
8	ბოლქვაძე ისრაფილ	2	1	3	15	-	3	-	2	1	-
9	ბოლქვაძე აბასი	2	1	3	30	-	4	-	4	-	-
10	ბოლქვაძე ქამილი	2	1	3	20	-	3	-	3	-	-
11	ბოლქვაძე შირიმი	3	2	5	30	-	3	-	2	1	-
12	ბოლქვაძე მოლაბი	2	1	3	15	-	4	-	4	-	-
	ჯამი	38	22	60	401	-	84	1	57	26	-

ფონდი რ-178, ან.1, საქმე 29, ფურც.228

სოფ. ყინჩაური
ადმწ. კ.ჯანბერიძე

№	მეკომუნის სახელი და გვარი	მცხოვრები			ნათესი (საზომი პინა)	ბაღი და ვენახი (საზომი პინა)	საერთო რიცხვი	პ ი რ უ ტ ყ ვ ი				
		მაშაკაცი	ლეღაკაცი	ს უ ლ				მათ შორის				
								ცხენი	მსხვილფ. ღქიანი საქონელი	ცხვარი და თხა	დანარჩენი	
1	ცეცხლაძე შერიფი	5	1	6	23 ^{3/4}	-	3	-	3	-	-	
2	აბაშიძე ბურჰანა	4	2	6	37 ^{1/2}	-	8	-	8	-	-	
3	ხილმანიძე მურად	3	3	6	35 ^{1/2}	-	11	-	11	-	-	
4	შანიძე რეჯებალი	4	1	5	32 ^{1/2}	-	8	-	8	-	-	
5	ბარამიძე ღურსუნი	5	2	7	43 ^{1/2}	-	13	-	13	-	-	
6	ბარამიძე თევრათა	2	3	5	30	-	7	-	7	-	-	
7	ბარამიძე ასანა	1	2	3	33	-	7	-	7	-	-	
8	ბარამიძე მუსა	3	4	7	25	-	8	-	8	-	-	
9	ბოლქვაძე ყერიმანი	4	2	6	25	-	8	-	8	-	-	
10	მახარაძე მევლუდი	4	3	7	41	-	2	-	2	-	-	
11	სურმანიძე აბდული	3	3	6	25	-	4	-	4	-	-	
12	დაუთაძე ხუსეინ	2	-	2	25	-	2	-	2	-	-	
13	ვაშაყმაძე შერიფი	2	4	6	30	-	8	-	8	-	-	
14	ირემაძე ქელეში	4	2	6	25	-	6	-	6	-	-	
15	ვაშაყმაძე მურჰანი	6	2	8	35	-	7	-	7	-	-	
16	ვაშაყმაძე შაისმაილ	7	6	13	45	-	12	1	7	4	-	
17	შანიძე შაქირი	7	9	16	70	-	19	1	18	-	-	
18	შანიძე ღურსუნი	3	5	8	25	-	5	-	5	-	-	
19	შანიძე ილიასი	7	3	10	25	-	9	-	9	-	-	
20	შანიძე თოგო	2	2	4	15	-	3	-	3	-	-	
21	სურმანიძე უსეინი	3	4	7	39	-	9	-	9	-	-	
22	სურმანიძე მევლუდი	5	2	7	44	-	6	-	6	-	-	
23	ქამადაძე ნური	7	8	15	106	-	20	1	15	4	-	
24	ბოლქვაძე დახელა	2	2	4	20	-	3	-	3	-	-	
25	ხიმშიაშვილი ნაზიმი	5	3	8	60	-	13	1	12	-	-	
26	ხიმშიაშვილი შერიფი	7	4	11	60	-	13	-	12	-	-	
	ჯამი	107	82	189	975 ^{3/4}	-	204	4	191	8	1	

ფონდი რ-178, ან.1, საქმე 29, ფურც. 229

სოფ. ფაჩხა
აღმწ. მ.ბერძენიშვილი

№	მეკომუროს სახელი და გვარი	მცხოვრები			ნათესი (საზომი პინა)	ბაღი და ვენახი (საზომი პინა)	საერთო რიცხვი	პ ი რ უ ტ ყ ვ ი				
		მაშაკაცი	დელაკაცი	ს უ ლ				მათ შორის				
								ცხენი	მსხვილფ. ღქიანი	საქონელი	ცხვარი და თხა	დანარჩენი
1	ქემალოდლი ეუბი	4	2	6	20	-	5	-	5	-	-	
2	ბილვანიდე ზაბითი	6	4	10	45	-	3	-	3	-	-	
3	ბილვანიდე მემედალი	6	9	15	50	-	14	-	6	8	-	
4	ბილვანიდე შაქირი	1	1	2	30	-	4	-	4	-	-	
5	ირემადე შვექეთი	4	3	7	50	-	13	-	9	4	-	
6	ირემადე შაქირი	1	4	5	20	-	1	-	1	-	-	
7	რასულიდე იაკუბ	4	2	6	20	-	3	-	3	-	-	
8	ვეზიმოდლი რამიზი	1	3	4	20	-	2	-	2	-	-	
9	შანიდე მუხამელი	5	2	7	40	-	6	-	6	-	-	
10	მახადე ზექერია	3	1	4	20	-	5	-	5	-	-	
11	დავითადე ყაია	2	3	5	20	-	7	-	7	-	-	
12	დავითადე საიდი	10	7	17	101	-	16	-	10	6	-	
13	მახადე თერჯანი	1	5	6	20	-	13	-	8	5	-	
14	ხოზრევანიდე ხამიმი	5	3	8	50	-	10	-	7	3	-	
15	სარადღიშვილი ხუსეინი	5	1	6	56	-	15	-	12	3	-	
16	ზამთარადე შაბანი	5	2	7	70	-	16	1	14	1	-	
17	სურმანიდე ნური	3	2	5	44	-	5	-	5	-	-	
18	სურმანიდე ფეიზური	4	2	6	49	-	22	-	17	4	1	
19	სურმანიდე მაირი	3	3	6	23	-	10	-	10	-	-	
20	მახადე გუნებაი	1	3	4	25	-	2	-	2	-	-	
21	მახადე მუხამელი	3	1	4	60	-	9	-	9	-	-	
22	მახადე მერდანი	2	2	4	29	-	7	-	7	-	-	
23	ბოლქვადე სადიყი	5	1	6	45	-	9	-	9	-	--	
24	ბოლქვადე იუსუფი	3	2	5	39	-	11	-	7	4	-	
25	ზამთარადე სულეიმანი	3	4	7	53	-	10	-	8	2	-	
26	მახადე ზეირალი	4	1	5	28	-	5	-	5	-	-	
27	მახადე დურახი	17	12	29	85	-	22	-	18	4	-	
28	მახადე სელიმი	3	1	4	18½	-	4	-	4	-	-	
29	ზამთარადე ხასანი	4	6	10	47	-	8	-	6	2	-	
30	ზამთარადე ხუსეინი	4	2	6	59	-	14	-	8	6	-	
31	შანიდე მევლუდი	4	3	7	54	-	16	-	8	8	-	
32	შანიდე ყაია	2	1	3	55	-	7	-	7	-	-	
33	მგელადე სულია	1	-	1	15	-	-	-	-	-	-	
34	უშრიდე მურად	4	4	8	25	-	7	1	6	-	-	
35	შანიდე სულია	2	2	4	83	-	10	-	10	-	-	
36	შანიდე მიქერალი	1	4	5	49	-	3	-	3	-	-	
37	ბოლქვადე ოსმანი	2	2	4	54	-	4	-	4	-	-	
38	ცეცხლადე ჭურულა	4	4	8	34	-	13	-	5	8	-	

39	ზამთარაძე იუნუსი	2	1	3	22	-	2	-	2	-	-
40	ბოლქვაძე დაუდი	3	3	6	24	-	12	-	4	8	-
41	ფარჩხის ჯამე	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ჯამი	147	116	263	195%	-	355	2	276	76	1

ფონდი რ-178, ან.1, საქმე 29

სოფ. წაბლანა
ადმწ. მ.ლორთქიფანიძე

№	მეკომურის სახელი და გვარი	მცხოვრები			ნათესი (საზომი პინა)	ბაღი და კენახი (საზომი პინა)	საერთო რიცხვი	პ ი რ უ ტ ყ ვ ი				
		მამაკაცი	ღელაკაცი	ს უ ლ				მათ შორის				
								ცხენი	მსხვილფ. ღქიანი საქონელი	ცხვარი და თხა	დანარჩენი	
1	დავითაძე ასლანი	6	6	12	78	-	13	-	9	4	-	
2	დავითაძე ქამილი	2	2	4	40	-	3	-	3	-	-	
3	დავითაძე იუსუფი	1	-	1	15	-	4	-	-	4	-	
4	ბილვანიძე ბიჭალა	1	2	3	20	-	-	-	-	-	-	
5	ბილვანიძე ისმაილ	1	1	2	17½	-	-	-	-	-	-	
6	აბაშიძე დემურალი	1	-	1	15	-	-	-	-	-	-	
7	აბაშიძე ზეირალი	4	1	5	38	-	6	-	6	-	-	
8	შანიძე ისაღეთი	3	-	3	35	-	5	-	5	-	-	
9	შანიძე კუკულა	2	-	2	27	-	3	-	3	-	-	
10	შანიძე არიფი	6	5	11	80	-	16	1	15	-	-	
11	შანიძე ღურსუნი მემედის ძე	7	6	13	75	-	18	1	14	3	-	
12	შანიძე შახველელი	3	2	5	40	-	7	-	7	-	-	
13	შანიძე მიქაელ	5	8	13	85	-	11	-	11	-	-	
14	შანიძე ღურსუნ თუფანის ძე	4	2	6	26	-	4	-	4	-	-	
15	შანიძე შამილი	5	2	7	60	-	22	-	6	16	-	
16	შანიძე ასლანი	5	4	9	66	-	10	1	8	1	-	
17	შანიძე ეუბ	1	2	3	25	-	4	-	4	-	-	
18	შანიძე ოსმანი	5	5	10	29	-	4	-	4	-	-	
19	შანიძე ვეზიო შუქრის	5	8	13	64	-	8	-	8	-	-	
20	შანიძე შაქიზ ოსმანის ძე	8	8	16	111	-	12	1	11	-	-	
21	შანიძე ახმედი	2	2	4	40	-	5	-	5	-	-	
22	შანიძე სულია ესრეთის ძე	3	1	4	44	-	6	1	5	-	-	
23	შანიძე შაქირ ღურსუნის ძე	2	1	3	44	-	4	-	4	-	-	
24	აბაშიძე რიზალი	3	2	5	44	-	5	-	5	-	-	
25	აბაშიძე ყასუმი	2	1	3	18	-	3	-	3	-	-	
26	აბაშიძე ეუბ	2	2	4	33	-	5	-	5	-	-	
27	აბაშიძე ჯელილ ხუსეინის ძე	3	4	7	61	-	10	-	8	4	-	
28	შანიძე ბერი	3	1	4	44	-	4	-	4	-	-	
29	შანიძე შერიფ	3	3	6	45	-	5	1	4	-	-	
30	შანიძე ვეზირი მუხამედის ძე	3	1	4	26	--	2	-	-	2	-	
31	შანიძე ბექირ ისმაილის ძე	2	3	5	27	-	11	-	5	6	-	

32	მანიძე რეჯებალი ისმაილის ძე	2	2	4	36	-	4	-	4	-	-
33	მანიძე აზილ	2	1	3	31	-	6	-	4	2	-
34	მანიძე თუფან	1	1	2	20 ^{1/4}	-	6	-	4	2	-
35	მანიძე შქირ აშრ.	2	2	4	25	-	6	-	6	-	-
36	მანიძე შახანალი	8	4	12	51	-	11	1	8	2	-
37	მანიძე მუსტაფა	2	2	4	34	-	7	-	7	-	-
38	მანიძე მევლუდი	5	6	11	62	-	14	1	9	4	-
39	მანიძე ნურიალი ისრ.	1	1	2	15	-	3	-	3	-	-
40	ვახტანგიძე სულეიმანი	2	4	6	44	-	3	1	2	-	-
41	ვახტანგიძე მევლუდი	2	4	6	44	-	13	-	13	-	-
42	მანიძე ისმაილი სულეიმანის	1	3	4	36	-	1	-	1	-	-
43	მანიძე ნებო	2	1	3	56	-	10	1	9	-	-
44	მანიძე დემურალი სულეიმანის	2	2	4	36	-	-	-	-	-	--
45	მანიძე რეჯებალი ს.	1	-	1	15	-	3	-	3	-	--
46	დავითაძე ხასანი	2	2	4	15	-	6	-	4	2	--
47	დავითაძე ყურშუმ	6	5	11	56	-	5	-	1	4	-
48	დავითაძე ახმედი	5	6	11	59	-	13	-	11	2	-
49	მანიძე ალი ახ.	5	4	9	56	-	13	-	10	3	-
50	მახარაძე შერიფი	5	7	13	120	-	13	-	8	5	-
51	მახარაძე სულია	2	2	4	60	-	1	-	1	-	-
52	მახარაძე ბექირი	5	3	8	60	-	2	-	2	-	-
53	მანიძე ქესკუნი	4	2	7	80	-	10	-	6	4	-
54	მანიძე ომერი	2	1	3	20	-	1	-	1	-	-
55	მანიძე ალი შერიფის ძე	5	5	10	40 ^{1/4}	-	8	-	6	2	-
56	მანიძე ნური ისმაილის ძე	3	1	4	30	-	4	-	2	2	-
57	მახარაძე ხასანი	5	3	8	60	-	10	-	6	4	-
58	მახარაძე იუნუსი	3	2	5	50	-	3	-	-	3	-
59	მახარაძე გულა	4	4	8	50	-	3	-	-	3	-
60	მანიძე თემელი	3	1	4	50	-	8	-	6	2	-
61	მანიძე ჯელაღი	3	3	6	80	-	15	-	5	10	-
62	მანიძე შია	2	1	3	50	-	4	-	4	-	-
63	მანიძე რეჯებალი	1	-	1	30	-	4	-	1	3	-
64	მანიძე ბექირ	1	-	1	40	-	1	-	1	-	-
65	გუნჩურიძე იბრაგიმ	4	2	6	30	-	5	-	-	5	-
66	გუნჩურიძე ილიას	3	2	5	30	-	5	-	-	5	-
67	გუნჩურიძე დემურალი	1	-	1	20	-	-	-	-	-	-
68	მახარაძე სეფერ	3	2	5	20	-	5	-	3	2	-
69	მახარაძე ჯივან	3	3	6	48	-	7	-	7	-	-
70	მახარაძე სერდალი	2	2	4	30	-	4	-	4	-	-
71	მახარაძე ყემბერ	7	3	10	50	-	13	1	8	4	-
72	მანიძე იუნუსი	7	4	11	70	-	13	-	6	7	-
73	მანიძე ისმაილ	2	4	6	60	-	2	-	2	-	-
74	მანიძე ემილი	2	3	5	35	-	4	-	4	-	-
75	მანიძე ეხსანი	-	2	2	20	-	-	-	-	-	-
76	მანიძე მუხამედი მემედ.	2	1	3	40	-	-	-	-	-	-
77	მანიძე სულია ყე.	5	1	6	60	-	6	-	4	2	-

78	მანიძე ქერემი	5	5	10	70	-	20	1	44	8	-
79	მანიძე ფელულ	2	2	4	60	-	14	-	6	8	-
80	გუნჩულიძე ფოფუზ	2	2	4	40	-	2	-	2	-	-
81	ბერიძე ფერალი	7	6	13	40	-	9	-	5	4	-
82	წაბლანას ჯამე	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ჯამი	259	210	469	3452	-	528	12	372	144	-

ფონდი რ-178, ან.1, საქმე 29, ფურც.230-23

სოფ. კვატია
აღმწ. მ. ლორთქიფანიძე

№	მეკომურის სახელი და გვარი	მცხოვრები			ნათესი (საზომი პინა)	ბალი და ვენახი (საზომი პინა)	პ ი რ უ ტ ყ ვ ი					
		მამაკაცი	დედაკაცი	ს უ ლ			საერთო რიცხვი	მათ შორის				
								ცხენი	მსხვილფ. ღვინი	საქონელი	ცხვარი და თხა	ღანარენი
1	ბერიძე გულა	8	4	12	41	-	18	1	13	4	-	
2	ხოზრევანიძე ყადირი	4	4	8	50	-	10	-	10	-	-	
3	აბაშიძე მუხამედი	3	6	9	45	-	13	1	12	-	-	
4	დუმბაძე იუსუფ	4	4	8	36	-	12	-	12	-	-	
5	ბერიძე ხელილი	4	2	6	30%	-	5	-	5	-	-	
6	ხოზრევანიძე შაი	4	3	7	36	-	5	-	5	-	-	
7	ბერიძე გულა ქემალის ძე	1	2	3	15	-	4	-	4	-	-	
8	ბერიძე მემედალი	3	3	6	46	-	9	-	9	-	-	
9	ბერიძე ყაია	4	5	9	46	-	10	-	10	-	-	
10	ხოზრევანიძე დემურალი	1	2	3	31	-	1	-	1	-	-	
11	ხოზრევანიძე ფოლად	1	4	5	46	-	9	-	5	4	-	
12	ხოზრევანიძე მახმუდი	4	3	7	32	-	14	1	13	-	-	
13	ხოზრევანიძე იბო	6	4	10	67	-	25	1	18	6	-	
14	ხოზრევანიძე ხალილი	6	3	9	46	-	19	1	14	4	-	
15	ხოზრევანიძე ხუსეინ	6	2	8	40	-	7	-	3	4	-	
16	ხოზრევანიძე თემაი	9	5	14	33	-	13	1	8	4	-	
17	ხოზრევანიძე მემედი	4	2	6	25	-	6	-	4	2	-	
18	ხოზრევანიძე ნურიალი	2	3	5	25	-	3	-	3	-	-	
19	ხოზრევანიძე თობჯი	5	3	8	40	-	10	-	6	4	-	
20	სურმანიძე შუქრი	6	3	9	50	-	15	-	8	7	-	
21	სურმანიძე ჯივანი	6	4	10	30	-	6	1	1	4	-	
22	აბაშიძე შერიფ	3	1	4	40	-	6	-	6	-	-	
23	აბაშიძე შაია	2	1	3	27	-	4	-	4	-	-	
24	აბაშიძე აბდულა	3	2	5	50	-	8	-	8	-	-	
25	ბერიძე აბდულა	3	3	6	48	-	5	-	5	-	-	
26	დუმბაძე მუხამედი	2	4	6	39	-	9	-	6	3	-	
27	დუმბაძე ოსმანი	3	2	5	37	-	7	-	7	-	-	
28	ბერიძე ასლანი	5	5	10	60	-	6	1	3	2	-	
29	ბერიძე ემრეფი	7	7	14	80	-	15	1	10	4	-	

30	ბერიძე ისმაილი	5	4	9	40	-	4	-	2	2	-
31	ბერიძე მერჯანი	5	3	8	40	-	3	1	2	-	-
32	ბერიძე მაქირი	7	3	10	50	-	11	-	7	2	-
33	ხოზრევანიძე მურთაზ	3	1	4	12	-	3	1	3	-	-
34	ბერიძე გულა თურანის ძე	8	6	14	82	-	27	-	18	8	-
35	კვატიას ჯამე (მეჩეთი)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ჯამი	147	113	260	1407 ½	-	322	11	248	63	-

ფონდი რ-178, ან.1, საქმე 29, ფურც, 231

სოფ. ვერნები
აღმწ. შ. ლორთქიფანიძე

№	მეკომუროს სახელი და გვარი	მცხოვრები			ნათესი (საზომი პინა)	ბაღი და ვენახი (საზომი პინა)	პ ი რ უ ტ ყ ვ ი					
		მამაკაცი	ღელაკაცი	ს უ ლ			საერთო რიცხვი	მათ შორის				
								ცხენი	მსხვილფ. დქიანი საქონელი	ცხვარი და თხა	დანარჩენი	
1	სურმანიძე ყადირ	3	4	7	48	-	14	-	14	-	-	
2	სურმანიძე ილიას	3	6	9	50	-	14	-	14	-	-	
3	სურმანიძე მუხამედ	4	3	7	32	--	4	-	4	-	-	
4	სურმანიძე ზექერია	1	1	2	20	-	2	-	2	-	-	
5	სურმანიძე იბრაგიმ	2	1	3	20	-	-	-	-	-	-	
6	სურმანიძე ასლანი	3	1	4	36	-	6	-	6	-	-	
7	მანიძე ნურიალი	5	4	9	60	-	24	-	24	-	-	
8	სურმანიძე მუხამედი მუსტაფის	2	1	3	26	-	5	-	5	-	-	
9	სურმანიძე ზაბითი	3	3	6	40	-	6	-	6	-	-	
10	სურმანიძე მუქერემ	9	5	14	58	-	8	-	8	-	-	
11	სურმანიძე ხუსეინ	4	5	9	46	-	6	-	6	-	-	
12	სურმანიძე ზაბით	3	3	6	39	-	10	-	8	2	-	
13	აბაშიძე ყაია	4	4	8	34	-	5	-	5	-	-	
14	აბაშიძე ასლანი	5	3	8	58	-	6	1	5	-	-	
15	სურმანიძე ქამილი	7	3	10	47	-	8	1	6	1	-	
16	აბაშიძე ზაბითი	7	8	15	75	-	11	-	11	-	-	
17	აბაშიძე მუთ	4	4	8	65	-	11	-	8	2	1	
18	აბაშიძე მუხამედი	12	5	17	83	-	13	-	9	4	-	
19	აბაშიძე მუხერემ	3	3	6	43	-	3	-	3	-	-	
20	აბაშიძე ხულუს	5	3	8	55	-	5	-	5	-	-	
21	აბაშიძე თემურ	2	2	4	35	-	2	-	2	-	-	
22	სურმანიძე მახანალი	3	5	8	40	-	9	-	7	2	-	
23	სურმანიძე რიზა	2	2	4	20½	-	3	-	3	-	-	
24	სურმანიძე იუნუსი	4	3	7	30	-	9	-	7	2	-	
25	სურმანიძე ეშრეფი	1	7	8	25	-	4	--	4	-	-	
26	სურმანიძე თალიფ	5	3	8	30	-	4	-	4	-	-	
27	სურმანიძე ხასან	3	4	7	30	-	7	-	5	2	-	

28	აბაშიძე დურსუნ	6	5	11	50	-	8	1	4	3	-
29	აბაშიძე კუკული	7	6	13	30	-	5	-	5	-	-
30	აბაშიძე ქამილი	6	4	10	40	-	9	-	7	2	-
31	აბაშიძე ისკენდერ	5	3	8	30	-	8	1	7	-	-
32	აბაშიძე მურთაზ	5	2	7	45	-	9	-	9	-	-
33	სურმანიძე ბინალი	1	-	1	5	-	-	-	-	-	-
34	აბაშიძე მუსა	3	4	7	30	-	4	-	4	-	-
35	ვერნების ჯამე (მეჩეთი)										
	ჯამი	142	120	262	1375 ½	-	242	4	218	20	-

ფონდი რ-178, ან.1, საქმე 29, ფურც, 232

სოფ. ფუმრუკაული
აღმწ. შ. ლორთქიფანიძე

№	მეკომუროს სახელი და გვარი	მცხოვრები			ნათესი (საზომი პინა)	ბაღი და ვენახი (საზომი პინა)	საერთო რიცხვი	პ ი რ უ ტ ყ ვ ი				
		მამაკაცი	ღელაკაცი	ს უ ლ				მათ შორის				
								ცხენი	მსვლილ- ღქიანი	საქონელი	ცხვარი და თხა	ღანარჩენი
1	ბიბინიძე შაქირი	1	2	3	46	-	7	-	7	-	-	
2	ჯაიანი შაო	14	9	23	132	-	12	-	12	-	-	
3	სურმანიძე ედემი	1	-	1	40	-	-	-	-	-	-	
4	აბაშიძე ივერი	12	7	19	72	-	13	-	13	-	-	
5	ბიბინიძე აბასი	4	3	7	52	-	2	-	2	-	-	
6	ბიბინიძე ჯივანი	2	3	5	40	-	5	-	5	-	-	
7	სურმანიძე ასლანი	7	7	14	45	-	7	1	6	-	-	
8	სურმანიძე იუნუსი	3	6	9	25	-	6	-	6	-	-	
9	ბიბინიძე დემურალი	5	5	10	40	-	4	-	4	-	-	
10	სურმანიძე ფელული	6	1	7	40	-	7	-	7	-	-	
11	სურმანიძე ომერი	3	4	7	50	-	4	-	4	-	-	
12	სურმანიძე მაირ	3	6	9	50	-	6	-	6	-	-	
13	სურმანიძე რემდი	3	5	8	40	-	5	1	4	-	-	
14	სურმანიძე ხასანი	6	3	9	25	-	1	1	-	-	-	
15	სურმანიძე ხალილი	4	1	5	30	-	-	-	-	-	-	
16	სურმანიძე მემედალი	3	3	6	30	-	2	-	2	-	-	
17	სურმანიძე ალისულთან	3	3	6	30	-	4	-	4	-	-	
18	სურმანიძე გულა	5	5	10	25	-	3	-	3	-	-	
19	სურმანიძე ზაბითი	3	2	5	15	-	4	-	4	-	-	
20	სურმანიძე იბრაგიმ	3	4	7	10	-	1	-	1	-	-	
21	სურმანიძე ნური	1	2	3	26	-	5	-	5	-	-	
22	სურმანიძე ბაირამალი	1	1	2	21	-	2	-	2	-	-	
23	სურმანიძე ილიას	3	3	6	42	-	9	-	9	-	-	
24	სურმანიძე მახბაზი	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	

25	ბიბინიძე თემური	4	3	7	25	-	1	-	1	-	-
26	ფუმრუკაულის ჯამე	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ჯამი	101	88	189	951	-	110	3	107	-	-

ფონდი რ-178, ან.1, საქმე 29, ფურც, 232

სოფ. რაქვთა
ადმწ. მ. ლორთქიფანიძე

№	მეკომუროს სახელი და გვარი	მცხოვრები			ნათესი (საზომი ჰინა)	ბაღი და ვენახი (საზომი ჰინა)	პ ი რ უ ტ ყ ვ ი					
		მამაკაცი	დედაკაცი	ს უ ლ			საერთო რიცხვი	მათ შორის				
								ცხენი	მსხვილფ. ღუიანი საქონელი	ცხვარი და თხა	დანარჩენი	
1	შანიძე ბეჰერი	13	5	18	80	-	17	-	11	6	-	
2	შანიძე ზეჰერია	3	1	4	5	-	4	-	4	-	-	
3	შანიძე რამიზი	5	1	6	39	-	7	-	4	3	-	
4	შანიძე მუხამელი	3	5	8	46	-	7	-	5	2	-	
5	მიქელაძე ალია	3	4	7	57	-	16	-	10	6	-	
6	მიქელაძე მუხამელი	3	4	7	58	-	15	1	14	-	-	
7	მიქელაძე ისკენდერ	3	1	4	26	-	3	-	3	-	-	
8	შანიძე მამო	11	9	20	61	-	15	-	15	-	-	
9	შანიძე ნური	10	9	19	76	-	7	1	6	-	-	
10	მიქელაძე მევლუდი	7	4	11	51	-	9	-	9	-	-	
11	ბერიძე სულეიმან	4	8	12	76	-	10	-	10	-	-	
12	სურმანიძე ჰაიდარ	5	5	10	57½	-	11	-	11	-	-	
13	სურმანიძე მემედ	3	1	4	40	-	9	-	9	-	-	
14	სურმანიძე ამიმი	11	17	28	81	-	17	-	17	-	-	
15	ბერიძე ქამილი	10	10	20	123	-	33	1	32	-	-	
16	ბერიძე მევლუდ	9	4	13	71	-	25	1	18	6	-	
17	ბერიძე შემშედი	6	3	9	63	-	8	-	8	-	-	
18	მიქელაძე ნური	4	4	8	71	-	10	-	10	-	-	
19	სურმანიძე ახმელი	3	1	4	32	-	3	-	3	-	-	
20	მიქელაძე ეშრები	5	3	8	46	-	7	-	7	-	-	
21	შანიძე შაჰირი	6	3	9	26	-	4	-	4	-	-	
22	სურმანიძე ყადირი	5	6	11	63	-	11	-	11	-	-	
23	შავაძე მუსტი	3	2	5	10	-	-	-	-	-	-	
24	სურმანიძე ღურსუნ	2	-	2	30	-	-	-	-	-	-	
25	ბერიძე რუსტემ	3	5	8	46½	-	12	-	12	-	-	
26	შანიძე ბაირამალი	4	4	8	21	-	2	-	2	-	-	
	ჯამი	144	119	263	1350	-	259	4	232	23	-	

ფონდი რ-178, ან.1, საქმე 29, ფურც, 233

სოფ. კალოთა
 აღმწ. შ. ლორთქიფანიძე

№	მეკომურის სახელი და გვარი	მცხოვრები			ნათესი (საზომი პინა)	ბაღი და ვენახი (საზომი პინა)	საერთო რიცხვი	პ ი რ უ ტ ყ ვ ი				
		მამაკაცი	დედაკაცი	სულ				მათ შორის				
								ცხენი	მსხვილფ. ღეიანი საქონელი	ცვარი და თხა	დანარჩენი	
1	მამულაძე ხუსეინ	4	4	8	22	-	12	-	12	6	-	
2	ბაუჩაძე ღურსუნი	2	-	2	15½	-	4	-	4	-	-	
3	აბაშიძე ეშრეფო	1	2	3	15	-	6	-	6	-	-	
4	აბაშიძე ამზა	4	4	8	27	-	10	-	7	3	-	
5	აბაშიძე თუნუსი	1	2	3	2½	-	7	-	2	5	-	
6	ბათნიძე შუქრი	2	1	3	½	-	-	-	-	-	-	
7	მამულაძე ისკენდერ	4	2	6	57	-	15	-	7	8	-	
8	მამულაძე იბრაგიმ	2	2	4	26	--	3	-	3	-	-	
9	გორგაძე ლომანი	2	4	6	25	--	5	-	5	-	-	
10	ბაუჩაძე თემურ	1	1	2	10	-	-	-	-	-	-	
11	ბათნიძე რესიმი	3	3	6	21	-	6	-	6	-	-	
12	მამულაძე შუქრი	2	4	8	22	-	4	-	4	-	-	
13	მამულაძე მაირ	3	2	5	28	-	5	-	5	-	-	
14	ბათნიე თოფუზ	2	-	2	22	-	4	-	4	-	-	
15	ბათნიძე შო	3	5	8	22	-	6	-	6	-	-	
16	აბაშიძე მუხამედი	5	4	9	35	-	7	-	7	-	-	
17	აბაშიძე ღურსუნ	6	3	9	46	-	9	-	9	-	-	
18	მამულაძე ღურსუნ	4	4	8	42	-	7	-	7	-	-	
19	აბულაძე ეშრეფ	2	2	4	22	-	7	-	7	-	-	
20	მამულაძე იაკობ	3	2	5	20	-	9	-	9	-	-	
21	აბაშიძე ასლან ღურსუნის ძე	3	2	5	20	-	1	-	1	-	-	
22	ქამადაძე ილიას	3	1	4	25	-	9	-	9	-	-	
23	მამულაძე ისაბალა	1	1	2	10	-	3	-	3	-	-	
24	ბათნიძე გყრფან	2	2	4	15	-	2	-	2	-	-	
25	აბაშიძე იბო	2	3	5	20	-	4	-	4	-	-	
26	აბაშიძე ასლან თურანის ძე	6	4	10	50	-	8	-	8	-	-	
27	მამულაძე მეხდი	6	7	13	80	-	7	-	7	-	-	
28	რესულიძე იზეთი	4	2	6	18½	-	3	-	3	-	-	
29	იშნელიძე ოსმან	1	6	7	8	-	-	-	-	-	-	
30	ფოცხველი ჩახალი	4	6	10	8	-	1	-	1	-	-	
31	აბაშიძე ყაია	1	2	3	24 ^{1/4}	-	-	-	-	-	-	
		86	83	169	765 ^{1/4}	-	164	-	148	16	-	

ფონდი რ-178, ან.1, საქმე 29, ფურც, 233-234

სოფ. ხიხაძირი
ადმწ. შ. ლორთქიფანიძე

№	მეკომუნის სახელი და გვარი	მცხოვრები				პ ი რ უ ტ ყ ვ ი						
		მამაკაცი	ღელაკაცი	ს უ ლ	ნათესი (საზომი პინა)	ბალი და ვენახი (საზომი პინა)	საერთო რიცხვი	მათ შორის				
								ცხენი	მსხვილფ. ღქიანი	საქონელი	ცხვარი და თხა	დანარჩენი
1	კაკაბაძე დედაჯან	4	3	7	65	-	2	-	2	-	-	
2	კაკაბაძე ღურსუნ	4	3	7	65	-	9	-	9	-	-	
3	გორგაძე ახმედი	6	2	8	50	-	7	-	7	-	-	
4	ბერიძე ლევრიმ	1	3	4	45	-	9	-	9	-	-	
5	ჯაიანი შაქირი	4	4	8	60	-	15	-	15	-	-	
6	გაბაიძე იდაეთ	5	2	7	55	-	11	-	11	-	-	
7	გაბაიძე ნური	3	3	6	55	-	12	-	12	-	-	
8	გაბაიძე მემედ	4	5	9	41	-	9	-	9	-	-	
9	გაბაიძე აბდულ	4	2	6	36	-	7	-	7	-	-	
10	გაბაიძე ხუსეინ	5	3	8	30	-	2	-	2	-	-	
11	აბაშიძე მუხამედ	7	5	12	30	-	8	-	8	-	-	
12	აბაშიძე სეფერ	6	3	9	25	-	8	-	8	-	-	
13	გაბაიძე ხუსეინ	2	6	8	45	-	7	-	7	-	-	
14	გორგაძე შუქრი	6	4	10	35	-	8	-	8	-	-	
15	გორგაძე იუნუს	4	3	7	50	-	5	-	5	-	-	
16	გორგაძე მურთაზ	4	4	8	40	-	5	-	5	-	-	
17	გორგაძე იღრის	2	4	6	25	-	6	-	6	-	-	
18	გორგაძე დესტური	1	3	4	35	-	6	-	6	-	-	
19	გორგაძე მუსა	3	3	6	60	-	7	-	6	--	-	
20	გაბაიძე თალიბ	9	7	16	20	-	8	-	8	--	-	
21	გაბაიძე ყოჩალი	3	3	6	30	-	4	-	4	--	-	
22	გაბაიძე ხაშიმ	1	3	4	20	-	-	-	-	-	-	
23	გაბაიძე შქირ	4	2	6	15½	-	2	-	2	-	-	
24	გორგაძე ხასან	4	2	6	26	-	-	-	-	-	-	
25	სურმანიძე მურთაზ	3	1	4	30	-	4	-	4	-	-	
26	სურმანიძე არიფ	1	3	4	30	-	4	-	4	-	-	
27	სურმანიძე ხუსეინ	3	2	5	30	-	-	-	-	-	-	
28	სურმანიძე ყვილა	3	2	5	30	--	3	-	3	-	-	
29	გაბაიძე ლედებეგ	5	3	8	40	-	5	-	5	-	-	
30	გაბაიძე ემინ	2	4	6	25	-	7	-	7	-	-	
31	სურმანიძე ისმაილ	3	2	5	21	-	13	-	13	-	-	
32	გუნდაძე თალიბ	3	5	8	20	-	7	-	7	-	-	
33	აბაშიძე მენმედ	6	4	10	31	-	5	-	5	-	-	
34	აბაშიძე მუხამედი	4	3	7	31	-	8	-	8	-	-	
35	აბაშიძე რიზჯან	3	2	5	25	-	5	-	5	-	-	
36	აბაშიძე ხუსეინ	1	2	3	15	-	3	-	3	-	-	
37	აბაშიძე ხასანი	2	1	3	20	-	3	-	3	-	-	
38	აბაშიძე მურთაზ	1	-	1	15	-	-	-	-	-	-	
39	გორგაძე უზეიმი	7	4	11	60	-	19	-	19	-	-	

40	გორგაძე დაუდ	1	4	5	15	-	2	-	2	-	-
41	გორგაძე სეფურ	3	7	11	50	-	6	-	6	-	-
42	გორგაძე ზაბით	3	-	3	40	-	2	-	2	-	-
43	გორგაძე ხალილ	3	5	8	50	-	5	-	5	-	-
44	ბერიძე მუხამედი	3	4	7	45	-	7	-	7	-	-
45	ბერიძე აბასი	7	7	14	60	-	8	1	7	-	-
46	ცეცხლაძე ხუსეინ	7	5	12	50	-	9	-	9	-	-
47	ცეცხლაძე შევცი	4	5	9	40	-	4	1	3	-	-
48	ჯაიანი ოსმანი	1	3	4	25	-	15	-	15	-	-
49	ჯაიანი თურანი	10	10	20	70	-	19	-	19	-	-
50	ჯაიანი ხასანი	4	2	6	40	-	4	-	4	-	-
51	ჯაიანი ლევრიმ	4	3	7	40	-	4	-	4	-	-
52	მიქელაძე ქემალ	6	3	9	60	-	11	1	10	-	-
53	გაბაიძე ყურმუმი	6	5	11	80	-	10	-	10	-	-
54	გაბაიძე ახმედი	2	2	4	62½	-	5	-	5	-	-
55	გაბაიძე გულა	5	4	9	40	-	8	-	8	-	-
56	გაბაიძე მურად	6	6	12	60	-	8	-	8	-	-
57	გაბაიძე როსტომი	7	6	13	70	-	5	-	5	-	-
58	ბერიძე მურთაზ	2	4	6	30	-	13	-	13	-	-
59	გაბაიძე ქუჩურა	4	2	6	31½	-	7	-	7	-	-
60	იშხნელი სულეიმან	6	10	16	82	-	28	-	28	-	-
61	აბაშიძე ხულუს	2	3	5	40	-	8	-	8	-	-
62	აბაშიძე ეზედ	7	6	13	35	-	13	-	8	5	-
63	გაბაიძე აფიზ	3	3	6	33	-	10	1	10	-	-
64	გაბაიძე ბეგო	2	2	4	31	-	8	-	7	-	-
65	გაბაიძე სულო	5	3	8	55	-	9	-	9	-	-
66	გაბაიძე სადო	5	8	13	55	-	7	-	7	-	-
67	გაბაიძე სულეიმან	3	4	7	51	-	12	-	12	-	-
68	გაბაიძე მუსტაფა	7	8	15	54	-	19	-	19	-	-
69	გაბაიძე ისმაილ	5	6	11	60	-	19	-	19	-	-
70	გაბაიძე მეენგ	2	-	2	30	-	8	-	8	-	-
71	გაბაიძე მუსტო	4	2	6	25	-	5	-	5	-	-
72	გაბაიძე მეხმედ	7	10	17	70	-	13	-	13	-	-
73	გაბაიძე მურად	2	3	5	30	-	6	-	6	-	-
74	გაბაიძე ალი	2	3	5	30	-	6	-	6	-	-
75	გაბაიძე ქელემ	4	2	6	25	-	2	-	2	-	-
76	ფოცხოველი ზეჟერია	4	2	6	40	-	7	--	7	-	-
77	ფოცხოველი ღურსუნი ყაიას ძე	7	4	11	45	-	6	-	6	-	-
78	გაბაიძე რიზა	10	5	15	40	-	7	-	7	-	-
79	ბერიძე ასლან	5	4	9	-	-	-	-	-	-	-
80	პიცაბული ანდულ	3	3	6	40	-	4	-	4	-	-
81	ჯუმუშიძე გულ ახმედ	4	2	6	25	-	6	-	6	-	-
82	ბერიძე ჯელალ	2	2	4	35	-	4	-	4	-	-
83	ბერიძე ყაფთან	4	3	7	31	-	3	-	3	-	-
84	გაბაიძე ხიმშნა	3	1	4	30	-	-	-	-	-	-
85	მიქელაძე მეხმედი	4	2	6	20	-	8	-	8	-	-
86	გაბაიძე ღურსუნ	4	4	8	40	-	7	1	6	-	-

87	სურმანიძე სინან	7	7	14	40	-	17	1	16	-	-
88	სურმანიძე მეხლი	4	5	9	61	-	7	-	7	-	-
89	სურმანიძე ხასანი	3	-	3	20	-	2	-	2	-	-
90	სურმანიძე ქუჩური	4	2	6	25	-	3	-	3	-	-
91	გაბაიძე მემედ	2	4	6	25	-	5	-	5	-	-
92	გაბაიძე რიზაყაი	1	2	3	15	-	1	-	-	1	-
93	გაბაიძე ხასან	2	2	4	20	-	4	-	4	-	-
94	ბერიძე ისმაილ	4	1	5	30	-	1	-	1	-	-
95	ხიხაძირის ჯამე	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ჯამი	376	342	718	3657 ½	-	664	7	651	6	-

ფონდი რ-178, ან.1, საქმე 29, ფურც. 234-235

სოფ. სკვანა
აღმწ. მ. ლორთქიფანიძე

№	მეკომურის სახელი და გვარი	მცხოვრები			ნათესი (საზომი პინა)	ბალი და კენახი (საზომი პინა)	საერთო რიცხვი	პ ი რ უ ტ ყ ვ ი			
		მამაკაცი	ღელაკაცი	ს უ ლ				მათ შორის			
								ცხენი	მსხვილფ. ღქიანი საქონელი	ცხვარი და თხა	დანარჩენი
1	ლორთქიფანიძე ასლანი	5	3	8	31	-	10	-	9	1	-
2	ლორთქიფანიძე ნური	4	3	7	31	-	7	-	7	-	-
3	ლორთქიფანიძე მემედ	4	3	7	31	-	8	-	8	-	-
4	აბაშიძე მუსა	6	2	8	52	-	9	-	9	-	-
5	გაბაიძე ზაბითი	5	5	10	36	-	8	-	8	-	-
6	მემეთაძე შვედ	6	4	10	40	-	10	-	10	-	-
7	ჯაიანი იაკობ	1	4	5	43	-	8	-	8	-	-
8	ჯაიანი ტაშტან	5	5	10	75	-	17	-	17	-	-
9	ჯაიანი იდრის	4	2	6	35	-	5	-	5	-	-
10	ჯაიანი დევრიმ	3	2	5	36	-	9	-	9	-	-
11	ჯაიანი თოფუზ	3	2	5	25	-	5	-	5	-	-
12	ჯაიანი მეჯიდი	5	7	12	30	-	7	-	7	-	-
13	ჯაიანი იბრაგიმი	3	4	7	35	-	7	-	7	-	-
14	ცეცხლაძე ქესკუნ	5	3	8	40	-	3	-	3	-	-
15	ცეცხლაძე ისაკ	2	5	7	20	-	4	-	4	-	-
16	გაბაიძე ტაშტან	2	5	7	35	-	5	-	5	-	-
17	გაბაიძე ქელუმ	12	8	20	150	-	14	1	13	-	-
18	გაბაიძე შახველედ	4	5	9	46	-	9	-	9	-	-
19	გაბაიძე ნური	3	1	4	40	-	7	-	7	-	-
20	გაბაიძე აბდულ	3	4	7	35	-	9	-	9	-	-
21	გაბაიძე ალი	3	2	5	31	-	4	-	4	-	-
22	შანიძე ისკენდერ	4	2	6	30	-	4	-	4	-	-
23	ფოცხოველი სალა	4	4	8	40	-	6	-	6	-	-
24	გაბაიძე საილით	4	4	8	45	-	4	-	8	-	-

25	გუნდაძე ასლან	7	6	13	44	-	13	-	13	-	-
26	გაბაიძე სადო	6	2	8	36	-	16	-	16	-	-
27	გაბაიძე ილიასი	2	2	4	46	-	11	-	11	-	-
	ჯამი	115	47	212	1044	-	239	1	237	1	-

ფონდი რ-178, ან.1, საქმე 29, ფურც, 235-236

სოფ. თხილვანა
ადმწ. შ. ლორთქიფანიძე

№	მეკომურის სახელი და გვარი	მცხოვრები			ნათესი (საზომი პინა)	ბალი და ვენახი (საზომი პინა)	საერთო რიცხვი	პ ი რ უ ტ ყ ვ ი				
		მამაკაცი	დედაკაცი	სულ				მათ შორის				
								ცხენი	მსხვილფ. ღქიანი საქონელი	ცვარი და თხა	დანარჩენი	
1	გუნდაძე ასლანი	6	4	10	47½	-	7	-	7	-	-	
2	გუნდაძე ისკენდერ	2	4	6	47½	-	6	-	6	-	-	
3	გუნდაძე ხასანი	5	4	9	27	-	6	-	6	-	-	
4	გუნდაძე მევლუდ	5	6	11	28	-	10	-	6	4	-	
5	გუნდაძე იუსუფ	8	8	16	81	-	18	1	17	-	-	
6	ლორთქიფანიძე გულა	3	2	5	36	-	8	-	8	-	-	
7	ბოლქვაძე ისაყი	8	7	15	27	-	7	-	7	-	-	
8	ბოლქვაძე ოსმან	4	7	11	43	-	11	-	7	4	-	
9	ბოლქვაძე იღეთი	7	10	17	38	-	17	-	9	8	-	
10	ბოლქვაძე სევრეთ	3	1	4	10	-	1	-	1	-	-	
11	ბოლქვაძე მუსტო	4	3	7	17	-	4	-	4	-	-	
12	ბოლქვაძე შამილ	4	3	7	25	-	6	-	6	-	-	
13	ბოლქვაძე ისკენდერ	4	6	10	23	-	9	-	9	-	-	
14	ბოლქვაძე ყადირ	5	4	9	29	-	10	-	8	2	-	
15	აბულაძე თევფიყ	3	3	6	46	-	6	-	6	-	-	
16	ბოლქვაძე შახმურადი	7	6	13	93	-	18	-	18	-	-	
17	ბოლქვაძე სულეიმან	4	2	6	45	-	12	-	12	-	-	
18	ბოლქვაძე დურსუნ	3	5	8	56	-	26	-	26	-	-	
19	ბოლქვაძე დურან	3	4	7	49	-	8	-	8	--	-	
20	ბოლქვაძე ნური	3	4	7	55	-	9	-	9	--	-	
21	ბოლქვაძე სეფეთ	2	4	6	30½	-	4	-	4	--	-	
22	ფუტკარაძე იბრაგიმ	3	2	5	-	-	5	1	44	-	-	
23	მემედოღლი უზიზა	3	1	4	-	-	-	-	-	-	-	
24	ჩოლაშვილი ნებო	5	3	8	41	-	12	-	12	-	-	
25	ჩოლაშვილი ასლან	3	1	4	25 ^{1/4}	-	4	-	4	-	-	
26	ჩოლაშვილი თოფუზ	1	-	1	15	-	-	-	-	-	-	
27	ქამადაძე მუსო	3	1	4	42	-	8	-	5	3	-	
28	გუნდაძე ემრაი	8	5	13	60	-	7	-	7	-	-	
29	გუნდაძე მუსტო	3	4	7	50	-	9	-	9	-	-	
30	გუნდაძე ფერად	3	2	5	36	-	6	-	6	-	-	
31	ქამადაძე სეფერო	2	4	6	37	-	8	-	8	-	-	

32	ქამადაძე ოსმან	5	3	8	27½	-	9	-	9	-	-
33	ქამადაძე მეჯილი	6	6	12	33	-	10	-	10	-	-
34	ქამადაძე ქერემ	7	8	15	65	-	9	-	9	-	-
35	ქამადაძე კუკული	5	2	7	49	-	7	-	7	-	-
36	ცეცხლაძე დაუდ	5	4	9	85	-	10	1	9	-	-
37	ნაკაშიძე თემურ	7	6	13	69	-	8	-	8	-	-
38	შანიძე შერიფ	4	4	8	49	-	8	-	8	-	-
39	შანიძე ზევერია	5	3	7	31½	-	7	-	7	-	-
40	ქამადაძე რამიზ	2	-	2	17	-	4	-	4	-	-
41	ქამადაძე ერეფ	3	3	6	25	-	8	-	8	-	-
42	ქამადაძე ასლანი	8	5	13	45	-	8	-	8	-	-
43	ქამადაძე ისმაილ	6	2	8	30	-	7	-	7	-	-
44	ყადიოღლი ყადირ	3	1	4	25	-	4	-	4	-	-
45	იუსუფოღლი უზეირ	4	3	7	35	-	8	-	8	-	-
46	იუსუფოღლი ასლან	1	-	1	12	-	4	-	4	-	-
47	შანიძე გულა	1	1	2	12	-	4	-	4	-	-
48	შანიძე მეხდი	6	7	13	30	-	7	-	7	-	-
49	ცეცხლაძე ფერად	5	6	11	20	-	8	-	4	4	-
50	ცეცხლაძე ღურსუნ	4	3	7	27	-	4	-	4	-	-
51	ცეცხლაძე მუხამედ	3	2	5	20	-	3	-	3	-	-
52	ქამადაძე ფეიზურ	4	1	5	35	-	5	-	5	-	-
53	სურმანიძე შუქრი	2	2	4	20	-	-	-	-	-	-
54	ქამადაძე ეშრეფ	7	3	10	35	-	5	-	5	-	-
55	ქამადაძე საიდ	5	8	13	40	-	9	-	9	-	-
56	ქამადაძე სულეიმან	2	3	5	15	-	5	-	5	-	-
57	ქამადაძე ალი	1	2	3	15	-	3	-	3	-	-
58	ქამადაძე გულა	3	2	5	10	-	2	-	2	-	-
59	ქამადაძე იაკუბ	5	2	7	16	-	3	-	3	-	-
60	ცეცხლაძე ხასან	1	-	1	8	-	-	-	-	-	-
61	ცეცხლაძე მემედ	4	2	6	15	-	3	-	3	-	-
62	ლომანოღლი იუნუს	4	2	6	15	-	5	-	5	-	-
63	ქამადაძე თუფან	1	3	4	9	-	3	-	3	-	-
64	ქამადაძე მურთაზ	3	1	4	18	-	3	-	3	-	-
65	ხიმშიაშვილი აიშე	-	5	5	20	-	11	1	9	-	1
66	ბერიძე ისმაილ	5	2	7	13	-	3	1	2	-	-
67	ბერიძე დემურალი	1	-	1	43	-	-	-	-	-	-
68	თხილვანის ჯამე	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	ჯამი	265	227	492	222 ^{3/4}	-	444	5	412	25	1
	ქამადაძე ილიას				242 ^{3/4}						

ფონდი რ-178, ან.1, საქმე 29, ფურც. 236-237.

ქრონიკა

აჭარის საარქივო სამმართველო -100

2023 წლის 11 აპრილს აჭარის საარქივო დაწესებულებას 100 წელი შეუსრულდა. საარქივო დაწესებულების 100 წლისთავს მიეძღვნა საიუბილეო სამეცნიერო კონფერენცია (27-28 აპრილი), რომლის მუშაობაში მონაწილეობას იღებდნენ თურქეთის, ფინეთის, ბულგარეთის და საქართველოს სხვადასხვა სამეცნიერო დაწესებულების წარმომადგენლები. 19 აპრილს კი ილია ჭავჭავაძის სახელობის სახელმწიფო აკადემიურ თეატრში გაიმართა დასკვნითი საიუბილეო ღონისძიება. საარქივო სამმართველოს თანამშრომლებს საიუბილეო თარიღი მიულოცა და მისასალმებელი სიტყვა წარმოსთქვა სააქრქივო სამმართველოს უფროსმა მაია ივანიშვილმა.

არქივისტებს საიუბილეო თარიღი მიულოცეს აჭარის მთავრობის (თორნიკე რიჟვაძე, მთავრობის თავმჯდომარე, მაია ხაჯიშვილი - განათლების, კულტურისა და სპორტის მინისტრი) და საკანონმდებლო ორგანოების წარმომადგენლებმა, ასევე საქართველოს პარლამენტის დეპუტატებმა (რესან კონცელიძე) და ეროვნული არქივის გენერალურმა დირექტორმა თეონა იაშვილმა.

საარქივო საქმის განვითარებაში შეტანილი წვლილისათვის აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის მედლით დაჯილდოვდა ღვაწლმოსილი არქივისტი ელგუჯა ჩაგანავა. საარქივო საქმის განვითარებაში შეტანილი წვლილისათვის აჭარის განათლების, კულტურისა და სპორტის სამინისტროს სიგელებით დაჯილდოვდნენ აგრეთვე: თამაზ ფუტკარაძე, ნაზიბროლა შარაშიძე, ნოდარ ზაქარიაძე, ავთანდილ ლეონიძე, მზექალა გირიხიდი, ცირა თავართქილაძე და ეთერ ნათელაძე.

სარქივო სამმართველოს საიუბილეო თარიღთან დაკავშირებით გაიმართა თეატრალიზებული წარმოდგენა „ხუთი ამბავი აჭარის არქივიდან“, რომელშიც გადმოცემული იყო უაღრესად საინტერესო ინფორმაცია არქივის დაარსების, გრიგოლ ვოლსკის ცხოვრებისა და მოღვაწეობის, თეატრის, კათოლიკური ეკლესიის დაარსებისა და სხვა საკითხებზე.

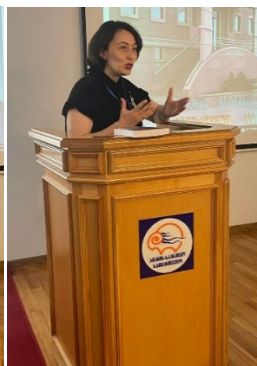
საიუბილეო კონფერენცია

2023 წლის 27 აპრილს აჭარის არ განათლების, კულტურისა და სპორტის სამინისტროს საქვეუწყებო დაწესებულება - საარქივო სამმართველოში გაიმართა საარქივო სამმართველოს 100 წლისთავისადმი მიძღვნილი მეათე საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია „სამხრეთ-დასავლეთ საქართველო: ისტორია, არქეოლოგია, ეთნოლოგია“

კონფერენციის მუშაობაში მონაწილეობას იღებდნენ თურქეთის, ფინეთის, ბულგარეთის და საქართველოს სხვადასხვა სამეცნიერო დაწესებულების წარმომადგენლები. კონფერენცია გახსნა და მონაწილეებს მიესალმა საარქივო სამმართველოს უფროსი მაია ივანიშვილი.

მისასალმებელი სიტყვებით გამოვიდნენ: თ. ფუტკარაძე, მ. რურუა, ლემპი ლისკი, ცირა მესხიშვილი, ლელა სარალიძე, ბაიარ შაჰინი, მარიამ მარჯანიშვილი, მუსტაფა იაკუთი (გურამ ნიმშიაშვილი)

28 აპრილს სტუმრებისათვის მოეწყო ექსკურსია მაღალმთიან აჭარაში

ღონისძიება ტეროტორიულ ორგანო - ხულოს არქივში

2023 წლის 25 მაისს, აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის განათლების, კულტურის, სპორტის სამინისტროს საქვეუწყებო დაწესებულება-საარქივო სამმართველოს ტერიტორიული ორგანო ხულოს არქივში ჩატარდა საქართველოს დამოუკიდებლობისა და საარქივო სამმართველოს 100 წლისთავისადმი მიძღვნილი საიუბილეო ღონისძიება. ღონისძიება გახსნა და დამსწრე საზოგადოებას მიესალმა საარქივო სამმართველოს ტერიტორიული ორგანო-ხულოს არქივის უფროსი ლევან ბოლქვაძე. მოხსენებებით: „საქართველო 1918-1921 წლებში. დემოკრატიული საქართველოს ხელისუფლების ღონისძიებები - არქივის დაარსება“ და სასაზღვრო დავების საკითხი მრუდე სარკეში, სომხეთ-საქართველოს ომი“ გამოვიდნენ ბსუ-ის პროფესორი ირაკლი ბარამიძე და საარქივო სამმართველოს საზღვარგარეთთან, საზოგადოებასთან, მასმედიასთან ურთიერთობის, პუბლიკაციის და გამოყენების სამსახურის უფროსი, პროფესორი თამაზ ფუტკარაძე.

ღონისძიებას ესწრებოდნენ ადგილობრივი არქივის თანამშრომლები, აჭარის უმაღლესი საბჭოს დეპუტატი ფრიდონ ფუტკარაძე, ხულოს მერი - ვახტანგ ბერიძე, ხულოს

მერიის, საკრებულოს ადმინისტრაციის წარმომადგენლები, პედაგოგები და სკოლის მოსწავლეები.

დასასრულს, ღონისძიების მონაწილეებმა გადაიღეს სამახსოვრო ფოტოები.

გამოფენა საარქივო სამმართველო - 100

2023 წლის აპრილში საარქივო სამმართველოს შეუსრულდა დაარსებიდან 100 წელი. აღნიშნულთან დაკავშირებით არქივსა და ბათუმის ილია ჭავჭავაძის სახელობის დრამატულ თეატრში მოეწყო გამოფენა - „საარქივო სამმართველო - 100“.

26 მაისი - საქართველოს დამოუკიდებლობის დღე

2023 წლის 24-31 მაისს აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის განათლების, კულტურის, სპორტის სამინისტროს საქვეუწყებო დაწესებულება-საარქივო სამმართველოში მოეწყო საქართველოს დამოუკიდებლობის დღისადმი მიძღვნილი გამოფენა. გამოფენა დაათვალთვალეს საარქივო სამმართველოს უფროსმა ქალბატონმა მათა ივანიშვილმა, უფროსის მოადგილეებმა: ბესიკ ბაუჩაძემ, რამაზ ბოლქვაძემ, ანზორ თხილაიშვილმა, არქივის თანამშრომლებმა და მკვლევარებმა.

აჭარის არქივი- მიწის რეგისტრაციის პროცესში

საქართველოში მიწის ნაკვეთებზე კერძო საკუთრების რეგისტრაციის მიმდინარე პროცესში ჩართულია აჭარის საარქივო სამმართველოც. „მიწის ნაკვეთებზე უფლებათა სისტემური და სპორადული რეგისტრაციის წესისა და საკადასტრო მონაცემების სრულყოფის შესახებ“ საქართველოს კანონით გათვალისწინებულ სისტემური და სპორადული რეგისტრაციის ფარგლებში საარქივო სამმართველომ უნდა უზრუნველყოს საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოსთვის ინფორმაციის ელექტრონული ვერსიის მიწოდება.

ამასთანავე, საარქივო სამმართველოს სისტემაში მიმდინარე დიגיტილიზაციის პროცესიდან გამომდინარე, „საარქივო საინფორმაციო სისტემის ვიზუალური ტექნიკური და ფუნქციური მოზადების მიზნით, საარქივო სამმართველოს მიერ დაკანონებული ფაილების (დოკუმენტების) სისტემური აღქმისთვის, ამასთან, შემოთნახსენები სამუშაოების შესასრულებლად, საარქივო სამმართველოში შექმნილია სამუშაო ჯგუფი. შეიძლება ითქვას, მთელი სამმართველო აქტიურადაა ჩართული ამ პროცესში, რათა საჯარო რეესტრს დროულად მიეწოდოს შემოთნახსენები ინფორმაციის ციფრული ვერსია და არ შეფერხდეს კანონით გათვალისწინებული ღონისძიებების დროულად განხორციელება.

აღნიშნული საქმიანობა, ხელს უწყობს როგორც გრძელვადიანი საარქივო

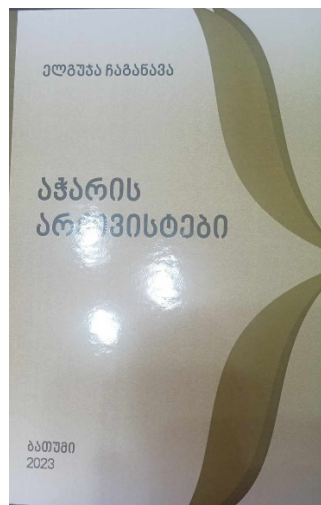
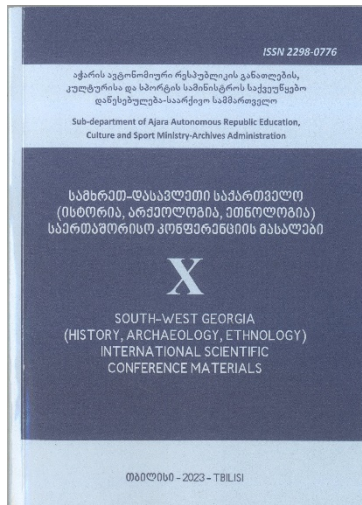
დოკუმენტაციის შენახვა-გადარჩენას, ასევე უზრუნველყოფს მათ მოკლე დროში დაინეტესებული პირებისათვის მიწოდებას; პროცესს გაეცნო აჭარის განათლების, კულტურისა და სპორტის მინისტრის მოადგილე ბადრი ნაკაშიძე, რომელმაც საარქივო სამმართველოს უფროსთან მაია ივანიშვილთან და მოადგილესთან ბესო ბაუჩაძესთან ერთად განიხილეს დარგში არსებული გამოწვევები და დასახეს სამომავლო გეგმები.

პუბლიკაციები

აჭარის საარქივო სამმართველომ გამოსცა არქივის 100-წლის იუბილისადმი მიძღვნილი მეთექვსმეტე საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის მასალების კრებული და ანალიტიკურ-მეთოდური და ტერიტორიულ ორგანოებთან მუშაობის სამსახურის უფროსის ელგუჯა ჩაგანავას წიგნი „აჭარის არქივისტები“.

კრებულში წარმოდგენილია ქართველი, ბულგარელი და ფინელი მეცნიერების ნაშრომები, ხოლო ე. ჩაგანავას წიგნში მოცემულია იმ 156 არქივისტის მოკლე ბიოგრაფიული მონაცემები, რომლებიც მუშაობდნენ აჭარის საარქივო დაწესებულებაში 1923 წლიდან და რომელთა შესახებ მასალები დაცულია აჭარის საარქივო სამმართველოს ფონდებში.

სარჩევი

1. რევაზ უზუნაძე, მერაბ უზუნაძე - მდინარე ჭოროხზე ბარკასით ნაოსნობის ისტორიისათვის.....	3
2. თამაზ დავითაძე, საქართველო-ნატოს ურთიერთობა და ამერიკის შეერთებული შტატები	6
3. გურამ ჩაგანავა. მგლის კულტის კროსკულტურული (სოციალურ ფსიქოლოგიური) პარალელები ინდოევროპულ, თურქულ და ქართულ ცივილიზაციებში	14
4. ფრიდონ ქარდავა, ლაზების წმინდა ტყე	27
5. თამაზ ფუტყარაძე, სიკეთის მაღლი (ეთერ კალანდარიშვილი -გოლიაძისა, იოსებ კახიძე, ილია ცივაძე).....	34

გახსენება

1. ღვაწლმოსილი არქივისტი ელგუჯა ჩაგანავა	39
--	----

რუბრიკები

1. საინიციატივო წერილები	42
2. გაცრეცილი ფოლიანტები	46
3. მეტყველი სახეები	43
4. „ხელრთვები არქივიდან“	50

საარქივო დოკუმენტური მასალები. მოსახლეობის 1923 წლის სასოფლო -სამეურნეო აღწერა

1. სოფ. თაგო. სხალთის თემი ხულოს მაზრა	54
2. ჩაო	55
3. ზედა აღმე (აბულაძე)	56
4. ქვედა აღმე.....	58
5. გელაური.....	59
6. საციხური	60
7. მახალაშვილები.....	61
8. ვაშაყმაძე	62
9. მეკვიძე	62
10. ვანაძე.....	63
11. აგარა	64
12. შინთაძე	65
13. ლაბაიძე	66
14. გერგაძე	67
15. იაკობაძე	68
16. ყადიოდლები	68
17. ელელიძე	69
18. ქედლები	70
19. ოქრუაშვილები	72
20. დუაძე	74
21. ძირკვაძე	74
22. უჩხო	75
23. გუდასახო	76
24. დიაკონიძე	77

25. გოდგაძე.....	77
26. დიდაჭარა	78
27. ირემაძე.....	79
28. ბოლაური.....	81
29. ტუნაძე	82
30. წინწკალაშვილები.....	82
31. სტეფანაშვილები.....	84
32. რიყეთი.....	85
33. ნანუზოვლი	86
34. დანისპარაული	87
35. ბოძაური	87
36. ტაბახმელა	88
37. ბელღეთი	89
38. დიოკნისი	90
39. მანიაკეთი	91
40. პაქსაძე	92
41. კორტოხი	92
42. გელაძე.....	93
43. ღურტა	94
44. ალაძე.....	95
45. ქერი.....	96
46. ძმაგულა	97
47. გურძაული	98
48. ყინჩაური	98
49. ფაჩხა	99
50. წაბლანა	100
51. კვატია	101
52. ვერნები.....	103
53. ფუმრუკაული	104
54. რაქვთა	105
55. კალოთა	106
56. ხიხაძირი.....	107
57. სკვანა	108
58. თხილვანა	109
ქრონიკა	113